

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПЕРЕДЗВОНИ. ПОЛІФОНІЯ

*Збірка перекладів
здобувачів освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури
(переклад включно),
перша – англійська»*

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПЕРЕДЗВОНІ. ПОЛІФОНІЯ

*Збірка перекладів
здобувачів освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»*

Укладач:

І. Халимон

УДК 81'255.2:821-82](075.8)

П27

Рекомендовано Вченою радою

Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

(НДУ ім. М. Гоголя)

Протокол № 15 від 30.06.2026 р.

Рецензенти:

Тезікова С. В. – доцент кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук;

Чувакова Т. Г. – доцент, завідувач кафедри прикладної лінгвістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, кандидат педагогічних наук.

П27 Перекладацькі передзвони. Поліфонія: збірка перекладів здобувачів освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська» / укладач: І. Халимон. – НДУ ім. М. Гоголя, 2026. – 200 с.

ISBN 978-617-527-372-2

У збірці представлено перші творчі кроки студентів у царині художнього й публіцистичного перекладу. До книги увійшли українськомовні інтерпретації прози та поезії з англійської мови, а також переклади творів українських авторів англійською. Видання знайомить як із множинними варіантами перекладу одного тексту, так і з індивідуальними та командними проєктами студентів.

Для студентів, викладачів філологічних спеціальностей і шанувальників художнього слова.

УДК 81'255.2:821-82](075.8)

ISBN 978-617-527-372-2

© Халимон І., укладання, 2026

© НДУ ім. М. Гоголя, 2026

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА: ВІД ДЖЕРЕЛ ДО ПОЛІФОНІЇ	9
ПЕРЕКЛАДИ З АНГЛІЙСЬКОЇ	11
ПОЕЗІЯ.....	12
BIRDS ARE SINGING IN UKRAINE.....	12
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 🏆	12
CHILDREN OF CHAOS	13
Переклад Діани М’яркої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.) 🏆	13
Переклад Світлани Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.).....	14
W.H. Davies. LEISURE.....	14
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	15
Переклад Наталії Гончар, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	15
Переклад Софії Крюк, ФА-41 (2025–26 н.р.)	16
Переклад Дарини Мостової, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	16
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	17
Rudyard Kipling. If –	17
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2022–23 н.р.)	18
Ada Limón. IN PRAISE OF MYSTERY: A POEM FOR EUROPA.....	18
Переклад Діани М’яркої, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆	19
Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р.).....	20
Roger McGough. THE SOUND COLLECTOR.....	20
Переклад Дарини Артеменко, ФА-21 (2024–25 н.р.).....	21
Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🏆	21
Переклад Наталії Гончар, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	22
Переклад Дар’ї ДаценкоУМЛ-41 (2024–25 н.р.).....	23
Переклад Каріни Куць, ФА-21 (2024–25 н.р.) 🏆	23
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	24
Spike Milligan. GRANNY	25
Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	25
Переклад Владислава Кириченка, ФА-21 (2025–26 н.р.)	25
Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	26
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	26
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	26
Dorothy Parker. THE FALSE FRIENDS.....	27
Переклад Дарини Артеменко, ФА-21 (2024–25 н.р.) 🏆	27
Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🏆	27
Переклад Діани М’яркої, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆	28

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🏆	28
Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆	29
Kae Tempest. LOVE	29
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.)	29
Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆	30
Elizabeth Bishop. ONE ART	30
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.)	30
Robert W. Chambers. CASSILDA'S SONG	31
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)	31
Thomas Dekker. GOLDEN SLUMBERS	32
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.)	32
Charles Dickens. THESE THINGS SHALL NEVER DIE	32
Переклад Дарини Гориченко, ФА-41 (2021–22 н.р.) 🏆	33
Billie Eilish. BIRDS OF A FEATHER	33
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.)	34
Camille T. Dungy. SANCTUARY	34
Переклад Світлани Шило, ФА-11 маг (2025–26 н.р.) 🏆	35
Adrienne Rich. CARTOGRAPHY OF SILENCE	35
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 🏆	36
Henry Wadsworth Longfellow. CHRISTMAS BELLS	36
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)	37
Dorothy Parker. A CERTAIN LADY	38
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)	39
Sting. ENGLISHMAN IN NEW YORK	39
Переклад Анни Семченко, ФА-31 (2022–23 н.р.)	40
Oscar Wilde. REQUIESCAT	41
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)	41
ПРОЗА	42
Suzanne Collins. THE HUNGER GAMES	42
Переклад Карини Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.)	42
Переклад Дар'ї Даценко, УМЛ-41 (2023–24 н.р.)	43
Переклад Ірини Лазаренко, ФА-11 маг (2023–24 н.р.)	43
Переклад Діани М'ягої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.)	43
Переклад Семченко Анни, ФА-41 (2023–24 н.р.)	44
Переклад Світлани Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)	44
John Galsworthy. THE APPLE TREE	45
Переклад Софії Ковальчук, ФА-41 (2023–24 н.р.)	45
Переклад Діани М'ягої, ФА- 31/1 (2023–24 н.р.)	46
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.)	47
Переклад Світлани Шило, ФА- 31/2 (2023–24 н.р.)	48

Dashiell Hammett. THE THIN MAN	49
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	50
Переклад Крістіни Швець, ФА-11 (2025–26 н.р.)	51
Jerome K. Jerome. NOVEL NOTES.....	52
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)	53
Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	53
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	54
Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	55
Laila Lalami. THE DREAM HOTEL	55
Переклад Каріни Куць, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	56
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	57
Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	58
Andrea Lee. THE CHILDREN	59
Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.)	59
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 	60
Katherine Mansfield. THE ESCAPE	61
Переклад Дарини Артеменко, ФА-31 (2025–26 н.р.) 	63
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 	66
Переклад Крістіни Швець, ФА-11 (2025–26 н.р.) 	68
Jojo Mojes. ME BEFORE YOU	71
Переклад Ірини Лазаренко, ФА-11 маг (2023–24 н.р.).....	72
Переклад Діани М'ягкої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.).....	72
Переклад Надії Пугач, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)	73
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.)	73
Переклад Катерини Скачок, ФА-41 (2023–24 н.р.).....	74
Переклад Світлани Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.).....	74
Maria Adelman. HOW TO BE EATEN.....	75
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	77
Maria Adelman. HOW TO BE EATEN.....	80
Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)	82
Robert Ambros. KEYSTONE P.D.	83
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.) 	84
Hans Christian Andersen. THE PRINCESS AND THE PEA.....	84
Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	85
Leigh Bardugo. SIX OF CROWS	85
Переклад Світлани Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.).....	86
James Buckham. A TELEPATHIC WOOING	86
Переклад Еліни Чуби, ФА-11 маг (2022–23 н.р.) 	88
David Buckley. THE GIRL WHO KNEW NO FEAR	90
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	91

Shaun Bythell. DIARY OF A BOOKSELLER.....	93
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	94
Heather Fawcett. EMILY WILDE’S ENCYCLOPAEDIA OF FAERIES.....	94
Переклад Діани М’яркої, ФА-41 (2024–25 н.р.).....	95
Holly Jackson. FIVE SURVIVE.....	95
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	96
Toshikazu Kawaguchi. BEFORE THE COFFEE GETS COLD.....	96
Переклад ФА-1 (2023–24 н.р.).....	97
Mieko Kawakami. HEAVEN.....	97
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	98
Daniel Keyes. THE MINDS OF BILLY MILLIGAN.....	98
Stephen King. THE GREEN MILE.....	100
Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	101
Rebecca F. Kuang. BABEL: OR THE NECESSITY OF VIOLENCE: AN ARCAN E HISTORY OF THE OXFORD TRANSLATORS’ REVOLUTION.....	102
Переклад Каріни Брязкун, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	102
Thomas Ligotti. PURITY.....	103
Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н. р.).....	1094
Thomas Ligotti. THE SHADOW AT THE BOTTOM OF THE WORLD.....	105
Спільний проєкт команди перекладачів.....	109
Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н. р.).....	109
Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	110
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	110
Переклад Крістіни Швець, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	111
Переклад Каріни Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	112
Переклад Каріни Брязкун, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	113
Jack London. WHITE FANG.....	113
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	114
Jennette McCurdy. I’M GLAD MY MOM DIED.....	115
Переклад Каріни Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.).....	115
Stephanie Meyer. TWILIGHT.....	116
Переклад Катерини Скачок, ФА-41 (2023–24 н.р.).....	116
Jojo Mojes. ME BEFORE YOU.....	116
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.).....	117
Adam Nevill. THE RITUAL.....	118
Переклад Діани М’яркої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.).....	118
Adam Nevill. THE RITUAL.....	119
Переклад Світлана Шилов, ФА-31/2 (2023–24 н.р.).....	119
F. Ono. THE SHADOW OF THE MOON, THE SEA OF SHADOWS.....	120
Переклад Ірини Лазаренко, ФА-11 маг (2023–24 н.р.).....	121
George Orwell. 1984.....	121

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	122
Sylvia Plath. GLASS JAR.....	122
Переклад Карини Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.).....	122
Jodi Picoult. MY SISTER'S KEEPER.....	123
Переклад Ірини Лазаренко, ФА-11 маг (2023–24 н.р.).....	124
M.L. Rio. IF WE WERE VILLAINS.....	124
Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	125
SenLinYu. ALCHEMISED.....	126
Переклад Карини Брязкун, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	126
Jack Stephens. BRNO IS FOR LOVERS	126
Переклад Єлізавети Кот, ФА 42-1 (2020–21 н.р.) 🏆	128
THE FAIRY TULIPS.....	129
Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.).....	129
THE OLD WOMAN AND HER PIG.....	129
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.).....	130
ПУБЛІЦИСТИКА.....	131
Davide Castelvocchi. MAGNETIC SENSE SHOWS MANY ANIMALS THE WAY TO GO ...	131
Переклад Еліни Чуби, ФА-1, 2023–24 н.р.) 🏆	132
Переклад Софії Ковальчук, ФА-41 (2023–24 н.р.) 🏆	132
Переклад Катерини Скачок, ФА-41 (2023–24 н.р.) 🏆	133
Nigel Hamilton. CHURCHILL, MONTGOMERY, AND THE POLITICAL BATTLE OF EL ALAMEIN.....	134
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆	135
Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р.).....	135
Henry Hitchens. WHAT'S THE LANGUAGE OF THE FUTURE?.....	136
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.).....	137
Переклад Шило Світлани, ФА-31/2 (2023–23 н.р.).....	137
Переклад Софії Ковальчук, ФА-41 (2023–24 н.р.).....	138
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2024–24 н.р.).....	138
Anna Fiorentino. HOW CRAFTIVISM IS POWERING 'GENTLE PROTEST' FOR CLIMATE.....	138
Переклад Діани М'ягої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.) 🏆	139
Переклад Єлізавети Томаш, ФА-31/1 (2023–24 н.р.).....	141
Переклад Світлани Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.).....	142
Eslah Attar. WHY RAMADAN IS THE MOST SACRED MONTH IN ISLAMIC CULTURE .	143
Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🏆	144
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024-25 н.р.) 🏆	145
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🏆	145
Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆	146
Craig Russell. HYDE. THERE IS NO JEKYLL, ONLY HYDE	147
Переклад Крістіни Швець, ФА-11 (2025–26 н.р.).....	148

Переклад Наталії Талалівської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	148
Tim Wu. THE QUIET TYRANNY OF CONVENIENCE.....	149
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 🏆.....	149
Russell Norris. RED FACE: HOW I LEARNT TO LIVE WITH SOCIAL ANXIETY	150
Переклад Крістіни Швець, ФА-11 (2025–26 н.р.)	151
ПЕРЕКЛАДИ НА АНГЛІЙСЬКУ	152
ПОЕЗІЯ.....	153
А ВПАВ КІТ ІЗ ВОРІТ.....	153
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.)	153
М. Вінграновський. ШЕПОЧЕ ДОЩ ПРО ТЕБЕ У ТРАВІ... ..	153
Переклад Анастасії Дорошенко, ФА-11 маг, заочне відділ. (2020–2021 н.р.) 🏆	154
Оксана Кузів. STEP BY STEP	154
Переклад Надії Пугач, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)	154
Богдан Лепкий. ПОЕЗІЯ.....	155
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2021–22 н.р.) 🏆	155
Свгеній Мороз. ХІБА ЦЕ ЖИТТЯ?	156
Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.)	156
Марійка Підгірянка. ЛАСТІВОЧКА ЧОРНО-БІЛА.....	156
Переклад Надії Пугач, ФА-41 (2024–25 н.р.)	157
Валерій Пузік. МИ СИДИМО НАД ЗБРОСЮ	157
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.).....	158
Володимир Самійленко. ВЕЧІРНЯ ПІСНЯ.....	159
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.)	160
Тарас Шевченко. САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ	160
Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.)	161
ПРОЗА	162
Олесь Бердник. ЗОРЯНИЙ КОРСАР	162
Переклад Дарини Гориченко, ФА-41 (2021–2022 н.р.) 🏆	163
Олена Печорна. У ЗАТІНКУ ЗЕМНОЇ ЖІНКИ.....	164
Переклад Надії Пугач, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)	164
Василь Сухомлинський. ВІН ЗНЕНАВИДІВ КРАСУ	164
Переклад Діани М'ягої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.)	165
Переклад Карини Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.)	165
Леся Українка. БЛАКИТНА ТРОЯНДА.....	166
Переклад Надії Пугач, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)	169
Брати Грімм. ГОРЩИК КАШІ.....	172
Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.).....	172
ВОВК І КОБИЛА	172
Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.)	173
Переклад Діани М'ягої, ФА-41 (2024–25 н.р.)	174
Додаток. НАГОРОДИ СТУДЕНТІВ.....	175

ПЕРЕДМОВА: ВІД ДЖЕРЕЛ ДО ПОЛІФОНІЇ

Збірка перекладів, яку ви відкрили, – це не просто антологія студентських робіт. Це живе відлуння тривалої, шляхетної традиції та новий етап у розвитку перекладацької школи нашого університету.

Історія нашого перекладацького поступу має міцне й глибоке коріння. Своєрідним творчим осередком для плекання молодих талантів стала літературна студія університету, яка є однією з найстаріших в Україні та пам'ятає дні навчання Миколи Гоголя, Євгена Гребінки, Леоніда Глібова та Олександра Кониського. Потужним відгалуженням цієї традиції напровесні 1976 року стало заснування перекладацької студії «Транслятор», біля витоків якої стояли видатні майстри слова: В. Литвинов, Б. Савченко та корифей і патріарх вітчизняного перекладу О. В. Жомнір. Тривалий час роботою студії опікувався І. К. Харитонов – саме він уклав збірки «Перекладацькі передзвони» (2014 р.) та «Нові перекладацькі передзвони» (2017 р.). Це видання знак нашої щирої шани та присвята Майстрам, які навчили нас любити й берегти рідне слово. Сучасна збірка «Перекладацькі передзвони. Поліфонія» постає як логічне продовження перших випусків, демонструючи еволюцію нашої школи.

Перекладацьке життя на факультеті, а згодом на відділенні іноземних мов отримало новий потужний імпульс для розвитку у 2017 р. з відкриттям освітньої програми «Філологія. Германські мови та літератури (переклад включно)». На професійній ниві вже плідно працюють випускники цієї ОП – Діана М'ягка, Катерина Скачок, Еліна Чуба та багато інших. Із 2023 р. було відновлено роботу студії художнього перекладу, яка сьогодні живе повнокровним, динамічним життям. Найактивніші учасники студії – Карина Брязкун, Карина Гамалій, Каріна Деда, Ірина Лазаренко, Діана М'ягка, Надія Пугач, Анна Семченко, Катерина Скачок, Наталія Талалівська, Юлія Черняк, Світлана Шило, Крістіна Швець.

Справа «розбуркування» студентських талантів, закладена фундаторами, дає рясні плоди. Покоління змінюються, але незмінним залишається високий рівень майстерності: лише за останні роки (з 2020 по 2026 рр.) здобувачі ОП вибороли понад два десятки дипломів на різних конкурсах перекладу. Переможні роботи, що принесли факультету славу, відзначені в тексті спеціальним інтерактивним значком 🏆, який перенесе вас до сторінки додатка, де розміщено копію відповідного диплома.

Основна мета цього видання – підтримати перші перекладацькі кроки студентства та зафіксувати їхні творчі пошуки. До збірки увійшли художні україномовні переклади поезій та уривків прозових творів з англійської мови, а також переклади англійською мовою творів українських авторів. Майбутні фахівці сміливо спробували свої сили у найрізноманітніших жанрах: від

класичної поезії, художньої прози та дитячих віршів до публіцистики, текстів пісень і народних казок. До книги включено як самостійні роботи переможців конкурсів, так і творчі здобутки членів перекладацької студії, а також найкращі проєкти, виконані під час аудиторних занять.

Як укладачі, ми прагнули зберегти унікальний авторський підхід кожного студента до інтерпретації творів. Саме тому представлена палітра робіт відображає різні етапи становлення перекладацької майстерності: від перших, ще по-учнівськи обережних спроб відтворення оригіналу до сміливих, зрілих художніх адаптацій та адекватних перекладів. Ми свідомо мінімізували редакторське втручання в тексти, аби поважати й зберегти ці перші, часом експериментальні, але такі цінні кроки на перекладацькій ниві.

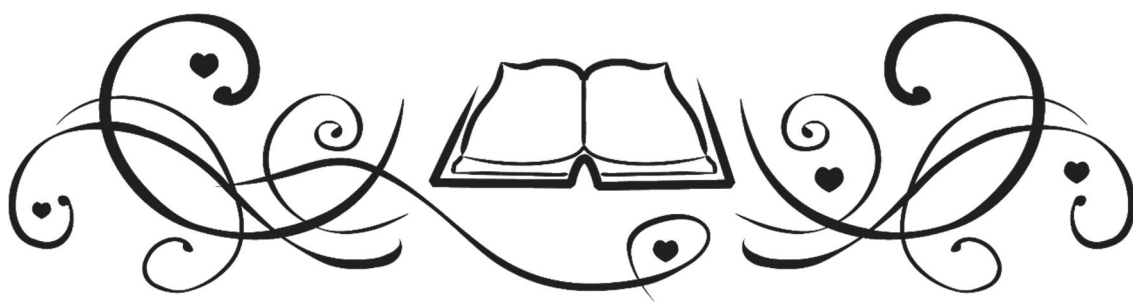
Завдяки такій різноманітності матеріали збірки мають вагомому методичну цінність. Вони можуть слугувати повноцінним навчальним посібником на заняттях з практики перекладу для проведення порівняльно-перекладацького аналізу різних варіантів відтворення одного й того самого тексту (зокрема, в розділах збірки, де один твір представлений у кількох студентських версіях або переклад, виконаний командою).

Укладачка висловлює щиру вдячність В.П. Сливці за допомогу в зборі матеріалів.

Наснаги, натхнення та віри у власні сили всім теперішнім і майбутнім майстрам слова!

Укладачка

ПЕРЕКЛАДИ З АНГЛІЙСЬКОЇ

ПОЕЗІЯ

BIRDS ARE SINGING IN UKRAINE

(Song by The Tiger Lillies)

All this will be over soon
And we will sing a happy tune
Flowers and birds sing in the fields
Corpses in the earth to war did yield

And happy lovers are holding hands
To their future making plans
Their fathers killed the corpses underneath
All that's left are bones and teeth

Birds are singing in Ukraine
The monster of Moscow Death has slained
Farmers plough the fields
Corpses in the earth to war yield

Farmers plough the fields
And the corpses in the earth to war yield
Birds sing in Ukraine

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 🏆

ПТАХИ СПІВАЮТЬ В УКРАЇНІ

(Пісня гурту «The Tiger Lillies»)

Скінчиться все скоро, із дня на день
І ми заспіваєм веселих пісень
У полях співають квіти й птахи
Тіла у землі поклали край війні

Щасливі закохані руки переплели
Плани на завтра будують вони
Їхні батьки вбили тих, хто в землі
Зосталися лиш зуби і кістки гнилі

Птахи співають в Україні
Смерть не лишила від Москви навіть тіні
Фермери знову орють поля
Трупи війни прийняла земля
Фермери знову орють поля
І трупи війни прийняла земля
Птахи співають в Україні

CHILDREN OF CHAOS

(Autor unknown)

Children of chaos
Ripened in bloodshed
Dancing on doomsday
Singing on deathbed

Keeping pain in desire
Wearing angst as attire
Living a life with satire
Riding the rising wildfire

Lurking in darkness
Seizing an opportunity
Banished by legions
Treading to eternity

Fighting the demons
Gliding through barriers
Slaying all dust storm
Known as torch carriers

But behold by their grace
For they uphold their duty
They play by the rules of death
And find suffering as true beauty

Переклад Діани М'яскої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.) 🏆

ДІТИ СОДОМУ Й ГОМОРРИ

(Автор невідомий)

Діти Содому й Гоморри,
Що зріли у кроволитті,
Танцюють у день судді-Бога
Й співають на смертнім одрі.

Тримають свій біль у бажанні,
Вдягають свій страх як вбрання,
Вікують сатиру-життя
На півні червоному верхи, що силу лісну розганя.

Ховаються в темряви плоті,
Хапаючись за можливості.
В засланні легіонів
Крокують у безодню вічності.

Із демонами борючись
Мандрують перепонами,
Змітають бурю попелу
І звуться світлоносцями.

Лише взирніть їх велич –
Вони несуть свій хрест
І грають за уставом смерті,
В стражданнях убачаючи прекрасний сенс.

ХАОСУ ДОНЬКИ ТА СИНИ

Хаосу (кляті ?) доньки та сини
Зросли у крові неймовірній кількості,
Армагедон не зупиняє їх танкИ,
Заводять пісні навіть на порозі вічності.

Бажають болю та страждання,
Вдягають страх, немов щоденне вбрання,
Іронія для них в житті — це дарування,
І дике полум'я танцює лиш під їхні замовляння.

Вони ховаються у мороці,
Хапаються за кожен даний шанс.
Зацьковані ордою ці вигнанці,
Та смерті роблять наостанок реверанс.

Вони ідуть на герць із чормом,
Долаючи найглибші ями,
І бурю не вважають штормом,
Народ їх зве поводириями.

Збагнуть же на їхню благодать.
Вони виконують свою роботу,
Свідомі, що за правилами смерті гра,
В стражданнях бачать тільки чисту вроду.

W.H. Davies. LEISURE

WHAT is this life if, full of care,
We have no time to stand and stare?—

No time to stand beneath the boughs,
And stare as long as sheep and cows:

No time to see, when woods we pass,
Where squirrels hide their nuts in grass:

No time to see, in broad daylight,
Streams full of stars, like skies at night:

No time to turn at Beauty's glance,
And watch her feet, how they can dance:

No time to wait till her mouth can
Enrich that smile her eyes began?

A poor life this if, full of care,
We have no time to stand and stare.

Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)

В. Г. Девіс ДОЗВІЛЛЯ

Що є життя, як у турботах
Ми і не дивимось навколо?

Нема коли між гілок стать
І як ті вівці міркувать

Нема коли як лісом йдемо
Поглянуть, білки де в деревах

Нема коли в струмки заглянуть,
Що у зірках, як небо раннє:

Нема коли красуні в очі
Поглянуть. Та в танку до ночі,

Й нема коли спостерігати
Як посміхнеться, тобі радо

Тяжке життя, коли в турботах,
Ми і не дивимось навколо.

Переклад Наталії Гончар, ФА-41 (2025–26 н.р.)

В. Г. Девіс. У ВИРІ СПРАВ

Що за життя, коли часу нема,
Коли турбота серце огорта?

Нема часу гуляти по лісах,
Літати у думках неначе птах.

Нема часу побачити, коли
З горіхом білки скачуть у траві.

Нема часу поглянути в криницю
І вдень зірки побачити в водиці.

Нема часу, щоб обернутись
На слід красуні й усміхнутись.

Часу нема, щоб наздогнати
Хоч поглядом розмову розпочати.

Сумне життя, коли часу нема,
Коли турбота серце огорта.

Переклад Софії Крюк, ФА-41 (2025–26 н.р.)

В. Г. Девіс. СПОКІЙ

Що за життя, коли турбота є,
І часу стати й глянуть не стає?

Немає мить під гіллям постояти,
І, як вівці та воли, споглядати.

Немає мить бачить ліси,
Де білка ховає горіхи свої.

Немає мить при світлі ясних днів,
Де зорі в річці сяють, як вогнів.

Немає мить спинитись при красі,
І бачить, як танцює все в росі.

Немає мить чекати, коли
Усмішка очі оживить.

І бідне це життя, коли турбота є,
Та спинитись часу не стає

Переклад Дарини Мостової, ФА-41 (2025–26 н.р.)

В. Г. Девіс. ДОЗВІЛЯ

Що це за світ, де купа справ,
А час для спокою пропав?

В тіні дерев, поміж гілок,
Уповільнити впевнен крок,

Немає часу глянуть в гай,
Де білчин заховався пай,

Й за світла дня, углиб ріки,
Дивитись, де блищать зірки,

Чи за Красою збавить крок,
Щоб бачить ніг її танок,

Й чекати, поки рух очей
В усмішку перейде з ночей?

Життя пусте, де купа справ,
А час для спокою пропав.

В. Г. Девіс. ДОЗВІЛЛЯ

Як жить, коли турбот повні думки,
Часу немає просто глянуть на луки?

Часу немає просто стати мовчки у тіні,
На мить згадати славні і безжурні дні.

Часу немає щоби просто вийти в ліс
І роздивитися високих трав густий завіс

Часу нема побачити при світлі дня
Зірки в струмку, немов ночі вбрання.

Часу нема зловити кралі взор палкий
І в танці розглядіти стан її стрункий.

Часу нема чекати усмішки на тих вустах
Що квітнуть стала ще в ясних очах

Сумне життя, коли турбот повні думки,
Й часу немає просто глянуть на луки.

Rudyard Kipling. If –

If you can keep your head when all about you
Are losing theirs and blaming it on you,
If you can trust yourself when all men doubt you,
But make allowance for their doubting too;
If you can wait and not be tired by waiting,
Or being lied about, don't deal in lies,
Or being hated, don't give way to hating,
And yet don't look too good, nor talk too wise:

If you can dream – and not make dreams your master;
If you can think – and not make thoughts your aim;
If you can meet with Triumph and Disaster
And treat those two impostors just the same;
If you can bear to hear the truth you've spoken
Twisted by knaves to make a trap for fools,
Or watch the things you gave your life to, broken,
And stoop and build 'em up with worn-out tools:

If you can make one heap of all your winnings
And risk it on one turn of pitch-and-toss,
And lose, and start again at your beginnings
And never breathe a word about your loss;
If you can force your heart and nerve and sinew
To serve your turn long after they are gone,
And so hold on when there is nothing in you
Except the Will which says to them: 'Hold on!'

If you can talk with crowds and keep your virtue,
Or walk with Kings – nor lose the common touch,
If neither foes nor loving friends can hurt you,
If all men count with you, but none too much;

If you can fill the unforgiving minute
With sixty seconds' worth of distance run,
Yours is the Earth and everything that's in it,
And – which is more – you'll be a Man, my son!

Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2022–23 н.р.)

Редьярд Кіплінг. КОЛИ

Коли ти можеш вистояти стійко
Проти ударів тих, хто падає так стрімко.
Коли ти можеш довірять собі,
Не дивлячись на докори зі сторони.
Коли готовий ти чекати
Й не стомлюєшся знову так вчиняти.
Коли обманутий – ти хочеш пробачати,
А не у відповідь брехати.
Коли ненавидять тебе так сильно,
А ти лиш демонструєш мудрість неухильно.

Коли ти мрієш, але пам'ятаєш про буття.
Коли ти мислиш, але ті думки – не самоціль.
Коли так гідно зустрічаєш Успіх і Біду життя,
Що линуть наче самозванці звідусіль.
Коли твої слова перекрутили,
А ти від правди не зробив ні крок.
Коли всі справи розвалили.
А ти зміг відновити за короткий строк.

Коли немає страху все програти,
Що будував багато так тих літ,
Бо знаєш – кращому настати,
І самотійно відбудуєш хоч весь світ.
Коли ти змусиш Серце, Нерви й Жили
Служить тобі ще трохи, як колись
І вистойш, коли уже немає сили,
Тоді лиш Воля скаже: «Ти держись!»

Коли ти завжди можеш бути собою,
І не втрачати дружню простоту при королі.
І поважають тебе за спиною
І люті вороги, і справжні друзі навіки.
Коли життя свого, тривалістю в хвилину,
Наповнити ти зможеш кожен мить,
Тоді і проживеш ти гідно, Сину.
І станеш ти Людиною умиль.

Ada Limón. IN PRAISE OF MYSTERY: A POEM FOR EUROPA

Arching under the night sky inky
with black expansiveness, we point
to the planets we know, we

pin quick wishes on stars. From earth,
we read the sky as if it is an unerring book
of the universe, expert and evident.

Still, there are mysteries below our sky:
the whale song, the songbird singing
its call in the bough of a wind-shaken tree.

We are creatures of constant awe,
curious at beauty, at leaf and blossom,
at grief and pleasure, sun and shadow.

And it is not darkness that unites us,
not the cold distance of space, but
the offering of water, each drop of rain,

each rivulet, each pulse, each vein.
O second moon, we, too, are made
of water, of vast and beckoning seas.

We, too, are made of wonders, of great
and ordinary loves, of small invisible worlds,
of a need to call out through the dark.

Переклад Діани М'яскої, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆

Ада Лімон. В ІМ'Я МІСТЕРІЇ: ПОЕМА ДЛЯ ЄВРОПИ

Здіймаючись під небом агатом магічним,
із просторами чорними, ми споглядаємо
тіла небесні, що знайомі нам,

на зорі чіпляємо миті-бажання. Читаємо
небо з землі, немов Всесвіту книгу несхибну,
не в тім'я бити \ та нехитру.

Однак під небом нашим таємниці:
пісні китів, птахів співочих голоси,
що линуць крізь гілки, вітром розхитані.

Людське єство – доробок вічний благоговіння,
красою тішитися, і листям з цвітом,
і горем з радістю, і сонцем з тінню.

І то не темрява снує нитки між нами рідні,
й не космосу холодна далечінь,
а дарування вод, краплина кожна дощину,

кожна ріка життя, кожне биття, і жила кожна.
О другомісяцю, ми також створені
з води, з морів принадливих й незмірних.

Ми також створені з чудес, з великої
і звичайної любові, з малих невидимих світів,
з жаги докликатись крізь темряви безодню.

Ада Лімон. НА СЛАВУ ТАЄМНИЦІ: ПОЕМА ДЛЯ ЄВРОПИ

Ми споглядаємо оксамитове нічне небо,
Таке безкрає, неозоре,
Тягнемось, щоб торкнутись пальцями відомих нам світил.

Ми запалюємо зорі бажаннями
Та з далекої Землі гортаємо небо,
Ніби сторінки книги мудрості,
Такої вічної та досконалої.

Під нашим небом ховається ще багато таємниць,
Як плач китів чи мелодія соловейка,
Яку він виспівує на заколисаному вітром гіллі.

Ми бранці вічного захоплення,
Згораємо в прекрасному: кожному листочку й пелюсточці.
Залюблені ми в горе й радість, у сонце й тінь.

Темрява не те, що нас об`єднує,
Спільний для нас не холод зірок,
А плин води, стукіт крапель дощу,

Шум струмка, звук биття серця, руху крові по венах.
О незмінний місяцю, ми теж зіткані із моря,
Із безмежних, ваблячих просторів.

Нас також виліплено з див,
З глибинних і поверхневих почуттів,
Люди ніби скринька з дрібнесеньких світів,
Створені, щоб загубитись в темряві й кричать, щоб їх знайшли.

Roger McGough. THE SOUND COLLECTOR

A stranger called this morning
Dressed all in black and grey
Put every sound into a bag
And carried them away

The whistling of the kettle
The turning of the lock
The purring of the kitten
The ticking of the clock

The popping of the toaster
The crunching of the flakes
When you spread the marmalade
The scraping noise it makes

The hissing of the frying pan
The ticking of the grill
The bubbling of the bathtub
As it starts to fill

The drumming of the raindrops
On the windowpane

When you do the washing-up
The gurgle of the drain

The crying of the baby
The squeaking of the chair
The swishing of the curtain
The creaking of the stair

A stranger called this morning
He didn't leave his name
Left us only silence
Life will never be the same

Переклад Дарини Артеменко, ФА-21 (2024–25 н. р.)

Роджер Макгоф. ЗБИРАЧ ЗВУКІВ

Прийшов незнайомець уранці самотньо,
У сірім плащі, немов силует.
Зібрав усі звуки собі у кишеню,
І зник, не лишивши ні слів, ні прикмет.

Свист чайника ось-ось закипає,
Замок повертається хтось вже прийшов.
Кошеня прокинулось, муркоче і грає,
А час хвилини рахує знов.
Вже не такі хрумткі тости, як зранку,
І не тріщать на зубах пластівці.
Мармелад ніби спогад спадає на скибку,
І чай застиг у холодній руці.

Шкварчання пательні – мов шепіт жалю,
Гриль час відраховує – немов веде лік.
Мовчить навіть кран – не видно й краплю,
Лиш ледь чутний шум долинає звіддалік.

Дощ по вікнах більше не стука, не грає,
Навіть той стілець замер насамоті.
І ніхто не кричить – лиш тиша гукає.
Вже скрип сходів зник, як і він – без сліду,

Без імені, без жодного слова.
Залишивши мовчання – гірку самоту,
Яку не загоїть ніколи й нічого.

Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🏆

Роджер Макгоф. ЗВУКОЗБИРАЧ

Уранці завітав добродій
У монохромних шатах
Всі звуки склав до торби
І з ними вмить розтанув

Свист чайника забрав теж,
Звук оберту замка,
Котячий тихий муркіт,
Годинника «тік-так»,

І пікає як тостер,
І хрускіт пластівців,
Коли мастиш ти мармелад
Як шкрябає тост ніж,

Шипіння сковорідки,
Як гриль в дворі шумить,
Всі булькання із ванни,
Що сповнена води,

Як барабанить дощик
На підвіконні стиха,
І коли миєш посуд
Вода дзюрчить у зливі,
Плач немовлят і діток,
І стільчика рипіння,
І скрегіт старих сходів,
І штори шелестіння.

Уранці завітав добродій,
Він не сказав ім'я,
Залишив тільки тишу,
Змінив навік життя.

Переклад Наталії Гончар, ФА-31 (2024–25 н.р.)

Роджер МакГоф. ВИКРАДАЧ ЗВУКІВ

Вранці непроханий гість завітав
У сіре та чорне вбраний.
Зібрав усі звуки, до торби сховав
І виніс з собою безкарно.

Зник чайника свист,
І нявчання котів,
Годинника цокіт,
І брязкіт ключів.

І тостера клацання,
Хруст пластівців,
Чашок тихеньке дзвякання,
Стукіт кухонних ножів.

Шипіння пательні,
Тріщання гриля,
Плескіт води у ванній,
Що чуємо ми щодня.

Бій барабанний дощу,
Стукіт краплин по даху,
І булькіт у зливі води
У ринвах під час грози.

І плач немовляток,
Скрипіння стільців,
І шелест фіранок,
Рипіння щаблів.

Вранці непроханий гість завітав,
Імені не повідомив.
Тишу посіяв, звуки забрав,
І хто це був невідомо.

Переклад Дар'ї Даценко УМЛ-41 (2024–25 н.р.)

Роджер МакГаф. ЗБИРАЧ ЗВУКІВ

Сьогодні вдосвіта дзвонив чужинець –
У сіре й чорне був убраний він,
Складав всі звуки до торбинець
Та й із собою забрав їх.

Свист чайника.
Оберт замка.
Муркіт кота.
І часу хід.

Клацання тостера
Хрустіння пластівців,
Як мастиш мармелад,
Шкребтить він від ножів.

Шипіння пательні,
Цокання грилю,
Булькання у ванні –
Наповнення миттю.

Брязкіт дощу
По віконному склі,
Коли миєш посуд –
Щось булькоче в трубі.

Плач немовляти,
Скрипіння стільця,
Шелест завіси,
Схлипи щабля.

Сьогодні вдосвіта дзвонив чужинець –
І не залишив імені свого.
Залишив лиш одне: мовчання
Життя не буде більш ми-ну-ло-го.

Переклад Каріни Куць, ФА-21 (2024–25 н.р.) 🏆

Роджер МакГоф. ВИКРАДАЧ ЖИТТЯ

Сьогодні вранці він приходив,
У чорно-сірім строї чоловік,
Згріб всі лунання світу в торбу,
І враз далеко він від нас утік.

Забрав і свист носатки,
І звуки клацання замків,
Та муркотіння кошеняти,
І цокотіння дзигарів.

Немає тостера звучання,
І хрускоту ламання пластівців,
І від ножа із джемом лиш мовчання,
Як мажеш темні скибочки хлібців.

І розпашіла сковорідка вже мовчить,
І у мангалі не тріскочуть дрова,
Вода у ванній булькотить,
Не мовивши і слова.

І вже не чути шум дощу,
Як краплі б'ють у шиби,
Ти можеш мити посуд досхочу,
І слухать тишу зливи.

Забрав той чоловік і плач дитини,
Й рипіння ніжки у стільця,
Не чутно, як відкрили штори,
І скрип зрадливого східця.

І той дивак прибулий вранці,
Він не назвав своє ім'я,
Тепер ми є лиш тиші бранці,
Не повернем старе життя.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.)

Роджер МакГоф. КРАДІЙ ЗВУКІВ

Дзвонив уранці незнайомиць
У чорне й сіре вбраний з голови до ніг
Зібрав усі звуки у мішок
І нишком виніс за поріг

Забрав чайника він свист
І поворот ключа в замку
Мурчання чорного kota й
«Тік-так» долю теж мали таку ж

Не минув тостера він звук
І пластівців хрумтіння
Ножа з варенням об край
Рум'яний шкряботіння

Шкварчання сковорідки на плиті
І цокання гарячого гриля
Забрав води у ванній булькіт
Коли зовсім близькі края

І стукіт крапельок дощу
По шибці круглого вікна
І журкіт раковини в кухні
Під час посуду миття

Узяв дитини голосіння
Стільця старого скрип
І колихання штор

Сходинок зітлілих рип

Дзвонив уранці незнайомиць
І не назвався чоловік
Зоставив тільки тишу
Життя змінив навік

Spike Milligan. GRANNY

Through every nook and every cranny
The wind blew in on poor old Granny
Around her knees, into each ear
(And up her nose as well, I fear)

All through the night the wind grew worse
It nearly made the vicar curse
The top had fallen off the steeple
Just missing him (and other people)

It blew on man, it blew on beast
It blew on nun, it blew on priest

It blew the wig off Auntie Fanny –
But most of all, it blew on Granny!

Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Спайк Мілліган. БАБЦЯ

З кожного кутка і кожної шпаринки
Дув у бабцю вітер, не гаючи й хвилинок
Дув їй крізь вуха і в кожне коліно
(Та навіть у ніс задував, ай скотина!)

Всю ніч той вітер так зловіще завивав
Що піп наш любий ледь лаятись не став
І рухнув дах з дзвіниці аж додолу
Ледь вижили усі, і то по волі Бога

Дмухав у лица людей, та й звірів
Не оминув він й монахинь, й попів

І тітку Фенні без перуки лишив
І бабцю бідненьку здув він щосил!

Переклад Владислава Кириченка, ФА-21 (2025–26 н.р.)

Спайк Мілліган. БАБЦЯ

Звідусіль: і з отвору, і з дірки
Грає вітер бабці на лиці.
І на колінах, в кожному вусі
(Боюсь, що навіть в неї в носі).

І все страшніше стало в ніч —
Аж на отця накликав вітер злість.
Впав верх дзвіниці просто вниз —
І ледь не влучив в нього (та й в усіх).

І дув цей вітер на людей, і дув на звірів,
Дув на черниць він й на ченців.

І здув перуку тітки Фанні,
Але найдужче дув він нашої бабці!

Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.)

Спайк Мілліган. БАБУСЯ

У кожен кут, у кожную шпарку,
Бабусі вітер дув без перестанку.
Навколо ніг, у вуха мав нахабність дмуть,
(І в ніс, бо чемності не мав, мабуть)

Усю ніч буря вила люто,
Священник ледь не вилаявся круто.
Злетів хрест з церкви просто вниз,
Майже батюшку з людьми притис.

Дув вітер звірам, дув і людям,
І черницям, і попам усюди.
Перуку з тітоньки Фенні зняв,
Та найбільше Бабусі надокучав!

Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Спайк Мілліган. БАБУСЯ

З усіх куточків і щілин
На бабцю вітер сильний вив.
Навколо ніг дув і у вуха,
Ще й в ніс заліз, такий злодюга!

Всю ніч ставав вітрюга гірше,
Довів попа до лихослів'я:
Коли дзвіницю здуло вниз,
Заледве врятуватись встиг!

Здувало звірів, дув на люд,
Священника і на монашку дув,
Здув і перуку з тітки Фенні,
Найгірше дув на бабцю день він!

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Спайк Мілліган. БАБУСЯ

З-за кожного кутка і крізь щилини
Проходивсь вітер по старечій спині
Навколо ніг кружляв і залітав у вуха
(І навіть в ніс бабусі вітер дмухав)

Лише сильніше розігрався він вночі
Вже майже чортихалися вікарії
Зірвалася униз верхівка шпиля
Заледь урятувались Богу милі

Ні звіра, ні людину вітер не мина
Віє, грізний, на черницю і попа
І з тітки Фанні зняв нову перуку
Але найдужче він на бабцю дмуха.

Dorothy Parker. THE FALSE FRIENDS

They laid their hands upon my head,
They stroked my cheek and brow;
And time could heal a hurt, they said,
And time could dim a vow.
And they were pitiful and mild
Who whispered to me then,
“The heart that breaks in April, child,
Will mend in May again.”
Oh, many a mended heart they knew,
So old they were, and wise.
And little did they have to do
To come to me with lies!
Who flings me silly talk of May
Shall meet a bitter soul;
For June was nearly spent away
Before my heart was whole.

Переклад Дарини Артеменко, ФА-21 (2024–25 н.р) 🏆

Дороті Паркер. ЗРАДИЛИ ДРУЗІ

На голову руки клали мені,
Втішали лагідно чоло й щоки.
«Загояться рани, повір мені,
Забудуться клятви навіки».

І жалібні, тихі слова лились,
В той час, як біль стискав мою печаль:
«Розбите у квітні серденько колись
У травні відчує нову весну, не жаль».

О, знали вони про безліч сердець,
Що знов розквітали, мудрі й старі.
І зовсім не треба було їм зусиль,
Щоб збрехать безсоромно мені!

Хто травня мені казки заспіва,
На душу натрапить мою гірку.
Бо майже зів'яв той червень уже,
А серце все ще чекало в кутку.

Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р) 🏆

Дороті Паркер. СТЕРВ'ЯТНИКИ

Пестили чоло моє в руках,
Ласкали й примовляли:
«Весь біль мене, як пройде час,
І клятви він затьмарить».

І ніжно прозвучав їх жаль,
До мене той їх шепіт:
«Дитя, як квітень був зламав,
Так травень злічить врешті».

Багато знали, хто злічивсь,
Мали ж бо досвід, розум.
І легко мед їх в вуха ливсь –
Наслухалася вволю!

Про «травень» хто наплів байок,
Побачте ж справжній біль:
Відцвів червневий вже бузок
Коли мій шрам зажив.

Переклад Діани М'ягкої, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆

Дороті Паркер. УЯВНІ ДРУЗИ

Долонями торкалися голови,
Леліяли мої ланіти й брови,
Казали, час лікує рани больові,
І ним же можна пригасити клятви слово.

Жаліли і ласкавими були,
Словами дихали тоді мені:
«Дитя, якщо у квітні серце хтось розбив –
Воно загоїться ізнов у травні».

Ох, і немало цих сердець побачили вони,
Такі старі вони були і море всього знали.
І аж ніяк негнули ті спини,
Аби на мене навести оману!

Хто пустослів'ям травня мене труїть,
Нехай на собі носить полиновий хрест,
Бо червень скоро вже збиратись буде,
Докупи не зібравши серце, що розбите вщент.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🏆

Дороті Паркер. БРЕХЛИВІ ДРУЗИ

На тім'я моє клали руки вони,
Знали кожну частину лиця;
Час рани загоїть, говорили мені,
І клятви розвіє слова.

Були вони повні співчуття,
Хто шепотів милу промову:
«Серце у квітні розбите, дитя.
У травні ціле буде знову.»

Знали склепаних сердець чимало,
Оті житейські мудреці
Їм нічогісінько не вартувало
Брехать з усмішкою на лиці!

Дурницю про травень хто згада,
Душі обуреної визнає зло.
Вже червня черга одбула,
Доки моє серце знову ожило.

Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р) 🏆

Дороті Паркер. ТОВАРИШІ ЛУКАВІ

Вони ніжно торкалися моєї голови,
Вони щипали щоки, пестили чоло.
«Час зітре з лиця сльози.» провадили вони.
Час зробить так, що обіцянок не було.

І голубливі їхні голоси, привітні,
Нашіптували мені щось завітне:
«Дитинко, серце, що розтоптали в квітні,
У травні наново розквітне.»

Ті, хто заквітчаних сердець не знав,
Такі бували й мудрі.
Зусиль не треба, щоб утворить дешевий сплав
Водить мене за ніс! Безумні!

Хто сипле в очі мені пил пустих розмов,
Зіткнеться з правди гіркотою.
Бо Майже червень вже пройшов,
Допоки серце забувало повнотою.

Кае Tempest. LOVE

The way you hold your cup in a closed fist
Your wrists that get rheumatic in the rain
Your long feet, long legs and bony shoulders
Your smile a crash of teeth from nose to chin.
Your eyes drop three octaves when you want me
Your body is transposed into the key
Of sand dunes, raw quartz, heat from a low sun.
Suddenly as graceful as when you dance
No longer smashing your limbs into Unmoving table-tops or burning your hands
On every available hot surface
Or head-butting the car door when you dive in
You know, it used to keep me up at night,
The lack of you

Переклад Діани М'яркої, ФА-41 (2024–25 н.р.)

Кей Темпест. ЛЮБОВ

Як ти трима горнятко в стиснутому кулаці,
Твої зап'ястя, у дощ пронизанії болем,
Довгасті стегна й ступні, та кістляві плечі
І усмішка твоя від носа розлилась до підборіддя.
На три октави очі ринуть униз, коли душа твоя мене воліє,
І тіло переноситься в тони піщаних дюн, сирого кварцу, низького сонця теплоти.
Раптово грацією від тебе віє, неначе ти танцюєш,
Ти більше не вдаряєшся кінцівками стільниць нерушних і не обпікаєш рук

Об кожную вільную палючу площину,
Не б'єшся головою об машини двері, коли сідаєш.
Знаєш, раніше не давала мені спати по ночах
Твоя відсутність.

Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р.) 🏆

Кей Темпест. КОХАЮ

Перед очима спогад про чашку, яку ти огортаєш пальцями.
Про твої зап'ястя, які ниють на зміну погоди.
Про виразні стопи, довжину твоїх ніг та сухорляві плечі.
Про усмішку твою сліпучу, безмежну: аж до вух.
Про погляд, що змінює реєстр від палкої пристрасті до мене.
Про силует твій, що резонує із мовчанням дюн, непідробністю діаманта,
Теплом проміння, що багрянить небо.
Як він раптом починає рухатися в ритмі грації,
Тепер не врізаючись в гострі кути,
Тримаючи руки подалі від жару розпашілих плит,
Пригинаючи голову, коли пірнає у відчинені дверцята авто.
Колись ночами мої зіниці блукали в безсонні тільки тому,
Що шукали тебе.

Elizabeth Bishop. ONE ART

The art of losing isn't hard to master;
so many things seem filled with the intent
to be lost that their loss is no disaster.

Lose something every day. Accept the fluster
of lost door keys, the hour badly spent.
The art of losing isn't hard to master.

Then practice losing farther, losing faster:
places, and names, and where it was you meant
to travel. None of these will bring disaster.

I lost my mother's watch. And look! my last, or
next-to-last, of three loved houses went.
The art of losing isn't hard to master.

I lost two cities, lovely ones. And, vaster,
some realms I owned, two rivers, a continent.
I miss them, but it wasn't a disaster.

— Even losing you (the joking voice, a gesture
I love) I shan't have lied. It's evident
the art of losing's not too hard to master
though it may look like (Write it!) like disaster.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.)

Елізабет Бішоп. ОДНЕ З МИСТЕЦТВ

Легко опанувати мистецтво втрати;
Багато речей для цього й приходять у світ
Тож не можна цю втрату лихом вважати.

Втрачайте щодня. Спробуйте прийняти
Ключів нестачу й години недоброї слід.
Легко опанувати мистецтво втрати.

Тренуйтеся навіть більше і швидше втрачати:
Не стало ні імен, ні місць, і до подорожей вогник
Стих. Не стану лихом це вважати.

Я загубила материн годинник. А вслід за ним
Мій (перед) останній з трьох будинків зник.
Легко опанувати мистецтво втрати.

Щезли два чудових міста. Треба ж горя взнати,
Зникли землі мої, дві річки й цілий материк.
Бракує їх, але не можу лихом це назвати.

– Навіть, якщо тебе не стане (смішливий скрик,
Любовний помах рук). Не стану я брехати,
Легко опанувати мистецтво втрати,
Хоча це й може вигляд справжнього лиха мати.

Robert W. Chambers. CASSILDA'S SONG

Along the shore the cloud waves break,
The twin suns sink behind the lake,
The shadows lengthen
In Carcosa.

Strange is the night where black stars rise,
And strange moons circle through the skies
But stranger still is
Lost Carcosa.

Songs that the Hyades shall sing,
Where flap the tatters of the King,
Must die unheard in
Dim Carcosa.

Song of my soul, my voice is dead;
Die thou, unsung, as tears unshed
Shall dry and die in
Lost Carcosa.

Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Роберт Вільям Чемберс. ПІСНЬ КАССИЛЬДИ

Де пестять берег хмарні хвилі,
За озеро два сонця сіли,
І простягнулися знов тіні
Каркози.

О, дивна ніч у чорних зорях,
Кружляють місяці у колі,
Дивні, але дивніша й годі
Та втрачена Каркоза.

Пісні Гіад будуть лунати,
Де вітер Короля дме дрантя,
І непочуті там й вмирати
В тьмяній Каркозі.

Пісня душі, голос помер вже;
Як непроліті сльози, й вона вмере,
Усе ридання висохне страшне
У втраченій Каркозі

Thomas Dekker. GOLDEN SLUMBERS

Golden slumbers kiss your eyes,
Smiles awake you when you rise;
Sleep, pretty wantons, do not cry,
And I will sing a lullaby,
Rock them, rock them, lullaby.

Care is heavy, therefore sleep you,
You are care, and care must keep you;
Sleep, pretty wantons, do not cry,
And I will sing a lullaby,
Rock them, rock them, lullaby.

Переклад Діани М'яскої, ФА-41 (2024–25 н.р.)

Томас Деккер. ЗОЛОТІ ДРІМОТИ

Золоті дрімоти цілують вам очі,
Усмішками розбудять вас, коли пролетять ночі;
Дрімайте, паливоди, не мучте очка,
А я співатиму коточка,
Люлі-люлі, люлі-люлі, коточка.

Тяжкі турботи, а тому спите ви,
Турботи – ви, й турботи треба берегти;
Дрімайте, паливоди, не мучте очка,
А я співатиму коточка,
Люлі-люлі, люлі-люлі, коточка.

Charles Dickens. THESE THINGS SHALL NEVER DIE

The pure, the bright, the beautiful
That stirred our hearts in youth,
The impulses to wordless prayer,
The streams of love and truth,
The longing after something lost,
The spirit's yearning cry,
The striving after better hopes —
These things can never die.

The timid hand stretched forth to aid
A brother in his need;
A kindly word in grief's dark hour
That proves a friend indeed;
The plea for mercy softly breathed,
When justice threatens high,
The sorrow of a contrite heart —
These things shall never die.

Let nothing pass, for every hand
Must find some work to do,
Lost not a chance to waken love,
Be firm and just and true.
So shall a light that cannot fade
Beam on thee from on high,
And angel voices say to thee —
«These things shall never die.»

Переклад Дарини Гориченко, ФА-41 (2021–22 н.р.) 🏆

Чарльз Дікенс. У ПАМ'ЯТІ – НАВІК

Краса, що серце збурює
У молоді роки,
Спонуки мовчазних благань,
Чеснот людських струмки,
Журба за тим, що втрачене,
Душі тужливий крик,
Борьба за краще майбуття
У пам'яті — навік.

Простягнена рука пужливо
Брату в час нужди;
Підтримки слово, що пізнає
Друга у біді;
Слабке благання, щоб пом'якшить
Правосуддя лик,
І серця щире каяття
У пам'яті — навік.

Працєю сумлінно день у день,
Часу свого не гай,
Рішучим, вірним, чесним будь
І рук не покладай.
Нехай же світло осяйне
Твій шлях з небесних стріх,
І скажуть хором ангели:
«У пам'яті — навік».

Billie Eilish. BIRDS OF A FEATHER

(Song)

I want you to stay
'Til I'm in the grave
'Til I rot away, dead and buried
'Til I'm in the casket you carry
If you go, I'm going too, uh
'Cause it was always you, alright
And if I'm turning blue, please don't save me
Nothing left to lose without my baby
Birds of a feather, we should stick together, I know
I said I'd never think I wasn't better alone
Can't change the weather, might not be forever
But if it's forever, it's even better

Біллі Айліш. НАДВОХ ОДНА ДУША

(Пісня)

Прошу, залишись
Доки світ живий
Поки не зотлію й лину в землю
Докіль не несеш ти скриню темну
Підеш і я піду, ууу
Завжди тебе знайду, ага
Коли туга накриє, не рятуй, прошу
Без тебе порожнечу в собі лиш ношу

Надвох одна душа, нам, знаю, бути разом
Ніколи б не здалось, самотність шкодить часом
Погоди не змінити, це, може, не назавжди
Якщо назавжди так тільки краще

Camille T. Dungy. SANCTUARY

June 27, 2022

The way she holds her huge limb forward,
patient and expectant, while the slight man
untethers the old prosthetic, a cage of metal,
polyurethane, and canvas large enough
that I could stand inside. Sweet elephant,
waiting as the man sets aside the artificial leg
then turns back to the nylon sleeve that cups
her nub, rolling it down like a lover
or a mother removes underwear from a body
they adore. That gently. That disinterested
in causing harm. That dear elephant, steady
all this time on her three remaining legs
while the man strokes the nub of her mine
blasted one, its pucker scar a forever wound
that reminds me of the chest of a woman
who has refused reconstructive surgery
after losing one breast to the scalpel. The scar
like a nipple stretched into a grin. I want
to compare the look of that nub to something
you will understand, America, but there's no way
to say it other than this. When she was seven
months old, the elephant walked on a land mine.
After that, some people wanted to kill her.
How could she survive, doubled over and using
her trunk as a crutch, leaning always on trees?
Put her out of her misery, they said. But look
where she landed instead. In this sanctuary,
where every few months, as she continues
to grow, some people redesign and gently,
while she waits, warm gray and patient, secure
around her blasted nub a new and sturdy leg.

Камілл Ті Данжі. ПРИТУЛОК

27 червня 2022 року

Вражає, як вона простягає свою величезну кінцівку,
терпляча і сповнена передчуттям чекає, поки худорлявий чоловічок
звільнить її від старого протезу металевої конструкції,
укріпленої цупкою тканиною й поліуретаном, настільки масивної,
щоб помістити людину всередині. Ласкава слониха
стежить за тим, як чоловічок відкладає несправжню ногу й
береться за нейлоновий рукав, який так міцно огортає її куксу
знімає його, ніби мати сорочку з немовляти або коханець
роздягає жадане тіло. Так ніжно. Так обережно, щоб не завдати болю.
Така лагідна тварина стоїть непорушно
на нескалічених трьох ногах, поки чоловічок гладить
куксу відірваної міною. На ній невеличкова рана
зморщений рубець нагадує мені груди жінки,
яка відмовилась знову лягати під ніж,
щоб відновити вирізану під час операції молочну залозу.
Рубець на вигляд мов сосок, що вишкірив у посмішці всі зуби.
Америко, так хочеться порівняти вигляд кукси з чимось,
що тобі було б знайоме, та важко підібрати підхожі слова.
Коли слоненяті було сім місяців, воно наступило на міну.
Після лиха деякі прагнули її вбити. Чудом жива,
зіщулена від болю, вона йшла, спираючись на дерева і
хобот мов на милицю. Просили звільнити її від страждань.
Але погляньте, де зрештою вона опинилась тут, у притулку,
де через кожні кілька місяців, коли вона виростає зі старого,
їй створюють новий міцний протез. А вона така тепло-сіра,
терпляче чекає, допоки хтось із турботою його одягне.

Adrienne Rich. CARTOGRAPHY OF SILENCE

We named the silence, thinking it was ours,
as if a word could fasten what escapes,
as if the night, stitched loosely with our hours,
would keep the shape of all our fragile shapes.

But silence moves – it leans against the walls,
it listens back, it answers without sound,
it gathers every echo as it falls
and buries meaning deep beneath the ground.

There is a map no compass ever reads,
drawn not in lines but pauses in between,
where every absence quietly concedes
to something felt, but never fully seen.

We traced it once with fingers made of doubt,
afraid to lose the edges of the known,
yet every path we tried to follow out
returned us to a voice that was not our own.

And time – that careful editor of light –
erased the margins where we used to hide,
rephrased our memories in black and white
and left the contradictions side by side.

So now we speak as if the words were true,
as if they did not tremble when they're said,
as if the silence wasn't passing through
the fragile architecture of the unsaid.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 🏆

Адрієнн Річ. КАРТОГРАФІЯ ТИШІ

Своєю тишу ми вважали, і ймення їй дали
Немов би те, що утікає, слово втримати могло,
Немов би ніч, слабо зшита митями, що прожили
Зберегла б форму наших ліній ніжних і тепло.

Однак тиша рухається, тулиться до стін,
Уважно слухає вона і відповідь дає без звука,
Збирає відгомін слів – мов розсипаний дзвін
І смисли хова на глибині, що не сягає слуха.

Є карта, що й компас не вкаже шляху. Ото лихо!
Не лінії в ній важливі, а місця проміжні,
Де кожна відсутність поступається стиха
Тому, що відчутти можна, а побачити – ні.

Колись нерішучими пальцями обводили сліди,
Боячись втратити знайомого межі,
Та кожен шлях, яким намагались піти,
Повертав до голосу, що нам не належав

А час – той ретельний світла керівник –
Стирав куточки, де колись ховались ми,
Забирав із спогадів яскравий барвник
І полишив тільки протиріччя самі.

Тепер говоримо так, ніби слова правдиві,
Ніби вони не тремтять щойно сказані стануть,
Ніби мовчання не ранить у злому пориві
Суть неказаних слів, які скоро зів'януть.

Henry Wadsworth Longfellow. CHRISTMAS BELLS

I heard the bells on Christmas Day
Their old, familiar carols play,
And wild and sweet
The words repeat
Of peace on earth, good-will to men!

And thought how, as the day had come,
The belfries of all Christendom
Had rolled along
The unbroken song
Of peace on earth, good-will to men!

Till ringing, singing on its way,
The world revolved from night to day,
A voice, a chime,
A chant sublime

Of peace on earth, good-will to men!

Then from each black, accursed mouth
The cannon thundered in the South,
And with the sound
The carols drowned

Of peace on earth, good-will to men!
It was as if an earthquake rent
The hearth-stones of a continent,
And made forlorn
The households born
Of peace on earth, good-will to men!

And in despair I bowed my head;
“There is no peace on earth,” I said;
“For hate is strong,
And mocks the song
Of peace on earth, good-will to men!”

Then pealed the bells more loud and deep:
“God is not dead, nor doth He sleep;
The Wrong shall fail,
The Right prevail,
With peace on earth, good-will to men.”

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Генрі Водсворт Лонгфелло. РІЗДВЯНІ ДЗВОНИ

Чув я дзвони у різдвятий день,
Лунали звуки колядкових пісень,
Звучні та ласкаві
Слова повторяли
Про мир на землі і добро до людей!

Думав, я, коли свято настало,
Усіх християн воно об'єднало
Линула пісня гучна
Щомиті святкового дня
Про мир на землі і добро до людей!

Поки дзвони співали своїх пісень,
Оберталась земля, змінюлися ніч і день,
Гомін і дзвін,
Піднесений гімн
Про мир на землі і добро до людей!

Із кожного проклятого рота тоді
Гриміли на Півдні гармати гучні,
Глушили звуки ті злі
Колядкові щирі пісні
Про мир на землі і добро до людей!

Немов землетрус знищив дощенту
Серце і душу всього континенту,
Обернув на спустошені
Домівки, народжені
З миру на землі і добра до людей!

У розпачі схилив я голову свою;
«Нема на землі миру» собі говорю;
 «Бо ненависть сильна і зла,
 Глузує із пісні вона
Про мир на землі і добро до людей!»

Забили дзвони гучніш у ту мить:
«Бог не помер і зовсім не спить;
 Неправда лиха впаде,
 Правда на трон знову зійде,
З миром на землі і добром до людей»

Dorothy Parker. A CERTAIN LADY

Oh, I can smile for you, and tilt my head,
And drink your rushing words with eager lips,
And paint my mouth for you a fragrant red,
And trace your brows with tutored finger-tips.

When you rehearse your list of loves to me,
Oh, I can laugh and marvel, rapturous-eyed.
And you laugh back, nor can you ever see
The thousand little deaths my heart has died.

And you believe, so well I know my part,
That I am gay as morning, light as snow,
And all the straining things within my heart
You'll never know.

Oh, I can laugh and listen, when we meet,
And you bring tales of fresh adventurings, —
 Of ladies delicately indiscreet,
Of lingering hands, and gently whispered things.

And you are pleased with me, and strive anew
To sing me sagas of your late delights.
Thus do you want me — marveling, gay, and true,
Nor do you see my staring eyes of nights.

And when, in search of novelty, you stray,
Oh, I can kiss you blithely as you go...
And what goes on, my love, while you're away,
You'll never know.

Дороті Паркер. ПЕВНА ЛЕДІ

О, можу посміхатися й кивнути,
Усі промови вислухаю радо,
Червоні задля тебе мої губи,
І звично пальці чоло гладять.

Коли список коханих декламуєш,
Я у захопленні сміюсь в одвіт.
Й ти посміхнешся, зовсім не відчуєш,
Як моє серце у цю мить убив.

І ти повіриш, так ж-бо гарно граю,
Що я щаслива, й що легкий мій сміх,
І весь той біль, що в серці я ховаю
Не знатимеш повік.
Із посмішкою вислухаю, як побачу,
Твої пригоди свіжі, що приніс,
Як леді ваблять тихцем наче,
Про ніжний шепіт й дотик їх.

Тобі цим до вподоби, тож продовжуй
Оспівувати радощі нічні.
Лестять тобі захоплення порожні
І не побачиш, очі що сумні.

І коли підеш ти нових шукати,
Залишу поцілунок на вустах твоїх
І, милий, як сама буду страждати,
Не знатимеш повік.

Sting. ENGLISHMAN IN NEW YORK

(Song)

I don't drink coffee, I take tea, my dear
I like my toast done on one side
And you can hear it in my accent when I talk
I'm an Englishman in New York

See me walking down Fifth Avenue
A walking cane here at my side
I take it everywhere I walk
I'm an Englishman in New York

Oh, I'm an alien, I'm a legal alien
I'm an Englishman in New York
Oh, I'm an alien, I'm a legal alien
I'm an Englishman in New York

If "manners maketh man" as someone said
He's the hero of the day
It takes a man to suffer ignorance and smile
Be yourself no matter what they say

Oh, I'm an alien, I'm a legal alien
I'm an Englishman in New York
Oh, I'm an alien, I'm a legal alien

I'm an Englishman in New York

Modesty, propriety can lead to notoriety
You could end up as the only one
Gentleness, sobriety are rare in this society
At night a candle's brighter than the sun

Takes more than combat gear to make a man
Takes more than a license for a gun
Confront your enemies, avoid them when you can
A gentleman will walk but never run

Переклад Анни Семченко, ФА-31 (2022–23 н.р.)

Стінг. ЗВИЧАЙНИЙ АНГЛІЄЦЬ В НЬЮ-ЙОРКУ

(Пісня)

Я кави не п'ю, віддаю перевагу чаю, люба
Люблю тост, підсмажений лиш з боку одного
Ти можеш вловити це в моєму акценті, коли говорю
Я звичайний англієць в Нью-Йорку.

Дивись на мене, поки сходжу з п'ятої Авеню
Разом з тростиною, що завжди коло боку.
Я беру її скрізь, куди йду.
Я звичайний англієць в Нью-Йорку.

Ех, іноземець я, хоча і легальний,
Я звичайний англієць в Нью-Йорку.
Ех, іноземець я, хоча і легальний,
Я звичайний англієць в Нью-Йорку.

Якщо, кажуть, чоловік будується з манер,
То він стає героєм дня в цілому
І переносить легко грубість, бо ж ніхто не вмер,
Будь-де ти завжди будь самим собою.

Ех, іноземець я, хоча і легальний,
Я звичайний англієць в Нью-Йорку.
Ех, іноземець я, хоча і легальний,
Я звичайний англієць в Нью-Йорку.

Скромність та пристойність призводять до недоброї слави,
Ти можеш залишитись один, не пройти перевірку.
Ніжність та невинність стрічаються рідко поміж нами,
А вночі свічка яскравіша за Сонце-зірку.

Потрібно вкрай багато, щоб виховати чоловіка,
Ще більше ніж знайти підхід до зброї.
Постань пред ворогами або уникни,
Джентельмен спокійно піде, але не побіжить від бою.

Oscar Wilde. REQUIESCAT

Tread lightly, she is near
Under the snow,
Speak gently, she can hear
The daisies grow.

All her bright golden hair
Tarnished with rust,
She that was young and fair
Fallen to dust.

Lily-like, white as snow,
She hardly knew
She was a woman, so
Sweetly she grew.

Coffin-board, heavy stone,
Lie on her breast,
I vex my heart alone,
She is at rest.

Peace, Peace, she cannot hear
Lyre or sonnet,
All my life's buried here,
Heap earth upon it.

Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Оскар Вайлд. REQUIESCAT

Ступайте легко, бо заснула
Мила під снігом.
Мовте ви стиха, щоб почула –
Ромашки квітнуть.

Були золоте сонце коси,
Тьмяні ж тепер.
Покрита врода її гожа
Пилом уже.

Мов сніг і мов лілея біла,
Ще не пізнала
Невинна жінкою буття,
Так ж бо зростала.

Надгробок й домовина їй
Скували груди.
Сам серце краю я собі,
Вона без смутку.

В мирі, їй не почути нині
Ліри й сонету,
Життя й душа тут вже мої
Зариті в землю.

ПРОЗА

Suzanne Collins. THE HUNGER GAMES

(Excerpt)

As soon as I'm in the trees, I retrieve a bow and sheath of arrows from a hollow log. Electrified or not, the fence has been successful at keeping the flesh-eaters out of District 12. Inside the woods they roam freely, and there are added concerns like venomous snakes, rabid animals, and no real paths to follow. But there's also food if you know how to find it. My father knew and he taught me some before he was blown to bits in a mine explosion. There was nothing even to bury. I was eleven then. Five years later, I still wake up screaming for him to run.

Even though trespassing in the woods is illegal and poaching carries the severest of penalties, more people would risk it if they had weapons. But most are not bold enough to venture out with just a knife. My bow is a rarity, crafted by my father along with a few others that I keep well hidden in the woods, carefully wrapped in waterproof covers. My father could have made good money selling them, but if the officials found out he would have been publicly executed for inciting a rebellion. Most of the Peacekeepers turn a blind eye to the few of us who hunt because they're as hungry for fresh meat as anybody is. In fact, they're among our best customers. But the idea that someone might be arming the Seam would never have been allowed.

In the fall, a few brave souls sneak into the woods to harvest apples. But always in sight of the Meadow. Always close enough to run back to the safety of District 12 if trouble arises. "District Twelve. Where you can starve to death in safety," I mutter. Then I glance quickly over my shoulder. Even here, even in the middle of nowhere, you worry someone might overhear you.

Переклад Карини Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.)

Сюзанна Коллінз. ГОЛОДНІ ІГРИ

(Уривок)

Тільки-но опинившись поміж дерев, я дістаю лук та сагайдак зі стрілами з порожньої колоди. Під напругою він чи ні, та паркан вдало втримує хижаків подалі від 12 Округу. В лісі ж вони ходять вільно, до того ж до проблем додаються отруйні змії, скажені тварини та відсутність стежин чи орієнтирів. Зате є їжа, коли знаєш де шукати. Мій батько знав і навчив мене дечого до того, як його розірвало на шматки під час вибуху в шахті. Навіть не було що покласти в труну. Мені тоді було одинадцять. І ось, п'ять років потому, а я й досі прокидаюся від власного крику благаючи його тікати.

Хоча пробиратися в ліс незаконно, а за браконьєрство карають найсуворіше, та багато людей все ж ризикнули, коли мали б зброю. Все ж більшості бракує духу відправитися з одним лише ножем. Мій лук рідкість, один з небагатьох зроблених моїм батьком. Решту я ховаю в лісі, заздалегідь обернувши в водонепроникну тканину. Тато гарно заробляв би продаючи їх, але коли про це дізналась би влада, то його б публічно стратили за підбурювання до повстання. Більшість Миротворців закривають очі на тих небагатьох, хто полуює, бо їм як і всім хочеться свіжого м'яса. Власне кажучи, вони серед наших найчастіших клієнтів. Але ніхто не дозволив би й подумати про розповсюдження зброї на Межі.

Восени сміливці прокрадаються в ліс збирати яблука, але завжди поблизу Левади, щоб за потреби втекти назад в 12 Округ, в безпеку. «Округ Дванадцять де можна безпечно подихати з голоду», – бурмочу собі під ніс і одразу ж озираюся. Навіть тут, у чорта на рогах, залишається страх, що тебе може хтось підслухати.

Сюзанна Коллінз. ГОЛОДНІ ІГРИ

(Уривок)

Опинившись поміж дерев, я одразу дістаю з дупла лук і сагайдак зі стрілами. Паркан, чи то під напругою, чи ні, все ж стримує хижаків подалі від Дванадцятого округу. Посеред лісу вони почуваються так, ніби в себе вдома, проте слід остерігатися отруйних змій, хижих звірів та непротоптаних стежок. А втім, тут є їжа, варто лиш знати, де її шукати. Мій батько знав про це й дечому навчив мене перш ніж на шахті його розірвало на шматки вибуховою хвилею так, що навіть останків не лишилося. Мені тоді було одинадцять. З того часу минуло п'ять років, проте я все ще прокидаюся посеред ночі з криком про те, щоб він тікав.

І хоча заходити до лісу заборонено, а за браконьєрство загрожує найсуворіше покарання, люди зважилися б на цей вчинок, якби вони мали зброю. Однак, більшість із них навіть не наважиться зайти туди, тримаючи при собі лише один ніж. Мій лук – справжній раритет, один із тих, які змайстрував мій батько, я надійно заховала його в лісі, ретельно замотавши у водостійкий покрив. Мій батько міг би непогано заробляти, продаючи їх, щоправда, якби чиновники дізналися про це, то його б публічно стратили, звинувативши в підбурюванні до повстання. Більшість миротворців заплющує очі на браконьєрство, оскільки вони, як і всі інші, так само спрагли до свіжого м'яса. Власне, вони і є одними з наших найкращих клієнтів. Зрештою, навіть думки про те, що хтось може постачати зброю повстанцям, у нас не виникало.

Щоразу восени кілька сміливців крадькома пробирається до лісу, аби назбирати яблук. Однак жоден із них ніколи не відходить далеко від галявини. Вони завжди тримаються поблизу, щоб у разі небезпеки втекти до нашого острівця безпеки, дванадцятого округу.

– Дванадцятий округ – це місце, де можна безпечно здохнути від голоду, – пробурмотіла я й швидко кинула погляд через плече. Навіть тут, посеред цієї пустки, ти боїшся, що хтось тебе може підслухати.

Сюзанна Коллінз. ГОЛОДНІ ІГРИ

(Уривок)

Опинившись серед дерев, я дістаю лук та сагайдак з пустої колоди. Під напругою чи ні, паркан утримував хижаків подалі від Округу 12. У лісі ж вони бродили вільно, тож слід було берегтися отруйних змій, скажених тварин та невідомих стежок. Але тут також можна знайти їжу, якщо знати, де шукати. Мій батько знав. Він навчив мене дечому, до того, як його розірвало на шматки під час вибуху у шахті. Нічого навіть не лишилося, щоб поховати його. Тоді мені було одинадцять. Минуло п'ять років, а я все ще прокидаюся, вигукуючи, щоб він тікав.

Навіть якщо проникати у ліс це – поза законом, а браконьєрство тягне за собою найсуворіше покарання, багато людей ризикнули б, якби вони мали зброю. Але більшість з них не достатньо хоробрі, щоб прийти сюди лише з одним ножом. Мій лук – рідкість. Батько зробив його, разом з іще декількома такими, які я обмотала водонепроникною тканиною та сховала у лісі. Батько міг би заробити багато грошей, продаючи луки, та якщо б представники влади про це дізналися, його б привселюдно стратили за підбурювання до повстання. Більшість Миротворців дивляться крізь пальці на те, що дехто з нас ходить на полювання, оскільки вони так само жадають дичини, як і всі інші. По суті, вони – наші найкращі покупці. Та сама ідея про те, що хтось буде носити зброю у Прошарці – табу.

Восени кілька сміливців пробираються у ліс, щоб нарвати яблук, але вони не заходять далі Лугу, щоб швидко повернутися назад, якщо з'явиться якась загроза.

«Округ 12, – бурмочу я собі під ніс. – Тут ви можете безпечно померти з голоду».

Я озираюся. Навіть тут ти хвилюєшся, що хтось може підслухувати.

Сюзанна Коллінз. ГОЛОДНІ ІГРИ

(Уривок)

Щойно опинившись на деревах, дістаю з дупла лук і сагайдак зі стрілами. Хтозна, під напругою огорожа чи ні, але вона гарно стримує хижаків від Округу 12. Вони вільно блукають у лісі, де є ще кілька проблем: отруйні змії, скажені звірі, а також немає нормальних доріг, якими можна було б

рухатися. Однак, якщо знати, де шукати, то там також можна дістати їжу. Мій батько знав і навчив мене деяких речей, перед тим, як його розірвало на шматки під час вибуху на шахті. Не було навіть чого хоронити. Мені тоді було одинадцять. Минуло п'ять років, а я все ще прокидаюся і кричу, щоб він тікав.

Попри те, що проникнення в ліс заборонене, а браконьєрство веде до найсуворішого покарання, люди ризикували б більше, якби у них була зброя. Проте більшість людей не настільки сміливі, аби наважитися піти туди просто з ножом. Мій лук – рідкісний екземпляр, його виготовив мій батько разом з кількома іншими луками, котрі я ретельно ховаю в лісі, акуратно загорнувши у водонепроникні чохла. Мій батько міг би добре заробити, продаючи їх. Та якби чиновники дізналися, його б привселюдно стратили за спробу підбурювати до повстання. Здебільшого всі миротворці заплющують очі на небагатьох з нас, хто полює, бо їм так само кортить свіжого м'яса, як і всім іншим. Власне, вони одні з наших найкращих замовників. Однак ми ніколи б не могли подумати, що хтось може напасти на «Пласт».

Восени кілька сміливців можуть прокрастися до лісу, щоб назбирати яблук. Але завжди в полі зору «Лугу».

Переклад Семченко Анни, ФА-41 (2023–24 н.р.)

Сюзанна Коллінз. ГОЛОДНІ ІГРИ

(Уривок)

Опинившись серед дерев, я дістаю з порожнистої колоди лук і сагайдак зі стрілами. Незалежно від того, чи наелектризована огорожа, вона успішно тримає людоджерів подалі від Округу 12. А от усередині лісу вони вільно блукають, і тут з'являються додаткові проблеми, як-от отруйні змії, скажені тварини та відсутність справжніх стежок. Але там також є їжа, якщо ви знаєте, як її знайти. Мій батько знав і навчив мене чому, перш ніж його розірвало на шматки під час вибуху шахти. Останків не залишилось, тож нам навіть нічого було поховати. Мені тоді було одинадцять. Минуло п'ять років, а я все ще прокидаюся і кричу уві сні, щоб він біг звідти.

Незважаючи на те, що проникнення в ліс є незаконним, а браконьєрство тягне за собою найсуворіше покарання, більшість людей ризикнули б, якби у них була зброя. Але мало хто наважиться піти в ліс із ножом. Мій лук – раритет, виготовлений моїм батьком разом з кількома іншими, які я добре ховаю в лісі, ретельно загорнувши у водостійкі чохла. Мій батько міг би добре заробити, продаючи їх, але якби влада дізналася, його б публічно стратили за розпалювання повстання. Більшість миротворців заплющують очі на тих небагатьох з нас, хто полює, бо вони так само, як і ми, прагнуть свіжого м'яса. Насправді, вони є одними з наших найкращих клієнтів. Але думка про те, що хтось може озброїти Шов, ніколи б не була допущена.

Проте восени кілька сміливців все ж крадькома пробираються до лісу, щоб назбирати яблук. Але завжди в полі зору Лугу. І ніколи не відходять від нього далеко, щоб у разі небезпеки швидко повернутися до безпечного Округу 12. «Округ 12. Місце, де можна безпечно здохнути з голоду», – бурмочу я собі під ніс. Потім швидко озираюся через плече. Навіть тут, навіть у цій дикій місцині, ти боїшся, що хтось може тебе підслухати.

Переклад Світлани Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)

Сюзанна Коллінз. ГОЛОДНІ ІГРИ

(Уривок)

Щойно потрапивши у прихисток дерев, з порожнистої колоди я дістала свій лук та сагайдак зі стрілами. Не має значення під напругою паркан чи ні, він успішно тримає хижаків подалі від 12 Округу. Вони мають змогу вільно блукати лише пущою, однак все одно існує декілька нюансів у вигляді отруйних змій, скажених звірів та відсутності стежок, за якими можна було б орієнтуватися. Проте тут є їжа, головне знати, де її шукати. Мій тато знав та зміг мене чому навчити перш, ніж його розірвало на шматки під час вибуху в шахті, що й не залишилось чого хоронити. Тоді мені було лише 11 й вже минуло 5 років, проте я досі прокидаюся від того, як я кричу йому тікати звідти.

Хоча й до лісу забігати незаконно, а за браконьєрство передбачається найсуворіше покарання, якби більше людей мали зброю, вони б ризикнули це зробити. Мало хто наважиться зайти сюди озброївшись лише ножом. В мене є старовинний лук, змайстрований моїм батьком, разом ще з парою таких, які я ретельно обгорнула водонепроникними простирадлами та надійно заховала в лісі. Він міг

би заробити багато грошей продаючи їх, проте якби урядовці про них дізналась, його б привселюдно стратили за підбурювання до повстання. Більшість Миротворців просто дивляться крізь пальці на тих з нас, хто полює, адже їм теж, як і всім іншим, до вподоби ласувати свіжим м'ясом. Більш того скажу, вони одні з наших найкращих клієнтів. Ніхто б насправді ніколи не допустив накопичення зброї на території Рубіжжя.

Восени кілька безстрашних прокрадаються до лісу, щоб назбирати там яблук, однак завжди тримають Долину у полі зору й не відходять від неї далеко, щоб якщо запахне смаженим, накивати п'ятами до безпечного 12 Округу.

– Округ Дванадцять – місце, де ти будеш в безпеці доїдати за псами, – тихо промимрила я і швидко озирнулась. Навіть тут, в якійсь помийній ямі, треба бути на сторожі, щоб зайві вуха тебе не почули.

John Galsworthy. THE APPLE TREE

(Excerpt)

On the first of May, after their last year together at college, Frank Ashurst and his friend Robert Garton were on a tramp. They had walked that day from Brent, intending to make Chagford, but Ashurst's football knee had given out, and according to their map they had still some seven miles to go. They were sitting on a bank beside the-road, where a track crossed alongside a wood, resting the knee and talking of the universe, as young men will. Both were over six feet, and thin as rails; Ashurst pale, idealistic, full of absence; Garton queer, round-the-corner, knotted, curly, like some primeval beast. Both had a literary bent; neither wore a hat.

Ashurst's hair was smooth, pale, wavy, and had a way of rising on either side of his brow, as if always being flung back; Carton's was a kind of dark unfathomed mop. They had not met a soul for miles.

"My dear fellow," Garton was saying, "pity's only an effect of self-consciousness; it's a disease of the last five thousand years. The world was happier without."

Ashurst, following the clouds with his eyes, answered:

"It's the pearl in the oyster, anyway."

"My dear chap, all our modern unhappiness comes from pity. Look at animals, and Red Indians, limited to feeling their own occasional misfortunes; then look at ourselves--never free from feeling the toothaches of others. Let's get back to feeling for nobody, and have a better time."

"You'll never practise that."

Garton pensively stirred the hotch-potch of his hair.

"To attain full growth, one mustn't be squeamish. To starve oneself emotionally's a mistake. All emotion is to the good--enriches life."

"Yes, and when it runs up against chivalry?"

"Ah! That's so English! If you speak of emotion the English always think you want something physical, and are shocked. They're afraid of passion, but not of lust--oh, no!--so long as they can keep it secret."

Ashurst did not answer; he had plucked a blue floweret, and was twiddling it against the sky. A cuckoo began calling from a thorn tree. The sky, the flowers, the songs of birds! Robert was talking through his hat! And he said:

"Well, let's go on, and find some farm where we can put up."

In uttering those words, he was conscious of a girl coming down from the common just above them. She was outlined against the sky, carrying a basket, and you could see that sky through the crook of her arm. And Ashurst, who saw beauty without wondering how it could advantage him, thought: 'How pretty!' The wind, blowing her dark frieze skirt against her legs, lifted her battered peacock tam-o'-shanter; her greyish blouse was worn and old, her shoes were split, her little hands rough and red, her neck browned. Her dark hair waved untidy across her broad forehead, her face was short, her upper lip short, showing a glint of teeth, her brows were straight and dark, her lashes long and dark, her nose straight; but her grey eyes were the wonder-dewy as if opened for the first time that day. She looked at Ashurst--perhaps he struck her as strange, limping along without a hat, with his large eyes on her, and his hair falling back. He could not take off what was not on his head, but put up his hand in a salute, and said:

"Can you tell us if there's a farm near here where we could stay the night? I've gone lame."

Переклад Софії Ковальчук, ФА-41 (2023–24 н.р.)

Джон Голзворсі. ЦВІТ ЯБЛУНІ

(Уривок)

Першого травня Френк Еш'юрст та його товариш Роберт Гартон волоцюжили після останнього року навчання в коледжі. Того дня вони пішки мандрували з Брента до Чагфорда, і хоч згідно з мапою

їм залишалося ще 7 миль, футбольне коліно Еш'юрста не витримало. Хлопці примостилися обабіч дороги, що перетиналася з лісом, і, як годиться молодим людям, розмовляли про всесвіт, поки суглоб відпочивав. Обидва були понад шість футів зросту й худі, мов тріски; Еш'юрст був блідий, сповнений ідеалізму та байдужости; Гартон – дивакуватий, круглолиций, жилавий, кучерявий, немов якийсь доісторичний звір. Обидва носили в собі літературний хист та не носили капелюхів.

Волосся в Еш'юрста було гладеньке, біляве, хвилясте, і здіймалося по обидва боки брів, ніби володар безперестанку зачісував його назад; у Гартона ж воно було схоже на темну, як океанська безодня, копицю. Вони не зустріли жоднісінької душі довкола за багато миль подорожі.

– Мій любий друже, – мовив Гартон, – жалість – це лише наслідок формування самосвідомості, хвороба останніх п'яти тисяч років, без якої світ би був щасливіший.

Еш'юрст, слідкуючи за хмарами, відповів:

– Це перлина в устриці, так чи інакше.

– Мій любий приятелю, жалість повинна в усіх бідах сьогодення. Поглянь-но на тварин і червоношкірих індіанців, які обмежені відчуттям власних випадків неволі, а потім подивись і на нас з тобою – отой зубний біль людей довкола ніколи нас не полишить. Краще повернімося до ідеї того, що нікого не варто жаліти, і будемо ліпше проводити час.

– Тобі це ніколи не вдасться.

Гартон замислено поправив волосся.

– Щоб дозріти, не треба бути перебірливим. Морити себе емоційним голодом – це помилка. Усі емоції на користь, адже збагачують життя.

– Так, а що коли воно наштотується на лицарство?

– Ах! Це так по-англійськи! Коли англійці говорять про емоції, то завжди думають про фізичні потреби й від цього жахаються. Ці люди бояться пристрасті, але не «хтивості» – о, ні! – доки можуть ховати її від людських очей.

Еш'юрст не відповідав, він вертів блакитною квіткою на тлі неба. Десь на тополі закувала зозуля. Небо, квіти, пташині трелі! Роберт заговорив крізь капелюх! І він сказав:

– Ну що ж, ходімо далі, знайдемо якусь ферму, де ми зможемо зупинитися.

Вимовляючи ці слова, він усвідомлював, що прямісінько над їхніми головами крізь простір спускалася дівчина. Вона вимальовувалася з кошиком на тлі неба, яке виднілося крізь згин її руки. Й Еш'юрст, споглядаючи таку красу й не маючи гадки, яку користь вона може принести, подумав: «До чого ж гарна!». Її пошарпаний павиний капелюшок здіймався від вітру, що роздував темну шерстяну спідницю; сіренька блузка була старою й поношеною, туфлі потріскані, маленькі ручки загрубіли, а шия почервоніла від засмаги. Дівоче темне волосся недбало тріпалося на широкому лобі, що прикрашав маленьке обличчя; верхня губа була зависока, тож з-під неї виднілися зуби; брови були рівні й чорняві, вії довгі й темні, ніс прямий; але сірі очі блищали диво-росою, наче розплющилися вперше того дня. Пані звернула увагу на Еш'юрста з його зачесаним волоссям – можливо, він здався їй дивним, бо шкутильгав без капелюха та лупав на неї своїми великими очима. Хлопець не міг зняти того, чого на голові не було, тож здійняв руку у вітанні й промовив:

– Чи не підкажете нам, де тут поблизу яка-небудь ферма? Нам потрібно десь заночувати, до того ж я геть занеміг.

Переклад Діани М'яскої, ФА- 31/1 (2023–24 н.р.)

Джон Г'олзворзі. ЦВІТ ЯБЛУНІ

(Уривок)

Першого травня, після останнього року навчання в коледжі, Френк Ешурст і його друг Роберт Гертон вирушили на прогулянку. Того дня вони подалися з Брента пішки, маючи намір дістатися Чагфорда, але Ешурстове коліно дало знати про своє футбольне минуле, хоча, згідно з мапою, їм залишалося пройти ще близько семи миль. Вони сиділи на узбіччі дороги, що пролягала через ліс, даючи коліну відпочити. Розмовляли про всесвіт, як і годиться юнакам. Обидва були вище шести футів і худорляві, як тріски. Ешурст блідий, наївний, цілковито абстрагований. Гертон був дивакуватий, круглолиций, жилавий, кучерявий схожий на якогось первісного звіра. Обидва мали іскру Божу до літератури. Обидва відцуралися капелюхів.

Ешурстове волосся було гладким, бляклим, хвилястим і мало властивість спадати на брови з обох боків, ніби його весь час відкидали назад. Гертон же мав якусь темну копицю на голові. За увесь свій шлях вони не зустріли ані душі.

– Мій любий приятелю, казав Ґертон, жалість це лише вплив самосвідомості, хвороба останніх п'яти тисяч років. Світ був щасливішим без неї.

Ешурст, провівши очима хмари, відповів:

– У будь-якому випадку, це промінь світла в темряві.

– Мій дорогенький, всі наші сучасні негаразди виникають через жалість. Поглянь на тварин і червоношкірих індіанців, які обмежуються відчуттям власних випадкових нещасть. Потім подивись на нас – ми ніколи не перестаємо відчувати біль інших. Повернімося до того, щоб нікому не співчувати й жити краще.

– Тобі так ніколи не вдасться.

Ґертон задумливо почесав свою скуйовджену потилицю.

– Щоб досягти повного розвитку, не треба бути слабодухим. Морити себе емоційним голодом це неправильно. Всі емоції корисні, вони збагачують життя.

– Так, а коли йдеться про шляхетність?

– Ах! Це так по-англійськи! Коли говориш про емоції, англійці завжди думають, що ти хочеш чогось фізичного, і впадають в шок. Вони бояться пристрасті, але не хтивості о, ні! До тих пір, поки вони можуть тримати її в таємниці.

Ешурст не відповів. Він зірвав блакитну квіточку й крутив її проти неба. Закувала зозуля у тернового куща... Небо, квіти, пташиний спів! Роберт говорив, не розуміючи що! Тож Френк сказав:

– Ходімо далі, знайдемо якусь садибу, де ми зможемо зупинитися.

Промовляючи ці слова, він побачив дівчину, яка спускалася з пасовища просто над ними. Вона вирізнялась на тлі неба, що можна було побачити крізь згин її руки, яка тримала кошик. Ешурст, побачивши ту красу й не замислюючись над тим, яку вигоду вона може принести йому, подумав. Як гарно! Вітер, який здіймав її темну спідницю з візерунком, а також пошарпаний павиний берет, сірвата блузка була потерта і стара, черевички стоптані, маленькі рученята були грубі й червоні, а шия вкрита засмагою. Її темне волосся безладно крутилося на широкому лобі, обличчя було невелике, верхня губа коротка, з-під неї блищали зуби. Брови прямі й темні, такими ж були і її довгі вії, ніс прямий. Однак сірі очі були на диво вологими, наче вони розплющилися вперше того дня. Дівчина подивилася на Ешурста можливо, він здався їй дивним, бо шкутильгав без капелюха, не зводячи з неї великих очей, і волосся його спало на спину.

Він не міг зняти те, чого на голові не було, проте підняв руку на знак привітання і сказав:

– Не підкажете нам, чи є тут поблизу якась ферма, де ми могли б заночувати? А то я зовсім знесилився.

Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.)

Джон Ґолзворзі. ЦВІТ ЯБЛУНІ

(Уривок)

Першого травня, закінчивши останній рік навчання в коледжі, Френк Ешерст і його друг Роберт Ґартон вирушили на прогулянку. Того дня вони пішки йшли з Брента, маючи намір дістатися Чагфорда, але згодом травмоване коліно футболіста Ешерста дало про себе знати, а за мапою їм залишалося пройти ще близько семи миль¹. Перепочити вони вирішили, зручно розташувавшись саме в тому місці, де дорога перетиналася з лісом. Хлопці сіли на землю і почали обговорювати важливі світові питання, як і належить юнакам. Обидва були понад шість футів² зростом і худі, як рейки. Ешерст блідий легковажний ідеаліст, а Ґартон дивакуватий, кругловидий, вузлуватий і кучерявий, наче якийсь первісний звір. Обидва були охочі до літератури, обидва не носили капелюхів.

Волосся Ешерста було гладеньким, блідим, хвилястим і здіймалося по обидва боки його брів, наче його постійно відкидали назад; у Ґартона ж воно було схоже на темну непроглядну шевелюру. За багато миль вони не зустріли жодної живої душі.

– Мій любий друже, – казав Ґартон, – співчуття – це лише результат людського самоусвідомлення; це хвороба останніх п'яти тисяч років. Світ був би щасливішим, якби не відчував його.

Ешерст, провівши хмари по небу задумливим поглядом, відповів:

– У будь-якому випадку, це все ж таки перлина в мушлі.

– Мій любий приятелю, всі наші сучасні нещастя походять від співчуття. Поглянь на тварин і червоношкірих індіанців, які обмежуються відчуттям власних випадкових нещасть; а потім подивись на нас – ми завжди страждаємо від зубного болю інших. Давай припинимо співчувати будь-кому і будемо жити краще.

– У тебе ніколи цього не вийде.

Гартон задумливо скуйовдив свою шевелюру.

– Щоб повністю розвинутихся, не треба бути боязким. Морити голодом своє емоційне «я» – помилка. Будь-які емоції – на благо, вони наповнюють життя.

– Так, але що, коли це йде врозріз з галантністю?

– Ах! Це так по-англійськи! Коли говориш про емоції, англійці завжди думають, що маєш на увазі щось фізичне, і страшно дивуються. Вони бояться пристрасті, але не хтивості – о, ні! Допоки вони можуть тримати її в таємниці.

Ешерст мовчав; він зірвав блакитну квітку і підняв її до неба. З терну почала кувати зозуля. Небо, квіти, пташиний спів! Роберт говорив дурниці. Вмить він сказав:

– Ходімо далі, знайдемо якусь ферму, де ми зможемо зупинитися.

Промовляючи ці слова, він побачив дівчину, яка спускалася з пасовиська прямо над ними. Вона вимальовувалася на тлі неба з кошиком, і крізь згин її руки можна було бачити це небо. У цю мить Ешерст, який завжди бачив красу, навіть не замислюючись над тим, яку користь вона може принести йому, подумав: «Яка гарна!». Вітер, здіймаючи її темну смугасту спідницю, піднімав її пошарпаний павиний шотландський берет; її сірувата блузка була зношена і стара, черевики стоптані, маленькі рученята загрубілі і червоні, а шия зарум'янена. Її темне волосся безладними пасмами спадало на широке чоло, обличчя було маленьке, верхня губа тонка, з-під неї блищали зуби, брови прямі й темні, а вії під ними довгі й чорні, ніс прямий; але сірі очі були такі блискучі, немов роса, складалося враження, що того дня вони вперше розплющилися. Вона подивилася на Ешерста – ймовірно, він здався їй дивним, шкутильгаючи без капелюха, з відкинутим назад волоссям, та ще й витріщив на неї свої великі очі. Він не міг зняти капелюха, бо його у нього елементарно не було, тому просто підняв руку на знак привітання і запитав:

– Ви часом не підкажете, чи є тут поблизу ферма, де ми могли б зупинитися на одну ніч? Я зовсім ослаб.

¹ Приблизно 11 кілометрів (Тут і далі примітки перекладачів)

² Приблизно 182-183 см

Переклад Світлани Шило, ФА- 31/2 (2023–24 н.р.)

Джон Ґолзворзі. ЦВІТ ЯБЛУНІ

(Уривок)

Першого травня, після завершення свого останнього року навчання в коледжі, Френк Ашурст зі своїм другом Робертом Гартонем вирушили в мандрівку. Того дня вони йшли з Брента, маючи намір дістатися до Чагфорда. Проте колись травмоване під час гри у футбол коліно Ашурста дало про себе знати, а згідно з мапою йти їм ще треба було кілометрів одинадцять. Вони сиділи на узбіччі неподалік від лісу, поруч з яким пролягала стежка, даючи відпочити Френковому коліну та розмовляючи про Всесвіт, як і належить хлопцям їхнього віку. Обидва юнаки були високими та стрункими, немов списи, й обидва були без капелюхів. Ашурст був блідим мрійником з ідеалістичними поглядами, а Гартон дивакуватим хитрим хлопцем, який ніколи не говорив про щось прямо, а через свою кучеряву чуприну нагадував якогось аборигена. Хлопців обох цікавила література. Волосся Френка Ашурста було білявим, хвилястим та блискучим, розділеним по проділу настільки рівно, немов само так росло. Робертове ж волосся нагадувало якусь темну непроглядну масу. На своєму довгому шляху хлопцям ще не трапилось жодної душі.

– Мій любий друже, – почав Гартон, – співчуття це лише прояв самосвідомості. Це хвороба, що існує протягом останніх п'яти тисяч років. Хвороба, без якої світ був би щасливішим.

Ашурст, проводячи поглядом хмари, відповів:

– У будь-якому разі, співчуття річ особлива.

– Дорогий приятелю, всі наші сучасні нещастя беруть свій початок зі співчуття. Зверни увагу на тварин та індіанців, які думають лише про власні періодичні нещастя. А тепер подивись на нас. Нас хвилює не те, що коли в самих, а взагалі коли в когось іншого болить зуб. Чому б просто не перестати всім співчувати і почати насолоджуватись власним життям?

– На словах кожен мастак, а от на ділі...

Гартон замислено почухав макітру.

– Щоб досягти високих успіхів треба навчитись керувати своїми емоціями. Це зовсім неправильно емоційно себе виснажувати. Кожна емоція важлива, адже вони розвивають нас духовно.

– Воно то так, але що, якщо це суперечить концепції лицарства?

– Боже... Як же це по-англійськи! Коли починаєш говорити з англійцями про емоції, їх це просто шокує, бо вони гадають, що ти хочеш фізичної близькості. Вони бояться пристрасті, однак не похоті, особливо допоки здатні її приховувати в собі подалі від очей суспільства.

Ашурст мовчав. Він зірвав блакитну квіточку та почав покручувати нею між пальцями на тлі неба. Зозуля, що сиділа на гіллі шипшини, закувала. Роберт говорив про все, що траплялось йому на очі! Про небо, квіти і про пташиний спів! А потім промовив:

– Вставай, ходімо знайдемо якусь ферму, де можна було б заночувати. Промовляючи ці слова, він помітив дівчину, яка йшла в їхній бік звідкись згори. Фігура дівчини, що несла кошик, вималювалась на тлі неба, блакить якого можна було побачити крізь вигин її руки. Ашурст, який ще не мав уявлення, на що може бути здатна краса, подумки промовив:

– Яка вона гарна!

Вітер змушував її темну спідницю з гіпюру прилипати до ніг, здіймав її протертий берет із візерунком павичого пір'я. На дівчині була зношена стара сірувата блузка та подерті черевики. Дівочі маленькі долоньки були зашкарубленими та червоними, а шия засмаглою. Хвилі темного волосся неохайно спадали на широкий лоб, верхня губа, з-під якої поблискували зуби, була, як і личко дівчини, мініатюрною. Брови в дівчиська були прямими, як і ніс, й темними, вії довгими та чорними. А от сірі очі були такими чистими, як роса, немов вона розплющила їх сьогодні вперше. Красуня скерувала погляд на Ашурста, мабуть, він здався їй дивним через свій проділ на голові, відсутність капелюха та те, що він накульгував, не зводячи з неї великих очей. У Френка не вийшло зняти з голови капелюха, адже його там не було, однак він привітався з дівчиною, відсалютувавши рукою, і запитав:

– Не підкажете, чи нема тут неподалік якоїсь ферми, де ми могли б заночувати? Я просто не зможу йти далеко.

Dashiell Hammett. THE THIN MAN

(Excerpt)

That afternoon I took Asta for a walk, explained to two people that she was a Schnauzer and not a cross between a Scottie and an Irish terrier, stopped at Jim's for a couple of drinks, ran into Larry Crowley, and brought him back to the Normandie with me. Nora was pouring cocktails for the Quinns, Margot Innes, a man whose name I did not catch, and Dorothy Wynant.

Dorothy said she wanted to talk to me, so we carried our cocktails into the bedroom.

She came to the point right away. "Do you think my father killed her, Nick?"

"No," I said. "Why should I?"

"Well, the police have Listen, she was his *mistress*, wasn't she?"

I nodded. "When I knew them."

She stared at her glass while saying, "He's my father. I never liked him. I never liked Mamma."

She looked up at me. "I don't like Gilbert." Gilbert was her brother.

"Don't let that worry you. Lots of people don't like their relatives."

"Do you like them?"

"My relatives?"

"Mine." She scowled at me. "And stop talking to me as if I was still twelve."

"It's not that," I explained. "*I'm getting tight.*"

"Well, do you?"

I shook my head. "You were all right, just a spoiled kid. I could get along without the rest of them."

"What's the matter with us?" she asked, not argumentatively, but as if she really wanted to know.

"Different things. Your –"

Harrison Quinn opened the door and said: "Come on over and play some ping-pang, Nick." "In a little while."

"Bring beautiful along." He leered at Dorothy and went away.

She said: "I don't suppose you know Jorgensen."

"I know a Nels Jorgensen."

"Some people have all the luck. This one's named Christian. He's a *honey*. That's Mamma divorces a lunatic and marries a gigolo." Her eyes became wet. She caught her breath in a sob and asked: "What am I going to do, Nick?" Her voice was a frightened child's.

I put an arm around her and made what I hoped were comforting sounds. She cried on my lapel.

The telephone beside the bed began to ring. In the next room Rise and Shine was coming through the radio. My glass was empty. I said: "Walk out on them."

She sobbed again. "You can't walk out on yourself."

"Maybe I don't know what you're talking about."

"Please don't tease me," she said humbly.

Nora, coming in to answer the telephone, looked questioningly at me.

I made a face at her over the girl's head.

When Nora said "Hello" into the telephone, the girl stepped quickly back away from me and blushed. "I'm sorry," she stammered, "I didn't –"

Nora smiled sympathetically at her. I said: "Don't be *a dope*." The girl found her handkerchief and dabbed at her eyes with it.

Nora spoke into the telephone: "Yes. I'll see if he's in. Who's calling, please?"

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Дешил Геммет. ХУДИЙ ЧОЛОВІК

Того дня я вигуляв Асту, пояснив двом людям, що вона шнауцер, а не помісь шотландського та ірландського тер'єрів, заскочив до Джима на кілька келихів, зустрів Ларрі Кроулі та привів його з собою до «Нормандії». Нора наливала коктейлі для братів Квінів, Марго Іннес, чоловіка, імені якого я не запам'ятав, та Дороті Вінант.

Дороті сказала, що хоче поговорити зі мною, тож ми взяли коктейлі та пішли до спальні.

Вона відразу перейшла до суті. – Як ти думаєш, Ніку, мій батько вбив її?

– Ні, – відповів я. – Чому я мав би так думати?

– Ну, поліція вважає... Послухай, вона ж була його *коханкою*, чи не так?

Я кивнув.

– Коли я їх знав – так.

Не відводячи погляду від склянки, вона продовжила:

– Він мій батько. Я ніколи його не любила. Я ніколи не любила маму.

Вона підняла на мене очі.

– Мені не подобається Гілберт.

Гілберт був її братом.

– Не переймайся цим. Багатьом людям не подобаються їхні родичі.

– Тобі вони подобаються?

– Мої родичі?

– Мої, – вона насупилася. – І припини говорити зі мною, ніби мені досі дванадцять.

– Це не так, – пояснив я. – *Я починаю п'яніти*.

– Та невже?

Я похитав головою.

– Ти була звичайнісінькою, трохи розпещеною дитиною. До решти мені байдуже.

– А що з нами не так? – запитала вона, без дорікання, а ніби справді хотіла знати.

– Багато чого. Твоя...

Гаррісон Квін відкрив двері і сказав:

– Ходи-но до нас, Ніку. Пограємо в пінг-понг.

– Трохи пізніше.

– І лялечку з собою прихопи. Він кинув на Дороті масний погляд і пішов.

Вона сказала:

– Не впевнена, що ти знаєш Йоргенсена.

– Я знаю такого собі Нельса Йоргенсена.

– Деяким людям щастить у всьому. Цього, наприклад, звати Крістіан. Він просто *душечка*. Оце ж і Матта¹ – розлучилася з божевільним і вийшла заміж за жиголо.

Її очі наповнилися слізьми. Вона уривчасто видихнула, стримуючи черговий схлип, і запитала:

– Що мені робити, Ніку?

Її голос був схожий на голос переляканої дитини.

Я обійняв її і пробурмотів щось, що, я сподівався, мало її заспокоїти. Вона плакала на моєму плечі.

Телефон біля ліжка раптом задзвонив. У сусідній кімнаті з радіо лунала пісня «Rise and Shine», моя склянка стояла порожня. тоді я просто сказав:

– Відмовся від них.

Вона знову заплакала.

– Неможливо відмовитися від самого себе.

– Мабуть, я не розумію, про що ти говориш.
– Будь ласка, не глузуй з мене, – попросила вона лагідно.
Нора, яка зайшла відповісти на телефонний дзвінок, подивилася на мене з німим питанням у очах

Я зробив їй гримасу над головою дівчини.
Коли Нора сказала «Алло» у слухавку, Дороті швидко відскочила від мене і почервоніла.
– Я... вибач, – затинаючись, промовила вона, – я не...
Нора співчутливо посміхнулася їй.
Я відповів:
– Не будь дурепою.
Дороті знайшла хустинку і витерла нею очі.
Нора сказала в телефон:
– Так... Я подивлюся, чи він тут. А хто дзвонить, будь ласка?

¹ *итал.* Мама

Переклад Крістіни Швець, ФА-11 (2025–26 н.р.)

Дешилл Гамметт. ХУДИЙ ЧОЛОВІК

Того дня я вивів Асту на прогулянку, пояснив двом псевдознавцям, що вона – шнауцер, а не помісь шотландського й ірландського тер'єрів. Зайшов до Джима та перехилив пару келихів, натрапив на Ларі Кроулі, і ми вдвох подалися до «Нормандії».

Нора наливала коктейлі Квіннам, Маргот Іннес, чоловікові, ім'я якого я не запам'ятав, та Дороті Вайнант.

Дороті сказала, що хоче поговорити зі мною, тож ми взяли коктейлі й пішли до спальні. Вона без зайвих слів перейшла до суті:

– Ти думаєш, її вбив між батько, Ніку?
– Ні, – відповів я. – Чому б це?
– Ну, так вважає поліція. Послухай, вона ж була його коханкою, правда?

Я кивнув.

– Так. Коли я їх знав.

Не відводячи погляду від свого келиха, дівчина провадила далі:

– Він мій батько. Я ніколи його не любила. Я ніколи не любила *Мамма*¹, – вона глянула на мене. – Я ніколи не любила Гілберта.

Гілберт це її братом.

– Не переймайся цим. Багато людей не люблять своїх родичів.

– А ти їх любиш?

– Своїх родичів?

– Моїх.

Вона насупилася.

– І припини говорити зі мною так, наче мені досі дванадцять.

– Та не в тому річ, – пояснив я. – Я просто трохи напідпитку.

– То любиш чи ні?

Я похитав головою.

– Ти була хорошою дитиною, просто трохи розпеченою. Без інших я цілком міг би обійтися.

– Що з нами не так? – вона не сперечалася, а спитала так, ніби справді хотіла знати.

– Різне. Твої...

Гаррісон Квін відчинив двері й гукнув:

– Ніку, ходи-но сюди! Зіграємо в пінг-понг.

– Трохи згодом.

– Захопи з собою красунечку.

Він кинув на Дороті масний погляд й пішов.

– Гадаю, ти не знаєш Йоргенсена, – сказала вона.

– Я знаю Нелса Йоргенсена².

– Деяким людям щастить у всьому. Цього звуть Крістіан. Він душечка. Ну це ж Мамма – розлучилася з безумцем і вийшла заміж за альфонса.

На її очах виступили сльози. Вона схлипнула й запитала:

– Ніку, що ж мені робити?

Її голос був, як у наляканої дитини.

Я поклав руку їй на плечі й бурмотів щось заспокійливе, сподіваючись, що це її втішить. Вона плакала, притулившись до мого плеча. На тумбі біля ліжка задзвонив телефон. З іншої кімнати по радіо долинуло: «Прокинься й співай». Мій келих був порожній. Я сказав лише:

– Втечи від них.

– Від себе не втечеш.

– Може, я й не знаю, про що ти.

– Будь ласка, не дражни мене, – тихо мовила дівчина.

Нора зайшла до спальні, щоб відповісти на дзвінок, і запитально глянула на мене. Я зиркнув на неї так, щоб Дороті не помітила. Коли Нора сказала у слухавку: «Алло», дівчина швидко звелася з ліжка й відступила від мене, почервонівши.

– Я... я вибачаюся, – вона затиналася. – Я не...

Нора співчутливо усміхнулася їй.

– Не будь дурепою, – сказав я.

Дівчина витягла хустинку й витерла сльози, тим часом як Нора говорила по телефону:

– Так... Я перевірю, чи він тут. Підкажіть, будь ласка, хто телефонує?

¹ *Mamma* – італійською «мама»

² Нелс Лерой Йоргенсен (англ. *Nels Leroy Jorgensen*) – американський письменник, відомий своїми роботами у жанрі детективної прози (зокрема жанру *hard-boiled*) першої половини XX ст. Наразі його творчість вважається майже забутою.

Jerome K. Jerome. NOVEL NOTES

(Excerpt)

Amenda, our then “general,” was an extremely stolid young person, and, in some respects, a model servant. She never argued. She never seemed to have any notions of her own whatever. She accepted our ideas without comment, and carried them out with such pedantic precision and such evident absence of all feeling of responsibility concerning the result as to surround our home legislation with quite a military atmosphere.

On the present occasion she stood quietly by while the MacShaughnassy method of fire-laying was expounded to her. When Ethelbertha had finished she simply said:–

“You want me to lay the fires like that?”

“Yes, Amenda, we’ll always have the fires laid like that in future, if you please.”

“All right, mum,” replied Amenda, with perfect unconcern, and there the matter ended, for that evening.

On coming downstairs the next morning we found the breakfast table spread very nicely, but there was no breakfast. We waited. Ten minutes went by—a quarter of an hour—twenty minutes. Then Ethelbertha rang the bell. In response Amenda presented herself, calm and respectful.

“Do you know that the proper time for breakfast is half-past eight, Amenda?”

“Yes’m.”

“And do you know that it’s now nearly nine?”

“Yes’m.”

“Well, isn’t breakfast ready?”

“No, mum.”

“Will it ever be ready?”

“Well, mum,” replied Amenda, in a tone of genial frankness, “to tell you the truth, I don’t think it ever will.”

“What’s the reason? Won’t the fire light?”

“Oh yes, it lights all right.”

“Well, then, why can’t you cook the breakfast?”

“Because before you can turn yourself round it goes out again.”

Amenda never volunteered statements. She answered the question put to her and then stopped dead. I called downstairs to her on one occasion, before I understood her peculiarities, to ask her if she knew the time. She replied, “Yes, sir,” and disappeared into the back kitchen. At the end of thirty seconds or so, I called down again. “I asked you, Amenda,” I said reproachfully, “to tell me the time about ten minutes ago.”

“Oh, did you?” she called back pleasantly. “I beg your pardon. I thought you asked me if I knew it—it’s half-past four.”

Джером Клапка Джером. ЗАПИСКИ ДЛЯ РОМАНУ

(Уривок)

Аменда, тодішня наша «генералка», була напрочуд флегматична юна особа, і, певною мірою, ідеальна служниця. Ніколи вона не сперечалася. Ніколи вона не проявляла власну ініціативу. Вона приймала наші ідеї без будь-яких коментарів і втілювала їх в життя з такою педантичною точністю і настільки незацікавлено в результаті, що наше домоуправління мало немовби армійське забарвлення.

Того дня вона стиха стояла поки їй розтовкмачували метод розпалювання вогню за Мак-Шоннесі. Коли Етельберта завершила, то служниця просто спитала:

– Ви бажаєте, щоб я розпалювала вогонь *так*?

– Так, Амендо, надалі ми завжди розпалюватимемо вогонь *так*, коли на те Ваша ласка.

– Слухаюсь, мем, відповіла Аменда з повною байдужістю, і тема була вичерпана, принаймні, на той вечір.

Наступного ранку, спустившись вниз ми помітили, що стіл до сніданку був прекрасно сервірований і бракувало там самого лише сніданку. Ми почекали. Пройшло десять, п'ятнадцять, двадцять хвилин. Тоді Етельберта подзвонила у дзвіночок і у відповідь з'явилась Аменда, як завжди спокійна й шаноблива.

– Чи відомо Вам що сніданок слід подавати о пів на дев'яту, Амендо?

– Так, мем.

– І чи відомо Вам, що вже майже дев'ята?

– Так, мем.

– Тож чи сніданок готовий?

– Ні, мем.

– І чи буде він хоч колись готовий?

– Що ж, мем, відповіла Аменда щиро і відверто, чесно кажучи, не думаю.

– Чому ж? Чи вогонь не розпалюється?

– О, він прекрасно розпалюється.

– Ну тоді чому Ви не можете приготувати сніданок?

– Тому що я не встигаю й обернутися, як він тухне.

Аменда ніколи нічого не казала сама по собі. Вона лише відповідала на поставлені запитання, а потім замовкала. Я колись озвався до неї з другого поверху, ще не знаючи її норову, і спитав чи знає вона котра година. Вона промовила «Так, сер» і зникла за кухню. Почекавши секунд тридцять, я крикнув вдруге.

– Я попросив Вас, Амендо, сказав я з докором, сказати котра година хвилин ще з-десять тому.

– О, справді? привітно відгукнулася вона. Перепрошую. Я подумала, Вас цікавило чи знаю я зараз пів на п'яту.

Переклад Карини Деди, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Джером Клапка Джером. ЗАПИСКИ ДЛЯ РОМАНУ

(Уривок)

Аменда, яка раніше була «головною», була надзвичайно спокійною юною леді, і, в своєму роді, зразковою служанкою. Вона ніколи не сперечалась з нами, здавалось, у неї не було жодних власних поглядів на бодай-що. Вона беззаперечно погоджувалась з нашими ідеями, та ретельно виконувала їх без жодного відчуття відповідальності щодо військової атмосфери, яка панувала в нашому домі.

На цей раз вона тихенько стояла поки їй пояснювали як розпалювати вогонь за методом МакаШаунасі. Коли Етельберта закінчила із поясненнями, Аменда запитала: –

«Тож ви хочете, щоб я розпалювала вогонь саме так?»

«Так, Амендо, з цього моменту, якщо ваша ласка, вогнище розпалювати треба саме так».

«Добре, пані,» абсолютно байдуже відповіла Аменда, того вечора ця розмова і завершилась.

Спустившись донизу наступного ранку, ми побачили досконально накритий стіл для сніданку, але чомусь без самого сніданку. Ми чекали: минуло десять хвилин... П'ятнадцять. Двадцять. Тоді Етельберта подзвонила у дзвінок, і Аменда з'явилась, як завжди спокійна та ввічлива.

«Амендо, ви ж знаєте, що пів на дев'яту це час сніданку?»

«Так, пані».

«Тож, сніданок ще не готовий?»

«Ні, пані».

«Сніданок *взагалі* буде?»

«Що ж, пані», з привітною відвертістю відповіла Аменда, «чесно кажучи, не думаю що буде».

«В чому справа тоді? Вогнище не загоряється?»

«О, ні, з вогнищем все гаразд».

«Тож чому ви не можете приготувати сніданок?»

«Бо як тільки я встигаю обернутись, вогнище знову згасає.»

Аменда ніколи сама не робила заяв чи зауважень. Вона лиш відповідала на питання, а потім різко затихала.

Одного разу, ще не знаючи її особливостей, я покликав її донизу, щоб запитати чи знає вона котра зараз година. Вона відповіла «Так, пане», і втекла до підсобної кухні.

Через секунд тридцять я знову покликав її. «Я попросив вас, Амендо, повідомити мені час приблизно десять хвилин тому». докірливо сказав я.

«Ой, справді?» привітно відгукнулася вона. «Перепрошую, пане, я думала, ви запитали мене, чи я знаю що зараз пів на п'яту».

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Джером Клапка Джером. НОТАТКИ ДЛЯ РОМАНУ

(Уривок)

Аменда, наша тодішня «головна», була надзвичайно незворушною молодою особою і, певною мірою, зразковою служницею. Вона ніколи не сперечалася. Здавалося, вона взагалі не мала власної думки. Вона приймала наші ідеї без зайвих слів і втілювала їх із такою педантичною точністю і такою очевидною байдужістю до результату, що наше домашнє господарство набувало майже військового характеру.

Цього разу Аменда спокійно стояла поруч, поки їй викладали метод розпалювання вогню МакШонессі. Коли Етельберта закінчила, та лише запитала:

– Ви хочете, щоб я розпалювала вогонь ось так?

– Так, Амендо. Відтепер ми завжди будемо розпалювати вогонь саме так. Будь ласка, дотримуйся цього правила.

– Добре, мем, – відповіла служниця з цілковитою байдужістю, і на цьому того вечора все закінчилося.

Наступного ранку, коли ми спустилися вниз, то побачили, що стіл гарно накритий до сніданку, але самого сніданку не було. Ми чекали. Минуло десять хвилин, п'ятнадцять, двадцять. Тоді Етельберта подзвонила в дзвіночок. У відповідь з'явилася Аменда – як завжди спокійна й ввічлива.

– Амендо, тобі ж добре відомо, що належний час для сніданку це пів на дев'яту?

– Так, мем.

– А чи відомо тобі, що вже майже дев'ята?

– Так, мем.

– Але ж сніданок ще не готовий?

– Ні, мем.

– То він взагалі колись буде готовий?

– Насправді, мем, – відповіла Аменда з щирою відвертістю у голосі, – чесно кажучи, я не думаю, що буде.

– І в чому причина? Вогонь не розпалюється?

– О, ні, він розпалюється чудово.

– Тоді чому ти не можеш приготувати сніданок?

– Бо не встигнеш і оком змигнути, як він знову гасне.

Аменда ніколи давала зайвих пояснень. Вона відповідала лише на поставлене запитання – і на цьому все. Одного разу я гукнув її вниз ще до того, як збагнув її особливості, щоб запитати, чи знає вона котра година. Вона відповіла: «Так, сер», – і зникла на задній кухні. Через півхвилини я знову звернувся до неї:

– Я ж запитав тебе, Амендо, – промовив я докірливо, – котра година ще десять хвилин тому.

– О, ви для цього запитували? – весело відгукнулася вона. – Перепрошую. Я думала, ви поцікавились, чи знаю я. Зараз пів на п'яту.

Джером Клапка Джером. ЗАПИСКИ ДЛЯ РОМАНУ

(Уривок)

Наша тодішня «генералка» Аманда була надзвичайно спокійною молодою леді і, в якомусь сенсі, зразковою служницею. Вона ніколи не сперечалася. Здавалося, вона ніколи не мала власних думок. Вона слухала і без зайвих питань виконувала усе, що ми казали, з педантичною точністю. Відсутністю будь-якого почуття відповідальності за результат з її боку була настільки очевидною, що вдома панувала майже військова атмосфера.

Цього разу вона покійно стояла, поки їй пояснювали як розпалити вогонь за методом МакШонессі. Коли Етельберта закінчила, служниця лиш спитала:

– Ви хочете, щоб я розпалювала вогонь саме так?

– Так, Амандо, відтепер, будь ласкава, розпалюй вогонь саме так.

– Гарзд, мем, – відповіла Аманда з цілковитою байдужістю, і на цьому справа скінчилася того вечора.

Наступного ранку, спустившись вниз, ми побачили гарно сервірований стіл, але сніданку не було. Ми чекали. Минуло десять хвилин. П'ятнадцять. Двадцять. Тоді Етельберта подзвонила у дзвінок. Аманда з'явилася спокійна і шаноблива.

– Чи знаєш ти, що сніданок має подаватися о пів на дев'яту, Амандо?

– Так, мем.

– А ти знаєш, що зараз уже майже дев'ята?

– Так, мем.

– То сніданок готовий?

– Ні, мем.

– А він коли-небудь буде готовий?

– Що ж, мем, – відповіла Аманда з притаманною їй привітною відвертістю, – якщо чесно, я не думаю, що він коли-небудь буде готовий.

– А чому? Вогонь не розпалюється?

– О, ні, добре розпалюється.

– Тоді чому ти не можеш приготувати сніданок?

– Тому що, тільки-но я встигаю розвернутися, як він згасає.

Аманда ніколи не висловлювалася з власної ініціативи. Вона відповідала на поставлене їй запитання і потім замовкала. Одного разу, ще не розуміючи її поведінки, я покликав її вниз, щоб запитати, чи знає вона, котра година. Вона відповіла: «Так, сер», і зникла в задній кухні. Секунд через тридцять я знову покликав її.

– Я просив тебе, Амандо, – сказав я з докором, – сказати мені, котра година, близько десяти хвилин тому.

– О, справді? – ласкаво озвалася вона, вибачте. Я думала, Ви питали, чи я знаю. Зараз пів на п'яту.

Laila Lalami. THE DREAM HOTEL

(Excerpt)

The dream cedes to reality, or perhaps it's the other way out, and she pulls herself from the tangle of sheets and stumbles out into the hallway.

There she waits, barefoot on the cold floor, until the bell stops ringing. She stands still, limbs straight, eyes fixed on a point in the middle distance; if Madison has taught her anything, it is that compliance begins in the body.

The trick is to hide any flicker of personality or hint of difference. From white domes on the ceiling, the cameras watch.

The others line up alongside her, rubbing sleep from their eyes, squinting under the chrome-plated lights. The fixtures date back to 1939, when Madison was a public elementary school, enrolling as many as four hundred children every fall.

Back then, the town of Ellis had a farming-tool factory, a movie theater, a thriving pool hall, two modest hotels, and natural hot springs that attracted tourists from ninety miles away in Los Angeles.

A century later, the factory had shuttered, and the springs were dry. The school sat empty, its walls spotting with mold, until the city council sold it to Safe-X.

Because of legal constraints on renovation, Madison's new owners had to keep the original lighting and metalwork, but they threw away the blackboards, stripped the state maps and alphabet posters from the walls, auctioned off the furniture, and converted the second floor into a ward.

When they brought her to her cot in 208, the smell of industrial floor cleaner made her ill.

She wrestled with the window, her knuckles turning white before she noticed that it had been welded shut. But these days the smell of synthetic pine doesn't bother her as much.

Living with strangers in bare rooms, showering next to them in open stalls, standing behind them in line for the comm pods—all these have taught her to be alert to more intimate scents. From four feet away, she can smell the cream her roommate rubs on her skin to treat the rash she developed in the jail.

The attendants bristle when one of the women calls Madison a jail. This is a retention center, they say, it's not a prison or a jail.

You haven't been convicted, you're not serving time. You're being retained only until your forensic observation is complete.

How much longer, someone will always ask. Depends, the attendants say.

Some detainees stay just twenty-one days; others have to stay a bit longer. The attendants never call the women prisoners. They say *retainees*, *residents*, *enrollees*, and sometimes *program participants*.

Hinton comes through the gate seven minutes after six. There must've been some traffic on the highway, or a delay during the security briefing.

This morning his hair looks freshly cut, bringing out his high cheekbones and bright, hungry eyes. But his fine features are muddled by the burn scar that runs along the base of his neck, just above the stiff collar of his uniform.

The scar is a frequent subject of gossip at Madison. Some people say Hinton was injured in the Tujunga complex fire, which burned his house to the ground and killed his dog, supposedly a German shepherd.

Others point out that the scar looks old, so it must be the mark of a youthful accident, a mishap with a firecracker, say, or a brawl around a campfire. Who knows? But the scar gives him substance, rescues his looks from bland perfection

Переклад Каріни Куць, ФА-31 (2025–26 н.р.)

Лайла Лаламі. ГОТЕЛЬ «МРІЇ»

(Уривок)

Сон поступається реальності, або, можливо навпаки, вона сама витягує себе із клубка простирадл та ледь тримаючись на ногах виходить в коридор. Вона чекає там, стоїть босоніж на холодній підлозі, допоки дзвоник не замовкне. Стоїть прямо, руки опущені, а очі сфокусовані на точці, що знаходиться не так далеко від неї; якщо Медісон і навчив її чогось, так це те, що покірність починається з тіла. Цей трюк полягає в тому, щоб приховати будь-який проблиск особистості чи натяк на інакшість. Із білих куполів на стелі спостерігають камери.

А інші вишукуються вздовж неї, стираючи сон зі своїх очей, примружуючись у покритому хромом світлі. Світильники датуються 1939 роком, коли Медісон була державною початковою школою, де щоосені навчалося до чотирьохсот дітей. Тоді в місті Елліс була фабрика сільськогосподарського інструменту, кінотеатр, процвітаючий басейн, два скромні готелі та природні гарячі джерела, які приваблювали туристів в радіусі дев'яноста миль від Лос-Анджелеса. Століттям пізніше фабрику закрили, а джерела висохли. Школа спорожніла, її стіни вкрила цвіль, допоки міська рада не продала її компанії «Сейф-Ікс». Через юридичні обмеження щодо реконструкції, нові власники школи «Медісон» мушили залишити первісне освітлення та металоконструкції, але вони викинули геть шкільні дошки, зняли зі стін карти держави та плакати з абеткою, виставили на аукціон меблі, а також перетворили другий поверх на палату.

Коли вона отримала койку № 208, їй стало погано від хімічного запаху засобу для миття підлоги. Вона боролася з вікном, щоб відчинити його, та її кісточки на пальцях побіліли перш ніж вона помітила, що воно було заварене. Проте зараз штучний запах сосни не турбує її настільки сильно. Жити із незнайомцями в пустих кімнатах, приймати душ поруч з ними у відкритих кабінках, стояти позаду в черзі за комунікаційними капсулами – все це навчило її бути уважною до більш інтимних ароматів. З відстані чотирьох футів вона відчуває запах крему, яким її сусідка по кімнаті натирає шкіру, щоб лікувати висип, який з'явився у неї у в'язниці. Супроводжуючі дратуються коли хтось із жінок називає «Медісон» в'язницею. Мовляв, це центр зберігання, а не тюрма чи місце обмеження свободи.

Ви не були засуджені, не відбуваєте покарання. Вас утримують тут лише до того як завершиться судова експертиза. Завжди знайдеться хтось, хто запитася наскільки довго їм тут бути. «Як вийде,» –

кажуть наглядачі. Деякі тимчасово затримані знаходяться там 21 день, а інші можуть і довше. Наглядачі ніколи не називають жінок ув'язненими. Вони кажуть на них тимчасово утримані, мешканці, зареєстровані, а інколи учасниками програми.

Гінтон проходить ворота о сьомій хвилині після шостої. Скоріше за все на шосе були затори, або брифінг з питань безпеки тривав довше. Цього ранку його волосся виглядає так наче тільки пострижене, виділяючи високі вилиці та блискучі, пильні очі. Проте його чудові риси обличчя зіпсовані шрамом від опіку, який тягнеться вздовж основи шиї, трошки вище жорсткого коміра його уніформи. Той шрам – постійна тема для пліток в «Медісоні». Дехто каже, що Гінтон травмувався під час пожежі в комплексі Туджунга, під час якої його будинок згорів вщент та загинув пес, як стверджують, німецька вівчарка. Інші обумовлюють шрам тим, що він виглядає старим, тому можливо є слідом від травми отриманої в дитинстві, від нещасного випадку з петардою, скажімо, або від бійки біля багаття. Хто зна? Проте шрам додає йому глибини, рятує зовнішність від сліпої досконалості.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Лайла Лаламі. ГОТЕЛЬ МРІЇ

(Уривок)

Вона поступово виринає зі сну і повертається до реальності, а може й навпаки. Потім виплутується із кубла простирал і, спотикаючись, на кожному кроці прямує до коридору.

Дерев'яна підлога холодить її босі ноги, але вона терпляче чекає, поки дзвінок не стихне. Вона стоїть струнко і нерухомо, дивлячись в одну точку прямо перед собою. Якщо «Медісон» чогось і навчив її, то це того, що покірність починається з тіла.

Сенс полягає в тому, щоб приховати будь-який прояв особистості або натяк на відмінність. З білих куполів на стелі за нею стежать камери.

Інші шикуються поруч з нею, протирають очі від сну і мружаться під хромованими лампами. На світильниках стоїть дата: «1939». Тоді «Медісон» ще був звичайною початковою школою, яка щороку приймала близько чотирьохста нових учнів.

У ті часи в місті Елліс була фабрика сільськогосподарських інструментів, кінотеатр, успішний більярдний клуб, два невеличких готелі та природні гарячі джерела, які приваблювали туристів з Лос-Анджелеса подолати відстань у 90 миль, аби тільки дістатися туди.

Століття потому фабрика закрилася, а джерела висохли. Школа стояла порожня і забута, а її стіни вкривалися пліснявою, доки міська рада не продала її компанії «Сейф□Ікс».

Через юридичні обмеження на реконструкцію, нові власники «Медісон» були змушені залишити початкову систему освітлення та металеві конструкції. Проте вони дали раду решті непотребу: викинули дошки, зняли зі стін карти штатів та плакати з алфавітом, продали меблі та перетворили класні кімнати на другому поверсі в палати.

Коли її привели в камеру номер 208, там стояв настільки різкий запах засобу для чищення підлоги, що її ледь не знудило.

Вона довго намагалася відкрити вікно, аж кісточки пальців побіліли від натуги, перш ніж помітила, що воно було заварене. Але останнім часом синтетичний запах сосни не сильно дошкуляє їй.

Життя з незнайомцями в голих камерах, спільний душ у відкритих кабінках, довгі черги до комунікаційних капсул – все це навчило її бути чутливою до більш тонких та приємних ароматів. З відстані чотирьох футів вона може відчути запах крему, котрим її сусідка по камері мастить шкіру, щоб вилікувати висип, який у неї з'явився у в'язниці.

Наглядачі обурились, коли одна з жінок назвала «Медісон» в'язницею. Вони кажуть, що це центр утримання, а не тюрма.

Тут немає засуджених і ніхто не відбуває покарання. Вас утримують під вартою лише до завершення судово-медичної експертизи.

«Скільки ще нам тут сидіти?» – завжди хтось запитує. «Залежить від обставин» – щоразу відповідають наглядачі.

Деякі затримані залишаються тут лише двадцять один день, інші – трохи довше. Наглядачі ніколи не називають жінок ув'язненими. Замість цього називають їх *затриманими, постояльцями, зарахованими* та, іноді, *учасницями програми*.

Гінтон мінає ворота у сім хвилин по шостій. Мабуть, по дорозі він потрапив у затор, або його затримали під час інструктажу з безпеки.

Вочевидь, він нещодавно підстриг волосся. Нова зачіска підкреслює його високі вилиці та яскраві, голодні очі. Але його витончені риси обличчя псує шрам від опіку, що простягається вздовж усієї шиї, і трохи визирає за край жорсткого коміра уніформи.

Цей шрам є частим предметом пліток у «Медісоні». Дехто каже, що Гінтон отримав поранення під час пожежі в комплексі Туджунга, яка спалила його будинок дотла і вбила його собаку, здається, німецьку вівчарку.

Інші відзначають, що шрам виглядає старим, тому, мабуть, це слід від нещасного випадку, який трапився ще в юності, наприклад, від петарди або бійки у поході. Хто знає? Однак шрам надає йому виразності, рятує його зовнішність від нудної досконалості.

Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.)

Лайла Лаламі. ГОТЕЛЬ МРІЇ

(Уривок)

Сон поступається місцем реальності, або, можливо, навпаки. Дівчина виплутується з клубка простирадл та спотикаючись виходить у коридор. Там вона чекає, босоніж на холодній підлозі, поки дзвінок не замовкне. Вона стоїть нерухомо, випрямившись, очі спрямовані в порожнечу попереду; якщо «Медісон» і навчила її чомусь, то це тому, що покора починається з тіла. Головне – приховати будь-який проблеск індивідуальності чи натяк на відмінність. З білих куполів на стелі за нею спостерігають камери.

Інші шикуються поруч, протираючи очі від сну, мружачись під хромованими лампами. Освітлювальні прилади залишилися ще з 1939 року, коли «Медісон» була звичайною початковою школою, куди щороку восени приходило близько чотирьохста дітей. Тоді в містечку Елліс працював завод із виробництва сільськогосподарських інструментів, кінотеатр, жвава більярдна, два скромні готелі та природні гарячі джерела, які приваблювали туристів із Лос-Анджелеса, що за дев'яносто миль звідси. Століття потому завод закrywся, джерела висохли. Школа стояла пустою, її стіни вкривалися цвіллю, поки міська рада не продала її компанії «Сейф-Екс». Через юридичні обмеження нові власники «Медісон» не могли змінювати освітлення та металеві конструкції. Натомість вони викинули дошки, зняли зі стін карти штатів і плакати з алфавітом, розпродали меблі й переобладнали другий поверх під палати.

Коли її привели до ліжка в кімнаті 208, запах промислового мийного засобу ледь не викликав нудоту. Вона боролася з вікном: аж пальці побіліли від напруги, перш ніж помітила, що воно заварене. Але тепер запах синтетичної хвої вже не так дратує. Життя серед незнайомих у голих кімнатах, спільні душові без перегородок, стояння в черзі до комунікаційних капсул – усе це навчило її розпізнавати більш інтимні запахи. З чотирьох футів відстані вона відчуває крем, яким сусідка по кімнаті користується від висипу, отриманого у в'язниці. Доглядальниці дратуються, коли хтось із жінок називає Медісон в'язницею.

Це центр утримання, кажуть вони, не ізолятор і не в'язниця.

– Ви ж не засуджені, – повторюють вони. – Ви тут лише до завершення судово-психологічного спостереження.

– А скільки це ще триватиме? – завжди хтось запитує.

– У всіх по-різному, – відповідають доглядальниці. – Деякі утриманки залишаються лише двадцять один день; іншим доводиться затриматися трохи довше.

Доглядальниці ніколи не називають жінок ув'язненими. Вони кажуть утриманки, мешканки, зараховані, іноді навіть учасниці програми.

Гінтон проходить через ворота о 6:07. Мабуть, був затор на шосе або затримка під час ранкового інструктажу з безпеки. Його волосся виглядає щойно підстриженим, підкреслюючи високі вилиці та яскраві, голодні очі. Але його витончені риси спотворює шрам від опіку, що тягнеться вздовж шиї, трохи вище жорсткого коміра форми. Цей шрам – частина теми пліток у «Медісоні». Одні кажуть, що Гінтон постраждав під час пожежі в комплексі «Туджунга», коли його будинок згорів дотла, а собака – німецька вівчарка, якщо вірити чуткам – загинув. Інші стверджують, що шрам давній, тож це, напевно, наслідок юнацької пригоди – невдалої гри з петардою або бійки біля вогнища. Хто знає? Але цей шрам додає йому глибини, рятує його вроду від нудної бездоганності.

Andrea Lee. THE CHILDREN

The adventure of the lost heirs begins when Shay and her friend Giustinia run into Harena at the Fleur des Îles café. This happens in the early two-thousands, at the same time that a criminal at large on Anjavavy Island is cutting off people's heads. The mysterious beheadings are not connected to the events recounted here, except to establish the lawlessness that is always present behind the dazzling Anjavavy panorama of sugar-white beaches and cobalt sea. The crimes begin to surface one hot January morning, as a French hotel manager is taking his predawn constitutional along Rokely Bay and spies through a mist of sand flies something just above the tide line that looks like an unhusked coconut. It turns out to be a human head, one that was last seen on the shoulders of a part-time sweeper at the Frenchman's hotel.

In the next months, four more severed heads are discovered, hideously marooned near grounded pirogues, on paths through the sugarcane, and even on the rocks that are used by villagers as public toilets. The victims are all men from various Malagasy tribes: Antandroy, Tsimihety, Sakalava—night watchmen and groundskeepers of so low a status that no one bribes the island gendarmerie into investigating their deaths. This is the state of affairs when Giustinia arrives from Florence to spend two weeks at Shay's place on Anjavavy, before embarking on a trek on the main island of Madagascar. It is early summer, and the two of them have the Red House—the vacation villa and small hotel owned by Shay and her husband, Senna—to themselves: most of the staff is on leave, and the place is empty both of paying guests and of the swarm of family that will come from Milan in August; Senna will arrive later in the month. Giustinia is a poet and a critic, an elegant woman who became friends with Shay when Shay translated some of her essays for an American magazine, and they discovered that they shared a passion for Victor Segalen's eccentric early-twentieth-century monograph on exoticism. But while Shay, an African-American scholar transplanted to Italy and, for part of each year, to this small island in northern Madagascar, finds her interest drawn to restless expatriate artists of color, Giustinia, whose noble family has ancient roots in Tuscany, most often writes about the inescapable pull of a place to which you belong entirely. Her regal air is quite unconscious, based mainly on the authority with which she can speak about famous authors she knows. In spite of her worldly connections, she has the unexpected ingenuousness of those rare aristocrats who are still safely contained within their insular history. Shay intends to keep from her the news that there is a serial killer at large.

A week into Giustinia's visit, the two friends go food shopping in Saint Grimaud and, after the heat and the stench of the outdoor market, stop for a cold drink at the Fleur des Îles. Harena is just leaving the café as they pull up in the truck. When she sees Shay, she calls out a greeting in her childish voice, raises one slim brown hand, and flashes her incandescent smile. Then she floats past the one-legged beggar perched on the Fleur des Îles steps and climbs into an odd-looking customized dune buggy, where a bald middle-aged Frenchman sits beeping the horn impatiently. "What a stunning girl," Giustinia remarks, as she and Shay chase flies from a sticky table on the veranda and settle themselves where they can keep an eye on the baskets of vegetables and bread in the back of the pickup.

Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Андреа Лі. ДІТИ

Історія загублених спадкоємців Шей та Джустинії – розпочалася в кафе «Квітка островів», де вони випадково натрапили на Гарену. Це був початок нульових, події розгорнулись водночас із жорстокими вбивствами на острові Анджавава, де ще не спійманий ніким вбивця відрізував людям голови. Відтинання голів, яким би моторошним воно не було, ніяк не стосується цієї історії. Це скоріш був доказ абсолютного беззаконня на острові, яке завжди ховалось за бездоганною картинкою Анджавави з її білосніжними пляжами та яскраво синім морем. Першу жертву головоріза випадково помітив француз, що керував готелем. Одного палючого січневого ранку, прогулюючись вздовж затоки Рокелі, він помітив крізь рій піщаних мух щось дуже схоже на неочищений кокос. Але як виявилось, це був зовсім не кокос – це була відрізана людська голова, яка ще не так давно була на плечах одного з прибиральників готелю цього француза.

За наступні декілька місяців віднайшли ще чотири відтяті голови. Усі ці покинуті голови знаходили в різних частинах острова: біля човнів, на стежках серед полів цукрових тростин, та навіть на скелях, які місцеві жителі використовували як туалети. Жертвами були лиш чоловіки – нічні сторожі та садівники, що належали до різних племен Мадагаскару: антандрой, ціміхети та сакалави. Зважаючи на їхній низький статус, стає очевидно чому ніхто не підкупував острівну жандармерію, щоб ті розслідували їхню смерть.

Саме в цей період часу Джустинія прибула на Анджававу. Вона планувала залишитися у Шей на два тижні перед тим як вирушити в мандри до головного острова Мадагаскару. Літо тоді тільки-но розпочалося, і у подруг у повному розпорядженні був Червоний дім – вілла та невеличкий готель – який належав Шей та її чоловіку Сенні. Готель був майже порожнім – більшість працівників були у відпустці, не було ні туристів, ні родини з Мілану, яка збиралась заселитися аж у серпні, а Сенна мав повернутися десь під кінець місяця. Джустинія – елегантна жінка, поетеса та літературна критикиня. З Шей вона познайомилась, коли та перекладала деякі есе Джустинії для публікації в американському журналі. Першопричиною їхнього зближення стало спільне захоплення ексцентричною монографією про екзотику, написану Віктором Сегаленом – французьким поетом та дослідником початку XX століття. Шей – афро-американська вчена, яка переїхала до Італії та кожного року на декілька місяців переїжджала на цей маленький острів на півночі Мадагаскару. Найбільш вона захоплювалась невгамовними художниками-експатріантами, що належали до расових меншин. А от Джустинія, яка походила зі шляхетної родини з тосканськими коренями, занурилась в тему непереборного бажання повернутися до місця, якому ти належиш усім тілом та душею. Її несвідома зверхність у поведінці викликана її авторитетністю, завдяки якій вона може говорити про різних знайомих їй письменників. Попри її всебічні зв'язки, вона, що досить неочікувано, була наївною; така рідкісна наївність буває в аристократів, які й досі ізольовано живуть у межах власної історії. Зважаючи на це, Шей вирішила приховати від неї той факт, що на острові на волі розгулює серійний вбивця.

Одного дня, після тижня спільного життя, Джустинія та Шей вирушили за продуктами на ринок «Сен-Грію». Після невимовної спеки та смороду на ринку, вони вирішили зупинитись у кафе «Квітка островів» заради холодних напоїв. Саме в цей час Гарена виходила із закладу і натрапила на двох подруг, коли ті припарковували пікап. Гарена, помітивши Шей, привіталась з нею своїм дитячим голосом і з блискучою посмішкою на обличчі підняла на знак привітання свою смагляву руку. Проминувши повз одного жebraка біля кафе, вона застрибнула у пляжне багі, в якому сидів лисий француз і нетерпляче сигналив.

– Яка приголомшлива дівчина, підмітила Джустинія, поки вони разом зганяли мух з липкого столу на веранді; врешті-решт подружки вмостилися так щоб було зручно наглядати за пікапом з купленими овочами та хлібом.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) ♡

Андреа Лі. ДІТИ

Пригода загублених спадкоємців починається, коли Шей та її подруга Джустинія натрапляють на Гарену в кафе «Квітка островів». Події розвиваються на початку двохтисячних, у той самий час, коли злочинець, що переховується на острові Анжававі, відтинає людям голови. Таємничі обезголовлення ніяк не пов'язані з пригодою двох подруг, описаною тут, хіба що вони демонструють беззаконня, яке ховається у тіні сліпучої краси пейзажів Анжававі, головною окрасою яких є його цукрово-білі пляжі та глибокого синього кольору море. Злочини поступово починають виходити на поверхню одного спекотного січневого ранку. Того дня француз, який керує готелем, здійснював свій звичайний передсвітанковий променад уздовж затоки Рокелі. Крізь рій піщаних мух він помітив якийсь предмет схожий на кокос у шкаралупі трохи вище від лінії припливу. Проте знахідкою виявилася людська голова та сама, котру востаннє бачили на плечах прибиральника, який працював неповний робочий день у готелі того француза.

Протягом наступних місяців було знайдено ще чотири відтіті голови. Їх недбало викинули поблизу розміщених на березі каное, на стежках, протоптаних серед цукрової тростини і навіть полишили між скелями, котрими селяни послуговуються як громадськими туалетами. Усі жертви чоловіки з різних малагасійських племен: антандрой, цимігеті, сакалава. Усі нічні вартові або прибиральники, чий соціальний статус настільки низький, що ніхто навіть і не думав підкупити жандармерію острова, аби вона розслідувала їхні вбивства.

Ситуація складалася саме таким чином, коли Джустинія прибула з Флоренції до Анжававі, щоб провести два тижні в домі Шей, перш ніж вирушити в похід по Мадагаскару. За вікном розгорається раннє літо, і вони двоє мають у своєму розпорядженні «Червону господу» віллу для відпочинку та невеликий готель, що належать Шей та її чоловікові, Сенні. Більшість персоналу у відпустці, немає ані постояльців, ані натовпу родичів, які прибудуть із Мілана в серпні. Сенна приїде пізніше цього ж місяця. Джустинія поетеса й критикиня, досить витончена жінка, яка познайомилася з Шей, коли та перекладала кілька її есеїв для американського журналу. Виявилось, що вони обидві захоплюються

ексцентричною монографією початку XX століття Віктора Сегалена про екзотику, що стало чудовим підґрунтям для довготривалої дружби. Проте у той час як Шей, афроамериканська дослідниця, яка переїхала до Італії й частину року проводить на цьому маленькому острові на півночі Мадагаскару, цікавиться невгамовними митцями-емігрантами різних рас і народів, Джустина, чия аристократична родина має давні корені в Тоскані, найчастіше пише про непереборний потяг до місця, якому людина повністю належить. Її зверхня поведінка є цілком несвідомою й ґрунтується головним чином на тій упевненості, з якою вона може говорити про своє знайомство з відомими авторами. Не зважаючи на всі світські зв'язки Джустинії, їй притаманна дивовижна наївність тих небагатьох аристократів, які досі перебувають у межах свого безпечного і відокремленого світу.

Через тиждень після приїзду Джустинії подруги вирушили за продуктами до Сент-Грімо і, героїчно витримавши задумливу спеку та жахливий сморід вуличного ринку, зупинилися випити чогось прохолодного у «Квітці островів». Коли вони під'їхали на пікапі, Гарена саме виходила із кафе. Побачивши Шей, дівчина голосно привіталася з ними високим, немов дитячим голосочком, у короткому жесті підняла тонку, засмаглу руку й освітила їх своєю блискучою посмішкою. Потім вона невагомо пройшла повз одноногого жебрака, що сидів на сходах «Квітки островів», і сіла в незвичного вигляду пляжний багі. За його кермом знаходився лисий француз середнього віку і весь цей час нетерпляче сигналив.

– Яка дивовижна дівчина, зауважила Джустина, поки вони з Шей проганяли мух з липкого столу на веранді. Вони вмостилися таким чином, щоб бачити кошики з овочами і хлібом у кузові автівки.

Katherine Mansfield. THE ESCAPE

It was his fault, wholly and solely his fault, that they had missed the train. What if the idiotic hotel people had refused to produce the bill? Wasn't that simply because he hadn't impressed upon the waiter at lunch that they must have it by two o'clock? Any other man would have sat there and refused to move until they handed it over. But no! His exquisite belief in human nature had allowed him to get up and expect one of those idiots to bring it to their room. . And then, when the voiture did arrive, while they were still (Oh, Heavens!) waiting for change, why hadn't he seen to the arrangement of the boxes so that they could, at least, have started the moment the money had come? Had he expected her to go outside, to stand under the awning in the heat and point with her parasol? Very amusing picture of English domestic life. Even when the driver had been told how fast he had to drive he had paid no attention whatsoever—just smiled. “Oh,” she groaned, “if she'd been a driver she couldn't have stopped smiling herself at the absurd, ridiculous way he was urged to hurry.” And she sat back and imitated his voice: “Allez, vite, vite”—and begged the driver's pardon for troubling him. . .

And then the station—unforgettable—with the sight of the jaunty little train shuffling away and those hideous children waving from the windows. “Oh, why am I made to bear these things? Why am I exposed to them? . The glare, the flies, while they waited, and he and the stationmaster put their heads together over the time-table, trying to find this other train, which, of course, they wouldn't catch. The people who'd gathered round, and the woman who'd held up that baby with that awful, awful head. . “Oh, to care as I care—to feel as I feel, and never to be saved anything—never to know for one moment what it was to . . .”

Her voice had changed. It was shaking now—crying now. She fumbled with her bag, and produced from its little maw a scented handkerchief. She put up her veil and, as though she were doing it for somebody else, pitifully, as though she were saying to somebody else: “I know, my darling,” she pressed the handkerchief to her eyes.

The little bag, with its shiny, silvery jaws open, lay on her lap. He could see her powder-puff, her rouge stick, a bundle of letters, a phial of tiny black pills like seeds, a broken cigarette, a mirror, white ivory tablets with lists on them that had been heavily scored through. He thought: “In Egypt she would be buried with those things.”

They had left the last of the houses, those small straggling houses with bits of broken pot flung among the flower-beds and half-naked hens scratching round the doorsteps. Now they were mounting a long steep road that wound round the hill and over into the next bay. The horses stumbled, pulling hard. Every five minutes, every two minutes the driver trailed the whip across them. His stout back was solid as wood; there were boils on his reddish neck, and he wore a new, a shining new straw hat. . .

There was a little wind, just enough wind to blow to satin the new leaves on the fruit trees, to stroke the fine grass, to turn to silver the smoky olives—just enough wind to start in front of the carriage a whirling, twirling snatch of dust that settled on their clothes like the finest ash. When she took out her powder-puff the powder came flying over them both.

"Oh, the dust," she breathed, "the disgusting, revolting dust." And she put down her veil and lay back as if overcome.

"Why don't you put up your parasol?" he suggested. It was on the front seat, and he leaned forward to hand it to her. At that she suddenly sat upright and blazed again.

"Please leave my parasol alone! I don't want my parasol! And anyone who was not utterly insensitive would know that I'm far, far too exhausted to hold up a parasol. And with a wind like this tugging at it. . Put it down at once," she flashed, and then snatched the parasol from him, tossed it into the crumpled hood behind, and subsided, panting.

Another bend of the road, and down the hill there came a troop of little children, shrieking and giggling, little girls with sun-bleached hair, little boys in faded soldiers' caps. In their hands they carried flowers—any kind of flowers—grabbed by the head, and these they offered, running beside the carriage. Lilac, faded lilac, greeny-white snowballs, one arum lily, a handful of hyacinths. They thrust the flowers and their impish faces into the carriage; one even threw into her lap a bunch of marigolds. Poor little mice! He had his hand in his trouser pocket before her. "For Heaven's sake don't give them anything. Oh, how typical of you! Horrid little monkeys! Now they'll follow us all the way. Don't encourage them; you *would* encourage beggars"; and she hurled the bunch out of the carriage with, "Well, do it when I'm not there, please."

He saw the queer shock on the children's faces. They stopped running, lagged behind, and then they began to shout something, and went on shouting until the carriage had rounded yet another bend.

"Oh, how many more are there before the top of the hill is reached? The horses haven't trotted once. Surely it isn't necessary for them to walk the whole way."

"We shall be there in a minute now," he said, and took out his cigarette-case. At that she turned round towards him. She clasped her hands and held them against her breast; her dark eyes looked immense, imploring, behind her veil; her nostrils quivered, she bit her lip, and her head shook with a little nervous spasm. But when she spoke, her voice was quite weak and very, very calm.

"I want to ask you something. I want to beg something of you," she said. "I've asked you hundreds and hundreds of times before, but you've forgotten. It's such a little thing, but if you knew what it meant to me. . She pressed her hands together. "But you can't know. No human creature could know and be so cruel." And then, slowly, deliberately, gazing at him with those huge, sombre eyes: "I beg and implore you for the last time that when we are driving together you won't smoke. If you could imagine," she said, "the anguish I suffer when that smoke comes floating across my face. . ."

"Very well," he said. "I won't. I forgot." And he put the case back.

"Oh, no," said she, and almost began to laugh, and put the back of her hand across her eyes. "You couldn't have forgotten. Not that."

The wind came, blowing stronger. They were at the top of the hill. "Hoy-yip-yip-yip," cried the driver. They swung down the road that fell into a small valley, skirted the sea coast at the bottom of it, and then coiled over a gentle ridge on the other side. Now there were houses again, blue-shuttered against the heat, with bright burning gardens, with geranium carpets flung over the pinkish walls. The coast-line was dark; on the edge of the sea a white silky fringe just stirred. The carriage swung down the hill, bumped, shook. "Yi-ip," shouted the driver. She clutched the sides of the seat, she closed her eyes, and he knew she felt this was happening on purpose; this swinging and bumping, this was all done—and he was responsible for it, somehow—to spite her because she had asked if they couldn't go a little faster. But just as they reached the bottom of the valley there was one tremendous lurch. The carriage nearly overturned, and he saw her eyes blaze at him, and she positively hissed, "I suppose you are enjoying this?"

They went on. They reached the bottom of the valley. Suddenly she stood up. "*Cocher! Cocher! Arrêtez-vous!*" She turned round and looked into the crumpled hood behind. "I knew it," she exclaimed. "I knew it. I heard it fall, and so did you, at that last bump."

"What? Where?"

"My parasol. It's gone. The parasol that belonged to my mother. The parasol that I prize more than—more than . She was simply beside herself. The driver turned round, his gay, broad face smiling.

"I, too, heard something," said he, simply and gaily. "But I thought as Monsieur and Madame said nothing . . ."

"There. You hear that. Then you must have heard it too. So *that* accounts for the extraordinary smile on your face. . ."

"Look here," he said, "it can't be gone. If it fell out it will be there still. Stay where you are. I'll fetch it."

But she saw through that. Oh, how she saw through it! "No, thank you." And she bent her spiteful, smiling eyes upon him, regardless of the driver. "I'll go myself. I'll walk back and find it, and trust you not to follow.

For”—knowing the driver did not understand, she spoke softly, gently—“if I don’t escape from you for a minute I shall go mad.”

She stepped out of the carriage. “My bag.” He handed it to her.

“Madame prefers . . .”

But the driver had already swung down from his seat, and was seated on the parapet reading a small newspaper. The horses stood with hanging heads. It was still. The man in the carriage stretched himself out, folded his arms. He felt the sun beat on his knees. His head was sunk on his breast. “Hish, hish,” sounded from the sea. The wind sighed in the valley and was quiet. He felt himself, lying there, a hollow man, a parched, withered man, as it were, of ashes. And the sea sounded, “Hish, hish.”

It was then that he saw the tree, that he was conscious of its presence just inside a garden gate. It was an immense tree with a round, thick silver stem and a great arc of copper leaves that gave back the light and yet were sombre. There was something beyond the tree—a whiteness, a softness, an opaque mass, half-hidden—with delicate pillars. As he looked at the tree he felt his breathing die away and he became part of the silence. It seemed to grow, it seemed to expand in the quivering heat until the great carved leaves hid the sky, and yet it was motionless. Then from within its depths or from beyond there came the sound of a woman’s voice. A woman was singing. The warm untroubled voice floated upon the air, and it was all part of the silence as he was part of it. Suddenly, as the voice rose, soft, dreaming, gentle, he knew that it would come floating to him from the hidden leaves and his peace was shattered. What was happening to him? Something stirred in his breast. Something dark, something unbearable and dreadful pushed in his bosom, and like a great weed it floated, rocked . it was warm, stifling. He tried to struggle to tear at it, and at the same moment—all was over. Deep, deep, he sank into the silence, staring at the tree and waiting for the voice that came floating, falling, until he felt himself enfolded.

...

In the shaking corridor of the train. It was night. The train rushed and roared through the dark. He held on with both hands to the brass rail. The door of their carriage was open.

“Do not disturb yourself, Monsieur. He will come in and sit down when he wants to. He likes—he likes—it is his habit. . *Oui, Madame, je suis un peu souffrante.* . *Mes nerfs.* Oh, but my husband is never so happy as when he is travelling. He likes roughing it. . My husband. . My husband. . .”

The voices murmured, murmured. They were never still. But so great was his heavenly happiness as he stood there he wished he might live for ever.

Переклад Дарини Артеменко, ФА-31 (2025–26 н.р.) 🏆

Кетрін Менсфілд. ВТЕЧА

У всьому була його вина – тільки його. Саме через нього вони запізналися на поїзд. І що з того, що недолугі готельні службовці відмовилися подати рахунок? Хіба це не тому, що він за обідом не напоїг, аби той був готовий рівно на другу? Будь-який інший чоловік просто не зрушив би з місця, доки рахунок не опинився б у нього в руках. Але ні – його наївна віра в людську натуру змусила підвестися і чекати, що хтось із тих йолопів сам занесе його до номера... А коли, нарешті, приїхав екіпаж і вони ще (о, небеса!) чекали на решту, чому він ще тоді не подбав про валізи, щоб виїхати одразу, щойно повернуть гроші? Невже він справді гадав, що вона вийде надвір у спеку, стане під навісом і вказуватиме парасолею? Дивовижно кумедна картина з англійського сімейного життя. Навіть коли візникові вже пояснили, що треба поспішати, той не зважив – тільки усміхнувся.

– Ох, – застогнала вона, – якби я була візником, я б і сама не змогла стримати усмішки, спостерігаючи за тим, як кумедно він намагався його підганяти.

Вона відкинулася на спинку сидіння і, наслідуючи його голос, протягла:

– *Allez, vite, vite...* – та ще й перепросила візника за клопіт.

А тоді вокзал – незабутній: маленький жвавий потяг уже від’їжджав, а з вікон махали огидні дітлахи.

– Чому я мушу це терпіти? Чому мене до цього знов підводять?

Пекуче сонце, мухи, чекання, а він із начальником станції, схилившись над розкладом, шукає інший поїзд – той, на який вони, звісно ж, теж не встигнуть.

З’юрмиська людей, що обступили їх, і та жінка, яка виставила на показ немовля із тією страшною, на вигляд не людською головою...

– Так болісно все сприймати, як я, – так гостро відчувати світ – і жодної миті не бути захищеною від ударів, і ні на мить не знати, що воно таке...

Її голос змінився. Тремтів – уже зривався на плач. Вона нервово шаруділа в сумочці, аж поки з її вузького горла не вислизнула мереживна хустинка.

А потім відкинула вуаль і, наче втішаючи когось іншого, жалібно прошепотіла:

– Я знаю, моя люба... – і притисла хустинку до очей.

Сумочка з роззявленою срібною застібкою лежала на її колінах. Він бачив пудреницю, помаду, жмуток листів, флакончик з крихітними чорними пігулками мов ті зернята, зламану цигарку, люстерко, білі тріски з її нотатками густо перекресленими.

«У Єгипті її поховали б разом із усім цим», – подумав він.

Вони залишили позаду останні згорблені хатини з уламками глечиків у клумбах та курей у куцо́му пір'ї, що нишпорили біля порогів. Тепер дорога круто ви́лася вгору, обминаючи пагорб і ведучи до іншої затоки. Коні збивалися з ніг, ніби тягли за собою гору. Кожні кілька хвилин візник ледь лоскотав їх батогом. Його кремезна спина була тверда, мов дерево; на засмаглий шиї – нариви; на голові – новісінький солом'яний капелюх.

Дув легкий вітерець – дотик якого, достатньо щоб сколихнути молоде листя на фруктових деревах, погладити чубчик трави, обернути оливи на сріблясті; такий, що піднімав перед екіпажем вихор пилу, аби збити легкий шар попелу з люльки. Коли вона дістала пудреницю, хмаринка пудри поцілувала їх обох.

– Цей пил... гидкий, огидний пил, – прошепотіла вона і, опустивши вуаль, знеможено припала до спинки.

– Чому б не розкрити парасолу? – обережно мовив він, водночас боязко простягнувши свою руку до неї на переднє сидіння.

Вона рвучко випросталася і спалахнула:

– Не чіпайте моєї парасолі! Я не хочу парасолі! Людина не зовсім черства відчула б, що я надто виснажена, щоб тримати її. Та ще при такому вітрі! Ви лише безпорадно її мурдуєте... Покладіть негайно!

Вона вся аж спалахнула; вихопила парасолу, жбурнула на зім'ятий верх коляски і притихла важко переводячи дух.

Ще один поворот – і схилом збігла зграя дітлахів – верескливих, хихотливих: дівчатка з вигорілим волоссям, хлопці у вицвілих солдатських кашкетах. У руках вона тримала оберемок якихось квітів, вирвані похапцем, які вони простягали, біжучи поруч: бузок, зів'ялий бузок, зеленкувато-білі «сніжні кулі», одна білосніжна кала, жмут гіацинтів. Вони тицали квіти і свої лукаві личка, що визирали з коляски; один кинув їй на коліна чорнобривці. Бідні мишенята! Він уже простяг руку за грішми раніше, ніж вона встигла їх дістати.

– Заради Бога, нічого їм не давайте! Оце в ваших манерах! Жахливі мавпенята! Тепер потягнуться за нами всю дорогу. Не розбещуйте їх. Ви б ще перед першим-ліпшим старцем розщедрилися!

Вона викинула оберемок квітів геть із повозу:

– Ну, то робіть це бодай без мене!

Він побачив, що дітей охопив справжній стріт... Вони спинилися, відстали, а тоді почали щось викрикувати – і кричали доти, доки екіпаж не звернув.

– Скільки ще підйомів до вершини? Коні жодного разу не рушили риссю. Хіба ми маємо плентатися пішки всю дорогу?

– Ще трохи і будемо, – сказав він і потягнувся за портсигаром.

Вона різко повернулася до нього. Схрестивши руки на грудях, з-під вуалі дивилися величезні, пронизливі очі; ніздрі тремтіли, губа була ледь прикушена, а все її тіло проймало дрижаки. Проте голос був ледь чутним, і надто спокійним.

– Я хочу попросити вас... благувати вас. Я просила сотні, тисячі разів, та ви забули. Це дрібниця, але якби ви тільки знали, що вона означає для мене... – Вона міцно стиснула руки. Вам цього не збагнути – нікому не відомо, як можна бути таким жорстоким... А тоді повільно, навмисне, дивлячись на нього своїми величезними темними очима, промовила: – Моє останнє благання: не паліть при мені. Якби ви тільки, як я потерпаю, щойно дим торкається мого обличчя...

– Гаразд, – сказав він. – Не буду. Забув. – і сховав футляр.

– Ні, – майже сміючись, мовила вона, прикриваючи очі долонею. – Саме це ви не могли забути.

Вітер посилювався. Вони були на вершині.

– Вйо-йо! – гукнув візник.

Карета стрімко полетіла униз, обігнув долину, ковзнув уздовж моря й знову піднявся на розлогий пагорб. Знову з'явилися будинки з блакитними віконницями, що ховалися від спеки, сади, що яріли на

сонці, герані, розіслані, мов килими, на рожевих стінах. Узбережжя темне, на краю моря – біла шовкова смуга прибою. Екіпаж підскакував і трясся.

– Геей! – знову озвався візник.

Вона вчепилася в край сидіння, заплющила очі; він знав: вона певна, що це робиться навмисно, зі злої волі – щоб помститися за її прохання їхати швидше. Та щойно вони дісталися до самої низини, як їх аж підкинуло на місці... Від різкого поштовху, бричка ледве не перекинулась. Її очі враз спалахнули:

– Сподіваюся, ви насолодилися цим сповна? – прошипіла вона.

У долині вона раптом підвелася:

– Коше! Коше! Зупиніться!

Вона озирнулася назад:

– Я знала! Почула, як вона випала – і ви також – під час останнього поштовху.

– Що? Де?

– Моя парасоля. Її не стало. Парасоля моєї матері. Та, що для мене понад усе...

Візник весело обернувся і його широке добродушне обличчя розпливлося в усмішці:

– І я щось чув, – сказав просто і бадьоро. – Але, оскільки мосьє і мадам нічого не сказали...

– Лишень прислухайтесь! Виходить, і ви чули. Ось чому у вас така дивна усмішка...

– Послухайте, – мовив він. – Вона не могла далеко закотитися. Якщо випала – то лежить там.

Залишайтеся, я принесу.

Її погляд прошивав його наскрізь. О, як же вона майстерно розпізнала цю гру!

– Ні, дякую. І вона впилася в нього своїм уїдлигим, усміхненим поглядом, зовсім не зважаючи на візника. Я сама піду. Повернуся пішки і знайду її – і покладусь на вашу честь, що ви не підете слідом. Бо... якщо я не втечу від вас бодай на хвилину, я збожеволю, – промовила тихо, знаючи, що візник не зрозуміє.

Вона вийшла з екіпажа.

– Моя сумка.

Він подав її.

– Мадам бажає...

Та кучер уже зіскочив на землю і, вмоствившись на парапеті, заглибився в читання маленької газетки. Коні стояли, опустивши голови. Усе стихло. Чоловік відкинувся на сидінні, склав руки. Сонце пекло коліна, море шепотіло: «ш-ш, ш-ш». Вітер зітхнув у долині й ущух. Він відчув себе порожнім, висохлим, ніби з попелу. І тільки море все накочувало на берег свій приглушений гомін.

Тільки-но він минув хвіртку саду, як його погляд прикував він. Велетенський сріблястий стовбур, широка арка мідного листя, що вихоплювала промені, та все ж ховалася в тіні. За деревом вимальовувалися обриси білої, м'якої, насиченої маревної маси зі стрункими колонами. Дивлячись на нього, він завмер, став частиною тиші. Здавалося, воно росло, ширилося в тремтливій спеці, аж поки різьблене листя не сховало небо – і водночас лишалося нерухомим.

І тоді звідкись здалеку донісся жіночий голос – то хтось виводив пісню. Голос був теплий, спокійний, немов танув у повітрі і зливався з тишею, як і він сам. Раптом голос злетів угору, такий мрійний та ніжний, що, здавалося, він ось-ось проллється крізь листя, і від його спокою не лишилося й сліду. Що це з ним? Щось темне, гнітюче й нестерпне ворухнулося в грудях; воно підступило до горла, колишучись, мов величезне пасмо водоростей – гаряче й задуже. Він намагався пручатися,

розірвати цю задуху — і в ту саму мить усе скінчилося. Глибоко він поринув у тишу, вдивляючись у дерево і чекаючи голосу, що плив і падав, аж поки не відчув, що той його огорнув.

...

У хиткому коридорі поїзда. Була ніч. Поїзд мчав і гуркотів у темряві. Він тримався обома руками за латунний поручень. Двері їхнього купе були відчинені.

– Не турбуйтеся, мосьє. Він зайде, коли забажає. Просто любить чинити по-своєму – така вже в нього натура...

– Так, мадам, я почувуюся дещо зле... нерви... О, але мій чоловік ніколи не буває таким щасливим, як у дорозі. Він любить подорожі без зручностей... Мій чоловік... мій чоловік...

Голоси гомоніли й гомоніли без упину. Вони не затихали ні на мить. Та щастя було таким безмежним, що йому хотілося завмерти так на віки – і жити вічно.

Кетрін Менсфілд. ВТЕЧА

Це була його провина, цілком і повністю його провина, що вони пропустили поїзд. А що, якби ідіоти з готелю відмовилися видати рахунок? Це сталося б виключно через те, що він не наголосив офіціантові під час обіду, що рахунок має бути готовий до другої години. Будь-який інший чоловік сидів би там і не зрушив би з місця, доки рахунок не принесли. Але ні! Його виняткова віра у людську сумлінність спонукала його піти звідти і сподіватися, що один з тих ідіотів принесе рахунок до їхнього номера... А потім, коли *voiture* таки під'їхала, а вони все ще (о, Господи!) чекали на решту, чому він не подбав про валізи заздалегідь, щоб вони могли принаймні вирушити в дорогу, щойно отримали гроші? Невже він очікував, що вона вийде на вулицю, буде спокійно стояти під навісом у спеку й бавитися з парасолькою? Справді, вельми кумедна картина англійського побуту. Навіть коли візнику сказали, як швидко він має їхати, той пропустив це повз вуха і лише посміхнувся. «Ох, – зітхнула вона, – якби вона була візником, то не могла б перестати посміхатися з того, як безглуздо і смішно його просили поквпатися.»

Вона відкинулася на спинку сидіння й імітувала його голос:

– *Allez, vite, vite*, – а тоді попросила вибачення у візника, що даремно потурбувала його...

А потім нарешті станція – незабутня – з видом жвавого маленького поїзда, що вирушав у дорогу, і тими бридкими дітьми, які махали з вікон. «Ну, чому я маю це все терпіти? Чому зазнаю таких напастей?...» Сліпуче світло різало їм очі, й мухи літали довкола, поки вони чекали. Він разом із начальником станції схилився над розкладом, намагаючись знайти інший поїзд, на який вони, звісно, не встигнуть. Люди, що зібралися навколо, і жінка, яка тримала на руках немовля з жахливою, жахливою головою... «О, турбуватися, як я турбуюся, відчувати, як я відчуваю, і ніколи не бути врятованим, ніколи не знати, що означає бути...»

Її голос змінився. Тепер він тремтів – зривався на плач. Вона порилася в сумочці і дістала звідти запашну хустинку. Вона підняла вуаль і, жалісно, ніби граючи свою роль у театрі мовила:

– Я знаю, коханий, – і притиснула хустинку до очей.

Маленька сумочка з блискучими сріблястими застібками лежала на її колінах. Він бачив її пудреницю, рум'яна, пачку листів, пляшечку з крихітними чорними пігулками, схожими на насіння, недопалок цигарки, таблички з перекресленими списками кольору слонової кістки. Він подумав: «В Єгипті її поховали б разом із цим добром».

Вони минули останні будинки, ті маленькі поодинокі хатки, де черепки розбитих горщиків валялися посеред квітників, і напівоблізлі курки греблися біля порогів. Тепер вони піднімалися довгою крутою дорогою, що огинала пагорб і вела до наступної бухти. Коні спотикалися, піднімаючись вгору. Кожні декілька хвилин візник бив їх батоном. Його дебела спина була тверда, мов колода; на червонуватій шиї виступили чиряки, а на голові красувався новий, блискучий солом'яний капелюх...

Довкола повівав легкий вітерець, достатній, щоб потурбувати молоді, шовковисті листочки на фруктових деревах, пригладити мураву, перетворити димчасті оливки на срібло – достатній, щоб перед каретою закрутився вихор пилу, який осідав на їхньому одязі, наче найдрібніший попіл. Коли вона дістала пудреницю, пудра розлетілася на них обох.

– Ох, цей пил, – прошепотіла вона, – бридкий, огидний пил.

Вона опустила вуаль і відкинулася назад, ніби її здолала втома.

– Чому б вам не розкрити парасольку? – запропонував він. Вона лежала на передньому сидінні, і він нахилився, щоб подати парасольку їй. Тієї ж миті вона раптом випрямилася і знову спалахнула.

– Будь ласка, залиште мою парасольку в спокої! Мені вона зараз не потрібна! І, взагалі, будь-хто бодай з найменшим почуттям такту зрозумів би, що я занадто виснажена, щоб тримати парасольку. А ще й з таким вітром, який смикав би її із боку в бік... Покладіть її негайно», – вигукнула вона, а потім вихопила парасольку у нього з рук, кинула її в зім'ятий навіс позаду і заспокоїлася, відновлюючи дихання після своєї тиради.

Ще один поворот дороги, і вниз по схилу з'явилася купка маленьких дітей, які кричали і сміялися; дівчатка з вигорілим на сонці волоссям і маленькі хлопчики у вицвілих солдатських кашкетах. У руках вони несли квіти на будь-який смак зірвані з гілок, і пропонували їх, біжучи за каретою. Бузок, зів'явший бузок, зеленувато-білий цвіт калини, одну квітку кали і пучок гіацинтів. Вони сунули квіти і свої пустотливі обличчя в карету; одна дитина навіть кинула їй на коліна букет чорнобривців. Бідні маленькі мишенята! Він встиг першим засунути руку в кишеню штанів.

– Заради Бога, не давайте їм нічого. О, як це схоже на вас! Жажливі мавпенята! Тепер вони будуть переслідувати нас усю дорогу. Не заохочуйте їх, ви заохочуєте жебраків, – і вона викинула букет з карети, додавши: – Принаймні, будьте такі ласкаві, робіть це, коли мене немає поруч.

Він побачив приголомшені вирази дитячих облич. Вони перестали бігти, відстали, а потім почали щось кричати і продовжували кричати, поки карета не проїхала ще один поворот.

– Ох, скільки ще лишилося до вершини пагорба? Коні жодного разу не перейшли на рись. Певно ж, їм не потрібно йти всю дорогу кроком.

– Ми будемо там за хвилину, – сказав він і дістав портсигар. Вона раптом повернулася до нього. Схрестила руки і притиснула їх до грудей. Її темні очі, сховані за вуаллю, здавалися величезними, благальними; ніздрі тремтіли, вона прикусила губу, а її голова здригалася від невеликого нервового спазму. Але коли вона заговорила, її голос був геть слабким і надзвичайно спокійним.

– Я хочу вас про дещо попросити. Ні, я вас благаю, – сказала вона. – Я просила вас про це сотні разів, але, вочевидь, ви забули. Це така дрібниця, але якби ви знали, що це для мене означає... – вона стиснула руки. – Але ви не можете знати. Жодна людина не може знати і бути такою жорстокою. А потім, повільно, обережно, дивлячись на нього своїми великими, похмурими очима, вона промовила: – Я в останній раз прошу і благаю вас не курити, коли ми їдемо разом. Ви навіть не уявляєте, – запевняла вона, – як я страждаю, коли дим летить мені в обличчя....

– Гарзд, – сказав він. – Я не куритиму. Забудь.

І він поклав портсигар назад.

– О, ні, – сказала вона і майже засміялася, прикривши очі тильним боком долоні. – Ви не могли забути. Тільки не це.

Вітер ставав дедалі сильнішим. Вони доїхали до вершини пагорба.

– Н-но! Цк-цк-цк, – вигукнув візник. Вони спустилися дорогою, що вела в невелику долину, об'їхали морське узбережжя вниз, а потім піднялися на пологий хребет з іншого боку. Тепер знову з'явилися будинки з блакитними віконницями, які захищали від спеки, з квітучими садами, килимами пахучої герані, що покривали рожеві стіни. Берегова лінія була темною. Морська піна, подібна до білої шовковистої бахромки ледь-ледь колихалася, гнана тихими хвилями. Карета спустилася з пагорба, підстрибуючи і гойдаючись із боку в бік.

– Но-но! – знову підганяв коней візник.

Вона вчепилася в боки сидіння і заплющила очі. По виразу її обличчя, він зрозумів, що вона вважає, ніби це все робиться навмисно. Усе це гойдання і мдробилися їй на зло, бо вона запитала, чи не можна їхати трохи швидше, і, якимось чином, саме він був за це відповідальний. Але коли вони доїхали до найнижчої частини долини, карету сильно підкинуло. Вона ледь не перекинулася, і він побачив, як її очі спалахнули, і вона злісно прошипіла:

– Я бачу, вам це подобається?

Вони продовжили свій шлях. Коли вони доїхали до найнижчої частини долини, вона раптом підвелася.

– *Cocher! Cocher! Arrêtez-vous!* – вона повернулася і подивилася на зім'ятий навіс позаду. – Я знала, – вигукнула вона. – Я знала. Я чула, як вона впала, і ви теж, під час останнього поштовху.

– Що? Де?

– Моя парасолька. Її немає. Парасолька, що належала моїй матері. Парасолька, яку я ціную більше, ніж... більше, ніж...

Вона нетямилася від люті. Візник теж повернувся, посміхаючись своїм веселим, широким обличчям.

– Я теж щось чув, – сказав він просто і весело. – Але я подумав, що, оскільки месє і мадам нічого не сказали...

– Ось. Ви це чули. Тоді ви теж мали це почути. Ось чому на вашому обличчі така дивна посмішка...

– Послухайте, – сказав він, – ваша парасолька не могла зникнути. Якщо вона випала, то вона все ще там. Залишайтеся тут. Я принесу її.

Але вона бачила його наскрізь. О, як добре вона його знала!

– Ні, дякую, – і вона подивилася на нього злісним, уїдлигим поглядом, не зважаючи на візника. Я піду сама. Я повернуся і знайду парасольку, і сподіваюся, що ви не підете за мною. Бо, – знаючи, що візник не розуміє, вона говорила тихо, лагідно – якщо я не втечу від вас хоча б на хвилинку, то, певно, збожеволію.

Вона вийшла з карети.

– Подайте мені мою сумку.

Він подав її їй.

— Мадам воліє...

Але візник уже зійшов зі свого сидіння і сидів на парпеті, читаючи невеличку газету. Коні стояли, похиливши голови. Було тихо. Чоловік у кареті витягнувся, схрестивши руки. Він відчував, як сонце припікало йому коліна. Він опустив голову на груди.

— Ш-ш-ш, — долинало від моря.

Вітер востаннє зітхнув у долині і стих. Лежачи там, він відчував себе порожньою людиною — спраглою, висушеною, мовби зробленою із попелу. А море і далі шуміло:

— Ш-ш-ш.

Саме тоді він побачив дерево, усвідомив його присутність просто за воротами саду. Це було величезне дерево з округлим, товстим сріблястим стовбуром і широкою дугою листя мідного кольору, яке відбивало світло, але водночас залишалося зажуреним. За деревом щось було — біла, м'яка, незрозуміла маса, напівприхована, з витонченими стовпами. Дивлячись на дерево, він відчував, як його дихання стихає, і він ставав частиною тиші. Вона, здавалося, росла, розширювалася у тремтливій спеці, поки велике різьблене листя не сховало небо, і все ж тиша була нерухома. Тоді з її глибин або з-за її меж пролунав жіночий голос. Вона співала. Теплий, безтурботний голос линув у повітрі, і все це було частиною тиші, так само як і він сам. Раптом, коли голос піднявся, м'який, мрійливий, ніжний, він зрозумів, що він доноситься від прихованого листя, і його спокій був порушений. Що з ним відбувалося? Щось ворухнулося в його грудях. Щось темне, нестерпне і жахливе тиснуло в його грудях, і, як величезний бур'ян, колихалося, гойдалося... було теплим, задушливим. Він намагався боротися, щоб вирвати його — і тієї ж миті все скінчилося. Він занурився глибоко, глибоко в тишу, дивлячись на дерево і чекаючи голосу, що пливав, падав, поки він не відчув, як тиша огортає його.

...

У коридорі поїзда, що неспинно погойдувався. Була ніч. Поїзд мчав і ревів у темряві. Він тримався обома руками за латунний поручень. Двері їхнього вагона були відчинені.

— Не турбуйтеся, мес'є. Він прийде і сяде, коли захоче. Йому подобається... подобається... це звичка... *Oui, Madame, je suis un peu souffrante... Mes nerfs.* О, але мій чоловік ніде не відчувається таким щасливим як у дорозі. Він любить суворі умови... Мій чоловік... Мій чоловік...

Голоси бурмотіли, шепотіли. Вони не замовкали. Але його райське щастя, коли він стояв там, було настільки великим, що він хотів би жити вічно.

¹ франц. карета.

² франц. Їдьте, швидше, швидше.

³ франц. Візнику! Візнику! Зупиніться!

⁴ франц. Так, пані, я трохи нездужаю... Нерви.

Переклад Крістіни Швець, ФА-11 (2025–26 н.р.) 🏆

Кетрін Менсфілд. ВТЕЧА

На потяг вони не встигли і це була цілковито його провина. А якби ці бовдури з готелю ще й відмовилися надати їм рахунок? Чи все це відбувалося з ними тому, що він просто не наголосив офіціантові за обідом, що вони повинні отримати його до другої години? Будь-який інший чоловік залишився б сидіти в буфеті і відмовився зрушити з місця, доки вони його не передадуть, але ж ні! Його непохитна віра в людську природу змусила чоловіка піти й чекати, доки один із тих недоумків принесе рахунок до їхнього номеру. Згодом, коли *voiture*¹ нарешті прибув, вони ще й чекали на (О, Небеса!) решту. Чому він не подбав про те, що б завчасно завантажити скрині з речами до кебу і вирушили в ту ж саму мить, коли вони отримали гроші. Чи він очікував, що вона вийде на вулицю, стоятиме під навісом у спеку та розмахуватиме своєю парасолькою, показуючи, куди їх треба покласти. Доволі кумедна картина англійського побуту. І навіть коли водієві наголосили, як швидко вони повинні їхати, він не звернув на це жодної уваги та лише посміхнувся. «Ох», — простогнала жінка. Якби вона була на місці водія, то напевне не змогла б стримати усмішки від того абсурдного та дурнуватою способу, яким вони вмовляли його поспішати. Вона сіла на заднє сидіння та почала імітувати його голос: «*Allez, vite, vite*»², а потім ще й просила його прощення за завдані ними клопоти.

Ну а згодом незабутній пейзаж станції з видом на жвавий маленький поїзд, який чухкає по рейсах в далечінь та тих огидних дітей, що махають з вікон.

— Ох, чому я створена, що б виносити цих створінь? Чому я така незахищена від них?

Вони чекали під яскравим світлом та дзижчанням мух, доки він та начальник станції схилили голови над розкладом, намагаючись знайти інший потяг, на який вони звісно не встигнуть. Люди зібралися навколо, а ще там була жінка, яка тримала на руках дитину з прежахливою головою.

— Ох, дбати так, як дбаю я, відчувати так, як відчуваю я. І ніщо вже не повернеш. Ніколи я, хоч на одну мить, не пізнаю, що ж воно було за... за...

Її голос змінився, затремтів, ніби вона ось-ось заплаче. Сльози виступили в неї на очах. Жінка почала незграбно порпатися в своїй сумочці та дістала запашну хустинку. Вона відкинула вуаль та з жалістю, ніби до когось іншого, мовила: «Я знаю, моя люба», — притискаючи хустинку до вологих очей.

Невелика сумочка лежала на її колінах, відкривши свою сяючу срібну пащу. Він міг розгледіти весь її вміст. Пудреницю, рум'яна, зв'язку листів, посудину з маленькими чорними пігулками, що були схожі на насіння, недопалок сигарети, дзеркальце, маленький нотатник з пластинками зі слонов'ячої кістки³, майже зовсім вишкрябаними записами. «У Єгипті її поховали б разом з усім цим», — промайнуло в його думках.

Вони проїхали останній будинок. Один із цих маленьких, бідненьких будиночків з осколками розбитих горщиків, розкиданих серед клумб та обскубаними курми, які лазять по подвір'ях. Тепер вони підіймалися довгою, крутою стежкою, що звивалася навколо пагорба та вела до затоки.

Коні спотикалися, важко тягнучи карету. Кожні п'ять, а то й дві хвилини кучер шмагав їх батогом. Цей чоловік мав широку та струнку, мов дуб, спину. На почервонілій шкірі шиї виднілися нариви, а на голові він носив нового, блискучого, солом'яного капелюха.

На пагорбі було трохи вітряно. Легкий сухувій розворушував зелені трави. Його подувів було досить, що б молоде листя на фруктових деревах зашелестіло, а над каретою здійнялася куряву пилюки, яка осіла на їхньому одязі, мов свіжий попіл, після пожежі. А коли жінка дістала пудреницю, що б трохи привести себе до ладу, кремовий порошок розлетівся між ними.

— Ох, ця пилюка, — видихнула жінка, відкашлюючись. — Ця мерзенна, бридка пилюка.

Вона опустила вуаль та відсунулася подалі від віконниць на задньому сидінні карети, обурена тим, що тільки-но сталося.

— Чому б тобі не розкрити свою парасольку? — запропонував чоловік та нахилився вперед, що б взяти парасольку, яка лежала на передньому сидінні, та передати дружині. Почувши пропозицію свого чоловіка, жінка раптом випросталася та знову гнівно спалахнула: «Благаю, залиш мою парасольку в спокої! Я не хочу її! І ще одне, будь яка особа, котра наділена хоч якоюсь здатністю до співчуття, здогадалася б, що я аж занадто виснажена для того, щоб тримати парасольку та ще й при такому вітрі. Негайно поклади її на місце!» Вона притьмом вихопила парасольку з його рук, кинувши її до решти багажу та замовкла, засапавшись.

Карета пододала черговий поворот і знизу пагорба з'явилася купка дівчаток з вигорілим на сонці волоссям та хлопчиків у вицвілих солдатських кашкетах. Діти несли у руках різноманітні квіти. Вони підносили їх над головами та пропонували подружжю, бігаючи поруч з каретою. Там був трохи зів'ялий бузок, зелено-білуваті суцвіття гортензій, білокрильник та жменя гіацинту.

Вони пхали квіти та свої бешкетні мордочки всередину, а хтось навіть закинув жінці на коліна букетик чорнобривців. Бідні маленькі мишенята! Чоловік вже був запхав руку в кишеню штанів, аж раптом почув голос дружини:

— Заради Бога не давай їм нічого! Як же це притаманно тобі! Бридкі маленькі мавпи! Тепер вони всю дорогу будуть плентатися за нами. Не заохочуй їх! Знай, *ти* заохочуєш жебрацтво.

Вона жбурнула букетик зі словами: «Що ж, якщо Ваша ласка, то робіть це тоді, коли мене тут не буде».

Він помітив невимовне здивування на дитячих личках. Вони перестали бігти, зупинилися. Карета проїхала повз, залишаючи їх позаду, а тоді діти почали щось кричати і кричали доти екіпаж не оминув ще один крутий поворот.

— Скільки ще таких маневрів, поки ми дістанемося верхівки пагорба? Коні навіть ні разу не бігли, чи хоча б трохи пришвидшилися. Я впевнена, що їм зовсім не обов'язково так розмірено ступати усю дорогу, — дещо нетерпляче спитала панна.

— Ми маємо прибути з хвилини на хвилину, — спокійно мовив чоловік та дістав з кишені піджака свій портсигар. Помітивши цей рух, жінка повернула до нього обличчя та склала свої руки на грудях. Благальний погляд її безкраїх, темних очей був спрямований на нього з-під напівпрозорої вуалі. Жінка схвильовано прикусила губу, її ніздрі здригнулися в передчутті ненависного запаху, а вона ледь помітно смикнулася від легкого неврозу.

— Я хочу дечого попросити. Ні, я благаю тебе. Я просила сотні й сотні разів, але ти все забуваєш. Це настільки мізерна дрібничка, але якби ти тільки знав, яке ж велике значення вона має для мене, — вона склала долоні разом та продовжила, — але ж ти не можеш знати, не розумієш. Жодна людська істота в цьому світі не може знати і все одно бути настільки жорстокою.

А тоді повільно, навмисно, поглянувши на нього цими великими, сумними очима, стиха мовила:

— Я благаю і молю тебе востаннє, хоча б цього разу не курити під час нашої спільної поїздки. Якби ти тільки міг уявити, які муки я виношу, коли цей дим клубочиться навколо мого обличчя.

— Щож, добре. Не буду. Якось вилетіло з голови. — Сказав чоловік, поклавши портсигар назад.

— О ні, — ледь не сміючись мовила жінка, прикриваючи долонями очі. — Ти не міг так просто забути. Тільки не про це.

Вітер посилювався, коли вони опинилися на верхівці пагорба. «Гіп-іп-іп-іп», — крикнув візник і карета звернула на дорогу, що спускалася у невеличку гірську долину. Вони оббігнули морське узбережжя по краю, а потім поїхали далі стежкою, що виляла над пологим хребтом з іншого боку. Тепер знову було видно будинки. Доглянуті, з блакитними віконницями, захищеними від сонячних променів, з прибраними, ясними садками та з пофарбованими у рожевий стінами, обвитими м'яким килимком із журавцю⁴. Узбережжя було темним. Лише там, де море зустрічає берег, виднілася шовково-біла облямівка з піни.

Карета покотилася вниз пагорбом, підстрибувала й тряслася. «Іп-іп», — знову закричав візник. Жінка вчепилася нігтями в краї сидіння та заплющила очі. Чоловік знав, що вона якось відчуває — це все зроблено, а ще він був якось до цього причетний, їй на зло, бо вона нещодавно спитала, чи не могли б коні їхати трохи швидше. Як тільки вони опинилися в нижній частині долини, екіпаж знову похитнувся, але цього разу сильніше. Карету ледь не перекинуло. Вона пропалювала його гнівним поглядом та майже прошипіла: «Припускаю, що ти насолоджувався цим дійством?»

Вони поїхали далі та вже було дісталися краю долини, аж раптом жінка встала, звернувшись до кучера: «*Cocher! Cocher! Arrêtez-vous!*»⁵ Вона розвернулася та поглянула на задню частину карети, де на скринях з речами мала б лежати її парасолька.

— Я так і знала! — Раптово скрикнула жінка, — Я знала. Я чула, як вона впала і ти також це чув. На останній вибоїні.

— Що? Де?

— Моя парасолька. Вона зeszнула. Парасолька, що належала моїй матері. Якою я дорожу більше... більше ніж..., — жінка була не в собі від злості.

Водій повернув до них своє округле обличчя на якому сяяла безтурботна усмішка і по-простацьки сказав:

— Я теж щось чув, але подумав, якщо місьє і мадам нічого не сказали, то...

— Ось воно. Ви чули це, а значить ти теж мав щось чути. Тож це пояснює вкрай незвичну посмішку та твоєму обличчю.

— Пошукай тут. Вона не могла так просто зeszнути. Якщо парасолька випала по дорозі, то вона має бути десь поблизу. Зачекай усередині карети. Я принесу її.

Та вона якось розгадала його задум. Як ця жінка здогадалася!

— Ні, дякую — вона звела на нього зловтішний погляд своїх темних очей, зовсім не звертаючи уваги на водія. — Принесу сама. Я піду назад стежкою та знайду свою парасольку і запевняю Вас, що не потрібно за мною йти.

А потім, знаючи, що візник нічого не зрозуміє, звернулася до свого чоловіка тихим та ніжним голосом:

— Якщо я не втечу від тебе хоч на мить, то найімовірніше з'їду з глузду.

Жінка вилізла з карети.

— Сумку мені.

— Як бажає того пані, — мовив він, подаючи сумку дружині.

Візник уже зістрибнув зі свого сидіння та вмовився на поруччі, читаючи газету. Коні сумирно стояли, опустивши голови донизу. Навкруги панувала тиша. Чоловік ліг на сидіння, розпростершись, та схрестив руки за головою. Сонце, що проникало крізь віконця всередину, злегка пропікало йому коліна крізь одяг. У долині піднявся легкий вітерець, який майже одразу затихнув, не сміючи порушити тиші. Було чутно лише шепіт моря неподалік. Лежачи тут, чоловік відчув порожнечу всередині себе. Ненавчє він всох, змарнів, ніби повсталий із попелу. І знову крізь тишу чувся шум морських хвиль.

Саме тоді, лежачи в кареті посеред глушини, він і побачив те дерево. Чоловік немов відчув, як перетнув ворота та опинився всередині саду. А посеред того саду стояло воно. То було величезне дерево з міцним срібним стеблом, а вгорі всіяне міриадами мідних листків, що утворювали сяюче склепіння, але попри це воно залишалося якимось моторошним, похмурим. Дерево наче ховало щось за собою. Якусь білувату, ніжну, непроникну матерію. Дивлячись на нього, чоловік поступово відчував, як подих завмирає в грудях і він стає частиною тиші.

Здавалося, що воно росте, його кроно ширшає, доки масивні, посічені, мідні листки не сховали за собою самі небеса, та все ж воно залишалося нерухомим. Невдовзі з його срібних глибин, чи десь неподалік, почувся жіночий спів. Теплий, спокійний голос плинув повітрям, водночас залишаючись частиною тиші, як і сам чоловік. Ніжний та мрійливий, голос гучнішав. Він якось здогадався, що цей спів плине до нього крізь листя. Його душевна рівновага похитнулася. Що з ним відбувається? Щось наче ворухнулося всередині грудей. Темне, нестерпне та жахливе. Воно проштовхувалося в глибини його душі і немов бур'ян росло, пускаючи своє коріння. Таким теплим та задушливим було це відчуття. Він боровся з ним, намагався вирвати та в одну мить все скінчилося. Чоловік провалився в глибоку-глибоку тишу. Він не зводив погляду з дерева і чекав, доки знову не з'явиться спів, оповивши все його ество.

Ніч окутала дрижачий коридор поїзда, який мчав крізь пільму. Двері до їхнього вагону були відчинені, а зовні чоловік обома руками тримався за поручень, вдивляючись у темряву.

— Не звертайте уваги, місьє. Він повернеться на своє місце, коли того захоче. Він полюбляє...подобається...це вже у нього така звичка...

— Oui, Madame, je suis un peu souffrante. . . Mes nerfs...⁶

— Мій чоловік щасливий, як ніколи, під час подорожей. Йому імponує таке собі дике життя, без зручностей та комфорту... Мій чоловік... Мій чоловік...

Голоси гомоніли й гомоніли. Вони ніколи не замовкали. Але, яку ж райську насолоду він відчував, стоячи в тамбурі. У ту мить чоловік бажав жити вічно.

¹ Транспортний засіб (карета) (франц.)

² Поспішіть. Швидше, швидше (франц.)

³ *нотатник з пластинками зі слонової кістки* — портативні письмові таблички, що використовувалися заможними жінками для особистих нотаток. Вони мали тонкі, багаторазові пластинки зі слонової кістки для письма олівцем, що відображали розкіш та моду та були вишуканими аксесуарами, що поєднували слонову кістку, золото та інші матеріали.

⁴ *Журавець*, або *герань* (*Geranium*) — рід рослин родини геранієвих. Українська назва рослини журавець походить від подібності сім'янки рослини на дзьоб журавля. Родова назва *Geranium* походить від грец. γέρανος, що також означає «журавель». Герань є відомою декоративною рослиною.

⁵ Водію! Водію! Зупиніться! (франц.)

⁶ Звісно, пані. Але мені трохи неспокійно... Я стривожений...(франц.)

Jojo Mojes. ME BEFORE YOU

(Excerpt)

Prologue

2007

When he emerges from the bathroom she is awake, propped up against the pillows and flicking through the travel brochures that were beside his bed. She is wearing one of his T-shirts, and her long hair is tousled in a way that prompts reflexive thoughts of the previous night. He stands there, enjoying the brief flashback, rubbing the water from his hair with a towel.

She looks up from a brochure and pouts. She is probably slightly too old to pout, but they've been going out a short enough time for it still to be cute.

"Do we really have to do something that involves trekking up mountains, or hanging over ravines? It's our first proper holiday together, and there is literally not one single trip in these that doesn't involve either throwing yourself off something or"—she pretends to shudder—"wearing fleece."

She throws the brochures down on the bed, stretches her caramel-colored arms above her head. Her voice is husky testament to their missed hours of sleep. "How about a luxury spa in Bali? We could lie around on the sand...spend hours being pampered...long, relaxing nights..."

"I can't do those sorts of holidays. I need to be doing something."

"Like throwing yourself out of airplanes."

"Don't knock it till you've tried it."

She pulls a face. "If it's all the same to you, I think I'll stick with knocking it."

His shirt is faintly damp against his skin. He runs a comb through his hair and switches on his mobile phone, wincing at the list of messages that immediately pushes its way through onto the little screen.

Переклад Ірини Лазаренко, ФА-11 маг (2023–24 н.р.)

Джоджо Мойєс. ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ

(Уривок)

Пролог

2007

Коли він вийшов з ванної, вона вже прокинулася. Прихилившись до подушок, вона гортала туристичні буклети, що лежали поруч з ліжком. На ній була одна з його футболок, а її скуйовджене волосся наштотувало на рефлексивні роздуми щодо минулої ночі. Насолоджуючись маленьким спогадом, він зупинився та витер рушником своє волосся.

Вона відірвала погляд від брошури та надула свої губи. Можливо вона трохи застара, щоб так робити, та вони були разом ще не досить довго, і це здавалося милим.

– Нам справді потрібно ходити у гірські походи чи нависати над ущелинами? Це наші перші спільні канікули, а тут буквально немає жодної подорожі, в якій ти не мусиш кудись стрибати чи... – вона зробила вигляд, ніби здригнулася. Носити одяг із шерсті.

Вона кинула брошуру на підлогу та підняла свої руки кольору карамелі над головою. Її голос хрипкий доказ їхніх втрачених годин сну.

– Як щодо розкішного спа-салону на Балі? Ми могли б лежати на піску, ніжитися цілими годинами... довгими, спокійними ночами...

– Такі канікули мені не підходять. Я маю чимось займатися.

– Сtribати з аероплану, наприклад?

– Не відкидай, поки не спробуєш.

Сорочка прилипла до його шкіри. Він розчесав волосся, увімкнув свій мобільний телефон та нахмурився, побачивши список повідомлень, які з'явилися на маленькому екрані.

Переклад Діани М'яркої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.)

Джоджо Мойєс. ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ

(Уривок)

Пролог

2007

Вона вже не спала, коли він вийшов з ванни. Спершись на подушки, гортає туристичні брошури, які лежали поруч його ліжка. На ній одна з його футболок. Її довге волосся так скуйовдилося, що забути про минулу ніч було неможливо. Він витирає рушником волосся, згадуючи ту надзвичайну мить...

Відірвавши погляд від брошури, дівчина насупилася. Очевидно, що вона вже не в тому віці, аби супитися, проте зустрічаються вони досить недовго, тож жест цей був все ще милим.

– Нам справді треба йти в гори або висіти над ущелинами? Це перша наша нормальна відпустка, і немає буквально жодної подорожі, яка б не складалася зі стрибків з чогось, або – здригається, – носіння флісок.

Вона жбурляє брошури на ліжко й потягується своїми карамельними руками. Голос хрипить, через те, що не виспалася. – Як щодо шикарного СПА на Балі? Ми могли б ніжитися на пісочку... пеститися годинами... довгими годинами, тихими ночами...

– Я не можу так відпочивати. Мені треба чимось займатися. Скажімо, стрибати з літаків.

– Ти ж навіть не спробував.

Вона скривилася. – Якщо тобі все одно, думаю, мені слід продовжувати так само. – Він проводить гребінцем по волоссям та вмикає мобільний телефон, здригаючись від списку повідомлень, які одразу ж з'явилися на маленькому екрані.

Джоджо Мойєс. ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ

(Уривок)

Пролог

2007 р.

Виходячи з ванної кімнати, він бачить, що вона вже прокинулася та сидить, опершись на подушки й переглядаючи брошури про подорожі, що лежали поруч із його ліжком. На ній одна з його футболок, а її довге волосся розпатлане так, що спонукає до миттєвих спогадів про минулу ніч. Він стоїть там, насолоджуючись короткими спогадами та витираючи волосся рушником.

Вона піднімає носа з брошури та насуплює губи. Можливо, вона вже трохи застара для того, щоб дутися, але через те, що вони тільки-но почали зустрічатися, це все ще виглядає миленько.

«Чи дійсно нам потрібно робити щось таке, що передбачає похід в гори або висіння над ущелинами? Це наша перша повноцінна відпустка разом, і тут буквально немає жодної подорожі, що не включає або стрибок з чогось, або – вона робить вигляд наче здригається – одягання флісу.»

Вона кидає брошури на ліжко, потягуючи руки карамельного відтінку вгору над головою. Її хрипкий голос – доказ безсонної ночі. «Як щодо розкішного спа на Балі? Ми могли б лежати на піску...проводити години, балуючи себе...довгі, спокійні ночі...»

«Я не можу так відпочивати. Мені потрібно щось робити.»

«Наприклад, стрибати з літаків.»

«Не треба судити, поки не спробуєш.»

Вона робить гримасу. «Якщо ти не проти, я думаю, що продовжу засуджувати це.»

Його футболка трохи волога в тих місцях, де притуляється до шкіри. Він проходить по волоссяю гребінцем і вмикає телефон, здригаючись від списку повідомлень, які одразу з'являються на маленькому екрані.

Джоджо Мойєс. ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ

(Уривок)

Пролог

2007

Коли він вийшов з ванної кімнати, вона не спала, підпершись подушками, з насолодою гортала туристичні брошури, що лежали поруч з його ліжком. Одягнена вона в одну з його футболок, а її довге волосся скуйовджене так, що змушує згадати про минулу ніч. Він стоїть і витирає мокру голову, насолоджуючись цією короткою згадкою.

Вона відриває погляд від брошури і насуплюється. Можливо, трохи застара, щоб дутися, але вони зустрічаються не так давно, і це все ще виглядає досить мило.

– Нам дійсно потрібно робити щось, що вимагає походу в гори або висіння над ущелинами? Це наша перша справжня відпустка разом, і немає буквально жодної подорожі, яка б не включала в себе стрибки з чогось або, – вона вдає, що здригається, – вдягання флісу.

Вона кидає брошури на ліжко, витягує свої засмаглі руки кольору карамелі над головою. Голос у неї хрипкуватий, як наслідок недосипання.

– Як щодо розкішного спа-центру на Балі? Ми могли б валятися на піску... годинами ніжитися... довгими безтурботними ночами...

– Я не можу так відпочивати. Мені треба чимось займатися.

– Наприклад, стрибати з літаків...

– Не варто критикувати, доки не спробуєш.

Вона скривилася.

– Якщо тобі все одно на мою думку, я думаю, продовжу критикувати.

Його ледь волога сорочка прилягає до шкіри. Він проводить гребінцем по волоссяю і вмикає мобільний телефон, одразу ж здригаючись від кількості повідомлень, які в ту ж хвилину вилітають на маленький екран.

Джоджо Мойєс. ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ

(Уривок)

Пролог

2007

Опісля душу він застав її, коли вона вже не спала. Вона порпалася у туристичних брошурах, спершись на подушки.

На ній була одна із його футболок. Після вчорашньої ночі думки були такі ж розтріпані, як і її коси.

Витираючи рушником мокре волосся, він насолоджувався обривками спогадів з тієї ночі.

Надувши губи, вона відірвала очі від брошур і звернула погляд на нього.

Певно, вона вже немаленька, щоб дутися. Оскільки вони разом недовго, то ж це і дотепер виглядає досить мило.

– Невже нам ніяк не обійтися без походу в гори чи спуску зі схилів?

– Це наша перша справжня відпустка разом. Ще не було жодної подорожі, в якій не доводилося б з чогось падати або, – вона позірно здригнулася, – або не «одягати фліс».

Шпурнувши брошури на ліжко, вона потягнулася до голови засмаглими руками кольору карамелі.

Її осиплий голос видавав недоспані години.

– Як щодо розкішного спа на Балі?

Ми б могли валятися на піску і довгими безтурботними ночами втішатися.

– Я не можу погодитися на таку відпустку.

Я повинна робити бодай щось.

– Ти й гадки не маєш від чого відмовляєшся.

– Не кажи, поки не спробуєш.

Вона скорчила гримасу.

– Якщо тобі начхати, то я і далі буду пручатися.

Від контакту з його тілом сорочка на ньому стала злегка вологою.

Розчісуючись, він аж здригнувся від кількості повідомлень, що рвучко полізли на екран після того, як він увімкнув телефон.

Джоджо Мойєс. ДО ЗУСТРІЧІ З ТОБОЮ

(Уривок)

Пролог

2007 р.

Коли він вийшов з душу, вона вже не спала, а, спершись на подушки, гортала туристичні брошури, що лежали поруч з його ліжком. На ній була якась з його футболок, а її скуйовджене волосся своїм виглядом породжувало рефлекторні думки про попередню ніч. Розтираючи рушником своє вологе волосся він стояв та насолоджувався цим нетривалим спогадом.

Відірвавши свій погляд від брошури, вона насупилась. Мабуть, вона була вже занадто дорослою, щоб досі так бурмоситись, але їхні стосунки ще тривали не настільки довго, щоб те, як вона це робила, вже перестало здаватись чарівним.

– Чи справді ми повинні робити щось на кшталт підкорення гір або звисання над проваллями? Це ж наша перша повноцінна відпустка разом, але тут не згадано жодної подорожі, яка б не передбачала звідкись стрибати або – вона вдала, ніби стукотить зубами від холоду – носити флісовий одяг.

Кинувши брошуру на ліжко, вона простягнула вгору свої руки кольору карамелі. Захриплість в її голосі свідчила про кількість недоспаних годин.

– Як щодо розкішного спа на Балі? Ми можемо валятися на піску, годинами просто ніжачись у вирі тихих ночей.

– Мені не до вподоби такі відпустки. Я люблю активний відпочинок.

– Типу як вистрибувати з літаків?

– Не будь такою впевненою, допоки сама не спробуєш.

Вона скривилась.

– Якщо тобі на все начхати, то я й надалі буду «такою впевненою».

Волога сорочка прилипла до його тіла. Він причесав гребінцем своє волосся та засвітив екран телефону, нахмурено спостерігаючи за нескінченними повідомленнями, що з'являлись одне за іншим на маленькому екрані.

Maria Adelman. HOW TO BE EATEN

Chapter 1. Bernice

They were not a chorus, as you might hope for if haunted by dead women, but a cacophony, like an all-girls school after the last bell, on a bad day, all anger and heartbreak, tears that give way to wailing, sad contemplation, quiet existential cries in the night. They started right in on their most awful stories, about how they died, about what sort of objects they'd rather be, how religion was a scam, they knew that now, even reincarnation was hogwash—you were supposed to come back new, memoryless, as a living thing, capable of making choices.

Thinking it would help, I read aloud from a book I'd read in high school, an excerpt of which I'd found online. It was written by a man who survived a concentration camp. "See what he's saying?" I told them. "He's saying that no matter how many freedoms are taken away, you can still choose what you think, you can still choose your atti—"

You really need to shut up, said the inlaid-bone dresser.

We're not really in the mood for a Holocaust story, said the lamp.

If you read us one more line of that crap, said Human-God Tiffany, I will be living in my actual, literal hell.

We all just need to stay calm, said a journal. Maybe try some self-care techniques.

Self-care, said the lamp, *is a neoliberal trap*.

I x-ed out my browser window, put my hands in my lap. I listened. It was the least I could do.

Charisse had been raised by her grandmother in California. Soon after she moved to New York to attend college, her grandmother died. She met Ashton after she graduated with over a hundred thousand dollars in student debt and no job.

In six months, she was a set of three leather journals and a bookmark. Unlike most people who acquire expensive new journals, Ashton did not have new-journal paralysis. He filled a third of one of the journals with notes on woodworking, taxidermy, and inlaid-bone techniques. His handwriting was small and meticulous. Compact architectural-style drawings showed the measurements of the many furnishings he had built. Her initials were stamped in gold foil on the interior covers. The leather bookmark was embossed with a quote in an old-fashioned serif font: "The true hero of the American utopia is neither the cowboy nor the soldier but the pioneer, the pathfinder."

The Charisse journals spoke in unison or said the same exact thing one by one. The bookmark never said much, though sometimes it read its own quote aloud, and the journals lamented together, *What does it mean? What does it mean? What does it mean?*

I think it's Virilio, taken out of context for Ashton's own stupid ends, explained Aisha, who, prior to becoming a lamp, had been studying political theory at NYU.

Sometimes Charisse would ask if anyone wanted to know their specifications, and she would read them from herself whether they wanted to know or not. *Stool. Seven inches wide. Fourteen inches long. Nine and a half inches tall. Pantone color? Question mark, question mark, question mark. Cerulean? Question mark.* By the time Charisse was reading dimensions, it was often late, and we were all too emotionally exhausted to convince her to be quiet.

Aisha was presumably the third victim, the lampshade presumably her skin. In the news, much to Aisha's ire, they kept referring to her as "a hardworking immigrant in pursuit of the American Dream." I placed her next to my reading chair, though was hesitant to switch her light on. Her voice had an echoing, megaphone quality to it, due to the cone-shaped shade. *In retrospect, I can't say I loved him. Can any of us, in hindsight, say we loved him?*

It's ironic, really, she said. This is the pinnacle of late capitalism, isn't it? To be lured by wealth, to be murdered for wanting it, and then to be transformed into a one-of-a-kind object, a kind of rejection-of and reaction-to mass production?

I could see, on some level, how Aisha and Ashton might have gotten along.

The dresser—the one featuring inlaid-bone fleur-de-lis—was Blanche. We all resented her. Blanche was "the one that got away," noted Charisse, though clearly Blanche had not.

He didn't pull the key stunt with me, said Blanche proudly. I broke up with him. I started packing my things, and he chloroformed me that night. He was pretty torn up about killing me too, crying and wailing and stuff.

He didn't cry for me, noted the Charisses in unison, oblivious to the satisfaction it gave Blanche.

I was surprised by you, Blanche said to me. I look more like your sister. But you take what you can get, I suppose. Nothing to say of you, of course, just in terms of body type—he had...a type. You understand.

Sometimes, when Blanche spoke, I fantasized about using the skeleton key to scratch her perfect, glossy finish.

He didn't have a type, corrected Aisha. He was collecting types. That's why we're all so different.

Blanche ignored her. Ultimately, all that money, all that fancy stuff, she said, none of it could hide the fact that he was boring. He was selfish in bed. With him, it was all horror and headaches and blow jobs.

I thought of my first time with Ashton, how he had stared at the dresser, at Blanche. I knew the only pleasure he'd taken in pleasuring me had been for the sake of torturing her.

Basically, she said, I could do better.

Sure, of course, yes, we all said, hating her for having realized what we had not.

How did he kill you? Aisha asked.

I don't feel comfortable saying, said Blanche, as if there was some code about dying and telling.

The Tiffanies, on the other hand, felt very comfortable telling: strangled in bed while having sex. *Like every third guy, he was into choking, so I didn't think anything of it until I was dead.*

Astrid, an exchange student from Sweden, had her bones inlaid in a squat wooden stool. The design was simple, especially compared to Blanche, but Astrid was functional and beautiful in her contained smallness. According to the other women, she had been tall, diligent, and very quiet. *Except*, Aisha noted, *for when she died.*

I put Astrid in the kitchen. She was the perfect size for reaching items stored above the cabinets. I was hesitant to stand on her at first, but her hardworking, Protestant essence implied that she'd rather be made use of than simply looked at. If I was still wearing my shoes, I'd put a paper towel down, so she wouldn't get dirty.

She wouldn't speak—she was either too traumatized, too shy, or both.

"Are you sure it's her?" I wondered aloud, even though she matched Charisse's specifications to a T.

Yes, said Aisha sadly. *When Astrid walked in with the skeleton key, she fainted at the sight of my skinless body.* I knew the story already. She had told it a million times. The skin, the blood, the screaming. I forced myself to listen.

Something in the hallway squealed, *Please!* I went to investigate, grateful for the interruption.

"The shoes?" I asked the Tiffanies.

The goddamn shoes! agreed at least two of the Tiffanies.

I kept Ashton's sky-blue leather loafers by the door with my shoes. For camaraderie, I guess, in case someone was inside them. I crouched down and picked them up. I pictured them on Ashton's feet, squeaking toward me.

Though we can't be, like, totally sure it was the shoes, said Human-God Tiffany.

Actually, it was maybe me, added Baboon Tiffany. But I don't think it was me.

In the other room, Aisha was still talking. *Blood like a splatter painting*, I heard her say. *Ashton's face lit: wild with joy*, I heard her say.

"Shut up!" I shouted, tossing the shoes to the floor.

I want to tell the story! Aisha wailed through the cone of her lampshade.

"Maybe Astrid doesn't want to hear that stuff again," I said.

Charisse started to read off the dimensions of what Taylor had been slated to become: a sleek, ornamental table with thin legs and a bone-shard mosaic tabletop.

"What was I going to be?" I wondered aloud. Charisse went silent. "Charisse," I said. "Do you know?"

I felt dizzy as I stood up and walked to the journals. I opened the first one and flipped through.

What are you doing? she asked. It's very cold when you do that.

I picked up the second notebook, flipped through.

Don't! said Charisse. But I was already reading a page that Charisse had never read aloud.

"There's stuff back here, Charisse," I said, annoyed.

What does it say? Aisha funneled in from above.

I don't think we should read it, Charisse said.

Just read it, said Blanche. Jesus.

So Charisse did: Tiffany is ill-fitted for jars. (Though possibly good joke? Trash in ancient jars worth millions!) Not my best work. Charisse: Little ability to develop own ideas, reflects what you put in, blank slate

personality. Aisha: Illuminating, but only so much reach, modern “alternative” aesthetic, but still an aesthetic. Astrid ideal as a stool: Shy, small personality, tall yet ultimately overlooked. Built for function.

And then there was me. *Fat leather ottoman?* Haha, it read, nothing more. The rest of the page was doodles of swords, one of them stabbing through a bloody anatomical heart.

“Fat ottoman,” I said.

He’s an asshole, said one of the Tiffanies.

What about me? said Blanche.

Oh, shut up, Aisha said. We all know you’re functional and ornamental.

Charisse started reading, once again, from the beginning of the journal in a near-hysterical tone, specifications we’d already heard a hundred times.

He made us caricatures of ourselves, said Aisha over the droning of Charisse, distilled us into objects. We became mere set pieces in his story.

What is this, your goddamn thesis? said Human-God Tiffany.

I was writing a dissertation, hissed Aisha.

I can’t believe we dated the same man, said Human-God Tiffany.

You and me both, huffed Aisha.

Charisse, still droning: Stool. Seven inches wide. Fourteen inches long. Nine and a half inches tall.

I was getting a headache, or else I had had one the whole time.

Goddamn, Charisse! shouted Falcon Tiffany. *We know how tall Astrid is!* But the Charisse journals just kept going, louder and more hysterical by the second.

I had heard their stories hundreds of times now, but they had never heard mine.

“I was so scared,” I said, my voice rising over Charisse’s.

No, said Blanche. Her voice was so cold and sharp, everyone fell silent. *You don’t get this.*

“But—” I tried.

But what? said Blanche, Ashton’s most illustrious ex. I imagined Blanche as the beautiful human she once was, staring down at me, skinny arms crossed over her ample chest. But, of course, she didn’t have arms or a chest or eyes. She was a dresser—three drawers, six small white knobs. Under the light of Aisha, Blanche’s fleur-de-lis—her broken bones—shone like white-hot stars.

I wanted someone in the room to say something on my behalf, I wanted just one of them to agree that I should continue, that I should get a turn to tell my story. But no one spoke up, not a Tiffany jar, not Astrid, not the shoes in the hall. Not the bone-white comb, not the woven hair, not the leather desk pad, not so much as the bookmark. Yet the room was far from quiet. The air quivered with their breath, loud as liquid rushing over me.

Maybe I wasn’t an ottoman, but I had transformed in that basement too. It was like there had been an earthquake inside of me, like I had been hollowed by it, and now I was left to live in the ruins.

Who could ever really understand but them?

Tonight I will go back home, and they will be there, talking, telling me over and over about how they lived and how they died. Mostly how they died. I will never get to tell them my story, because it’s my duty to listen, because what I do get—isn’t it enough?—by pure, stupid luck, I get to live.

Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Марія Адельманн. ЯК БУТИ З’ІДЕНОЮ

(Уривок)

Розділ 1. Берніс

Вони були не хором, як то очікується від духів покійниць, а какофонією, неначе коридор після останнього дзвоника особливо кепського дня в школі для дівчат. Сповнені злості і розпачу, плачу, що перетворюється на завивання, сумних роздумів і тихих нічних екзистенційних зойкань. Вони одразу почали зі своїх найгірших історій: про власну смерть, про те, якими б речами обрали стати, про те, що релігія шахрайство, тепер-то вони знають, і навіть, що реінкарнація нісенітниця: вони мали повернутися до життя заново без спогадів, живими істотами, здатними обирати що робити.

Сподіваючись, що це допоможе, я вголос зачитала уривок з знайомої з програми старшої школи книги, яку відшукала онлайн. Її автор пережив концтабір.

— Чуєте, про що він говорить? сказала я. Він каже, що скільки б свобод у вас не забрали, ви все ще можете обирати, що думати, все ще можете обирати як до цього стави...

Тобі дійсно варто замовкнути, сказав інкрустований кісткою комод.

Ми не дуже в настрої слухати про Голокост, додала лампа.

Якщо ти зачитасш ще хоч рядок цього лайна, пригрозила канопя Тіффані з головою людського Бога, то я потраплю в моє справжнє буквальне пекло.

Нам слід зберігати спокій, втрутився блокнот. Можливо, треба спробувати якісь методики для самоогляду.

Цей «самоогляд» це неоліберальна пастка, відрізала лампа.

Я закрила вікно браузера і склала руки на колінах. Я слухала. Це було найменше, що я могла зробити.

Чарісс ростила бабуся в Каліфорнії. Невдовзі після її переїзду в Нью Йорк до коледжу, бабусі не стало. Вона познайомилася з Ештоном після випуску. У неї був борг за навчання в понад сотню тисяч доларів і не було роботи.

За шість місяців, вона перетворилася на набір з трьох обтягнутих шкірою блокнотів й закладку. На відміну від більшості власників нових дорогих блокнотів, Ештон не страждав від страху почати писати. Він заповнив третину одного з тих блокнотів своїми замітками зі столярства, таксидермії та технік інкрустації кісткою. Почерк в нього був дрібний і педантичний. На компактних кресленнях зображувалися виміри багатьох збудованих ним меблів. На внутрішній стороні обкладинки було золоте тиснення ініціалів Чарісс, а на шкіряній закладці вибита старовинним шрифтом із зарубками цитата: «Справжній герой американської утопії зовсім не ковбой і не солдат, а піонер, першопроходець».

Блокноти Чарісс говорили хором, або по черзі повторювали одне й те саме. Закладка була не говірка, але іноді вголос зачитувала свою цитату, на що журнали разом допитувалися: *«Що це значить? Що це значить? Що це значить?»*

Думаю, це Віріліо, вирваний з контексту задля Ештонових дурних цілей, пояснювала Айша, яка вчила політологію в Нью-Йоркському університеті перед тим, як стала лампою.

Часом Чарісс запитувала, чи хтось хотів дізнатися власні характеристики, а потім зачитувала їх в собі незважаючи на те, чи були охочі, чи ні. *Табурет. Ширина 18 сантиметрів. Довжина 36 сантиметрів. Висота 24 сантиметри. Колір за системою «Pantone»? Знак запитання, знак запитання, знак запитання. Лазурово-сірий? Знак запитання.* Коли Чарісс читала виміри, часто вже було запізно й ми всі були занадто емоційно виснажені, щоб переконати її замовкнути.

Айша була, імовірно, третьою жертвою, а абажур лампи, імовірно, зробили з її шкіри. У новинах, на велике її роздратування, Айшу постійно називали «працьовитою іммігранткою в пошуках американської мрії». Я розмістила її біля свого крісла для читання, хоча й вагалася її вмикати. Голос Айші через конусоподібну форму абажура мав відлуння, як з мегафону. *Озираючись назад, не скажу, що кохала його. Чи може хоч одна з нас, дивлячись у минуле, сказати що кохала його?*

У цьому вся іронія, казала вона. Це вершина пізнього капіталізму, чи не так? Спокуситися на багатство, бути вбитим за його жадання, а потім бути перетвореним на ексклюзивний об'єкт, такі собі «відмова-від» та «відповідь-на» масове виробництво?

Що ж, певною мірою, я розуміла, чому Айша і Ештон зійшлися.

Комодом, тим самим з інкрустованою кісткою геральдичною лілією, була Бланш. Ми всі її ненавиділи. Бланш була тою, «яка втекла», підмітила Чарісс, хоча, вочевидь, недалеко.

Він не перевіряв зі мною той трюк з ключем, хвалилася Бланш. Я сама з ним розійшлася. Почала пакувати свої речі, а він усипив мене хлороформом тої ж ночі. Він досить-таки добряче помучився вбиваючи мене, плакав і завивав і все таке.

За мною він не плакав, хором пожалілися Чарісс, не усвідомлюючи, як цим тішать Бланш.

Я здивувалася, побачивши тебе, сказала мені Бланш. Я більш схожа на твою сестру. Ну, дарованому коню... Не в образі тобі, звісно, але просто говорячи за фігурку був у нього... типаж. Ну, ти сама розумієш.

Часом, коли Бланш щось казала, я уявляла, як беру той універсальний ключ і дряпаю її ідеальну глянцевою поверхню.

Не було в нього типажу, виправляла Айша. Він колекціонував типажі. Тому-то ми всі такі різні.

Бланш її ігнорувала. Зрештою, всі ті гроші, вся та розкіш, продовжувала вона, ніщо не могло приховати, наскільки він нудний. Він був егоїст у ліжку. З ним я знала лише страждання, головний біль і мінети.

Я пригадала ту першу ніч з Ештоном і як він дивився на комод, на Бланш. Я усвідомила, що все задоволення, яке він отримав, задовольняючи мене, було задоволенням від саме її мук.

Іншими словами, підсумувала Бланш, я заслуговувала на краще.

Звісно, так, звичайно, відповідали всі ми, і ненавиділи її за те, що на відміну від нас, зрозуміла це,.

Як саме він убив тебе? запитала Айша.

Мені це неприємно обговорювати, відповіла Бланш, неначе існував якийсь негласний закон, що можна казати після смерті.

Тіффані, на відміну від неї, ні краплі не соромилася розповідати: її задушили в ліжку під час сексу. *Він, як і кожен третій, полюбляв душити, тож я й не дивувалася, аж поки не померла.*

Астрід, студентка за обміном з Швеції, залишила по собі кістки інкрустовані в низький дерев'яний табурет. Дизайн був простуватим, особливо порівняно з Бланш, але в своїй компактності Астрід також була функціональна і гарна. За словами інших жінок, вона була висока, старанна і дуже тиха. *За винятком, як зауважила Айша, дня смерті.*

Я поставила Астрід на кухні. Вона була якраз ідеального розміру, щоб діставати речі розміщені над кухонними шафами. Спочатку я не наважувалася на неї ставати, але її працьовитий протестантський дух натякав, що вона обрала б приносити користь, а не лише милувати око. Коли я була в черевиках, то підкладала паперовий рушник, щоб не забруднити її.

Астрід не говорила чи то була занадто травмована, чи занадто сором'язлива, чи два в одному.

– Впевнені, що це вона? міркувала я вголос, хоча вона й повністю співпадала з описом Чарісс.

Так, засмучено відповіла Айша. Коли Астрід увійшла до кімнати з універсальним ключем, то одразу знепритомніла побачивши що залишилося від мого тіла. Ештон здер з мене шкіру. Я вже знала ту історію. Вона розказувала її тисячу разів. Про шкіру, про кров, про крики. Я примусила себе слухати знову.

Щось в коридорі запищало: *Благаю!* Я пішла перевірити, вдячна за цю перерву.

– Черевики? звернулась я до всіх Тіффані.

Чортові черевики! погодилися принаймні дві з них.

Я зберігала небесно-блакитні лофери Ештона біля дверей, поруч з моїм взуттям. Певно, як знак солідарності, якщо хтось був і в них. Я присіла й підняла їх, уявивши, як лофери пищали щось мені з ніг Ештона.

Але ми, типу, не те щоб точно впевнені, що то були черевики, сказала канопа Тіффані з головою людського Бога.

Насправді, може то була і я, додала канопа Тіффані з головою павіана. Але не думаю, що я.

Усусідній кімнаті Айша продовжувала свою оповідь. *Кров покрила все, немов фарба*, почула я. *Обличчя Ештона просяяло звіриною насолодою*, почула я.

– Замокни! прокричала я і кинула черевики на підлогу.

Я хочу доказати історію! заридала вона з-під конуса свого абажура.

– Ну а може Астрід не хоче це все знову слухати, відповіла я.

Чарісс почала зачитувати виміри того, що він зробив би з Тейлор: витончений декоративний стіл з тонкими ніжками і мозаїкою з роздрібненої кістки на стільниці.

– А що зробили б з мене? подумала я вголос. Чарісс замовкла.

– Чарісс, – звернулась я, ти знаєш?

Немов у трансі, я встала і підійшла до блокнотів, відкрила перший і почала гортати сторінки.

Що ти робиш? спитала вона. Мені дуже холодно, коли ти так робиш.

Я взяла другий, прогортала його.

Не треба! заблагала Чарісс. Але я вже знайшла ту сторінку, яку вона ніколи не читала нам вголос.

– Тут щось написано в кінці, Чарісс, дорікнула я.

Що там написано? долинув голос Айші згори.

Не думаю, що нам варто це читати, відповіла Чарісс.

Боже, та зачитуй ти вже, поквапила Бланш.

І Чарісс підкорилася: Тіффані мало пасує в канопи. (Хоча може це буде гарний жарт? Сміття в старовинних канопках, що варті мільйонів!) Не найкраща моя робота. Чарісс: Мало здатна розвивати власні ідеї, віддзеркалює все, що вкладаєш, не особистість, а порожній лист. Айша: Просвітлена, але охоплення обмежене, естетика сучасна і «альтернативна», але все ще лише естетика. Астрід буде ідеальним табуретом: Сором'язлива, особистості мало, хоч й висока, але непомітна. Створена для функціональності.

А далі була я. *Товстий шкіряний пуф?* Хаха, було написано, і ні слова більше. Решта сторінки була покрита малюнками мечів, один з яких протиная криваве анатомічно правильне серце.

– Товстий пуф, – повторила я.

Він гівнюк, сказала одна з Тіффані.

А що про мене? спитала Бланш.

Ой, та заткнись ти, відповіла Айша. Всі ми знаємо яка ти функціональна і оздоблена.

Чарісс знову почала зачитувати блокнот із самого початку перед-істеричним тоном, все ті ж характеристики, які ми чули сотні разів.

Він перетворив нас на карикатури самих себе, перекрикнула гул голосу Чарісс Айша, звів до речей. Ми стали всього-на-всього декораціями в його історії.

Це що, твій клятий курсач? дорікнула канопа Тіффані з головою людського Бога.

Я писала дисертацію, прошипіла Айша у відповідь.

Повірити не можу, що ми зустрічалися з одним і тим самим чуваком, сказала канопа Тіффані.

Як і я, пирхнула Айша.

Чарісс все ще бурмотіла: Табурет. Ширина 18 сантиметрів. Довжина 36 сантиметрів. Висота 24 сантиметри.

Чи то в мене починалася мігрень, чи то була увесь цей час.

Чорт тебе забирай, Чарісс! прокричала канопа Тіффані з головою сокола. *Ми всі знаємо, якої висоти Астрід!* Але блокноти Чарісс не замовкали, а ставали все гучніші й більш істеричні.

Я вислуховувала їх історії сотні разів, але вони ще жодного разу не чули мою.

– Я була так налякана, почала я, перекрикуючи Чарісс.

Ні, перебила Бланш, і від її холодного різкого тону всі замовкли. *Цього ти не отримаєш.*

– Але... спробувала я.

Що «але»? відрізала Бланш, найвідоміша поміж колишніх Ештона. Я уявила Бланш красунею, якою та була колись, як вона дивиться на мене зверху вниз, скрестивши худі руки на пишних грудях. Але, звісно, вона не мала ні рук, ні грудей, ні очей. Вона була комодом три шухлядки, шість маленьких білих ручок. У світлі Айші, геральдична лілія, – її подроблені кістки, сяяла як розпечені зорі.

Я хотіла, щоб хтось у кімнаті висловився на мій захист, хотіла, щоб хтось дав дозвіл продовжити, дав шанс розказати свою історію. Але всі мовчали, і канопа Тіффані, і Астрід, і черевики в коридорі. І гребінець кольору кістки, і килимок з волосся, і шкіряна підкладка на стіл, і навіть закладка. Проте в кімнаті панувала зовсім не тиша. Повітря тремтіло від їхнього подиху, гучного, як кров в моїх вухах.

Може, я і не була пуфом, але той підвал змінив мене теж. Неначе всередині мене відбувся землетрус і зруйнував все нутро, а зараз я мусила продовжувати жити з руїнами.

Хто б ще мене зрозумів, як не вони?

Сьогодні я повернуся додому, і вони чекатимуть там, говоритимуть, розповідатимуть мені знову і знову, як жили і як помирали. В основному, як помирали. А я ніколи не поділюся своєю історією, бо мій обов'язок слухати, бо я отримала, і чи цього не досить? завдяки дурній, сліпій удачі, я отримала шанс вижити.

Maria Adelmann. HOW TO BE EATEN

Chapter 8. Ruby

Ruby's eyes open. A smudge of faces swim above her, backlit by fluorescent lights. The tiled floor is cool beneath her. She is itchy with sweat and wet. Her head feels as if it's been split with a hatchet. Warm fingers on her wrist, checking her pulse. It's Will, kneeling by her side.

"She's waking up."

"What happened?"

"Give her a second."

A trail of red liquid leads to the spot where she's collapsed. Ruby is covered in red, drenched in it. It's soaked through her gray T-shirt, it's dripped into the pleats of her metallic skirt, it's streaked across her face and glopped in her hair. They have searched for a wound, but they all know: if it were her blood, she'd be dead.

"You fainted," says Will. "You're overheated." Will, leaning over her, looks vaguely heroic, like a doctor from a medical drama. "Are you hurt?" he asks.

"Not acutely," says Ruby, her voice cracked and slow. The lenses of her glasses are smudged pink, as if she tried and failed to wash them off. She licks at a front tooth: chipped. "Damn," she says. She can smell herself, her own sour scent. The basement is cooler than the 90 degrees it is outside, but not nearly cool enough.

Sirens whir.

"Those aren't for me?" Ruby asks. The sound sobers her. She props herself on her elbows.

"I don't have health insurance!" she shouts.

People enter.

A paramedic with a jaunty black ponytail sinks down next to Ruby, asks questions like, "What's the year, Ruby?" "Who's the president, Ruby?"

"Who cares?" says Ruby. "It's always the same damn thing."

The paramedics insist they won't charge her for the sports drink, the wet towel they place on her head. She refuses to take off her coat. She wrings out her hair, pink water dripping onto the tiled floor. "I black out all the time," she says. "I'm like an overheating hair dryer. Shut myself off instead of breaking."

"And what are you covered in?" the paramedic asks.

"Unrelated issue," says Ruby.

The paramedics leave; they can't make her go with them. Will and the women circle up slowly, returning to their seats from the previous week. Ashlee, who's seated beside Ruby, scoots her chair away, closer to Bernice.

Ruby eats a stack of sugar cookies ravenously, taking huge bites. Her coat drips, little puddles gathering around her chair, as if she is melting. Ruby feels like she's regenerating, powering up. She feels better than she's felt all day, though that's a low bar.

She vaguely listens to the rest of the group talk about the previous week, and then vaguely notices they are too distracted by her to keep talking, and when she's finished devouring the cookies, she looks up to see Will watching her, furrow-browed, with one arm folded over his stomach, the other under his chin. She takes her time wrapping up, sucking crumbs off each finger.

"So," she says finally. "That was an adventure." Heat radiates off her. Beads of pink sweat line her forehead. Sugar crystals are caught around her cracked lips.

"Is that what you call it?" says Will. "Because to me it's concerning. You look ill, frankly. You're overheated, exhausted, dirty."

They're all overheated, thinks Ruby. It's the hottest day of the year. They're all sweating, save Will, who is miraculously dry, skin fresh and bright, despite the long pants and button-down. As for exhausted, Bernice takes the cake there—she's already stifled several yawns and is now taking the long, slow blinks of someone milking each one for a miniature rest. And dirty? Yes, Ruby concedes. But it isn't her fault.

Ruby rubs her hand down the sleeve of her coat, so all the red-stained hair is slicked down. "I'm fine."

"This is what fine is for you?" asks Will, his face puckering with empathy.

"On a bad day," says Ruby.

"You black out all of the time?" asks Raina with genuine concern.

"Well, if you want to get technical," says Ruby, "it's only some of the time."

"You're triggering Bernice by looking dead," says Ashlee.

"I'm triggering myself by being me," says Ruby.

Bernice appears less triggered than tired, but Ashlee seems pleased with her defense of Bernice and smiles at Will as if he might give her a gold star.

"I wonder why that coat is so important to you," Will asks Ruby.

"Transitional object," says Ruby.

"From what to what?" asks Will.

"It was a joke," says Ruby. She flicks a glob of congealed red off her thumb. "I've had a messed-up day. If you had the day I just had, you'd be crying in bed right now."

"But you're not crying in bed," says Will.

"You're doing, like, whatever this is," says Ashlee, waving her hand up and down with a look of disgust.

"Ruby, what happened to you today?" asks Will.

Ruby runs her hand up the sleeve of her coat so all the hair sticks straight up. "It's a long story," she says. "Or a short story. Or not a story at all. More like several things that happened, and now here I am."

She scans the faces in the group: concerned, disgusted, curious, bewildered. They may not like her, but they are riveted. That's the other side of misfortune: the power you wield. The least you can get out of a bad day is a good story, something people can really sink their teeth into.

She flicks at her chipped tooth with her tongue, entwines her fingers, stretches her arms out in front of her so that all of her knuckles crack along with one of her shoulder blades. "So, actually, it is a story," she says. "Story of my goddamn life."

"Go on," says Will, and he leans back in his chair as if settling into a good book.

Марія Адельманн. ЯК БУТИ З'ІДЕНОЮ

Розділ 8. Рубі

Рубі розплющує очі. Над нею розпливаються обличчя у світлі флуоресцентних ламп. Під нею холодна плитка підлоги. Тіло свербить від поту й вологи, а голову неначе хтось розрубав сокирою. На зап'ястку теплі пальці перевіряють пульс. Це Вілл, він присів на коліна поруч.

— Вона приходить до тям.

— Що сталось?

— Дайте їй оговтатися.

До місця її падіння тягнеться червона доріжка. Рубі з голови до ніг у червоному, вся залита ним. Червоний просочив її сіру футболку, він скрапує на складки її сріблястої спідниці, на її обличчі червоні смуги, а волосся злипло в червоні застигли пасма. Вони шукали рану, але всі усвідомлюють: якби це була її кров, Рубі б вже померла.

— Ви знепритомніли, — говорить Вілл, — від перегріву.

Він схиляється над нею, нагадуючи героїчного лікаря з медичних драм, і запитує:

— Ви поранені?

— Не смертельно, — повільно відповідає Рубі і голос у неї тремтить. На лінзах її окуляр рожеві плями, неначе вона невдало намагалася їх відмити. Дівчина проводить язиком по передньому зубу: відколовся.

— Чорт, — додає вона. В ніс б'є запах її власний сморід. В підвалі звісно не 33 градуси, як на дворі, але все одно тут ще те пекло.

Виють сирени.

— Це ж не до мене? — запитує Рубі. Звук немов приводить її до тям. Вона піднімається опираючись на лікті і викрикує: — В мене нема мед-страхування!

Заходять люди.

Парамедики з тугим чорним хвостиком присідає біля Рубі і запитує щось на-кшталт «Рубі, який зараз рік?», «Рубі, хто президент?»

— Яка різниця? — відповідає та. — Ні чорта ж ніколи не змінюється.

Парамедики обіцяють, що не треба буде платити за електролітичний напій та мокрий рушник, який кладуть їй на голову. Дівчина відмовляється знімати шубу. Вона віджимає волосся і на плитку скрапує рожева вода.

— Я постійно непритомнію. Як перегрітий фен. Відключаюся, але не ламаюся.

— І чим це Ви вимазані? — цікавляться вони.

— Це до діла не стосується.

Парамедики йдуть. Вони не можуть забрати її силоміць. Вілл та жінки повільно сідають по колу й повертаються на свої місця, як і минулого тижня. Ешлі сидить біля Рубі. Вона відсовує стілець подальше, ближче до Берніс.

Рубі з апетитом накидається на солодке печиво і відкушує по-багато. Навколо її стільчика з шуби стікають маленькі калюжки, неначе вона тане. Рубі відчуває як відроджується, відновлює сили. Зараз вона почувається краще ніж за увесь день, але це дуже низька планка.

Вона відсторонено слухає розмову решти про попередній тиждень, а потім відсторонено помічає наскільки сильно відволікає їх від розмов. Впоравшись з печивом, Рубі піднімає голову і бачить як за нею спостерігає Вілл. Його брови насуплені, одна рука складена на животі, а на іншу він спирає підборіддя. Рубі не поспішає закруглятися і злизує крихти з кожного пальця.

— Отож, — нарешті каже вона. — Ну й пригодка.

Вона аж пашисть жаром. На лобі виступає рожевий піт. На потрісканих губах поблискують залишки цукру.

— Ви називаєте це так? — уточнює Вілл. — Тому що я вбачаю цю ситуацію тривожною. Відверто кажучи, Ви виглядаєте хворою. Ви перегріті, Ви виснажені, Ви покриті брудом.

Вони всі перегріті, думає Рубі. Це найспекотніший день року. Усі вкриті потом, окрім Вілла, який якимсь дивом сухий і шкіра його не пашисть, хоча вдітий він в сорочку і довгі штани. Якщо ж говорити за виснаженість, то тут чемпіонка Берніс. Вона вже кілька разів ледь стрималася від позіхання, а зараз моргає так довго й повільно, неначе кліпаючи намагається відіспатися. Ну а брудна? Гаразд, визнає Рубі. Але це не її провина.

Рубі тре руку об рукав шуби і пригладжує все заплямоване червоним хутро.

— Все добре.

- Це для Вас «добре»? — цікавиться Вілл, і на його обличчі застигає співчуття
- В погані дні, так.
- Ви постійно непритомнієте? — запитує Райна зі щирим занепокоєнням.
- Ну якщо вже прискіпуватися до деталей, — додає Рубі, — то лиш час від часу.
- Ти засмучуєш Берніс тим, що виглядаєш як труп, — каже Ешлі.
- І я засмучую себе тим, що я — це я.

Берніс не стільки травмована, скільки втомлена, але вочевидь Ешлі пишається, що вступилася за неї. Вона всміхається Віллу, наче той має погладити її за це по голівці.

- Мені цікаво, чому ж Вам так важлива ця шуба, — запитує Вілл Рубі.
- Перехідний об'єкт.
- Від чого й до чого?

— Я пожартувала, — дівчина здирає з пальця залишки червоного. У мене був жахливий день. Якби у вас був такий день, то ви б вже плакали у себе в ліжечку.

- Але Ви не плачете в ліжечку.
- Ти займаєшся цим, чим би це не було, — додає Ешлі махаючи рукою з неприхованою відразою.
- Що з Вами трапилося сьогодні, Рубі? — знову запитує Вілл.

Рубі проводить рукою знизу вгору по рукаву шуби, і хутро наїжачується як голки.

— Це довга історія, — відповідає вона. — Або коротка історія. Або взагалі не історія. Скоріше, декілька речей сталося, і ось я тут.

Вона вдивляється в обличчя присутніх: вони схвильовані, повні відрази, зацікавлені, шоковані. Може вона їм і не подобається, але їх очі прикуті до Рубі. Це зворотній бік нещастя: сила, якою ти володієш. З поганого дня можна хоча б отримати хорошу історію, щось що натовп проковтне.

Вона проводить язиком по розколотому зубові, зчіплює пальці в замок і простягає перед собою руки аж поки не чує, як хрустять кісточки пальців і лопатка.

— Що ж, це таки історія. Історія всього мого проклятого життя.

— Продовжуйте, — каже Вілл і відкидається на спинку стільця, неначе готується читати хорошу книжку.

Robert Ambros. KEYSTONE P.D.

(Excerpt)

Ray Walker approached the steam engine next to the oil derrick and dropped his toolbox. He brushed the dust off his oil-stained heavy shirt, pushed his hair back, and sighed. *What have we here?* He wondered. The derrick was one of ninety owned by the Keystone Oil Company. A series of valleys west of Cincinnati, just north of the Ohio River, contained the wells.

When Ray started a year ago, the 34-year-old mechanic from Oklahoma found the stationary oil pump steam engines a little intimidating. Back in central Oklahoma, he spent most of his time repairing farmers' tractors: Reeves, Fricks, Minnies, Aultmans—he knew them all. The first time he saw a stationary oil pump steam engine; its complexity overwhelmed him. The systems for cooling, lubrication, and power delivery were all more sophisticated with these derrick machines. After a year, working on them had become second nature.

He removed the cylinder cover and spotted the problem; the piston ring was bad. Back on the farms of Oklahoma, it would have taken him an hour to remove it and file down the rough spots. Here at Keystone Oil, all he had to do was replace the old piston ring with a new one. But that was the only upside he saw working in Ohio. The arcadian farmland was gone and replaced with dirt, oil smell, noise, and poor living conditions. He had little choice; there was no work after the drought. Everyone in the area was struggling when a friend who had gone east, Robbie Johnson, sent word that a job for a mechanic was open at an oil company in Ohio.

As he pulled out the old ring, a strange cracking abruptly filled the air. The sudden roar of a train engine made him recoil. Ray looked up—around; just over a hundred yards away, a column of oil gushed into the sky as pieces of wood, iron pipes, and metal braces flew up in the air and came crashing to the ground. A cloud rapidly approached him. He stood motionless in a haze of dust, acrid oil and smoke, and suddenly felt his eyes burn. Men yelled. Others were running—several lay flat on the ground, motionless. A man in overalls ran over to Ray; it was Pete Harris, a fellow mechanic.

“You okay?” asked Pete. Ray couldn't answer. He tried to process what was happening and looked up, trying to see through the dust and smoke: the derrick was gone. A twisted and distorted pile of metal and wood lay in its place. *Blowout*—he thought. *It was a blowout.*

Роберт Амброс. ПОЛЩЕЙСЬКИЙ ВІДДІЛОК КІСТОУНА

(Уривок)

Рей Вокер підійшов до парового двигуна, що стояв біля нафтової вишки, і кинув свій ящик з інструментами. Він струсив пилюку з цупкої сорочки у плямах від нафти, відкинув волосся назад і зітхнув. «**Що тут у нас?**» – подумки запитав він. Вишка була однією з дев'яноста у власності нафтової компанії «Кістоун ойл». Свердловини компанії були розташовані в долинах на захід від Цинциннаті, на північ від річки Огайо.

Коли рік тому Рей починав працювати тут, він, 34-річний механік зі штату Оклахома, вважав стаціонарні парові двигуни нафтових pomp трохи лячною технічною інновацією. Там, у центральній Оклахомі, він більшу частину часу ремонтував різні фермерські трактори: «Рів», «Фрік», «Мінні», «Олтмас». Рей їх усіх знав, як свої п'ять пальців. Вперше побачивши стаціонарний паровий двигун з масляним насосом, він був вражений його складністю. Системи охолодження, змащування та подачі енергії у цих установках були більш досконалішими. Через рік робота на них стала для Рея звичною справою.

Він зняв кришку циліндра і одразу виявив несправність: поршневе кільце було пошкоджене. На фермах в Оклахомі йому знадобилася б година, щоб зняти його і зашліфувати шорсткі місця. Тут, у «Кістоун ойл», все, що йому потрібно було зробити, це замінити старе поршневе кільце на нове. Але це була єдина перевага, яку він вбачав у роботі в Огайо. Зникла тиха ідилія фермерських угідь, натомість з'явився бруд, запах нафти, шум і погані умови життя. Проте у нього не було іншого вибору. Засуха його відібрала. Насправді, всі в цьому регіоні перебували в скрутному становищі, аж раптом його друг, Роббі Джонсон, який поїхав на схід, надіслав повідомлення про те, що в нафтовій компанії в Огайо є вакансія механіка.

Коли Рей витягував пошкоджене поршневе кільце, у повітрі пролунав раптовий тріск, а подальший несподіваний гуркіт потяга змусив його відскочити/відсахнутися. Рей роззирнувся навколо: трохи більше ніж за сто ярдів від нього в небо здійнявся стовп нафти, а шматки дерева, залізні труби та металеві кронштейни злітали високо в повітря і з силою вдарилися об землю. Страхітлива хмара стрімко наближалася до нього. Рей стояв нерухомо в клубах їдкої смердючої пилу, нафти і диму, і раптом відчув, що очі йому пече. Чоловіки кричали. Хтось з них тікав, декілька непорушно розпласталися на землі. До Рея підбіг чоловік у комбінезоні. Це був Піт Гарріс, його колега-механік.

– З тобою все гаразд? – запитав Піт. Проте Рей не зміг відповісти. Він намагався усвідомити, що відбувається. Рей підняв голову у надії розгледіти бодай щось крізь пил і дим. Але марно. Вишки вже не було. На її місці лежала покручена і спотворена купа металу і дерева. «**Вибух**», – пролунало в його голові. «**Це був вибух**».

Hans Christian Andersen. THE PRINCESS AND THE PEA

Once upon a time there was a prince who wanted to marry a princess; but she would have to be a real princess. He travelled all over the world to find one, but nowhere could he get what he wanted. There were princesses enough, but it was difficult to find out whether they were real ones. There was always something about them that was not as it should be. So he came home again and was sad, for he would have liked very much to have a real princess.

One evening a terrible storm came on; there was thunder and lightning, and the rain poured down in torrents. Suddenly a knocking was heard at the city gate, and the old king went to open it.

It was a princess standing out there in front of the gate. But, good gracious! what a sight the rain and the wind had made her look. The water ran down from her hair and clothes; it ran down into the toes of her shoes and out again at the heels. And yet she said that she was a real princess.

“Well, we’ll soon find that out,” thought the old queen. But she said nothing, went into the bed-room, took all the bedding off the bedstead, and laid a pea on the bottom; then she took twenty mattresses and laid them on the pea, and then twenty eider-down beds on top of the mattresses.

On this the princess had to lie all night. In the morning she was asked how she had slept.

“Oh, very badly!” said she. “I have scarcely closed my eyes all night. Heaven only knows what was in the bed, but I was lying on something hard, so that I am black and blue all over my body. It’s horrible!”

Now they knew that she was a real princess because she had felt the pea right through the twenty mattresses and the twenty eider-down beds.

Nobody but a real princess could be as sensitive as that.

So the prince took her for his wife, for now he knew that he had a real princess; and the pea was put in the museum, where it may still be seen, if no one has stolen it.

There, that is a true story.

Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.)

Ганс Крістіан Андерсен. ПРИНЦЕСА НА ГОРОШИНІ

Колись давно жив собі принц, який хотів одружитися з принцесою, але вона б мала бути справжньою принцесою. Він об'їздив увесь світ, щоб знайти таку принцесу, але ніде не зміг знайти бажаного. Принцес було достатньо, але важко було зрозуміти, чи були вони справжніми. З ними завжди було щось не так, як повинно бути. Тож він повернувся додому зажурений, бо дуже хотів би зустріти справжню принцесу.

Одного вечора почалася жахлива буря; виднілися блискавки, гуркотів грім, а з неба лило немов із відра. Раптом почувся стукіт у міську браму, і старий король пішов відчинити її.

Перед брамою стояла принцеса. Проте, Боже милостивий, який вигляд вона мала від дощу та вітру. Вода стікала з її волосся та одягу, затікала в носки черевиків і знову витікала через п'яти. І все ж вона сказала, що вона справжня принцеса.

«Що ж, скоро ми це дізнаємося», – подумала стара королева. Але нічого не сказавши, пішла в опочивальню, зняла з ліжка всю постіль і поклала на дно горошину; потім взяла двадцять матраців і поклала їх на горошину, а зверху на матраці – двадцять перин.

На цьому принцесі довелося пролежати цілу ніч. Вранці її запитали, як вона спала.

«Ой, дуже погано!» – відповіла вона. «Я майже не зімкнула очей за всю ніч. Одному Богу відомо, що було в ліжку, але я лежала на чомусь твердому і все моє тіло вкрилося синцями. Просто жах!».

Тепер вони знали, що дівчина була справжньою принцесою, бо вона відчула горошину крізь двадцять матраців і двадцять пухових перин.

Ніхто, крім справжньої принцеси, не може бути настільки чутливим, як вона.

Тож принц взяв її за дружину, бо тепер він знав, що має справжню принцесу; а горошину поклали до музею, де її й досі можна побачити, якщо ніхто не вкрав.

Така от історія і кожне слово в ній – чистісінька правда.

Leigh Bardugo. SIX OF CROWS

PART 1. Shadow Business

Joost

(Excerpt)

Joost had two problems: the moon and his mustache. He was supposed to be making his rounds at the Hoede house, but for the last fifteen minutes, he'd been hovering around the southeast wall of the gardens, trying to think of something clever and romantic to say to Anya. If only Anya's eyes were blue like the sea or green like an emerald. In stead, her eyes were brown—lovely, dreamy...melted chocolate brown? Rabbit fur brown? “Just tell her she's got skin like moonlight,” his friend Pieter had said. “Girls love that.” A perfect solution, but the Ketterdam weather was not cooperating. There'd been no breeze off the harbor that day, and a gray milk fog had wreathed the city's canals and crooked alleys in damp. Even here among the mansions of the Geldstraat, the air hung thick with the smell of fish and bilge water, and smoke from the refineries on the city's outer islands had smeared the night sky in a briny haze. The full moon looked less like a jewel than a yellowy blister in need of lancing. Maybe he could compliment Anya's laugh? Except he'd never heard her

laugh. He wasn't very good with jokes. Joost glanced at his reflection in one of the glass panels set into the double doors that led from the house to the side garden. His mother was right. Even

in his new uniform, he still looked like a baby. Gently, he brushed his finger along

his upper lip. If only his mustache would come in. It definitely felt thicker than yesterday.

He'd been a guard in the stadwatch less than six weeks, and it wasn't

nearly as exciting as he'd hoped. He thought he'd be running down thieves in the Barrel or patrolling the harbors, getting first look at cargo coming in on the docks. But ever since the assassination of that ambassador at the town hall, the

Merchant Council had been grumbling about security, so where was he? Stuck walking in circles at some lucky mercher's house. Not just any mercher, though. Councilman Hoede was about as high placed in Ketterdam government as a man could be. The kind of man who could make a career.

Лі Бардуга. ШІСТКА ВОРОНІВ

Частина перша. Тіньовий бізнес

Джуст
(Уривок)

Для Джуста існувало лише дві проблеми: місяць та вуса. Взагалі, він повинен був робити обхід навколо Удового будинку, однак протягом останніх п'ятнадцяти хвилин він крутився на місці біля підвенно-східної стіни садів, намагаючись придумати що такого дотепного і романтичного сказати Ані.

Якби ж очі Ані були блакитними, як море або ж зеленими, немов смарагди. Натомість її очі були карими — прекрасними, мрійливими...кольору розтанушого шоколаду? Коричневими, немов кроликове хутро?

«Джусте, скажи їй, що її шкіра сяє, як місяць. — якось порадив його друг Пітер: Дівчата мліють від такого».

Рекомендація, звичайно, чудова, але погода в Кетердамі нам не сприяла. В той день з гавані не було чути навіть вітерця, а молочно-сірий туман переплівся між міськими каналами та покрив алеї сирістю. Навіть тут, серед садиб на Гельдстрат, повітря було важким, змішаним із запахом риби та стічних вод, а дим з нафтопереробних заводів, розташованих на островах поза містом, розмазував по нічному небу солонасту млу.

Більше, ніж дорогоцінний камінь, повний місяць нагадував жовту водянку, яку хочеться проткнути.

Може він зробив би якийсь комплімент Ані щодо її сміху? За умови, якщо він взагалі його чув, бо з жартами в нього все було погано.

Джуст глянув на своє відображення в одній з скляних панелей у подвійних дверях, які вели з будинку в бічний сад. Його матір мала рацію. Навіть у новій уніформі, від досі мав вигляд якогось шмаркача. Дбайливо пригладив пальцем місце над верхньою губою. Якби в нього були ще вуса, то сьогодні вони б точно здавались густішими, ніж вчора.

В рядах міської варті він служив близько шести тижнів і це було аж ніяк не так захоплююче, як він собі того нафантазував. Він гадав, що буде ловити грабіжників з Бочки чи патрулювати гавані, маючи змогу першим бачити вантажі, які прибувають в доки. Відтоді як вбили в мерії того посла, Торгова рада тільки й торочить про безпеку, так а де ж був він? Без упину ходив навколо будинку якогось купця. І, до речі, не просто якогось пересічного купця. Радник Уд обіймав настільки високу посаду в Кеттердамському уряді, яку тільки можливо. Можливо для того, хто взагалі мав змогу будувати якусь кар'єру.

James Buckham. A TELEPATHIC WOOING

Mr. Amsden was utterly and hopelessly in love with beautiful Miriam Foote. But, in spite of his six feet of splendid manhood — or, perhaps, because of them — the young doctor was so timid in the presence of the fair sex, and particularly in the presence of the fascinating Miriam, that he could no more bring himself to utter a syllable of sentiment to that young woman than he could walk up to the venerable and dignified president of the State Medical Association and tweak his nose! The two things seemed equally preposterous and impossible.

At this juncture of affairs, curiously enough, there fell into the hands of Dr. Amsden a book that offered a magical solution of the problem that perplexed him, — viz., how to make love to the woman who had ensnared his heart, without being conscious of doing it. This book was called “The Law of Psychic Phenomena,” and its central theory was that the “subjective mind,” or soul, of any person, by a process of auto-suggestion, may enter into communication with the subjective mind of another person, at any distance whatsoever. A condition of sleep, either cataleptic or natural, is induced by the agent in himself; but previously to falling to sleep he must concentrate his whole mental energy and will-power upon the determination to convey a certain image, or message, or both to the subjective mind of the person with whom he wishes to communicate. Then away goes his spirit—his phantasm—while he is buried in unconscious slumber, appears in his very image to the person designated, and delivers the message with his very voice and manner. Truly, a marvelous theory, and of untold significance to timid lover's and bashful solicitors of every kind.

According to this theory, Dr. Amsden, in order to make telepathic [29] love to Miriam Foote, need simply drop to sleep, on a certain night, with a strong determination to send his phantasm to the young woman with

an eloquent plea of affection. That was all. It was not even necessary for him to furnish the general substance, introduction, or any portion of this glowing address. He need simply specify that it should be passionate and rich in verbal color, — ordering a proposal much as he would a dinner at a first-class hotel, with perfect confidence that at the proper time it would be served in proper form. To be sure, this method of wooing was not in strict accordance with the traditional etiquette of such affairs. It might even be considered that this proposal by a sort of phantasmal proxy was hardly fair to the object of the experiment. A ghost is, after all, but a ghost, whether it be attached to a bodily tenement or be simply a spirit at large, and even the most heavenly minded young woman might cherish a prejudice in favor of a fleshly lover. On the other hand, however, the choice lay not between two methods of wooing, but between this and none at all; and how easy, how delightful a method of making a proposal of marriage. It could all be performed, like a painful surgical operation, during merciful sleep. Then the lover when next he met the lady in his every-day person would know by her manner whether she had accepted or rejected him. The more Dr. Amsden considered this fascinating project the more trivial seemed his scruples against its fulfilment. Indeed, he asked himself judicially, was it not a fundamental doctrine of metaphysics that only the soul was real, and so-called matter was simply the shadow cast by the spirit? This being the case, his vulgarly named ghost was in reality no ghost at all, while his bodily presence was the real phantasm.

Having arrived at this comfortable, though to the lay mind slightly abstruse, conclusion, Amsden wavered no longer. “I will do it,” he said, jumping to his feet. “I will do it to-night—or—no, a few days must be given to subduing the flesh and concentrating the energies of the subjective mind. On Saturday evening, at the time of my regular weekly call, I will make an end to this painful uncertainty. Though I cannot but hope that she looks upon my suit with favor, I shall never dare to broach the subject of love openly in the flesh. My ghost—or, at least,[30] what is vulgarly known as a ghost—shall speak, and I will abide by the result.”

On his return from dinner that evening Dr. Amsden locked all the doors and darkened all the windows of his apartments. Then, after smoking a meditative cigar, he went to bed. It was barely eight o’clock in the evening when his head touched the pillow, but, as he had planned to send his image to Miss Foote at precisely nine o’clock, before that young lady should have retired to her chamber, he wished to have ample time to get himself to sleep. Besides, he was really tired and drowsy, which was certainly a favorable condition for his experiment. He had feared that he would be excited and nervous; but already the suggestion of sleep which he had been constantly reiterating for the past hour was beginning to tell upon his brain. The formula, “I am about to go to sleep, I am becoming sleepy, I sleep,” was having a most magical effect.

Dr. Amsden dropped into the misty chasm of slumber in less than fifteen minutes after getting to bed. But that fifteen minutes had been spent in strenuous command, on the part of the objective mind, that the subjective mind should go, at precisely nine o’clock, to the home of Miss Foote, present itself in the exact and correct image of the lover, and make an ardent appeal to the affections of the lady.

In about two hours Amsden awoke, bathed in perspiration, and feeling thoroughly exhausted. He was not conscious of having dreamed at all, and yet it seemed to him as if he had just shaken off a most horrible nightmare. He arose, lit the gas, and consulted his watch. It was just ten o’clock. “Thank heaven,” he cried, “I did not wake before the time!” He went back to bed, and fell instantly into the deep slumber of complete exhaustion, from which he did not wake until late the next morning.

For two days he did not see Miss Foote. Then he summoned up courage to call upon her. She came downstairs looking pale and anxious, and the moment that Amsden’s eyes fell upon her his heart began to throb with suffocating violence. Undoubtedly his experiment had succeeded as far as the proposal was concerned—but should his attitude be that of the accepted or rejected lover?

Hardly noticing his stammering expressions of solicitude for[31] her altered looks, Miriam led the way into the drawing-room, and, motioning him to a chair, seated herself in a dim corner at the other side of the room. Then, with her blue eyes lowered and her fingers twisting nervously, she said: —

“Dr. Amsden, I owe you an apology. When you called two nights ago and asked me to be your wife I was too much agitated to answer you. To tell the truth,” she continued, reddening a little, “the eloquence of your words, their poetry and melody, so surprised and overcame me that I could not answer as you deserved. When I left you and walked to the other side of the room it was only that I might gain possession of myself, and when I looked up and found you gone—”

“Gone!” exclaimed Amsden, groaning audibly.

“Yes, gone like a spirit (here Miss Foote paused, while Amsden clutched at his chair, feeling as though his whole body were turning to sand and dribbling down upon the floor) without a word of good-bye, I feared that I had mortally offended you and that you would never come back to—”

“Then you were not angry because my ghost—because I left like a ghost? You wanted me to come back? But why?”

“I—I think you ought to know,” said the girl, blushing.

And the next moment Dr. Amsden was kneeling at her feet.

“I did it in a dream—no, I don’t mean that—I mean this is a dream. I ought to explain.”

“No, don’t try. I understand,” said Miriam softly.

The girl’s head sank forward on his shoulder. She was crying a little, but she suffered her lover’s arms to slip around her waist, and into his trembling hand she pressed her own.

It was done, the impossible, the inconceivable! And even Amsden felt in his heaving heart that he had never done anything so easy and so utterly delightful in his whole life.

It was true that Miriam did not understand, but Amsden felt that at such a juncture any explanations would be not merely out of place, but even indelicate.

To his credit be it said, however, that on one occasion before his marriage he attempted to confess to Miriam all the circumstances of his proposal; but while he was still struggling with his introduction she stopped him with a peremptory gesture.

“I don’t understand a word about subjective and objective minds,” she said, in a wounded voice. “All I know is that you made me the most beautiful proposal I had ever heard—I mean imagined—but of course if you want to take it back by saying that you were not responsible at the time—”

Whereupon Amsden was obliged to consume two delightful hours in assuring his sweetheart that he was a blundering fool, and that his metaphysical nonsense, translated, meant that it was his best self that had made that eloquent proposal, and that he was only afraid his every-day self was not one tenth good enough for her.

Переклад Еліни Чуби, ФА-11 маг (2022–23 н.р.) 🏆

Джеймс Бакхем. ТЕЛЕПАТИЧНЕ СВАТАННЯ

Містер Амсен був безтямно й безнадійно закоханий у красуню Міріам Фут. Однак, навіть попри свій примітний зріст під шість футів чи, може, якраз через нього молодий лікар неймовірно соромився у присутності прекрасної статі, а особливо при чарівній Міріам. Сама ідея бодай натякнути на свою симпатію видавалась йому такою ж абсурдною та неможливою, як і підійти ущипнути за носа шановного та поважного президента Державної медичної асоціації!

За неймовірним збігом обставин лікар Амсен натрапляє на книгу, в якій знаходить чудодійний порятунок із свого скрутного становища, а саме: пораду як освідчитись дамі серця і при цьому навіть пальцем не поворухнути. Книга називалась «Закон психічних явищ», а в її основі була теорія про те, що «суб’єктивний розум» чи душа будь-якої людини шляхом самонавіювання може спілкуватися з суб’єктивним розумом іншої людини, будь вони хоч на різних кінцях світу. Сон, каталептичний чи природний, викликається самим суб’єктом, але перш ніж заснути, потрібно зосередити всю ментальну енергію та силу волі, щоб твердо і впевнено донести той чи той образ, звістку, або і те й інше суб’єктивному розумові бажаного співрозмовника. Згодом, поки людина перебуває у несвідомому сні, її дух фантазм покидає тіло, з’являється перед обранцем в подібі свого власника і доставляє повідомлення у властивій тому манері. Воістину дивовижна теорія, а до того ж ще й неказанно важлива для нерішучих закоханих та різних боязких юриконсультів.

Згідно з цією теорією, лікарю Амсену, для того, щоб телепатично [29] освідчитись Міріам Фут, потрібно було просто заснути однієї ночі з твердим наміром відіслати свій фантазм до дівчини з промовистою пропозицією руки та серця і все. Необов’язково навіть формулювати загальну суть, вступ або будь-яку частину цього блискучого зізнання. Достатньо тільки обумовити, що воно має бути пристрасним та пишномовним, виголосити пропозицію треба так, ніби замовити вечерю у п’ятизірковому готелі з цілковитою впевненістю, що в належний час її подадуть у належному вигляді. Щоправда, цей підхід до любовних зізнань не зовсім відповідав традиційному етикету подібних справ. Таке освідчення від повіреного, тобто фантазму, навряд чи могло вважатися справедливим щодо об’єкту експерименту. Привид це, зрештою, всього-на-всього привид і будь він хоч прив’язаний до людського тіла, хоч просто духом, але навіть найбожевільніша дівчина обере коханця з плоті і крові. Однак вибір же не між двома способами освідчитись, а якраз навпаки варіант один, і тут вже або пан або пропав. Подібно до болісної хірургічної операції все це спокійно можна було перевірити під час

сну. І коли ж наступного разу закоханий у своїй повсякденній подобі зустріне дівчину, то за її поведінкою легко зрозуміє, чи відповіла вона омріяне «Так». Чим більше лікар Амсен роздумував над цим дивовижним замислом, то безглуздішими йому видавались будь-які сумніви щодо його втілення. «А справді, розмірковував він розважливо, хіба ж це не фундаментальна доктрина метафізики, що справжня у нас тільки душа, а так звана матерія це просто тінь від привида?» У випадку лікаря Амсена привид виглядав «живішим за живого», тоді як його плоть швидше скидалась на ходячу примару.

Як тільки він дійшов до цього нехитрого, хоч для звичайних людей і дещо дивного, висновку, Амсен уже не вагався. «Я зроблю це, вигукнув, схоплюючись на ноги. Сьогодні ж увечері! Або ні, необхідно витратити кілька днів, щоб привести тіло до ладу й зосередити енергію суб'єктивного розуму. В суботу ввечері під час мого щотижневого візиту треба покласти край цій мученицькій невизначеності. Але навіть якщо я натягну на себе найдорожче вбрання світу, поки буду в тілі людини, однаково не наважусь підняти тему кохання. І оскільки мені така справа не до снаги, це зробить мій привид, або принаймні те, що так зазвичай називають. За мною залишиться тільки прийняти результат, яким би він не був.»

Після того як лікар Амсен повернувся додому, замкнув усі двері, зашторив вікна своєї квартири й скупив медитативну цигарку, пішов спати. Коли він опустил голову на подушку, ледь пробіло восьму. Чоловік планував послати свій образ до місіс Фут о дев'ятій годині, до того як дівчина піде до своєї спальні, тому хотів мати достатньо часу, аби заснути. Крім того, він справді почувався стомленим та сонним, що, безперечно, було сприятливою умовою для проведення експерименту. Він боявся, що буде збудженим і нервовим, проте думка про сон, яку він прокручував в голові протягом останньої години все-таки зробила свою справу. Фраза: «Я вже засинаю, майже сплю, я сплю» діяла магічно.

Не минуло й п'ятнадцяти хвилин, як лікар Амсен поринув у туманну прірву сну. Але та чверть години пройшла у виснажливих спробах з боку об'єктивного розуму наказати суб'єктивному з'явитися перед місіс Фут точнісінько о дев'ятій вечора в приналежному вигляді закоханого й палко звернутися до неї. Дві години по тому Амсен прокинувся весь спітнілий і почувався до того ж жахливо втомленим. З одного боку, він взагалі не був певен, що спав, а з іншого, складалось враження, ніби він щойно прокинувся від найжахливішого кошмару. Амсен піднявся, запалив газ і поглянув на годинник. Була лише десята вечора. «Слава Богу, закричав він. Я не прокинувся завчасно!» Відтак пішов назад до ліжка й одразу провалився у міцний сон аж до наступного ранку.

Цілих два дні він не бачив місіс Фут, а потім наважився і нарешті завітав до неї в гості. Вона спустилась бліда та схвильована. У той момент, коли Амсен звів на неї погляд, його серце ладне було вистрибнути з грудей. Безсумнівно, експеримент з пропозицією вдався, але що йому відповіли?

Заледве зважаючи на його невиразні стурбовані зауваги щодо її різкої переміни, Міріам повела чоловіка до вітальні, запропонувала йому присісти на стілець, а сама вместились навпроти, в темному кутку кімнати. Потім опустила блакитні очі й, нервово викручуючи пальці, промовила:

– Лікарю Амсене, я маю перед вами вибачитись. Коли ви навідалися до мене кілька днів тому і запропонували стати вашою дружиною, я була надто схвильована, аби відповісти. По правді ж, продовжила вона, трохи червоніючи, ваша красномовність, майстерність і поетичність настільки здивували та приголомшили мене, що в мене відібрало дар мови. Я відійшла в інший куток кімнати, аби оволодіти собою, а коли підвела очі, то побачила, що ви зникли...

– Зник?! вигукнув Амсен, гучно стогнучи.

– Так, розчинились, ніби привид, тут місіс Фут запнулась, від чого Амсен схопився за стілець з відчуттям, ніби його тіло перетворюється на пісок і стікає на підлогу, наче вас вітром здуло. Я боялась, що ви смертельно образились і більше ніколи не прийдете...

– То ви не гніваєтесь, що я привид тобто, що зник, як привид? Ви хотіли, щоб я повернувся? Але чому?

– Ну... думаю, ви маєте знати, промовила вона, заливаючись рум'янцем.

І вже наступної миті лікар Амсен стояв на колінах біля її ніг.

– Це було уві сні. Точніше ні, не так, це і є сон. Я мушу пояснити.

– Ні, не намагайтесь. Я розумію, сказала Міріам тихо.

Дівчина опустила голову йому на плече, по щоках у неї котились сльози, однак вона дозволила коханому обійняти її за талію, а в його тремтячу руку вклала свою.

Вдалось! Неможливо! Немислимо! Вийшло... І, врешті, окрилене серце Амсена підказало, що він ще ні разу за своє життя не робив нічого настільки ж приємного і втішного.

Насправді Міріам нічого не розуміла, але Амсен відчув, що будь-які пояснення в такий момент не тільки недоречні, а й навіть грубі.

Однак, йому варто віддати належне: якимось перед одруженням він все ж спробував зізнатися коханій у справжніх обставинах свого освідчення, а позаяк у нього виникли труднощі ще на початку, дівчина рішуче спинила його.

– Не маю ні найменшого уявлення, що таке ці суб’єктивні й об’єктивні розуми, сказала вона трохи ображено. Усе, що я знаю це те, що ти зробив найкрасивішу пропозицію руки та серця, яку мені тільки доводилось чути, точніше, уявляти... Але, безперечно, якщо хочеш забрати свої слова назад, бо бачте, ти не ніс тоді за це відповідальності...

Після цього Амсден був змушений провести дві захопливі години у спробах запевнити Міріам, що він справжній бовдур, а якщо перекласти всю ту метафізичну маячню, яку він встиг наплести, то це просто його найкраще «Я» так красномовно освідчилось, адже він боявся, що його буденне «Я» і на одну десяту не заслуговувало стати її чоловіком.

David Buckley. THE GIRL WHO KNEW NO FEAR

Macy sat on a park bench, her eyes fixed on her daughter, Lila, who was halfway up the tallest slide in the playground.

The other children climbed slowly, cautious and careful. Lila didn't even pause. She weaved between them, half their size but twice as fast, pushing herself upward like it was the only thing that mattered.

"She's very brave," said a woman on the next bench. She wore sunglasses and had that polished look Macy had come to recognise. "Is she yours?"

Macy nodded. "Yes. She's mine."

The woman smiled politely. "You must be proud."

Macy gave a small smile in return but said nothing.

Pride wasn't quite the word.

Lila had been different since the day she was born. At first, Macy thought she was just bold. But when Lila ran into the sea at two years old, laughing while her skin turned blue with cold, and never cried from scrapes or falls, Macy started to worry.

The doctor had explained it during a long appointment in a white room with buzzing lights.

Something in the amygdala, he had said, vaguely. Macy has no idea what he meant then. She still wasn't sure.

"She has trouble processing fear," the doctor had said. "And she may not feel pain in the normal way. You'll have to keep a very close eye on her. More than most mothers. Twenty-four seven, if you can manage."

And that's what she did.

Or tried to do.

"Mum! Look!"

Macy blinked. Lila was now standing at the top of the slide, arms out like an acrobat, legs spread wide for balance.

Before Macy could speak, Lila launched herself down with a shout of joy, twisting as she went, and landed at the bottom, jumping up into a standing position like an Olympics gymnast, as if she'd trained for it all her life.

Gasps echoed from nearby parents.

Lila ran up to Macy, beaming.

"Did you see me, Mum?"

"Yes, darling," Macy said, brushing a leaf from her daughter's top. "I saw."

Macy tried to resist checking how the other parents nearby reacted, but she could not.

Some mothers nearby gave her that look. The look that Macy knew only too well by now.

Tight smiles. A tilt of the head. The kind of look that says: What kind of mother lets her child do that?

But they didn't know Lila.

They couldn't.

"Can we get ice cream?" Lila asked, bouncing on her toes. "Please?"

Macy stood and nodded.

"Alright. But stay close."

They crossed the park toward the ice-cream van near the path by the road.

Cars sometimes came through the bend too fast, ignoring the 20km signs.

The ice-cream van was parked beside a hedge. A man in a green hat served cones from a little window.

"Strawberry and bubblegum," Lila said, without thinking.

Macy paid, and they sat down on a wooden bench. It was warm now, the sun soft on her back. She took a breath and allowed herself to relax, just for a moment.

Lila licked her cone and glanced up.

"Mum, do you remember when I climbed on top of the garage?"

Macy flinched. "Yes. I remember."

"I wanted to see what the birds can see," Lila said.

Macy nodded, saying nothing. She remembered too well. Lila had climbed out the upstairs window, balanced along the narrow ledge in just her socks and pyjamas, and leapt onto the neighbour's garage roof. The firefighter who rescued her had been polite, but his eyes had said everything.

"I didn't fall though," Lila said proudly.

"No. You didn't," Macy said, her voice tight.

"I liked it up there," Lila added. "It was peaceful."

She continued eating her ice cream, eyes following a bird flying overhead. A pigeon, grey and simple, but to Lila it might as well have been an eagle.

Suddenly, she stood up. "Lila. Sit down. Finish your ice cream."

"I just want to see where the bird goes."

"Lila, no. Stay here."

But Lila was already running, cone in one hand, the other stretched out like she was balancing on a wire.

"Lila!" She turned and grinned. "It's okay, Mum!"

Then she was off like a bolt of lightning.

Macy's heart skipped.

She got to her feet, her own cone slipping from her fingers and falling to the path.

"Lila!"

She ran, panic chasing through her nervous system. Lila was already near the hedge that bordered the small footpath. The trees blocked Macy's view. She could hear voices, a dog barking, a car engine.

"Lila!"

Macy pushed through the hedge.

But there was no sign of her daughter.

Just the road. A car moving slowly around the bend. A woman with shopping bags. A boy on a bike riding past. A patch of pink ice cream melting on the hot pavement.

Macy turned in every direction.

Behind the ice-cream van.

Behind the bench.

Along the path.

Nowhere.

"LILA!"

A man looked over, startled. "Are you alright?"

Macy didn't answer. She kept turning, searching.

She ran back toward the hedge, pushed through the leaves again, came out the other side. Back into the park. Scanned the grass. The slide. The climbing frame.

Nothing.

No small girl in red sandals.

No dirt-stained T-shirt.

No cheeky grin.

"Lila..." Macy whispered, her voice thin. "Where are you?" The world was calm. Too calm. People strolled by. Children laughed on the swings. A dog chased a ball. Everything was normal.

Except it wasn't.

Macy couldn't see her daughter. There was no sign of her.

And when a girl who doesn't know fear runs into the world without looking back...

There's no telling where she might end up.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Девід Баклі. ДІВЧИНКА, ЯКА НЕ ЗНАЛА СТРАХУ

Мейсі сиділа на лавці в парку, не відриваючи погляду від своєї доньки Лайли, яка піднялася на середину найвищої гірки на дитячому майданчику.

Інші діти піднімалися помаленьку та обережно. Лайла навіть не зупинялася. Вона пробиралася між ними, вдвічі менша, але вдвічі швидша за них, і піднімалася вгору, ніби це було єдине, що мало для неї значення.

– Вона дуже смілива, – сказала жінка на сусідній лавці. На ній були сонячні окуляри і вона мала той бездоганний вигляд, який Мейсі уже добре знала. – Це ваша донька?

– Так, моя. – Мейсі кивнула.

Жінка ввічливо посміхнулася.

– Ви, певно, пишаєтеся нею.

У відповідь на це куточки губ Мейсі ледь здригнулися подібно до усмішки, але вона нічого не сказала.

«Пишатися» – не зовсім відповідне слово.

Лайла була не такою як усі з самого народження. Спочатку Мейсі думала, що вона просто смілива. Однак, коли Лайла у два роки з гучним сміхом забігла в море, хоча її шкіра посиніла від холоду, і ніколи не плакала від подряпин чи падінь, як інші діти, Мейсі почала хвилюватися.

Під час довгої консультації в сліпучо-білому кабінеті, наповненому дзижчанням ламп, лікар пояснив їй причину такої поведінки дівчинки.

– У неї порушення у роботі мигдалеподібного тіла, – розпливчасто сказав він. Мейсі тоді не зрозуміла, що він мав на увазі. Вона досі не була впевнена, що зрозуміла усе правильно.

– У неї проблеми з усвідомленням відчуття страху, – сказав лікар. – І вона може не відчувати біль як інші люди. Ви повинні дуже пильно за нею стежити. Вам треба бути уважнішою, ніж більшості матерів. Стежте за нею цілодобово, якщо зможете.

І саме це вона й робила.

Принаймні, намагалася.

– Мамо! Дивись!

Мейсі поглянула. Лайла стояла на вершині гірки, розкинувши руки, немов акробатка, і широко розставивши ноги для рівноваги.

Перш, ніж Мейсі встигла щось сказати, Лайла з радісним криком зіскочила вниз. Вона крутнулася у повітрі і приземлилася біля гірки, ставши у фінальну стійку як справжня олімпійська гімнастка, ніби тренувалася для цього все життя.

Вигуки здивування почулися з боку інших батьків, які стояли неподалік.

Лайла підбігла до Мейсі, сяючи від радості.

– Ти бачила, як я вмію, мамо?

– Так, мила, – відповіла Мейсі, змахуючи листок з кофтинки доньки. – Бачила.

Мейсі намагалася не перевіряти реакцію інших батьків, але не змогла.

Деякі матері поблизу кидали на неї той погляд. Погляд, який Мейсі вже добре знала.

Натягнуті посмішки. Похитування головою. Погляд, який говорив: яка мати дозволяє своїй дитині таке робити?

Але вони не знали Лайлу.

І не могли знати.

– Ми купимо морозиво? – запитала Лайла, підстрибуючи на носочках – Будь ла-а-асочка!

Мейсі кивнула.

– Гаразд. Але не відходь далеко від мене.

Вони перетнули парк і підійшли до фургончика з морозивом біля дороги.

Машини іноді виїжджали з-за повороту занадто швидко, ігноруючи знак обмеження швидкості 20 км/год.

Фургончик стояв біля живоplotу. Чоловік у зеленому капелюсі подавав морозиво з маленького віконця.

– Полуничне і зі смаком жуйки, – сказала Лайла без зайвих роздумів.

Мейсі заплатила, і вони сіли на дерев'яну лавку. Уже потепліло, сонце лагідно гріло спину. Вона вдихнула і дозволила собі розслабитися, лише на мить.

Лайла облизнула свій ріжок з морозивом і підвела погляд.

– Мамо, ти пам'ятаєш, як я залізла на дах гаража?

Мейсі здригнулася.

– Так. Пам'ятаю.

– Я хотіла побачити те, що бачать птахи, – сказала Лайла.

Мейсі мовчки кивнула. Вона добре пам'ятала той день у всіх деталях. Лайла вилізла через вікно на другому поверсі, пройшла балансуючи на вузькому виступі у самих шкарпетках і піжамах, і стрибнула на дах сусідського гаража. Пожежник, який її врятував, був ввічливий, але його очі говорили все.

– Але я не впала, – гордо промовила Лайла.

– Ні, не впала, – хрипким голосом погодилася Мейсі.

– Мені сподобалося там, нагорі, – додала дівчинка. – Там було спокійно.
Вона продовжувала їсти морозиво, стежачи поглядом за птахом, що пролітав над головою. Голуб.
Сірий і непоказний, але для Лайли він був подібний до могутнього орла.
Раптом вона встала.
– Сядь. Спершу доїж морозиво.
– Я просто хочу подивитися, куди він летить.
– Лайло, ні. Сиди на місці.
Але Лайла вже побігла, тримаючи в одній руці ріжок, а іншу витягнула, наче балансувала на канаті.
– Лайло!
Вона обернулася і посміхнулася.
– Все гаразд, мамо!
І її донька зникла швидко, як спалах блискавки.
Серце Мейсі на мить завсерло.
Вона підвелася, її морозиво вислизнуло з пальців і впало на доріжку.
– Лайло!
Вона зірвалася з місця, її охопила паніка. Лайла вже була біля живоплоту, що тягнувся вздовж стежки. Деревата затуляли Мейсі огляд. Вона чула голоси, гавкіт собаки, двигун автомобіля.
– Лайло!
Мейсі просунулася крізь живопліт.
Але доньки ніде не було.
Тільки дорога. Машина, що повільно минала поворот. Жінка з повними пакетами покупок.
Хлопчик на велосипеді проїздить повз. Рожева пляма від морозива тане на доріжці.
Мейсі озиралася на всі боки.
Вона подивилася за фургоном з морозивом.
За лавкою.
Уздвж стежки.
Ніде.
ЛАЙЛО!
Якийсь чоловік здивовано поглянув на неї.
– З вами все гаразд?
Мейсі не відповіла. Вона продовжувала роззиратися довкола у пошуках доньки.
Вона побігла назад до живоплоту, знову пробралася крізь листя і вийшла з іншого боку.
Поврнулася до парку. Оглянула траву. Гірку. Лабіринт.
Нічого.
Не було маленької дівчинки в червоних босоніжках.
Не було футболки з плямами.
Не було пустотливої посмішки.
– Лайло..., – прошепотіла Мейсі. – Де ж ти?
Світ навколо був спокійним. Занадто спокійним. Люди прогулювалися. Діти сміялися, сидячи на гойдалках. Собака ганявся за м'ячем. Усе було нормально.
Але нічого не було нормально.
Мейсі не бачила своєї доньки. Не було жодного її сліду.
А коли дівчинка, яка не знає страху, вибігає у світ, не озираючись...
Невідомо, де вона може опинитися.

Shaun Bythell. DIARY OF A BOOKSELLER

(Excerpt)

FRIDAY, 2 MAY

Online orders: 3

Books found: 3

Nicky was in again today. I opened the door to find Twigger waiting outside with his bag. I had forgotten to leave any doors open before I had gone to bed last night. He had slept in the garden. I apologised, to which he replied, 'No problem, man. I like sleeping outside.'

Today was the first day of the Wigtown Spring Festival. This is a small series of events organised by the Association of Wigtown Booksellers. Without much of a budget for visiting speakers or for promotion, it is

by necessity a small affair and barely generates a fraction of the footfall of the September festival, whose budget is now close to £400,000. Events in the Spring Festival take place in the shops and smaller venues which we can afford, and are usually attended by locals.

Nicky went back down the hill to cut more Chicken of the Woods. She fried it up in the kitchen. Twigger is running a book to see if she is still alive tomorrow.

Anna and I spent much of the day moving furniture in the drawing room in preparation for a Whisky Supper, which took place upstairs in the drawing room. Sixteen tickets sold. The catering was done by Maria, an Australian woman who moved to the area with her husband and children a few years ago. He is a teacher, and she set up a catering business. She is very enthusiastic. Everything, regardless of whether it is or is not, is 'fantastic'. The meal was superb, as was the whisky which we all drank to excess.

Nicky spent the night in the festival bed and promised to open the shop in the morning so that I could lie in.

Till total £182.49

13 customers

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.)

Шон Байзелл. ЩОДЕННИК КНИГАРЯ

2 ТРАВНЯ, П'ЯТНИЦЯ

Онлайн-замовлення: 3

Книги в наявності: 3

Нікі сьогодні знову була вдома. Я відчинив двері і побачив Твігера, який чекав на дворі разом із своїм рюкзаком. Учора ввечері я замкнув усі двері і зовсім забув про це, а потім пішов спати. Він, напевно, ночував у саду. Я вибачився перед ним, на що Твігер безтурботно кинув:

– Без проблем, бро. Мені подобається спати на свіжому повітрі.

Сьогодні перший день Вігтаунського весняного фестивалю. Він являє собою низку послідовних заходів невеликого масштабу, які організовує Асоціація книготорговців Вігтауна. За відсутності великого бюджету на запрошення доповідачів або активне просування, весняний фестиваль, по суті, не така вже значна подія. Він ледве приносить хоча б частину від прибутку Осіннього футбольного фестивалю, бюджет якого цього року складає приблизно 400 000 фунтів. Більшість заходів весняного фестивалю проходять у книжкових магазинах та інших невеликих закладах, які ми можемо собі дозволити. Зазвичай їх відвідують місцеві жителі.

Нікі спустилася вниз із пагорба назбирати трутовиків, а потім посмажила гриби на кухні. Твігер робить ставки, чи доживе вона до завтра.

Удвох з Анною ми майже весь день пересували меблі у вітальні для підготовки до дегустації віскі, яка відбулася нагорі у вітальні. Продали 16 квитків. Доставкою їжі та напоїв займалася Марія, жінка, котра переїхала сюди з Австралії разом з чоловіком та дітьми декілька років тому. Він працює вчителем, а вона керує кейтеринговим бізнесом. Марія дуже енергійна. У неї завжди все «чудово», не зважаючи на те, чи це справді так. Їжа була неперевершеною, так само як і віскі, якого ми випили трохи забагато.

Нікі ночувала в наметі й пообіцяла вранці відкрити магазин, щоб я зміг виспатися.

Загальна сума: 182, 49 £

Кількість клієнтів: 13

Heather Fawcett. EMILY WILDE'S ENCYCLOPAEDIA OF FAERIES

(Excerpt)

A knock upon the door launched me to my feet. But the visitor was already entering without bothering about my permission, stamping his boots with the air of a man entering his own abode after a long day.

"Professor Wilde," he said, holding out a hand. It was a large hand, for he was a large man, both in height and around the shoulders and midsection. His hair was a shaggy black, his face square, with a broken nose that came together in a way that was surprisingly becoming, though in an entirely uninviting way. "Brought your dog, I see. Fine beast."

"Mr. Egilson?" I said politely, shaking the hand.

“Well, who else would I be?” my host replied. I wasn’t sure if this was meant to be unfriendly or if the baseline of his demeanour was mild hostility. I should mention here that I am terrible at reading people, a failing that has landed me in my fair share of inconveniences. Bumbleby would have known exactly what to make of this bear of a man, would probably already have him laughing at some charmingly self-effacing joke. Bloody Bumbleby, I thought. I haven’t much of a sense of humour myself, something I dearly wish I could call upon in such situations.

Переклад Діани М’яжкої, ФА-41 (2024–25 н.р.)

Гізер Фовсетт. ЕНЦИКЛОПЕДІЯ ФЕЙРІ ЕМІЛІ ВАЙЛЬД

(Уривок)

Стук у двері звів мене на ноги. Однак відвідувачу не потрібен був мій дозвіл на те, щоб увійти. Він гупав чобітьми так, наче повертався після довгого робочого дня до себе додому.

– Професорко Вайлд, – сказав він, простягаючи мені руку. Це була чималенька рука, адже чоловік був великий, як на зріст, так і в плечах та середній частині тулуба. Його волосся було чорним й кудлатим, обличчя квадратне, зі зламаним носом, який напрочуд вдало з ним поєднався, хоч і зовсім не привабливим чином.

– Бачу, ви привели свого собаку. Нічогенький звір.

– Містере Егілсон? – чемно звернулася я, потискаючи руку.

– А ким же мені ще бути? – відповів мій співрозмовник. Я не була впевнена, чи він говорив неприязно, чи в основі його поведінки лежала прихована ворожість. Тут варто згадати, що я абсолютно не розбираюся в людях, і цей недолік завдав мені чимало клопоту. Бемблебі точно знав би, що робити з цим ведмедем, і, напевно, був би готовий розсмішити його якимось своїм чарівним безцеремонним жартом. «Клятий Бемблебі», подумки вигукнула собі. Мені самій не поталанило з почуттям гумору, тож його дуже бракувало в подібних ситуаціях.

Holly Jackson. FIVE SURVIVE

(Excerpt)

Red remembered him up there, while she was watching the moon cross the sky. She’d seen him climbing up the ladder and, yes, there had been something in his pocket, hadn’t there? She’d thought it was his phone. But that wasn’t all. She also remembered the way his fingers had fiddled at the front of his jeans all night. He wasn’t fidgeting because he was scared, he’d been talking to the sniper. No, this couldn’t be happening. Not Arthur. Not him.

“With a light?” Oliver asked, eyes narrowing. “That’s how you were communicating with the snipers?”

“Sniper,” Arthur said. “There’s just two of us.”

One sniper. One gun. One red dot. And one liar. This whole time. Red stared at him but he looked like a different person now.

“And, yes,” Arthur continued, “with the light. A code we made. Morse code if more detail was needed.”

“You told him to kill Don and Joyce?” Simon said, a shadow crossing his eyes as he studied his friend. Who he thought was his friend.

Red couldn’t move. She was too close to Arthur and she wanted to be away from him, on that side of the RV, with Oliver and the others, but she couldn’t move.

“No, no,” Arthur said desperately, voice snagging at the edges. “I told him you’d passed them a note asking to call the police. I thought he’d shoot out their tires and their tank so they were stuck here too. I never thought... I didn’t think he’d kill them. He wasn’t supposed to do that!”

“Did you tell him to shoot Maddy?” Red said, and she couldn’t look at him.

“No!” His voice was frantic now. “I told him it wasn’t you, Red. I told him to take a warning shot. I thought he’d shoot in front of her, scare her back into the RV. She wasn’t supposed to get hurt. I’m sorry, Maddy.” He looked at her, voice breaking in half. “I tried to stop you from leaving, because I didn’t trust him after what he did to Don and Joyce. I tried, Red, I did. But Oliver forced her out and I didn’t have a choice. I didn’t want this to happen, any of it. He wasn’t supposed to shoot her!” he said, and his eyes glazed again, muscles twitching by his mouth.

Maddy whimpered as Reyna pushed harder against the wound, watching the scene unfold in front of her.

“And who is he?” Oliver asked, eyes flicking out the side of the RV, in the direction of the sniper. “Actually, forget that. Who are you?”

Голлі Джексон. ВИЖИВУТЬ П'ЯТЕРО

(Уривок)

Ред згадала, що він був там, коли вона дивилася, як місяць перетинає небо. Вона бачила, як Артур піднімався по драбині, і, так, у нього дійсно було щось у кишені, еге ж? Вона думала це його телефон. Але це ще не все. Ред також згадала, як він цілу ніч ховав руки у кишенях джинсів джинсів. Це було не через хвилювання чи страх. Таким чином він спілкувався зі снайпером. Ні, цього не могло бути. Не Артур. Тільки не він.

– За допомогою світла? запитав Олівер, зіщуливши очі. Так ти спілкувався зі снайперами?

– Снайпером, виправив Артур. Нас лише двоє.

Один снайпер. Одна гвинтівка. Одна червона цятка. І один брехун. Весь цей час. Ред дивилася на нього, але тепер він здавався іншою людиною.

– І, так, продовжив Артур, за допомогою світла. Ми використовували код. Код Морзе, якщо точніше.

– Це ти сказав йому вбити Дона і Джойс? запитав Саймон, і тінь промайнула в його очах, коли він дивився на свого друга. На того, кого він вважав своїм другом.

Ред не могла поворухнутися. Вона стояла надто близько до Артура і хотіла відійти подалі від нього, опинитися на тому боці будинку на колесах, разом з Олівером та іншими, але не могла зробити і кроку.

– Ні, ні! відчайдушно вигукнув Артур. Його голос затремтів. Я сказав йому, що ти передав їм записку з проханням викликати поліцію. Я думав, він прострелить їхні шини і бак, щоб вони теж застрягли тут. Я не міг й уявити... Я не думав, що він їх вб'є. Він не повинен був цього робити!

– Ти сказав йому вистрілити в Медді? – запитала Ред, не в змозі дивитися на нього.

– Ні! Його голос був сповнений відчаю. Я сказав йому, що це не ти, Ред. Я сказав йому зробити попереджувальний постріл. Я думав, він вистрілить перед Медді, щоб налякати її і змусити повернутися в будинок на колесах. Вона не повинна була постраждати. Мені шкода, Медді. Артур глянув на неї, його голос надломився. Я намагався заводити тобі вийти, бо не довіряв йому після того, що він зробив з Доном і Джойс. Я намагався, Ред, справді. Але Олівер виштовхнув її, і я не мав вибору. Я не хотів, щоб це сталося. Нічого з цього. Він не мав у неї стріляти! викрикнув він, і його очі знову затуманилися, а кутики рота здригнулися.

Медді заскиглила, коли Рейна сильніше натиснула на рану, спостерігаючи за сценою, що розгорталася перед нею.

– А хто він? запитав Олівер, поглядаючи з вікна будинку на колесах у бік снайпера. Хоча, ні, забудь про це. Хто ти?

Toshikazu Kawaguchi. BEFORE THE COFFEE GETS COLD

Husband And Wife

(Excerpt)

The café has no air conditioning. It opened in 1874, more than a hundred and forty years ago. Back then, people still used oil lamps for light. Over the years, the café underwent a few small renovations, but its interior today is pretty much unchanged from its original look. When it opened, the decor must have been considered very avant-garde. The commonly accepted date for the appearance of the modern café in Japan is around 1888 a whole fourteen years later.

Coffee was introduced to Japan in the Edo period, around the late seventeenth century. Initially it didn't appeal to Japanese taste buds, and it was certainly not thought of as something one drank for enjoyment which was no wonder, considering it tasted like black, bitter water.

When electricity was introduced, the café switched the oil lamps for electric lights, but installing an air conditioner would have destroyed the charm of the interior. So, to this day, the café has no air conditioning. But every year, summer comes around. When midday temperatures soar to above 30 degrees Celsius, you would expect a shop, even one that is underground, to be sweltering inside. The café does have a large-bladed ceiling fan, which, being electric, must have been added later. But a ceiling fan like this one doesn't generate a strong breeze and simply serves to make the air circulate.

The hottest temperature ever recorded in Japan was 41 degrees Celsius at Ekawasaki in Kochi Prefecture. It is difficult to imagine a ceiling fan being at all useful in such heat. But even in the height of summer, this café is always pleasantly cool. Who is keeping it cool? Beyond the staff, no one knows nor will they ever know.

It was an afternoon in summer. It was only early in the season, but the temperature outside was as high as on any midsummer day. Inside the café, a young woman seated at the counter was busy writing. Next to her was an iced coffee diluted by melting ice. The woman was dressed for summer, in a white frilled T-shirt, a tight grey miniskirt, and strappy sandals. She sat with her back straight, as her pen raced across cherry-blossom-pink letter paper.

Переклад ФА-1 (2023–24 н.р.)

Тошіказу Кавагучі. ПОКИ НЕ ВИСТИГНЕ КАВА

Чоловік та дружина

(Уривок)

У кав'ярні відсутній кондиціонер. Її відкрили понад сто сорок років тому, а саме у 1874 році. У ті часи люди освітлювали приміщення масляними лампами. За роки кав'ярня пережила кілька невеличких ремонтів, та попри це її нинішній інтер'єр майже нічим не відрізняється від первісного. Хоча на той час тамтешні вважали такий декор вельми авангардним. Заведено вважати, що у Японії перші кав'ярні з'явилися приблизно у 1888 році, а це аж на 14 років пізніше.

Кава була завезена до Японії в період Едо, приблизно наприкінці сімнадцятого століття. Спочатку місцеві не оцінили смаку напою, що походив на чорну гірку воду. Ба більше, аж ніяк не могли збагнути, чому всі так полюбують його цмулити.

З появою електричного струму каганці заступили електричні лампи, однак встановлення кондиціонера вщент би зруйнувало чарівність інтер'єру. Тому його нема і по нині. Та щороку настає літо. Коли сонце в zenіті, пече так, що температура скаче вище 30 градусів за Цельсієм. Така спека легко добереться і до підвального магазинчика. На стелі у кав'ярні висить електричний вентилятор з великими лопатями. Судячи з усього, його встановили пізніше. Такий вентилятор всього – на – всього забезпечує циркуляцію повітря, але від задухи не рятує.

Найвища температура в Японії, була зафіксована в Кавасакі у префектурі Коті й становила 41 градус за Цельсієм. Сумнівно, що в таке жаридло стельовий вентилятор може стати у пригоді. Попри це кав'ярня завше тішить приємною прохолодою, навіть, у найспекотніші дні літа. І як це вдається? Лише співробітники володіють цим секретом.

Час був пообідній. Хоча літо ще й не вступило у свої права, надворі стояла така духота, ніби це вже середина літа. У кав'ярні за стійкою, тримаючи рівно поставу, сиділа молода жінка і щось завзято писала. Коло неї стояла філіжанка холодної кави з талим льодом. Пані була одягнена по-літньому у білу футболку з оборками, вузьку сіру мініспідницю і босоніжки на ремінцях. Її рука жваво перестрибувала з рядка на рядок по паперу для листів кольору вишневого квіту.

Mieko Kawakami. HEAVEN

(Excerpt)

Then the train rolled off again. A minute later, Kojima asked me something else, like she needed to make sure.

"Hey... if we keep doing this, just saying nothing, no matter what they do, think maybe we'll become things, too?"

I didn't know how to respond and stared at the floor. Light beamed through all the windows, revealing from every angle just how dirty Kojima's sneakers were. No part of them looked white.

"I mean," I said, "we won't literally turn into flowers or desks, obviously... but we'll be acting just like things. So basically..."

"Basically?" she said.

"It's like we're..." I started saying, but Kojima cut me off.

"We are a lot like things already". She bit her lower lip and laughed. "You and I both know it isn't true, but that's what we are to them." Kojima messed around with her hair and stared at the kitten on her bag again. I stared at it too.

"Everyone's like that," I said. "That's the thing."

"That's the thing" Kojima said.

"Can't do a thing about it," I said, and Kojima broke into a laugh, but quietly. I started laughing too.

As the train rounded a curve, the houses outside tilted back and pulled away.

"Trouble is," Kojima said and took a deep breath, "even if we're just things to them, they won't leave us alone like actual things. We can never be a clock on the wall". She gazed out the window. "That's the thing, right?"

Міско Кавакамі. НЕБЕСА

(Уривок)

Потім поїзд рушив знову. Через декілька хвилин Коджіма запитала мене так, ніби хотіла пересвідчитися в чомусь.

– Слухай... якщо ми так і продовжимо мовчки терпіти, не зважаючи на те, що вони роблять, думаєш, ми також станемо речами?

Я не знав, що відповісти, тому просто розглядав підлогу під ногами. Світло пробивалося крізь вікна, показуючи з усіх сторін, наскільки брудними були кросівки Коджіми. Вони були геть усі в плямах.

– Я маю на увазі, що сказав я. Звісно, ми не перетворимося на квіти або столи в прямому сенсі цього слова... але будемо поводитися, як речі. Так... бездушно...

– Бездушно? перепитала вона.

– Немов ми... почав я, але Коджіма мене перебила.

– Ми вже багато в чому подібні до речей, вона прикусила губу і засміялася. Ми обоє знаємо, що це неправда, але саме такими ми є для них. Коджіма поправила волосся і знову втупилася в кошени на своїй сумці. Я також дивився на нього.

– Усі люди такі, сказав я. У тому то й річ.

– У тому то й річ, повторила Коджіма.

– З речами такого роду нічого не вдієш, промовив я, а Коджіма тихенько засміялася. Я також почав сміятися.

Коли поїзд завернув за поворот, будинки повернулися іншим боком та швидко зникли з поля зору.

– Проблема в тому, що, почала Коджіма і глибоко вдихнула. Навіть, якщо ми всього-на-всього речі для них, вони не залишать нас у спокої як справжні предмети. Ми ніколи не зможемо стати просто годинником на стіні, вона глянула за вікно. У тому й річ, чи не так?

Daniel Keyes. THE MINDS OF BILLY MILLIGAN

Chapter 2

(Excerpt)

The first interview by Southwest was scheduled on January 31, 1978. Dorothy Turner, a slight, motherly psychologist with a shy, almost frightened expression, looked up when Sergeant Willis brought Milligan into the interview room. She saw a handsome six-foot-tall young man in a blue jump suit. He had a full mustache and long sideburns, but his eyes held a childlike fear. He seemed surprised to see her, but by the time he sat in the chair opposite, he was smiling, hands folded in his lap.

‘Mr. Milligan,’ she said, ‘I’m Dorothy Turner, from the Southwest Community Mental Health Center, and I’m here to ask you some questions. Where are you currently living?’

He glanced around. ‘Here.’

‘What is your social security number?’

He frowned and thought about it for a long time, gazing at the floor, the yellow cinder-block walls, the tin butt can on the table. He nibbled on his fingernail and studied the cuticle.

‘Mr. Milligan,’ she said, ‘if I’m to help you, you’ll have to cooperate

You have to answer my questions so I’ll be able to understand what’s going on. Now, what is your social security

number?’

He shrugged. ‘I don’t know.’

She looked down at her notes and read off a number.

He shook his head. ‘That’s not my number. That must be Billy’s.’

She glanced up sharply. ‘Well, aren’t you Billy?’

‘No,’ he said. ‘Not me.’

She frowned. ‘Wait a minute. If

you’re not Billy, who are you?’

‘I’m David’

‘Well, where’s Billy?’

‘Billy’s asleep.’

‘Asleep where?’

He pointed to his chest. "In here. He's asleep."

Dorothy Turner sighed and braced herself, nodding patiently. "I have to talk to Billy."

'Well, Arthur won't let you Billy's asleep. Arthur won't wake him up, 'cause if he does, Billy'll kill himself."

She studied the young man for a long time, not sure how to proceed. His voice, his expression as he spoke, were childlike. Now, wait a minute. I want you to explain this to me."

"I can't. I made a mistake. I wasn't even supposed to tell."

"Why not?"

'I'll get into trouble with the others.'" There was panic in the young voice.

"And your name is David'?"

He nodded.

"Who are the others?"

"I can't tell you."

She tapped the table gently.

"Well, David, you've got to tell me about these things so I can help you."

'I can't," he said. "They'll get real mad at me and they won't let me on the spot anymore."

Переклад Світлани Шило, ФА-31/1 (2023–24 н.р.)

Деніел Кіс. ТАЄМНИЧА ІСТОРІЯ БІЛЛІ МІЛЛІГАНА

Розділ 2

(Уривок)

На 31 січня 1978 року було назначено першу зустріч Біллі з працівником із Південно-західного центру психічного здоров'я. Коли сержант Вілліс завів Міллігана до кімнати для опитування, невисока психологиня з сором'язливим, трішки навіть наляканим виразом обличчя на ім'я Дороті Тернер, підвела свої очі. Вона побачила симпатичного юнака близько метра та вісімдесяти сантиметрів на зріст, одягненого в блакитний комбінезон. Хоча у нього були густі вуса та довгі бакенбарди, проте в його очах читався дитячий переляк. Здалося, його вразила зустріч з нею, однак через деякий час, коли він вмотивувався на стільці навпроти, склавши руки на колінах, на його обличчі засяяла посмішка.

Пане Міллігане, – звернулась вона до нього, – мене звати Дороті Тернер, я працюю в Південно-західному громадському центрі психічного здоров'я. Я приїхала, щоб поставити вам кілька запитань. Де ви проживаєте на даний момент?

Він обвів очима всю кімнату і відповів:

– Тут.

– Можете назвати свій номер соціального страхування?

Хлопець насупився і певний час сидів мовчки, немов обдумуючи її запитання та дивився то на підлогу, то на жовті стіни з шлакоблоку, паралельно поглядаючи на саморобну попільничку, зроблену з дна бляшаної банки. Спочатку він гриз свій ніготь, а потім почав розглядати задирки на пальцях.

Пане Міллігане, – повторила психологиня, – я не зможу вам допомогти, якщо ви не будете йти зі мною на контакт. Дайте відповіді на мої запитання, щоб я могла зрозуміти, що з вами коїться. Тож ваш номер соціального страхування?

– І гадки не маю. знизав плечима хлопець.

Вона переглянула свої записи та зачитала знайдений там номер.

Він похитав головою.

– Це не мій. Мабуть, це номер Біллі.

Вона раптово підвела на нього свій погляд.

– А ви хіба не Біллі?

– Я? Ні, я не Біллі. – відповів він.

Жінка насупилася.

– Стривайте, якщо ви не Біллі, то хто тоді?

– Мене звати Девід.

– Добре, а де ж Біллі?

– Біллі зараз спить.

– Де спить?

Хлопець вказав на свої груди.

– Ось, Біллі спить тут.

Дороті Тернер зітхнула, але одразу ж взяла себе в руки й спокійним тоном промовила.

– Мені треба поговорити з Біллі.

– Ну... Артур вам цього не дозволить, Біллі ж спить. Він не стане його будити, бо якщо той розплющить очі, то вб'є себе.

Вона довго та пильно вдивлялася в юнака, не маючи жодних ідей, як їй діяти далі. Його голос, міміка, коли він говорив... Було відчуття, ніби вона розмовляє з дитиною.

– Заждіть. Я б хотіла, щоб ви розповіли мені про це детальніше.

– Я не можу. Я припустився помилки. Мені не варто було взагалі щось розказувати.

– Чому?

– Бо інші намилять мені чуба.

Було чути, як у його дзвінкому голосі резонувала паніка.

– Ти ж Девід, так?

Він кивнув.

– А хто ці «інші»?

– Цього я вам не можу сказати.

Жінка легко постукала подушечками пальців по столу.

– Гаразд, Девіде, але тобі доведеться мені розповісти про це все, щоб я змогла тобі допомогти.

– Я не можу, – відповів хлопець. Вони через це просто осатаніють і більше ніколи не дозволять мені взяти контроль.

Stephen King. THE GREEN MILE

(Excerpt)

This happened in 1932, when the state penitentiary was still at Cold Mountain. And the electric chair was there, too, of course.

The inmates made jokes about the chair, the way people always make jokes about things that frighten them but can't be gotten away from. They called it Old Sparky, or the Big Juicy. They made cracks about the power bill, and how Warden Moores would cook his Thanksgiving dinner that fall, with his wife, Melinda, too sick to cook.

But for the ones who actually had to sit down in that chair, the humor went out of the situation in a hurry. I presided over seventy-eight executions during my time at Cold Mountain (that's one figure I've never been confused about; I'll remember it on my deathbed), and I think that, for most of those men, the truth of what was happening to them finally hit all the way home when their ankles were being clamped to the stout oak of "Old Sparky's" legs. The realization came then (you would see it rising in their eyes, a kind of cold dismay) that their own legs had finished their careers. The blood still ran in them, the muscles were still strong, but they were finished, all the same; they were never going to walk another country mile or dance with a girl at a barn-raising. Old Sparky's clients came to a knowledge of their deaths from the ankles up. There was a black silk bag that went over their heads after they had finished their rambling and mostly disjointed last remarks. It was supposed to be for them, but I always thought: it was really for us, to keep us from seeing the awful tide of dismay in their eyes as they realized they were going to die with their knees bent.

There was no death row at Cold Mountain, only E Block, set apart from the other four and about a quarter their size, brick instead of wood, with a horrible bare metal roof that glared in the summer sun like a delirious eyeball. Six cells inside, three on each side of a wide center aisle, each almost twice as big as the cells in the other four blocks. Singles, too. Great accommodations for a prison (especially in the thirties), but the inmates would have traded for cells in any of the other four. Believe me, they would have traded.

There was never a time during my years as block superintendent when all six cells were occupied at one time—thank God for small favors. Four was the most, mixed black and white (at Cold Mountain, there was no segregation among the walking dead), and that was a little piece of hell. One was a woman, Beverly McCall. She was black as the ace of spades and as beautiful as the sin you never had nerve enough to commit. She put up with six years of her husband beating her, but wouldn't put up with his creeping around for a single day. On the evening after she found out he was cheating, she stood waiting for the unfortunate Lester McCall, known to his pals (and, presumably, to his extremely short-term mistress) as Cutter, at the top of the stairs leading to the apartment over his barber shop. She waited until he got his overcoat half off, then dropped his cheating guts onto his two-tone shoes. Used one of Cutter's own razors to do it. Two nights before she was due to sit in Old Sparky, she called me to her cell and said she had been visited by her African spirit-father in a dream. He told her to discard her slave-name and to die under her free name, Matuomi. That was her request,

that her death warrant should be read under the name of Beverly Matuomi. I guess her spirit-father didn't give her any first name, or one she could make out, anyhow. I said yes, okay, fine. One thing those years serving as the bull-goose screw taught me was never to refuse the condemned unless I absolutely had to. In the case of Beverly Matuomi, it made no difference anyway.

Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Стівен Кінг. ЗЕЛЕНА МИЛЯ

(Уривок)

Це сталося у 1932 році, коли державна в'язниця все ще була в Колд-Маунтіні, як і електричний стілець, куди ж без нього.

Про цей стілець серед в'язнів було придумано чимало жартів – з людьми завжди так – вони жартують про жахливі речі, від яких їм ніколи не втекти. В'язні називали стілець «Старим Вогником» або «Великою Шишкою». Вони жартували про рахунки за електроенергію та про наглядача Вардена Муреса, мовляв, цієї осені на День подяки готувати вечерю буде він, позаяк його дружина занадто квола, щоб готувати.

Але тим, кому судилося опинитися на цьому стільці, було вже далеко не до жартів. Під моїм керівництвом у Колд-Маунтіні відбулося 78 страт – цю цифру я чітко пам'ятатиму до самої смерті. Думаю, більшість з тих людей остаточно усвідомлювала, що їх чекає, лиш в той момент, коли їхні ноги міцно прикріплювали до дубових ніжок «Старого Вогника». Саме тоді наставало усвідомлення (яке чітко виднілося в холодному, стривоженому погляді кожного), що їхні ноги вже своє відслужили. Кров ще текла в жилах ніг, а м'язи все ще міцніли, але всьому вже настав кінець: ці ноги ніколи більше не пройдуть милою до іншої країни і не потанцюють з дівчиною на спільному будівництві амбару. Усі клієнти «Старого Вогника» осягали свою смерть, починаючи з щиколоток. Коли покійники закінчували свою промову нерозбірливими репліками, на їхні голови надягали чорні шовкові мішки. Це було призначено для них, але я завжди думав, що насправді це роблять для нас – щоб ми не бачили той огидний жах в їхніх очах, коли вони розуміють, що от-от помруть зі зв'язаними колінами.

У Колд-Маунтіні не було спеціального блоку з камерами смертників, лише Блок Е, відокремлений від інших чотирьох та вчетверо менший за інші; замість деревини тут була цегла, а стеля була зроблена із жахливого голого металу, який виблискував на літньому сонці неначе марення. В середині шість одиночних камер, по три з кожного боку широкого центрального проходу, і кожна з яких майже вдвічі більша за камери в інших блоках. У цьому блоці були відмінні умови проживання як для в'язниці (особливо у тридцятих роках), але тутешні в'язні залюбки б обміняли свою камеру на будь-яку камеру в інших чотирьох блоках. Повірте мені, вони б обміняли.

За всі роки моєї роботи начальником блоку ніколи не було такого, щоб всі шість камер були зайняті одночасно, і слава Богу. Максимум було зайнято чотири камери, без розділення на раси – в Колд-Маунтіні усі ходячі мерці були рівними між собою. Це було пеклом. Одним із цих в'язнів була жінка – Беверлі Мак-Колл. Вона була чорною, як піковий туз, і привабливою, як гріх, який не вистачило духу вчинити. Вона шість років терпіла побої від її чоловіка, але не змогла витерпіти й одного дня його невірності. Увечері, дізнавшись про зраду, Беверлі стала на сходах, що вели до квартири над його перукарнею, і чекала на вже приреченого Лестера Маккола (якого усі його друзі та, ймовірно, і скороминуща коханка знали як Каттера). Коли Каттер почав знімати пальто, Беверлі розітнула усі його зрадливі нутроші, які полилися додолу на його туфлі. За дві ночі до того, як вона мала опинитися на «Старому Вогнику», Беверлі покликала мене до своєї камери і сказала, що їй уві сні з'явився її африканський хрещений батько. Він сказав їй відмовитися від свого рабського прізвища і померти під своїм вільним прізвищем, Матуомі. Це було її прохання, щоб її смертний вирок був зачитаний під ім'ям та прізвищем Беверлі Матуомі. Думаю, що її хрещений батько не дав їй свого імені або вона не змогла придумати собі нове. Я сказав: «Так, добре, без проблем». За роки служби в якості «вертухая», я навчився ніколи не відмовляти засудженим до страти, лиш якщо це необхідно. У випадку з Беверлі Матуомі це все одно вже не мало значення.

**Rebecca F. Kuang. BABEL: OR THE NECESSITY OF VIOLENCE: AN ARCANE
HISTORY OF THE OXFORD TRANSLATORS' REVOLUTION**

(Excerpt)

Ramy was dead.

Letty had betrayed them, Hermes had fallen, and Ramy was dead.

Ramy was dead.

Grief suffocated.

Grief paralysed.

Grief was a cruel, heavy boot pressed so hard against his chest that he could not breathe.

Grief took him out of his body, made his injuries theoretical.

He was bleeding, but he didn't know where from.

He ached all over from the handcuffs digging into his wrists, from the hard stone floor against his limbs, from the way the police had flung him down as if trying to break all of his bones.

He registered these hurts as factual, but he could not really feel them; he couldn't feel anything other than the singular, blinding pain of Ramy's loss.

And he did not want to feel anything else, did not want to sink into his body and register its hurts, because that physical pain would mean he was alive, and because being alive meant that he had to move forward. But he could not go on. Not from this.

He was stuck in the past.

He revisited that memory a thousand times, the same way he had revisited his father's death.

Only this time instead of convincing himself he had not intended to kill, he tried to convince himself of the possibility Ramy was alive.

Had he really watched Ramy die?

Or had he only heard the gunshot, seen the burst of blood and the fall?

Was there breath left in Ramy's lungs, life left in his eyes?

It seemed so unfair.

No, it seemed impossible that Ramy could just leave this world so abruptly, that he could be so alive one moment and so still the next.

It seemed to defy the laws of physics that Ramiz Rafi Mirza could be silenced by something so tiny as a bullet.

Переклад Карини Брязкун, ФА-31 (2025–26 н.р.)

**Ребекка Кван. ВАВИЛОН, АБО НЕОБХІДНІСТЬ НАСИЛЬСТВА:
ПРИХОВАНА ІСТОРІЯ РЕВОЛЮЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В ОКСФОРДІ**

(Уривок)

Рамі помер.

Летті зрадила їх, «Гермес» зазнав краху, а Рамі помер.

Рамі був мертвий.

Печаль душила.

Вона паралізувала.

Відчуття, неначе важкий черевик давив на груди так сильно, що неможливо було дихати.

Печаль позбавила його тіла, зробила його травми уявними.

Він стікав кров'ю, але не розумів, де знаходилися рани.

Робін відчував біль у всьому тілі: від наручників, що впивалися в зап'ястя, від твердої кам'яної підлоги, що врізалася в ноги, від того, що поліція кинула його на землю, ніби намагаючись переламати йому всі кістки.

Він лише усвідомлював цей біль, але насправді не відчував його; Робін не міг відчуті нічого, окрім єдиного, нестерпного болю від втрати Рамі.

І він не хотів більше нічого відчувати, не хотів відчувати своє тіло і бачити його біль, бо цей фізичний біль означав би, що він живий, а бути живим означало б, що він повинен продовжувати рухатися далі. Але він не міг рухатися далі. Принаймні, не після того, що трапилося.

Робін застряг у минулому.

Він переживав цей спогад знову і знову, як колись переживав спогад про день смерті свого батька.

Лише цього разу він не намагався переконати себе, що не мав наміру вбивати, а хотів вірити, що, можливо, Рамі все ще живий.

Чи справді він бачив, як Рамі помирає?

Чи лише почув постріл, побачив бризки крові та розпростерте тіло друга? Можливо Рамі все ще дихав?

Це здавалося несправедливим.

Ні, це було неможливим, що Рамі міг так раптово покинути цей світ, бути живим декілька хвилин тому, а зараз мертвим. Думка про те, що якась крихітна куля могла вбити Раміза Рамі Мірзу, суперечила усім законам фізики.

Thomas Ligotti. PURITY

(Excerpt)

‘Then perhaps you might be interested in making a donation,’ said the young man.

‘I would indeed.’

‘That’s wonderful, sir.’

‘But only on the condition that you allow me to challenge these absurd principles of yours to really put them to the test. I’ve actually been hoping that you, or someone like you, would come along. It’s almost as if a fortuitous element of intervention brought you to this house, if I were to believe in something so preposterous.’

So ended my father’s short-lived capitulation to straightforwardness and amiability.

‘Sir?’ said the young man, his brow creasing a bit with incomprehension.

‘I will explain. You have these two principles in your head, and possibly they are the only principles that are holding your head together. The first is the principle of nations, countries, the whole hullabaloo of mother lands and father lands. The second is the principle of deities. Neither of these principles has anything real about them. They are merely impurities poisoning your head. In a single phrase Citizens for Faith you have incorporated two of the three major principles or impurities that must be eliminated, completely eradicated, before our species can begin an approach to a pure conception of existence. Without pure conception, or something approaching pure conception, everything is a disaster and will continue to be a disaster.’

‘I understand if you’re not interested in making a donation, sir,’ said the young man, at which point my father dug his hand into the right pocket of his trousers and pulled out a wad of cash that was rolled into a tube and secured with a thick rubber band. He held it up before the young man’s eyes.

‘It is for you, but only if you will give me a chance to take those heinous principles of yours and clean them out of your head.’

‘I don’t believe my faith to be something that’s just in my head.’

Until this point, I thought that my father was taunting the young man for pure diversion, perhaps as a means of distracting himself from the labors in which he had been engaged so intensely over the past few days. Then I heard what to my ears was an ominous shift in my father’s words, signifying his movement from the old-school iconoclast he had been playing to something desperate and unprincipled with respect to the young man.

‘Please forgive me. I didn’t mean to suggest that anything like that was only in your head. How could such a thing be true when I know quite well that something of the kind inhabits this very house?’

‘He is in every house,’ said the young man. ‘He is in all places.’

‘Indeed, indeed. But something like that is very much in this particular house.’

My suspicion was now that my father made reference to the haunted condition although it barely deserved the description of our rented house. I myself had already assisted him in a small project relevant to this condition and what its actual meaning might be, at least insofar as my father chose to explain such things. He even allowed me to keep a memento of this ‘phase-one experiment,’ as he called it. I was all but sure that this was the case when my father alluded to his basement.

‘Basement?’ said the young man.

‘Yes,’ said my father. ‘I could show you.’

‘Not in my head but in your basement,’ said the young man as he attempted to clarify what my father was claiming.

‘Yes, yes. Let me show you. And afterward, I will make a generous donation to your group. What do you say?’

The young man did not immediately say anything, and perhaps this was the reason that my father quickly shouted out my name. I backed up a few steps and waited, then descended the stairway as if I had not been eavesdropping all along.

‘This is my son,’ my father said to the young man, who stood up to shake my hand. He was thin and wore a second-hand suit, just as I imagined him while I was eavesdropping at the top of the stairs.

‘Daniel, this gentleman and I have some business to conduct. I want you to see that we’re not disturbed.’ I simply stood there as if I had every intention of obediently following these instructions. My father then turned to the young man, indicating the way to the basement. ‘We won’t be long.’

No doubt my presence that is, the normality of my presence was a factor in the young man’s decision to go into the basement. My father would have known that. He would not know, nor would he have cared, that I quietly left the house as soon as he had closed the basement door behind him and his guest.

Переклад Каріни Деди, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Томас Ліготті. НЕПОРОЧНІСТЬ

(Уривок)

– Тоді чи не хотіли б ви зробити благодійний внесок, пане? промовив парубок.

– Звісно я б хотів.

– Чудово, пане.

– Але лиш за умови що ви дозволите мені випробувати ці ваші абсурдні принципи, застосувавши їх на практиці. Насправді я довго сподівався що ви або хтось подібний завітає до мене. Неначе випадковий фактор впливу привів вас до цього будинку, якби ж то я тільки вірив у настільки безглузду ідею.

На тому вся батькова доброзичливість капітулювала разом із привітністю.

– Перепрошую? здивувався юнак, насупивши чоло від нерозуміння.

– Зараз поясню. Ви маєте два принципи у вашій голові, і цілком можливо лишень ці два принципи й формують вашу свідомість. Перший принцип націй, країн, і весь цей лепет про батьківщину-мати. Другий принцип божества. Жоден з цих принципів не має анічогісінько спільного з реальністю. Вони лиш забруднюють вашу голову. Простими словами, перебуваючи в «Громаді за Віру» ви увібрали в себе два з трьох фундаментальних принципів або ж забруднювачів які треба знищити, повністю викоринити перед тим, як людський вид зможе почати своє наближення до непорочного, чистого концепту існування. Без непорочного концепту існування, або будь-чого що наближене до нього, все навколо приречене до краху.

– Я розумію якщо ви не хочете робити пожертву, пане, відповів парубок, після чого мій батько дістав з кишені штанів пачку банкнот, загорнуту в тубу та зафіксовану канцелярською гумкою. Він показав парубку гроші прямо перед його очима.

– Я віддам ці гроші вам, лиш за умови, що ви дозволите мені очистити вашу голову від цих мерзенних принципів.

– Не думаю що моя віра існує лише в моїй голові.

До цього моменту я був впевнений, що батько дражнив юнака аби тільки розважитись і, ймовірно, відволіктись від його роботи, якою він був так заклопотаний протягом останніх днів. Але потім я почув зловіщу зміну в його тоні, яка свідчила про його метаморфозу зі старомодного нонконформіста, якого він вдавав, до декого зовсім відчайдушного та безпринципного стосовно юнака.

– Прошу мене вибачити. Я не мав на увазі що це лише у вашій голові. Хіба ж це можливо, якщо я досить добре усвідомлений, що *дещо подібне* проживає саме в цьому будинку?

– Він живе в кожному будинку, пане. Він всюди, промовив парубок.

– Так-так, звісно. Але *дещо подібне* знаходиться *саме тут*, конкретно в цьому домі.

Я почав підозрювати що мій батько відсилався на надприродну одержимість в нашому орендованому будинку, хоча це ледве заслуговувало на таку назву. Одного разу я вже допомагав йому в невеличкому проєкті присвяченому цій одержимості і її ймовірній сутності, принаймні так мій батько пояснив це. Він навіть дозволив мені залишити згадку про, як він це називав, «експеримент першої фази». Мої підозри стали сильнішими коли батько натякнув юнаку на свій підвал.

– Підвал? запитав парубок.

– Так. Я можу вам показати.

– Тож, Він існує не в моїй голові, а у вашому підвалі? поцікавився хлопець, намагаючись зрозуміти що саме мій батько мав на увазі.

– Так-так, дозвольте мені показати вам, і тоді я зроблю дуже щедрий внесок вашій організації. Що ви на це скажете?

Хлопець не зразу знайшов що відповісти, напевно саме через це батько швидко покликав мене. Я зробив кілька кроків назад і ненадовго спинився, і тільки тоді спустився сходами так, ніби й не підслуховував їх весь цей час.

– Це мій син, сказав мій батько юнаку. Той підвівся, щоб потиснути мені руку. Він був худорлявим та одягненим у костюм із секонд-хенду, точнісінько як я його й уявляв, коли підслуховував.

– Деніел, ми з цим джентльменом маємо вирішити одну справу. Я би хотів, щоб ти переконався що нам ніхто не завадить.

Я непорушно стояв там, наче дійсно збирався покірно виконувати його вказівку. Після цього батько повернувся до парубка, вказуючи шлях до підвалу.

– Це не займе багато часу.

Безсумнівно, саме моя присутність чи скоріш її природність стала вирішальною в рішенні юнака погодитись, і мій батько знав це. Але він й подумати не міг, та й наврядчи переймався цим, що як тільки двері в підвал зачиняться я миттю покину будинок.

Thomas Ligotti. THE SHADOW AT THE BOTTOM OF THE WORLD

Before there occurred anything of a truly prodigious nature, the season had manifestly erupted with some feverish intent. This, at least, was how it appeared to us, whether we happened to live in town or somewhere outside its limits. (And travelling between town and countryside was Mr. Marble, who had been studying the seasonal signs far longer and in greater depth than we, disclosing prophecies that no one would credit at the time.) On the calendars which hung in so many of our homes, the monthly photograph illustrated the spirit of the numbered days below it: sheaves of cornstalks standing brownish and brittle in a newly harvested field, a narrow house and wide barn in the background, a sky of empty light above, and fiery leafage frolicking about the edges of the scene. But something dark, something abysmal always finds its way into the bland beauty of such pictures, something that usually holds itself in abeyance, some entwining presence that we always know is there.

And it was exactly this presence that had gone into crisis, or perhaps had been secretly invoked by small shadowy voices calling out in the midst of our dreams. There came a bitter scent into the air, as of sweet wine turning to vinegar, and there was an hysteric brilliance flourished by the trees in town as well as those in the woods beyond, while along the roads between were the intemperate displays of thornapple, sumac, and towering sunflowers that nodded behind crooked roadside fences. Even the stars of chill nights seemed to grow delirious and take on the tints of an earthly inflammation. Finally, there was a moonlit field where a scarecrow had been left to watch over ground that had long been cleared yet would not turn cold.

Adjacent to the edge of town, the field allowed full view of itself from so many of our windows. It lay spacious beyond tilting fenceposts and under a bright round moon, uncluttered save for the peaked silhouettes of corn shocks and a manlike shape that stood fixed in the nocturnal solitude. The head of the figure was slumped forward, as if a grotesque slumber had overtaken its straw-stuffed body, and the arms were slackly extended in a way that suggested some incredible gesture toward flight. For a moment it seemed to be an insistent wind which was flapping those patched-up overalls and fluttering the worn flannel of those shirt sleeves; and it would seem a forceful wind indeed which caused that stitched-up head to nod in its dreams. But nothing else joined in such movements: the withered leaves of the cornstalks were stiff and unstirring, the trees of the distant woods were in a lull against the clear night.

Only one thing appeared to be living where the moonlight spread across that dead field. And there were some who claimed that the scarecrow actually raised its arms and its empty face to the sky, as though declaring itself to the heavens, while others thought that its legs kicked wildly, like those of a man who is hanged, and that they kept on kicking for the longest time before the thing collapsed and lay quiet. Many of us, we discovered, had been nudged from our beds that night, called as witnesses to this obscure spectacle. Afterward, the sight we had seen, whatever we believed its reason, would not rest within us but snatched at the edges of our sleep until morning.

And during the overcast hours of the following day we could not keep ourselves from visiting the place around which various rumors had hastily arisen. As pilgrims we wandered into that field, scrutinizing the debris of its harvest for augural signs, circling that scarecrow as if it were a great idol in shabby disguise, a sacred avatar out of season. But everything upon that land seemed unwilling to support our hunger for revelation, and our congregation was lost in fidgeting bemusement.

(With the exception, of course, of Mr. Marble, whose eyes, we recall, were gleaming with illuminations he could not offer us in any words we would understand.) The sky had hidden itself behind a leaden vault of clouds, depriving us of the crucial element of pure sunlight which we needed to fully burn off the misty dreams

of the past night. And a vine-twisted stone wall along the property line of the farm was the same shade as the sky, while the dormant vines themselves were as colorless as the stone they enmeshed like a strange network of dead veins. But this calculated grayness was merely an aspect of the scene, for the colors of the abundant woods along the margins of the landscape were undulled, as if those radiant leaves possessed some inner source of illumination or stood in contrast to some deeper shadow which they served to mask.

Such conditions no doubt impeded our efforts to come to terms with our fears about that particular field. Above all these manifestations, however, was the fact that the earth of those harvested acres, especially in the area surrounding the scarecrow, was unnaturally warm for the season. It seemed, in fact, that a late harvest was due. And some insisted that the odd droning noises that filled the air could not be blamed on the legions of local cicadas but indeed rose up from under the ground.

By the time of twilight, only a few stragglers remained in the field, among them the old farmer who owned this suddenly notorious acreage. We knew that he shared the same impulse as the rest of us when he stepped up to his scarecrow and began to tear the impostor to pieces. Others joined in the vandalism, pulling out handfuls of straw and stripping away the clothes until they had exposed what lay beneath them—the strange and unexpected sight.

For the skeleton of the thing should have been merely two crosswise planks. We verified this common fact with its maker, and he swore that no other materials had been used. Yet the shape that stood before us was of a wholly different nature. It was something black and twisted into the form of a man, something that seemed to have come up from the earth and grown over the wooden planks like a dark fungus, consuming the structure. There were now black legs that hung as if charred and withered; there was a head that sagged like a sack of ashes upon a meager body of blackness; and there were thin arms stretched out like knobby branches from a lightning-scorched tree. All of this was supported by a thick dark stalk which rose out of the earth and reached into the effigy like a hand into a puppet.

And even as that dull day was dimming into night, our vision was distracted by the profounder darkness of the thing which dangled so blackly in the dusk. Its composition appeared to be of the blackest earth, of earth that had gone stagnant somewhere in its depths, where a rich loam had festered into a bog of shadows. Soon we realized that each of us had fallen silent, entranced by a deep blackness which seemed to absorb our sight but which exposed nothing to scrutiny except an abyss in the outline of a man. Even when we ventured to lay our hands on that mass of darkness, we found only greater mysteries.

For there was almost no tangible aspect to it, merely a hint of material sensation, barely the feel of wind or water. It seemed to possess no more substance than a few shifting flames, but flames of only the slightest warmth, black flames that have curled together to take on the molten texture of spoiled fruit. And there was a vague sense of circulation, as though a kind of serpentine life swirled gently within. But no one could stand to keep his hold upon it for long before stepping suddenly away.

“Damn the thing, it’s not going to be rooted to my land,” said the old farmer. Then he walked off toward the barn. And like the rest of us he was trying to rub something from the hand that had touched the shrivelled scarecrow, something that could not be seen.

He returned to us with an armory of axes, shovels, and other implements for uprooting what had grown upon his land, this eccentricity of the harvest. It would seem to have been a simple task: the ground was unusually soft all around the base of that black growth and its tenuous substance could hardly resist the wide blade of the farmer’s ax.

But when the old man swung and tried to split the thing like a piece of firewood, the blade would not cleave. The ax entered and was closed upon, as if sunk within a viscous mire. The farmer pulled at the handle and managed to dislodge the ax, but he immediately let it fall from his hands. “It was pulling back on me,” he said in a low voice. “And you heard that sound.” Indeed, the sound which had haunted the area all that day—like innumerable insects laughing—did seem to rise in pitch and intensity when the thing was struck.

Without a word, we began digging up the earth where that thick black stalk was buried. We dug fairly deep before the approaching darkness forced us to abandon our efforts. Yet no matter how far down we burrowed, it was not far enough to reach the bottom of that sprouting blackness. Furthermore, our attempts became hindered by a perverse reluctance, as in the instance of someone who is hesitant to have a diseased part of his own body cut away in order to keep the disease from spreading.

It was nearly pitch dark when we finally walked away from that field, for the clouds of that day had lingered to hide the moon. In the blackness our voices whispered various strategies, so that we might yet accomplish what we had thereto failed in doing. We whispered, although none of us would have said why he did so.

The great shadow of a moonless night encompassed the landscape, preserving us from seeing the old farmer’s field and what was tenanted there. And yet so many of the houses in town were in vigil throughout

those dark hours. Soft lights shone through curtained windows along the length of each street, where our trim wooden homes seemed as small as dollhouses beneath the dark rustling depths of the season. Above the gathered roofs hovered the glass globes of streetlamps, like little moons set inside the dense leaves of elms and oaks and maples. Even in the night, the light shining through those leaves betrayed the festival of colors seething within them, blazing auras which had not faded with the passing days, a plague of colors that had already begun to infect our dreams. This prodigy had by then become connected in our minds with that field just outside of town and the strange growth which there had taken root.

Thus, a sense of urgency led us back to that place, where we found the old farmer waiting for us as the frigid aurora of dawn appeared above the distant woods. Our eyes scanned the frost-powdered earth and studied every space among shadows and corn shocks spread out over the land, searching for what was no longer present in the scene. "It's gone back," the farmer revealed to us. "Gone into the earth like something hiding in its shell. Don't walk there," he warned, pointing to the mouth of a wide pit.

We gathered about the edge of this opening in the ground, gazing into its depths. Even full daybreak did not show us the bottom of that dark well. Our speculations were brief and useless. Some of us picked up the shovels lying nearby, as if to begin the long duty of filling in the great aperture. "No use in that," said the farmer. He then found a large stone and dropped it straight down the shaft. We waited and waited; we put our heads close to the hole and listened. But all we seemed to hear were remote, droning echoes, as of countless voices of insects chattering unseen. Finally, we covered the hazardous pit with some boards and buried the makeshift enclosure under a mound of soft dirt.

"Maybe there'll be some change in the spring," someone said. But the old farmer only chuckled. "You mean when the ground warms up? Why do you think those leaves aren't falling the way they should?"

It was not long after this troubling episode that our dreams, which formerly had been the merest shadows and glimpses, swelled into full phase. Yet they must not have been dreams entirely, but also excavations into the season which had inspired them. In sleep we were consumed by the feverish life of the earth, cast among a ripe, fairly rotting world of strange growth and transformation. We took a place within a darkly flourishing landscape where even the air was ripened into ruddy hues and everything wore the wrinkled grimace of decay, the mottled complexion of old flesh. The face of the land itself was knotted with so many other faces, ones that were corrupted by vile impulses.

Grotesque expressions were molding themselves into the darkish grooves of ancient bark and the whorls of withered leaf; pulpy, misshapen features peered out of damp furrows; and the crisp skin of stalks and dead seeds split into a multitude of crooked smiles. All was a freakish mask painted with russet, rashy colors—colors that bled with a virulent intensity, so rich and vibrant that things trembled with their own ripeness. But despite this gross palpability, there remained something spectral at the heart of these dreams. It moved in shadow, a presence that was in the world of solid forms but not of it.

Nor did it belong to any other world that could be named, unless it was to that realm which is suggested to us by an autumn night when fields lay ragged in moonlight and some wild spirit has entered into things, a great aberration sprouting forth from a chasm of moist and fertile shadows, a hollow-eyed howling malignity rising to present itself to the cold emptiness of space and the pale gaze of the moon. And it was to that moon we were forced to look for comfort when we awoke trembling in the night, overcome by the sense that another life was taking root within us, seeking its ultimate incarnation in the bodies we always dreamed were our own and inviting us into the depths of an extraordinary harvest.

Certainly there was some relief when we began to discover, after many insecure hints and delvings, that the dreams were not a sickness restricted to solitary individuals or families but in fact were epidemic throughout the community. No longer were we required to disguise our uneasiness as we met on the streets under the luxuriant shadows of trees that would not cast off their gaudy foliage, the mocking plumage of a strange season. We had become a race of eccentrics and openly declared an array of curious whims and suspicions, at least while daylight allowed this audacity.

Honored among us was that one old fellow, well known for his oddities, who had anticipated our troubles weeks beforehand. As he wandered about town, wheeling the blade-sharpening grindstone by which he earned his living, Mr. Marble had spoken of what he could "read in the leaves", as if those fluttering scraps of lush color were the pages of a secret book in which he perused gold and crimson hieroglyphs. "Just look at them," he urged passersby, "bleeding their colors like that. They should be bled dry, but now they're ... making pictures. Something inside trying to show itself. They're as dead as rags now, look at them all limp and flapping. But something's still in there. Those pictures, do you see them?"

Yes, we saw them, though somewhat belatedly. And they were not seen only in the chromatic designs of those deathless leaves. They could show themselves anywhere, if always briefly. Upon a cellar wall there might appear an ill-formed visage among the damp and fractured stones, a hideous impersonation of a face

infiltrating the dark corners of our homes. Other faces, leprous masks, would arise within the grain of panelled walls or wooden floors, spying for a moment before sinking back into the knotty shadows, withdrawing below the surface. And there were so many nameless patterns that might spread themselves across the boards of an old fence or the side of a shed, engravings all tangled and wizened like a subterranean craze of roots and tendrils, an underworld riot of branching convolutions, gnarled ornamentations. Yet these designs were not unfamiliar to us... for in them we recognized the same outlines of autumnal decay that illuminated our dreams.

Like the old visionary who sharpened knives and axes and curving scythes, we too could now read the great book of countless colored leaves. But still he remained far in advance of what was happening deep within us all. For it was he who manifested certain idiosyncrasies of manner that would have later appeared in so many others, whether they lived in town or somewhere outside its limits. Of course, he had always set himself apart from us by his waywardness of speech, his willingness to utter pronouncements of dire or delightful curiosity. To a child he might say: "The sight of the night can fly like a kite," while someone older would be told: "Doesn't have arms, but it knows how to use them. Doesn't have a face, but it knows where to find one."

Nevertheless, he plied his trade with every efficiency, pedalling the mechanism that turned the grindstone, expertly honing each blade and taking his pay like any man of business. Then, we noticed, he seemed to become distracted in his work. In a dull trance he touched metal implements to his spinning wheel of stone, careless of the sparks that flew into his face. Yet there was also a wild luminousness in his eyes, as of a diamond-bright fever burning within him. Eventually we found ourselves unable to abide his company, though we now attributed this merely to some upsurge in his perennial strangeness rather than to a wholly unprecedented change in his behavior. It was not until he no longer appeared on the streets of town, or anywhere else, that we admitted our fears about him.

And these fears necessarily became linked to the other disruptions of that season, those extravagant omens which were gaining force all around us. The disappearance of Mr. Marble coincided with a new phenomenon, one that finally became apparent in the twilight of a certain day when all of the clustering and tenacious foliage seemed to exude a vague phosphorescence. By nightfall this prodigy was beyond skepticism. The multicolored leaves were softly glowing against the black sky, creating an untimely nocturnal rainbow which scattered its spectral tints everywhere and dyed the night with a harvest of hues: peach gold and pumpkin orange, honey yellow and winy amber, apple red and plum violet.

Luminous within their leafy shapes, the colors cast themselves across the darkness and were splattered upon our streets and our fields and our faces. Everything was resplendent with the pyrotechnics of a new autumn.

That night we kept to our houses and watched at our windows. It was no marvel, then, that so many of us saw the one who wandered that iridescent eve, who joined in its outbursts and celebrations. Possessed by the ecstasies of a dark festival, he moved in a trance, bearing in his hand that great ceremonial knife whose keen edge flashed a thousand glittering dreams. He was seen standing alone beneath trees whose colors shined upon him, staining his face and his tattered clothes. He was seen standing alone in the yards of our houses, a rigid scarecrow concocted from a patchwork of colors and shadows. He was seen stalking slow and rhythmically beside high wooden fences that were now painted with a quivering colored glow. Finally, he was seen at a certain intersection of streets at the center of town; but now, as we saw, he was no longer alone.

Confronting him in the open night were two figures whom none of us knew: a young woman and, held tightly by her side, a small boy. We were not unaccustomed to strangers walking the streets of our town, or even stopping by one of the surrounding farms—people who were passing through, some momentarily lost. And it was not too late in the evening for some travellers to appear, not really late at all. But they should not have been there, those two. Not on that night. Now they stood transfixed before a creature of whom they could have no conception, a thing that squeezed the knife in its hand the way the woman was now squeezing the small boy.

We might have taken action but did not; we might have made an effort to help them. But the truth is that we wanted something to happen to them—we wanted to see them silenced. Such was our desire. Only then would we be sure that they could not tell what they knew. Our fear was not what those intruders might have learned about the trees that glowed so unnaturally in the night; or about the chittering noises that now began rising to a pitch of vicious laughter; or even about the farmer's field where a mound of dirt covered a bottomless hole. Our fear was what they might have known, what they must certainly have discovered, about us. And we lost all hope when we saw the quaking hand that could not raise the knife, the tortured face that could only stare while those two terrible victims—the rightful sacrifice!—ran off to safety, never to be seen by us again. After that we turned back to our houses, which now reeked of moldering shadows, and succumbed to a dreamless sleep.

Yet at daybreak it became evident that something had indeed happened during the night. The air was silent, everywhere the earth was cold. And the trees now stood bare of leaves, all of which lay dark and withered upon the ground, as if their strangely deferred dying had finally overtaken them in a sudden rage of mortification. Nor was it long before Mr. Marble was discovered by an old farmer.

The corpse reposed in a field, stretched face-down across a mound of dirt and alongside the remains of a dismantled scarecrow. When we turned over the body we saw that its staring eyes were as dull as that ashen autumn morning. We also saw that its left arm had been slashed by the knife held in its right hand.

Blood had flowed over the earth and blackened the flesh of the suicide. But those of us who handled that limp, nearly weightless body, dipping our fingers into the dark wound, found nothing at all that had the feeling of blood. We knew very well, of course, what that shadowy blackness did feel like; we knew what had found its way into the man before us, dragging him down into its savage world. His dreams had always reached much deeper than ours. So we buried him deep in a bottomless grave.

Томас Ліготті. ТІНЬ З ГЛИБИН СВІТУ

Спільний проєкт команди перекладачів

Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н. р.)

Перед подією, яку інакше ніж «справжній феномен» не назвеш, сезон врожаю був у самому розпалі, принаймні таким він видався для нас, і неважливо, перебували ми в самому селі чи десь ближче до окраїн. (А між селом та окраїнами подорожував стариган Марбл, який довго й ретельно досліджував усі природні зміни перед сезоном врожаю, оприлюднюючи пророцтва, яким тоді ніхто навіть і не хотів вірити) Майже в кожному домі висів календар, який був на сторінці тодішнього місяця; фотографія на тій сторінці була нічим іншим ніж втіленням духу прийдешніх днів: на ній виднілись снопи кукурудзяних стебел на тільки-но скошеному полі, невеликий будиночок й широка комора, небо було яскравим та зовсім безхмарим, а останнім штрихом пейзажу було осіннє жовтогаряче листя, що грайливо кружляло додолу.

Але, як правило, щось химерне й похмуре все одно знаходить свій шлях, як втрутитися в красу цих видів. Зазвичай воно ховається від нас, але ми однаково знаємо, що воно десь тут, поруч.

І саме воно, схоже, досягло своєї межі, або ж ті тихі, моторошні голоси з наших туманних снів призвали його. У повітрі почало смердіти гіркотою, немов солодке вино перетворювалося на оцет. Дереву в місті та лісі увібралися в жахливо-яскраві барви, а вздовж доріг між ними розкинулися буйні зарості дурману, сумаху та височенних соняшників, що кивали головами за кривими огорожами. Навіть зірки холодних ночей, здавалося, збожеволіли і неначе зайнялися полум'ям у небі. А на одному полі, вкритому місячним саявом, стояло на сторожі опудало.

Це поле було розташоване на краю села, і ми дуже добре його бачили з вікон наших осель; воно без кінця і краю простягалося за похиленою огорожею, і ніщо не псувало пейзаж повної пустоти цього поля, окрім гострих силуетів кукурудзи і людиноподібної постаті, що застигла в самоті ночі. Голова тієї постаті була опущена поглядом вниз, здавалося, неначе все її тіло поринуло у гротескне марення; її руки були мляво витягнуті догори так, немов все тіло намагалося здійнятися у повітря. Спершу могло здатися, що ті пошиті латками штани та зношені рукава сорочки ворушилися на опудалі через інтенсивний вітер, та й, мабуть, саме він змушував голову так хитатися, але з якоїсь причини ніщо інше довкола не рухалось: ні засохле листя кукурудзяних стебел, ні дерева в тому далекому лісі, що намертво застигли в безвітряній тиші ясної ночі.

Утому місячному саяві, що розливалось по мертвому полю, лише одна річ здавалася живою. Одні запевняли, що це опудало якось підняло свої руки й безлике обличчя догори, ніби звертаючись до самих небес, а інші казали, що його ноги так шалено брикалися, мов у повішеного, і воно так довго брикало тими ногами, що в кінці кінців впало додолу й затихло. Пізніше ми виявили, що багатьох з нас щось розбудило посеред ночі, щоб ми споглянули на це незрозуміле видовище. І після всього побаченого, незалежно від усіх наших теорій, ми не мали й шансу на спокій і мучилися у сонних здогадках аж до самого ранку.

Наступного похмурого дня ми не змогли втриматися від того, щоб не відвідати те місце, навколо якого так швидко виникли різні плітки. Наче паломники, ми блукали тим полем, пильно досліджуючи усі останки врожаю в пошуках доказів пророцтв; ми обходили навколо того опудала, неначе то був якийсь величний ідол, убраний в лахміття, або неначе то було саме божество, що з'явилося не в свій час. Однак все на тій ділянці, здавалося, не хотіло задовольнити наше прагнення до розкриття цієї таємниці, і вся наша громада лишилася повністю розгубленою та збентеженою.

(За винятком, звісно, старигана Марбла, в чийх очах, як ми пам'ятаємо, мерехтів такий блиск, який він не міг передати жодними словами, зрозумілими для нас.)

Небо сховалося за свинцевим склепінням хмар, позбавивши нас тієї вирішальної частки чистого сонячного світла, що була нам потрібна, аби до кінця випалити туманні сни минулої ночі. І кам'яна стіна, обвита лозами, вздовж межі фермерського поля була того ж відтінку, що й небо, тоді як самі сплячі лози були такими ж безбарвними, як і камінь, який вони обплутували, мов дивна мережа мертвих жил. Та ця вивірена сірість була лише частиною того, що впадало в око, адже барви густих лісів на краях краєвиду не тьмяніли, ніби те сяйливе листя мало якесь внутрішнє джерело світла або ж різко контрастувало з глибшою пільмою, яку воно покликане було приховати.

Такі умови, без сумніву, заважали нам змиритися з нашими страхами щодо того поля. Однак, понад усі ці прояви стояв той факт, що земля на тих врожайних акрах, особливо навколо опудала, була неприродно теплою для цієї пори. Здавалося навіть, що жнива запізнилися. І дехто наполягав, що дивне гудіння, яким було наповнене повітря, не можна пояснити полчищами місцевих цикад, а що воно справді піднімалося з-під землі.

До сутінків на полі лишилося лише кілька заблукалих, серед них і старий фермер, якому належала ця сумнозвісна ділянка. Ми знали, що цей чоловік поділяє той самий порив, що й усі ми, коли він підійшов до свого опудала й почав шматувати самозванця на шматки. Інші приєдналися до цього нищення, вириваючи жмутки соломи й здираючи одяг, аж поки не оголили те, що ховалося під ним – дивне й несподіване видовище.

Адже кістяк цієї штуки мав би бути всього лише двома перехрещеними дошками. Ми підтвердили цей звичний факт у його творця, і він заприсягся, що жодних інших матеріалів не використовував. Проте постать, що стояла перед нами, була зовсім іншої природи. Це було щось чорне й скручене у подоби людини, щось, що, здавалося, виросло із землі й обросло дерев'яні дошки, мов темний гриб, поглинаючи їхню структуру. Тепер там були чорні ноги, що звисали, ніби обвуглені й зів'ялі; була голова, що обвисала, мов мішок попелу, на мізерному тілі з чорноти; і були тонкі руки, простягнуті, мов вузлуваті гілки дерева, спаленого блискавкою. І все це трималося на товстому темному стеблі, що піднімалося із землі й входило в опудало, мов рука в ляльку.

І навіть тоді, коли той тьмянний день поступався ніччю, наш зір відволікала глибша пільма тієї речі, що чорніла, звисаючи в сутінках. Здавалося, вона складалася з найчорнішої землі, з землі, що десь у своїх глибинах застигла, де родючий ґрунт перегнив у болото тіней. Невдовзі ми усвідомили, що кожен із нас замовк, зачарований глибокою чорнотою, яка ніби поглинала наш зір, але не відкривала нічого для розгляду, окрім безодні в обрисі людини. Навіть коли ми наважувалися торкнутися тієї маси пільми, ми знаходили лише ще більші таємниці.

Бо вона майже не мала відчутної тілесності – лише натяк на матерію, ледь відчутний, мов вітер чи вода. Здавалося, вона не мала міцнішої структури, ніж полум'я, але полум'я з ледь помітним теплом – чорне полум'я, що стиснулося, набуваючи розплавленої, гнилуватої фактури зіпсованого плоду. І відчувалася невиразна циркуляція, ніби всередині м'яко кружляло якесь змієподібне життя. Та ніхто не міг довго втримати на ній руку, перш ніж раптово відсмикнутися.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

– Чорт би забрав цю штуку. Я не дозволю їй оселитися на моїй землі, – вигукнув старий фермер.

Потім він пошкандибав у бік комори. І, як і всі ми, намагався стерти щось з руки, якою торкнувся зморщеного опудала. Щось, чого не було видно.

Він повернувся до нас з цілим арсеналом сокир, лопат та інших знарядь для викорчовування цього химерного врожаю, що виріс на його землі. Здавалося, це була нехитра справа: ґрунт навколо основи тієї чорної почвари був надзвичайно м'яким, і її миршава основа ледь чи могла встояти перед широким лезом фермерської сокири.

Однак коли старий замахнувся і спробував розколоти ту річ як дровину, лезо не прорубало її. Сокира застрягла, наче занурилася у в'язке болото. Фермер потягнув за руків'я і спромігся витягнути сокиру, але вона одразу випала йому з рук.

– Ця штука тягнула сокиру до себе, – пробурмотів він. – І ви ж чули той звук.

Справді, звук, який весь день лунав у цій місцевості, наче сміх незліченної кількості комах. Здавалося, він став ще вищим і гучнішим після удару.

Не кажучи ні слова, ми почали підкопувати землю в тому місці, де було зарито те товсте чорне стебло. Нам вдалося докопатися досить глибоко, поки темрява не підкралася зовсім близько. Однак як би глибоко ми не копали, цього все одно було недостатньо, щоб дістатися до кінця тієї пророслої із землі чорноти. До того ж, нашим спробам заважала якась незрозуміла нерішучість, яка виникає у людини, що вагається, чи відрізати їй уражену частину власного тіла для запобігання поширенню хвороби. Коли ми нарешті покинули поле, кругом стояла майже непроглядна темінь, бо хмари того дня зависли в небі, затуливши місяць. У тій темряві наші голоси звучали шепотом обговорюваних пропозицій, спрямованих на доведення справи до кінця. Ми говорили пошепки, хоча жоден із нас не зміг би пояснити, чому.

Суцільна темінь безмісячної ночі огортала місцевість, не даючи нам розгледіти поле старого фермера і те, що там оселилося. Тим не менш, у цей час багато будинків у місті ще не спали. М'яке світло пробивалося крізь зашторені вікна вздовж кожної вулиці, а під темною, шелесткою глибиною цієї пори року наші охайні дерев'яні оселі здавалися маленькими, як лялькові будиночки. Над дахами будинків, тісно притулених одне до одного, скляні кулі вуличних ліхтарів висіли, наче маленькі супутники Землі, захищені серед густого листя в'язів, дубів і кленів. Навіть цієї темної ночі їхнє світло, пробиваючись крізь те листя, викривало все багатство кольорів, що вирувало в ньому, сяючі ореоли, не згаслі з плином днів, справжню пошесть барв, що вже починала заражати наші сни. На той час в нашої свідомості ця чудасія вже була міцно пов'язана з полем неподалік від міста та химерним наростом, що там укоренився.

Тому гостре відчуття терміновості привело нас назад до того місця. Там ми побачили старого фермера, що чекав на нас, коли над далеким лісом засяяла холодна світанкова зоря. Наші погляди блукали по вкритій інешем землі, вивчаючи кожну містину між тінями та копицями кукурудзи, що простягалися по всій ділянці. Шукаючи те, чого вже не було на цьому місці.

— Воно зникло, — пояснив нам фермер. Провалилося під в землю, ніби заховалося в мушлю. Не підходьте туди — попередив нас він, вказавши на отвір широкої ями.

Переклад Крістіни Швець, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Ми зібралися довкола краю отвору в землі й зазирали в його глибини. Навіть при ясному денному світлі не вдавалося розгледіти дна того темного колодязя. Наші припущення були поверхневими й марними. Дехто з нас підняв лопати, що лежали поруч, наче збиралися узятися за тривалу справу — засипати ту велику прірву.

— Нема з того пуття, — мовив фермер.

Він знайшов великий камінь і кинув його просто в яму. Ми чекали й чекали, нахилившись до отвору, і прислухалися. Та, здавалося, чули лише віддалене, монотонне відлуння, немов рої невидимих комах дзижчали у пільмі. Нарешті ми накрили зловісну діру кількома дошками й засипали той імпровізований настил м'якою землею.

— Може, навесні щось зміниться, — сказав хтось.

Та старий фермер лише тихо гикнув.

— Маєш на увазі, коли земля прогріється? А чому, гадаєш, те листя не опадає, як тому годиться?

Невдовзі після цієї тривожної події наші сни, що раніше були лише тінями й уривчастими проблисками, набрали повної сили. Та, певно, це були не зовсім сни, а радше занурення в ту пору року, що їх породила. Уві сні нас поглинав вир несамовитого земного життя. Закинуті в достиглий, майже гнилий світ дивних зростань і перетворень, ми опинилися в похмурій, квітучій місцевості, де навіть повітря наливалось багряними барвами, а все навколо мало зморшкувату гримасу розкладу, плямисту подібну старій плоті. Саме обличчя землі було вузлувато переплетене з безліччю інших облич — спотворених нищими потягами.

Потворні вирази врізалися в темні жолобки давньої кори й спіралі зів'ялого листя. М'якотілі, перекручені риси визирали з вогких борозен, а крихка шкіра стебел і мертвого насіння розтріскувалася на безліч кривих усмішок.

Усе це було химерною маскою, розписаною іржаво-червоною, роз'ятреною палітрою — барвами, що сочилися заразливою інтенсивністю. Ці кольори були такими густими й живими, що сама рослинність тремтіла від власної стиглості. Та попри цю майже відчутну матеріальність, у самій серцевині тих снів залишалося щось примарне. Воно рухалося в тіні — сутність, що була серед речей, але не належала жодній із них.

І не належала вона й до жодного іншого світу, який можна було б назвати, хіба що до того виміру, який лише натякає про себе осінньої ночі, коли поля лежать розпатлані у місячному сяйві й у речі

вселяється якийсь дикий дух – аномалія, що проростає з ущелини вогких і родючих тіней. Порожньоокій, виткий, зловорожий крик, який постає перед холодною порожнечою простору й блідим поглядом місяця. І саме до того місяця ми змушені були звертатися по розраду, коли прокидалися вночі, тремтячи й відчуваючи, що в нас проростає інше життя, яке шукає свого остаточного втілення в тілах, що завжди здавалися нам нашими власними, і кличе нас у глибини дивовижного врожаю.

Певне полегшення настало тоді, коли після багатьох тривожних здогадів і пошуків ми почали усвідомлювати, що ці сни – не хвороба окремих людей чи родин, а справжня пошесть, яка охопила всю громаду. Відтепер нам не потрібно було приховувати свою тривогу, коли ми зустрічалися на вулицях під тіннями розлогих дерев, що не скидали свого яскравого листя, насмішкуватого вбрання дивної пори року. Ми стали спільнотою диваків і відкрито визнавали свої химерні примхи та підозри, принаймні доти, доки денне світло дозволяло нам таку відвагу.

Переклад Карини Гамалій, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Поважали ми одного вже старого чоловіка, відомого кожному місцевого дивака, який ще за кілька тижнів до цього передбачив всі наші нещастя. Стариган Марбл тинявся містечком зі своїм точилом (і саме цим ремеслом він заробляв на хліб) та розказував, що саме зміг «прочитати в листі», неначе ці яскраві клаптики що майорять вітрі це сторінки потаємної книги, що в ній він вичитував золото-багрянні ієрогліфи.

– Лиш подивіться, закликав старий перехожих, як кров'ю стікають їх барви. Вже мали б всі обезкровитися, але ні, тепер... Тепер вони картини пишуть. Щось зсередини, з листя, намагається показати себе. Вони вже мертві, просто ганчірки, гляньте всі кволі тріпочуть, але щось ще в них чатує. Так, ці картини, ви бачите їх?

Так, ми їх побачили, хоч і з запізненням. І бачили не лише в кольорових малюнках того невмерлого листя. Вони показувались де-завгодно, хоча й завжди лише на мить. На стіні льоху, посеред сирого потрісканого каменю, часом проступав недорозвинений лик, потвора в подібі того лиця, що проникало й в темні закутки наших домівок. Інші обличчя, ці прокажені маски, виринали з рельєфу фільончастих стін чи дерев'яних підлог. Вони шпигували за нами якийсь час, а тоді знову поринали в сучкуваті тіні й відступали на дно. І годі було дати назву безлічі тих візерунків, що розпливалися на дошках старого паркану чи збоку на сараї. Ці зморщені перекручені різьблення нагадували сплетіння коріння й лоз, підземний хаос в усіх його закручених звитих орнаментах. Та нам були досить знайомі ці орнаменти... Ці обриси були подібні до тлінної осені освіченої в наших снах.

Як і той старий провидець, що точив наші ножі, сокири й вигнуті коси, тепер ми теж навчилися читати ту величну книгу, що живе в незліченних барвистих листках. Все ж, він набагато більше усвідомлював, що відбувалось в глибині душ кожного з містян, бо саме в цьому старигані вперше проявилися певні особливості поведінки, що потім стали притаманні багатьом з нас: людям і в містечку, і поза його межами. Звісно, Марбл завжди вирізнявся з-поміж всіх своєю химерною мовою та охочістю примовляти моторошні чи захопливі дивні фрази.

– Ночі дух кажаном пурх, промовляв він дітям, а до дорослого звертався: Рук нема, та вміє ними рухати. Лиця нема, та знає, де знайти його.

Що б там не було, та роботу свою він робив уміло й ретельно: крутив педалі механізму й приводив у рух точильний камінь, майстерно заточував кожне лезо, а тоді отримував платню як будь-який ремісник. Потім ми помітили, що старий став розсіяним у роботі. У заціпенінні він підносив затупілі металеві знаряддя до свого колеса не звертаючи уваги на іскри, що летіли прямо в обличчя. І в очах його було таке дике саяво, ніби він зсередини пашів сонце-гарячим жаром. Невдовзі Марблове товариство стало нам нестерпним. Тоді ми вважали причиною лише якесь загострення звичних його дивацтв, а не в безпрецедентних суттєвих змінах самої поведінки старого. І лише коли він зовсім припинив з'являтися на вулицях містечка, (чи будь-де взагалі, коли на те пішло), ми визнали власні побоювання щодо Марбла.

І неминуче ми пов'язали ці побоювання з іншими химерами тої осені, з цими чудернацькими знаменами, що кріпнули й оточували містечко. Зникнення старигана Марбла збігалось з новим явищем, що воно врешті решт проявилось в сутінках одного дня, коли від густих крон дерев немов пішло невиразне саяво. З настанням ночі, ця чудасія вже не піддавалася сумніву. На тлі чорного неба м'яко світилося різнобарвне листя. Ця невчасно породжена ним нічна веселка повсюди розсипалася примарними відблисками. Вони зафарбовували ніч у цілу палітру кольорів: золото персиків і помаранч гарбузів, жовтий меду й бурштиновий вина, червоний яблук і фіолетовий слив.

Сяючи з-середини своїх листяних обрисів, кольори котилися пільмою й вкраплялися в наші вулиці, наші поля, наші обличчя.

Все було осяяне феєрверком новоприбулої осені.

Переклад Карини Брязкун, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Тієї ночі ми не виходили з домівок, лише спостерігали з вікон. Тож не дивно, що так багато з нас бачили того, хто блукав цієї осяяної всіма барвами веселки ночі і хто приєднався до загальних веселощів та святкування. Приголомшене екстазом темного свята, воно рухалося, немов у трансі, стискаючи в руці великий ритуальний ніж, вістря якого мерехтіло тисячею яскравих вогників. Спочатку хтось помітив його самотнього між дерев; їхні барви осяювали його обличчя та пошарпаний одяг. Згодом воно одне-самісіньке навідалося на подвір'я наших будинків залякле опудало, зшите з клаптів барв і тіней. Пізніше дехто бачив, як воно повільно й розмірено крокувало вздовж високих дерев'яних парканів, що тепер були оповиті мерехтливим кольоровим саявом. Врешті його побачили на одному з перехресть у центрі міста, але тепер, як ми розгледіли, воно вже було з кимось.

У темряві ночі перед ним стояли дві постаті, яких ніхто з нас не знав: молода жінка і малий хлопчик, який міцно тримав її за руку. Ми звикли до того, що чужинці бродять вулицями нашого містечка або навіть навідуються до якоїсь із навколишніх ферм люди, що проїждять повз, подекуди на часину збившись із дороги. І для мандрівників ще не було надто пізно зовсім не пізно. Але їм не слід було там бути, тим двом. Не тієї ночі. Ось вони стоять, заціпенілі, перед істотою, про існування якої й гадки не мали, перед тим, що стисало ніж у своїй руці так само, як жінка тепер стискала малого хлопчика.

Ми могли б щось зробити, але не зробили нічого; ми могли б спробувати їх врятувати. Але правда в тому, що ми хотіли, щоб із ними щось сталося, ми хотіли, щоб їх змусили замовкнути. Такою була наша жага. Лише тоді ми були б певні, що вони не розкажуть того, що знали. Ми боялися не того, що чужинці могли дізнатися про дерева, які так неприродно світилися вночі; і не про пронизливі звуки, що тепер переростали у зловісний сміх; і навіть не про фермерське поле, де купа землі прикривала бездонну яму. Ми боялися того, що вони могли знати про нас, що вони безсумнівно вже дізналися. І ми втратили останню надію, коли побачили тремтячу руку, що не змогла підняти ніж, і змучене обличчя, що могло лише дивитись, як ті дві жахливі жертви законні жертви! втікали від нього назавжди. Після цього ми повернулися до своїх домівок, що вже смерділи гнилизною тіней, і поринули в сон без сновидінь.

Однак на світанку стало очевидно, що вночі таки щось трапилося. Повітря було тихим, земля всюди була холодною. А дерева тепер стояли голі, без листя, і все те листя лежало темне й зів'яле на землі ніби смерть, що була забарилася, раптово наздогнала їх. Невдовзі старий фермер знайшов старигана Марбла.

Тіло лежало на полі, горілиць на купі землі, поряд із рештками розібраного опудала. Коли ми перевернули труп, то побачили, що застигли очі старого були такими ж тьмяними, як і той попелястий осінній ранок, а його ліва рука була порізана ножем, затиснутим у правій руці.

Кров залила землю й забруднила тіло самогубця. Але ті з нас, хто перевертав це мляве, майже невагоме тіло і торкався темної рани, не виявили нічого, що нагадувало б кров. Ми, звісно, добре знали, на що схожа ця таємнича темрява; ми знали, що саме проникло в цього старигана, який тепер лежав перед нами, і затягнуло його в свій жахливий світ. Його мрії завжди сягали набагато глибше за наші. Тож ми поховали його глибоко в бездонній могилі.

Jack London. WHITE FANG

(Excerpt)

Then came the day when the last bandage and the last plaster cast were taken off. It was a gala day. All Sierra Vista was gathered around. The master rubbed his ears, and he crooned his lovegrowl. The master's wife called him the 'Blessed Wolf,' which name was taken up with acclaim and all the women called him the Blessed Wolf.

He tried to rise to his feet, and after several attempts fell down from weakness. He had lain so long that his muscles had gone out of them. He felt a little shame because of his weakness, as though, forsooth, he was failing the gods in the service he owed them. Because of this he made heroic efforts to arise, and at last he stood on his four legs, tottering and swaying back and forth.

'The Blessed Wolf!' chorused the women.

Judge Scott surveyed them triumphantly.

‘Out of your own mouths be it,’ he said. ‘Just as I contended right along. No mere dog could have done what he did. He’s a wolf.’

‘A Blessed Wolf,’ amended the Judge’s wife.

‘Yes, Blessed Wolf,’ agreed the Judge. ‘And henceforth that shall be my name for him.’

‘He’ll have to learn to walk again,’ said the surgeon; ‘so he might as well start in right now. It won’t hurt him. Take him outside.’ And outside he went, like a king, with all Sierra Vista about him and tending on him. He was very weak, and when he reached the lawn he lay down and rested for a while.

Then the procession started on, little spurts of strength coming into White Fang’s muscles as he used them and the blood began to surge through them. The stables were reached, and there in the doorway lay Collie, a half-dozen pudgy puppies playing about her in the sun.

White Fang looked on with a wondering eye.

Collie snarled warningly at him, and he was careful to keep his distance. The master with his toe helped one sprawling puppy toward him. He bristled suspiciously, but the master warned him that all was well. Collie, clasped in the arms of one of the women, watched him jealously and with a snarl warned him that all was not well.

The puppy sprawled in front of him. He cocked his ears and watched it curiously. Then their noses touched, and he felt the warm little tongue of the puppy on his jowl. White Fang’s tongue went out, he knew not why, and he licked the puppy’s face.

Hand-clapping and pleased cries from the gods greeted the performance. He was surprised, and looked at them in a puzzled way. Then his weakness asserted itself, and he lay down, his ears cocked, his head on one side, as he watched the puppy. The other puppies came sprawling toward him, to Collie’s great disgust; and he gravely permitted them to clamber and tumble over him. At first, amid the applause of the gods, he betrayed a trifle of his old self-consciousness and awkwardness. This passed away as the puppies’ antics and mauling continued, and he lay with half-shut, patient eyes, drowsing in the sun.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.)

Джек Лондон. БІЛЕ ІКЛО

(Уривок)

Настав день, коли останню пов’язку й останній пластир було знято. Це був по-справжньому святковий день. Уся Сьєрра-Віста зібралася довкола нього. Хазяїн чухав йому за вухами, а він задоволено гарчав. Дружина хазяїна кликала його «Благословенним Вовком». Усі жінки схвально сприйняли цю кличку й теж почали називати його так.

Він намагався звестися на ноги, проте після кількох невдалих спроб упав від втоми. Він занадто довго лежав і його м’язи зовсім ослабли. Йому було трохи соромно через свою слабкість, наче цим він підвів богів, яким повинен був служити. Саме через це, Біле Ікло доклав героїчних зусиль, щоб піднятися і, зрештою, став на всі чотири лапи, похитуючись з боку на бік.

– Благословенний Вовк! вигукнули жінки в один голос.

Суддя Скотт переможно глянув на них.

– Те що ви зараз кажете, почав він. Я весь час намагався вам довести. Жоден собака не здатен на те, що зробив він. Він вовк.

– Благословенний Вовк, виправила його дружина.

– Саме так, Благословенний Вовк, погодився суддя. Відтепер це буде його ім’я.

– Йому доведеться заново вчитися ходити, мовив хірург. І він може почати це робити просто зараз. Це йому не зашкодить, тож виведіть його на вулицю. Він вийшов на вулицю, немов король, у супроводі всіх мешканців Сьєрра-Вісти, які наглядали за ним і спостерігали за кожним його кроком. Він був ще дуже слабкий, і, щойно дійшов до галявини, мусив лягти і трохи перепочити.

Урочиста процесія рушила далі, маленькі сплески сили проходили крізь м’язи Білого Ікла кожного разу, коли він використовував їх, і кров почала приливати до них. Нарешті він дійшов до стайні. Там, посеред дверного прорізу лежала Коллі, а навколо неї й бавилися на сонці шестеро пухленьких цуценят.

Біле Ікло вражено дивився на них.

Коллі застережливо гаркнула на нього, і він обачно тримався на відстані. Хазяїн носиком черевика легесенько підштовхнув одне розпластане на землі цуценя ближче до нього. Біле Ікло підозріло наїжачився, але хазяїн його запевнив його, що все добре. Коллі, затиснута у руках однієї з жінок, пильно спостерігала за ним, і своїм гарчанням повідомляла, що не все було гаразд.

Цуценя розляглося прямо перед ним, і Біле Ікло, нашорошивши вуха, з цікавістю спостерігав за малечею. Вони доторкнулися одне одного носами і він відчув маленький теплий язичок на своїй морді. Біле Ікло сам не збагнувши навіщо, висунув язик і лизнув цуценя у відповідь.

Боги супроводили це дійство гучними оплесками та радісними вигуками. Він, здивований, спантеличено глянув на них. Потім його слабкість дала про себе знати, і він ліг, притиснувши вуха, схилив голову набік і спостерігав за цуценям. Інші цуценята підтягнулися до нього, на превелику огиду Коллі, і він покірно дозволив їм дертися на себе і перекидатися через нього. Спочатку, під оплески богів, він набув своєї колишньої ніяковості та незграбності, але це швидко минулося. Тим часом цуценята продовжили крутитися круг нього, а Біле Ікло лежав з напівзаплющеними очима і терплячим поглядом спостерігав за ними, дрімаючи на сонці.

Jennette McCurdy. I'M GLAD MY MOM DIED

(Excerpt)

"I don't want to act anymore," I say before I even realize I've said it.

Mom looks at me in the rearview mirror. A mixture of shock and disappointment fills her eyes. I immediately regret saying anything. "Don't be silly, you love acting. It's your favorite thing in the world," Mom says in a way that makes it sound like a threat.

I look out the window. The part of me that wants to please her thinks maybe she's right, maybe it is my favorite thing and I just don't know it, I just don't realize it. But the part of me that doesn't want to cry on cue, that doesn't want to act, that doesn't care about pleasing Mom and just wants to please me, that part of me screams at me to speak up. My face gets hot, compelling me to say something.

"No, I really don't want to. I don't like it. It makes me uncomfortable."

Mom's face looks like she just ate a lemon. It contorts in a way that terrifies me. I know what's coming next.

"You can't quit!" she sobs. "This was our chance! This was ouuuuur chaaaaance!"

She bangs on the steering wheel, accidentally hitting the horn. Mascara trickles down her cheeks. She's hysterical, like I was in the Hollywood Homicide audition! Her hysteria frightens me and demands to be taken care of.

"Never mind," I say loudly so Mom can hear it through her sobs.

Her crying stops immediately, except for one leftover sniffle, but as soon as that sniffle is over, it's complete silence. I'm not the only one who can cry on cue.

"Never mind," I repeat. "Let's just forget I said anything. Sorry."

I suggest we listen to Mom's current favorite album, Phil Collins's... But Seriously. She smiles at the suggestion and puts it in the CD player. She flips to "Another Day in Paradise," and the song starts blasting through the speakers. Mom sings along. She eyes me in the rearview mirror.

"Come on! Why aren't you singin' along, Net?!" she asks giddily, her mood having switched.

So I start singing along. And I throw on my best fake smile to go with it. Maybe I wasn't able to bring the tears for Without a Trace, but I was able to bring the smile for Mom on our drive home. Either way, it's performing.

Переклад Карини Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.)

Дженнет Маккарді. ЯК ДОБРЕ, ЩО МАМА ПОМЕРЛА

— Я більше не хочу грати, — кажу я, і лиш потім усвідомлюю, що саме.

Мама дивиться на мене через дзеркало заднього виду. Її очі наповнюються сумішню шоку та розчарування. Я одразу ж шкодую про сказане.

— Не мели дурниць, ти любиш грати. Любиш більше за все на світі, — говорить вона, і це звучить мов погроза.

Я дивлюся у вікно. Та частина мене, яка хоче вгодити їй, думає, що може вона й має рацію, може це моя пристрасть і я про це ще не знаю, не усвідомлюю. Але та частина, яка не хоче плакати по команді, не хоче бути акторкою, не переймається маминим задоволенням й просто хоче, щоб щасливою була я, ця частина благає мене висловитись. Моє лице шаріє, спонукаючи сказати хоч щось.

— Ні, я справді не хочу. Мені не подобається акторство. Мені воно неприємне.

Мамине обличчя виглядає, немов вона щойно з'їла лимон. Воно викривляється так, що жахає мене. Я знаю, що буде далі.

– Ти не можеш припинити!, – схлипує вона. – Це був наш шанс! Це був нааааш шаааааанс!
Вона б'є кермо, випадково задіваючи гудок. Туш стікає вниз по щоках. Вона в істерії, як я на кастингу в «Голівудське вбивство». Її істерія лякає мене й вимагає, щоб я про все попідкувалася.
– Не зважай, кажу я голосно, щоб мама почула через свої ридання.
Плач одразу припиняється, залишається лише шморгання, але щойно й воно проходить, настає повна тиша. Не лише я вмію плакати по команді.
– Не зважай, повторюю я. Давай просто забудемо, що я щось сказала. Вибач.
Я пропоную мамі послухати її улюблений на цей момент альбом, «...But Seriously» Філа Коллінза. Вона посміхається у відповідь, вмикає CD-програвач і перемикає на «Another Day in Paradise». Пісня волає в динаміки. Мама підспівує. Вона оглядає мене в дзеркало заднього виду.
– Нумо! Чому ти принишкла, Нет?! легковажно питає вона. Її настрої вже перемкнувся.
Тож я підспівую. І я приміряю свою найкращу награну посмішку на додачу. Може в мене й не вийшло викликати сльози для «Без сліду», але я змогла показати усмішку по дорозі додому мамі. В обох випадках, це акторство.

Stephanie Meyer. TWILIGHT

Preface

(Excerpt)

I'd never given much thought to how I would die – though I'd had reason enough in the last few months – but even if I had, I would not have imagined it like this.

I stared without breathing across the long room, into the dark eyes of the hunter, and he looked pleasantly back at me.

Surely it was a good way to die, in the place of someone else, someone I loved. Noble, even. That ought to count for something.

I knew that if I'd never gone to Forks, I wouldn't be facing death now. But terrified as I was, I couldn't bring myself to regret the decision. When life offers you a dream so far beyond any of your expectations, it's not reasonable to grieve when it comes to an end.

The hunter smiled in a friendly way as he sauntered forward to kill me.

Переклад Катерини Скачок, ФА-41 (2023–24 н.р.)

Стефані Маєр СУТІНКИ

Передмова

(Уривок)

Я ніколи не замислювалася над тим, яка смерть чекає на мене, попри те, що останні місяці були причини почати. Проте того, що випало на мою долю, я, навіть, у найстрашнішому сні не могла уявити.

Через довжелезну кімнату я, затамувавши подих, задивлялася у темні очиська мисливцеві, що не зводив з мене лагідного погляду.

Непогано було б отак померти, жертвуючи собою заради того, кого безтями кохаєш. Навіть, якимось благородно. Що б це все могло означати.

Якби я тоді не потяглася до Форксу, не стояла б нині перед обличчям смерті. Однак ніщо не може змусити мене пошкодувати про це рішення, хоч би як лячно мені було. Не треба журитися, що жити лишилося недовго, коли доля дала тобі все і навіть трохи більше.

З привітною посмішкою на лиці мисливець попрямував до мене, своєї жертви, щоб убити.

Jojo Mojes. ME BEFORE YOU

(Excerpt)

Clark,

A few weeks will have passed by the time you read this (even given your newfound organizational skills, I doubt you will have made it to Paris before early September). I hope the coffee is good and strong and the croissants fresh and that the weather is still sunny enough to sit outside on one of those metallic chairs that never sit quite level on the pavement. It's not bad, the Marquis. The steak is also good, if you fancy coming back for lunch. And if you look down the road to your left you will hopefully see L'Artisan Parfumeur where,

after you read this, you should go and try the scent called something like Papillons Extrême (can't quite remember). I always did think it would smell great on you.

Okay, instructions over. There are a few things I wanted to say and would have told you in person, but (a) you would have got all emotional and (b) you wouldn't have let me say all this out loud. You always did talk too much.

So here it is: the check you got in the initial envelope from Michael Lawler was not the full amount, but just a small gift, to help you through your first weeks of unemployment, and to get you to Paris.

When you get back to England, take this letter to Michael in his London office and he will give you the relevant documents so you can access an account he has set up for me in your name. This account contains enough for you to buy someplace nice to live and to pay for your degree course and your living expenses while you are in full-time education.

...

You're going to feel uncomfortable in your new world for a bit. It always does feel strange to be knocked out of your comfort zone. But I hope you feel a bit exhilarated too. Your face when you came back from diving that time told me everything; there is a hunger in you, Clark. A fearlessness. You just buried it, like most people do.

I'm not really telling you to jump off tall buildings, or swim with whales or anything (although I would secretly love to think you were), but to live boldly. Push yourself. Don't settle. Wear those stripy legs with pride. And if you insist on settling down with some ridiculous bloke, make sure some of this is squirreled away somewhere. Knowing you still have possibilities is a luxury. Knowing I might have given them to you has alleviated something for me.

So this is it. You are scored on my heart, Clark. You were from the first day you walked in, with your ridiculous clothes and your bad jokes and your complete inability to ever hide a single thing you felt. You changed my life so much more than this money will ever change yours.

Don't think of me too often. I don't want to think of you getting all maudlin. Just live well.

Just live.

Love,

Will

Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.)

(Уривок)

Кларк,

Пройде кілька тижнів, перш ніж ти прочитаєш ці рядки (навіть з урахуванням твоїх нещодавно отриманих організаторських здібностей, я сумніваюся, що ти встигнеш в Парижа до початку вересня). Сподіваюся, кава буде смачною і міцною, круасани свіжими, а погода все ще достатньо сонячною, щоб ти могла сидіти на вулиці на одному з тих самих металевих стільців, які ніколи не стоять рівно на тротуарі. Досить непогано, Маркізо. Стейк теж хороший, якщо ти раптом захочеш повернутися на обід. А якщо ти подивишся униз дорогою ліворуч, то, сподіваюся, побачиш L'Artisan Parfumeur, куди неодмінно зайди, як прочитаєш мого листа, і спробуй аромат, який називається щось на кшталт Papillons Extrême (не можу точно пригадати). Я завжди думав, що він буде чудово пахнути на тобі.

Гаразд, з інструкціями покінчено. Є кілька речей, які я хотів би сказати і сказав би тобі особисто, але (а) ти б дуже розхвилювалася і (б) не дозволила б мені вимовити все це вголос. Ти завжди забагато говорила.

Отже, ось що: той чек, який ти знайшла в першому конверті від Майкла Лоулера, був не повною сумою, а лише невеликим подарунком, аби допомогти тобі пережити перші тижні без роботи і дістатися до Парижа.

Коли ти повернешся до Англії, віднеси цього листа Майклу в його лондонський офіс, і він надасть тобі відповідні документи, щоб ти мала змогу отримати доступ до рахунку, який він люб'язно відкрив для мене на твоє ім'я. На ньому достатньо коштів, щоб ти могла купити собі гарне житло, сплатити за освіту та проживання, поки навчатимешся на денній формі.

...

Тобі буде трохи некомфортно у твоєму новому світі. Воно завжди так, страшно, коли вибивають із зони комфорту. Та сподіваюся, що ти підбадьоришся. Твоє обличчя тоді, після повернення з підводного плавання, показало мені усе; в тобі живе голод, Кларк. Безстрашність. Просто ти її поховала, як і більшість людей.

Не закликаю тебе стрибати з високих будівель або плавати з китами, або щось подібне (хоча, по секрету, мені хотілося б думати, що ти це зробиш), але закликаю жити на повну. Підштовхуй себе. Не засиджуйся. З гордістю носи ті смугасті колготи. А якщо ти наполягатимеш на тому, щоб зійтися з якимось дурнуватим хлопцем, переконайся, що деякі з твоїх запасів десь заховані. Знання того, що ти все ще маєш можливості – розкіш. Усвідомлення, що я дав їх тобі, приглушує і мій біль.

На цьому все. Ти назавжди оселилася в моєму серці, Кларк. Ще тоді, коли прийшла до мене першого дня, у дурнуватому одязі та зі своїми несмішними жартами і цілковитою неспроможністю приховати будь-яке почуття. Ти змінила моє життя набагато більше, ніж ці гроші зможуть будь-коли змінити твоє.

Не думай про мене занадто часто. Не хочу, щоб ти сумувала. Просто живи на повну.

Просто живи.

З любов'ю,
Вілл

Adam Nevill. THE RITUAL

(Excerpt)

Part 1, Chapter 1

Luke's mouth went all tight and his eyes narrowed. 'New shoes. Wrong socks. Phil's even wearing jeans today. What did you tell him? Jesus Christ Almighty!'

'Ssh. I know, I know. But breaking their balls is only going to make things worse at this moment in time. Much worse. So we need to put the safety catch back on. Me included. OK?'

'Understood.'

'Anyway, I reckon I got it figured out.'

Luke swatted the khaki hood off his head; lowered his face to the map. 'Show me.'

Hutch pressed a finger to an approximation of where he believed them to now be floundering, and behind schedule, on the map. 'Another afternoon and a full day in the rain up here is going to ruin things beyond repair. So forget Porjus. We're just not going to make it. But if we drop south east. Here. Through this forest, which you can just see in the distance. See it?' Luke nodded at where Hutch was pointing; at a dark spiky strip of distant woodland, half concealed by drifting white vapours. 'If we slip through the section where it's narrow, here, we should come out near the Stora Luleälven River by early evening, maybe earlier. We can follow a trail along it eastwards. And downriver there's a couple of tourist huts at Skaite. Bit of luck and we'll be at the river by nightfall. If we shift it. We can walk downriver to Skaite tonight. Or, worse-case scenario, we camp by the river and hit the huts tomorrow morning. We can put our feet up for a day at Skaite and demolish Dom's Jack Daniel's before an open fire. Smoke some cigarettes. Then I'll look at arranging some transport back to Gällivare the day after. And in the forest this afternoon we'll be less exposed to the rain, which is showing no signs of stopping.' Hutch looked at the sky, squinted, then turned his gaze upon Dom and Phil; the twin huddled lumps, coated in Gore-Tex, seated and silent, just out of earshot. 'Not much walking left for this pair. So I'm afraid, buddy, that the expedition is over today, more or less.'

Переклад Діани М'яскої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.)

Адам Невіллю РИТУАЛ

Part 1, Chapter 1

(Уривок)

Рот Люка стулився, а очі звузилися. Нові черевики. Не ті шкарпетки. Філ сьогодні навіть у джинсах. Що ти йому сказав? Господи Боже Всемогутній!

– Цить. Я знаю, знаю. Але якщо пригрозити їм, то зараз буде тільки гірше. Набагато гірше. Тож нам треба притримати коней. На мене також. ГАРАЗД?

– Зрозумів.

– Так чи інакше, я вважаю, що знайшов вихід із ситуації.

Люк змахнув каптур кольору хакі й опустив обличчя до мапи. Покажи мені.

Хатч натиснув пальцем на місце на мапі, де, на його думку, вони зараз блукають, відстаючи від графіка. Ще півтора дня під дощем тут, нагорі, безповоротно все зіпсує. Тож забудьте про Порджас. Ми просто не встигнемо. Але якщо піти на південний схід... Ось тут. Через цей ліс, що видніється вдалині. Бачиш? Люк кивнув на те, куди вказував Хатч на темну колючу смугу далекого лісу, наполовину приховану клубами білих випарів. Якщо ми прослизнемо через вузьку ділянку, ось тут, то

вийдемо до річки Стора-Лулеельвен до вечора, а може й раніше. Уздовж неї можна йти стежкою на схід. А нижче по річці є кілька туристичних хатин у Скайті. Трохи пощастить, і ми будемо біля річки до ночі. Якщо переправимось. Ми можемо піти вниз по річці до Скайта сьогодні вночі. Або, в гіршому випадку, отаборитися біля річки, а завтра вранці заселитися в хатини. Можемо перепочити день у Скайті та видудлити «Джек Деніелс» перед відкритим багаттям. Викурити кілька цигарок. Потім я подивлюся, як організувати транспорт до Єлліваре наступного дня. А після обіду в лісі ми будемо менш вразливі до дощу, який і не думає припинятися. Хатч подивився на небо, примружився, потім перевів погляд на Дома та Філа близнюки, згорнувшись калачиком, вкриті гортесом, сиділи й мовчали, як миші під віником. Цим двом недовго залишилося ходити. Боюся, друже, що експедиція так чи інакше на сьогодні скінчилася.

Adam Nevill. THE RITUAL

One

Four hours earlier

(Excerpt)

At midday, Hutch stopped walking and turned to look back at the others; three colourful figures appearing insignificant upon the misty vastness of the rocky landscape they meandered across. They were spread apart along a plain of flat grey rock, smoothed like a footpath by the retreating ice a few million years before. Every set of shoulders on his companions was hunched, every head was bowed to observe the monotony of one foot before the other.

In hindsight, only he and Luke were fit enough for the three-day hike. Phil and Dom were carrying too much weight and the blisters on the heels of Phil's feet were now raw meat. Of more concern, Dom had twisted his knee on the first day in a vast boulder field, and after walking on it for a day and a half he now limped and winced with every step.

Through their discomforts Dom and Phil were missing everything of interest: the sudden strip marshes, the faces in the rock formations, the perfect lakes, the awesome Måskoskårså valley grooved into the earth during the Ice Age, the golden eagle circling above it, and the views of a landscape it was impossible to believe existed in Europe. Even in the rain and bad light the country could be astonishing. But by the afternoon of the very first day, Dom and Phil had their heads down and eyes half closed.

'Take a load off, guys.' Hutch called back to the other three. Luke looked up and Hutch beckoned with his head for Luke to catch up to him.

Hutch eased his pack off his back, sat down, and pulled the map from the side pocket of his rucksack. His back was aching from walking so slowly at the pace set by Dom and Phil. He could feel his irritation evolving into anger, manifesting as a tightening across his chest; it seemed to bustle behind his teeth too, as if his jaws were clamping down on a long hot monologue of curses he wished to rain down upon the two men who were turning this trip into what now felt like a death march.

'What's up?' Luke asked, squinting through the fine drizzle that made his square features shiny. The rain and his sweat created a froth around his unshaven mouth and upon his blond eyebrows.

'Judgement call. Change of plan.'

Переклад Світлана Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)

Адам Невілл. РИТУАЛ

Розділ 1

Чотирма годинами раніше

(Уривок)

Опівдні Гатч зупинився й озирнувся поглянути на інших. Три барвисті постаті здавалися такими незначущими на тлі імлістих просторів скелястої місцевості, якою безцільно брели. Вони розійшлися врізнобіч рівниною, усяною пласким камінням, що виклалось, немов доріжка, унаслідок руху льодовика кілька мільйонів років тому. Кожен з товаришів Гатча йшов згорбившись та нахиливши вниз голову, спостерігаючи за монотонним пересуванням власних ніг.

Озираючись назад, єдиними, хто був у доволі хорошій формі для того, щоб вирушати в триденний похід, були вони з Люком. Філ і Дом набрали з собою забагато речей, а водянки на Філових стопах зараз нагадували криваве місиво. Ще більше непокоїло те, що в перший день походу на величезному полі валунів Дом вивихнув собі коліно і тепер він майже другий день кульгає й морщиться після кожного зробленого кроку.

Дискомфорт перешкоджав цим двом насолодитись тим, що захоплювало: унікальними смугами солоних боліт, скелями, які нагадували обличчя людей, мальовничими озерами, дивовижною долиною Маскоскарса, яка утворилась ще під час льодовикового періоду, беркутом, що кружляв над нею і краєвидами, які ну просто не вірилось, що могли існувати в Європі. Від цієї країни перехоплювало дух навіть коли йшов дощ або починало сутеніти. Однак ще до настання вечора першого ж дня, Дом і Філ вже брели з нахиленими головами напів дрімаючи.

– Хлопці, зробімо привал! – гукнув Гатч. Люк підвів на нього погляд і той махнув йому головою, запрошуючи приєднатись.

Гатч зняв з себе наплічника, вмовився та дістав карту з бокової кишені. Через те, що довелось йти повільно, щоб підлаштуватись під темп Дома і Філа, спину Люка пронизувало болем. Він відчував, як його роздратування переростає в гнів, від якого починало здавлювати в грудях. Здавалось, що гнів взяв контроль і над його щелепами, які стискалися від бажання обрушити весь той довгий монолог із прокльонів на двох чоловіків, котрі перетворюють цю подорож на якийсь похоронний марш.

– Щось не так? – поцікавився Люк, мружачись через мряку, від якої гострі риси його обличчя блищали. На щетині навколо рота та на світлих бровах суміш із дощу та поту утворила піну.

– Я гадаю, що нам треба змінити план.

F. Ono. THE SHADOW OF THE MOON, THE SEA OF SHADOWS

(Excerpt)

She roused her body from the bed, put on her high school *seifuku* uniform, and went downstairs. No matter how bad things got, she could manage the daily routine. She washed her face and walked into the kitchen.

“Morning,” she said.

Her mother was at the sink, making breakfast. “You’re up already?” She glanced back over her shoulder as she spoke. A look of concern crossed her face. “You’re getting red again,” she said.

For a moment, Youko had no idea what she was talking about. Then she hurriedly pulled her hair back from her forehead. She usually braided her hair before she came down to the kitchen. She’d combed it out the night before and left it undone.

“Why not dye it, just to see how it turns out?”

Youko shook her head. Her hair brushed against her cheeks. Her hair had always been unusually auburn for a Japanese. Exposure to the sun and water only bleached out more of the black. Her hair now reached the middle of her back. The ends were so light they looked pink.

“Maybe if you trimmed it a bit?” her mother pressed.

Youko didn’t answer. She bowed her head, quickly twisting her hair into three braids. Doing so darkened the tint somewhat.

“I wonder what side of the family you got it from,” her mother mused with a grim little sigh. “You know, your homeroom teacher asked me the same question. He even wondered if you were adopted. Imagine that! He thought it’d be a good idea if you dyed it, too.”

Youko said, “Dyeing your hair is against the rules^[1].”

Her mother busied herself with the coffee. “Then get it cut. At least so it won’t stand out so much.” She said in her matter-of-fact voice, “A girl’s reputation matters the most. She shouldn’t draw attention to herself or give anybody any reason to question her character. It’s not the kind of thing you want happening to you, that’s all I’m saying.”

Youko studied the kitchen table.

“You know how people look at your hair and raise an eyebrow. Stop at the salon on your way home from school today and get it cut. I’ll give you the money.”

Youko groaned to herself.

“Did you hear what I just said?”

“Yeah.”

Youko stared out at the charcoal-gray day brightening outside the window. It was the middle of February. The winter sky was cold and wide and cruel.

Ф. Оно. ТІНЬ МІСЯЦЯ, МОРЕ ТІНЕЙ

(Уривок)

Вона піднялася з ліжка, вдягнула *сейфуку*¹ та спустилася вниз. Не має значення наскільки все погано, потрібно продовжувати жити звичним життям. Йоко вмилася та зайшла на кухню.

– Доброго ранку, – сказала вона.

Мати стояла біля раковини та готувала сніданок.

– Ти вже прокинулася? – вона стурбовано глянула на доньку. – Знову стає рудим.

Спочатку Йоко не зрозуміла, про що йде мова. Потім вона швидко прибрала пасма волосся зі свого обличчя. Йоко завжди заплітала своє волосся перед тим, як йти снідати. За ніч воно сильно скуйовдилось.

– Чому б не пофарбувати його? Подивитися, що з цього вийде?

Йоко хитнула головою. Її волосся завжди було незвичайно каштановим для японців. Вплив сонця та води ще більш знебарвив його так, що кінчики здавалися майже рожевими. Зараз волосся сягало їй середини спини.

– Може, тобі слід їх підрізати? – наполягала мати.

Йоко не відповіла. Вона швидко заплела своє волосся в три коси, оскільки це робило його трохи темнішим.

– Цікаво, від кого ти могла успадкувати цей колір? – роздумувала мати, трохи насупившись.

– Твій класний керівник поставив мені декілька запитань. Він навіть поцікавився, чи ти наша рідна донька. Можеш це уявити? І він також вважає, що краще б ти пофарбувала своє волосся.

– Це проти шкільних правил, – відповіла Йоко.

Її мати тим часом варила каву.

– Тоді підріж його. Принаймні, не будеш так виділятися, – сказала вона прозаїчним тоном.

– Для дівчини найголовніше – її репутація. Їй не слід привертати до себе увагу чи давати привід сумніватися у собі. Ти б не хотіла, щоб з тобою це сталося, ось що я маю на увазі.

Йоко уважно вивчала кухонний стіл.

– Ти знаєш, що люди дивляться на твоє волосся і невдоволено хитають головою. Зайди до перукарні після школи. Я дам тобі гроші.

Йоко тихо застогнала.

– Ти чула, що я сказала тобі?

– Так.

Йоко дивилася, як за вікном починається темно-сірий день. Стояла середина лютого. Зимове небо було холодним, великим та жорстоким.

¹*Сейфуку* – назва шкільної форми в Японії

George Orwell. 1984

(Excerpt)

He picked up the children's history book and looked at the portrait of Big Brother which formed its frontispiece.

The hypnotic eyes gazed into his own. It was as though some huge force were pressing down upon you—something that penetrated inside your skull, battering against your brain, frightening you out of your beliefs, persuading you, almost, to deny the evidence of your senses.

In the end the Party would announce that two and two made five, and you would have to believe it.

It was inevitable that they should make that claim sooner or later: the logic of their position demanded it. The heresy of heresies was common sense.

And what was terrifying was not that they would kill you for thinking otherwise, but that they might be right.

For, after all, how do we know that two and two make four? Or that the force of gravity works? Or that the past is unchangeable?

If both the past and the external world exist only in the mind, and if the mind itself is controllable what then?

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.)

Джордж Орвел. 1984

(Уривок)

Він узяв дитячу книжку з історії і подивився на портрет Старшого Брата, зображений на титульній сторінці.

Його гіпнотичні очі вп'ялися у Вінстонові. Здавалося, ніби якась величезна сила тиснула на тебе – щось, що проникало всередину твого черепа, билося об твій мозок, лякало, позбавляючи переконань, змушуючи тебе майже відкинути свідчення власних відчуттів.

Зрештою, одного дня Партія оголосить, що два плюс два дорівнює п'ять, і вам доведеться повірити в це.

Рано чи пізно вони неминуче зроблять таку заяву: цього вимагала логіка їхньої позиції.

Єрессю єрессей був здоровий глузд.

І найбільший жах наводило зовсім не те, що вони вб'ють вас за інакомислення, а те, що вони можуть мати рацію.

Бо, врешті-решт, звідки ми знаємо, що два плюс два дорівнює чотири? Або що сила тяжіння існує? Або що минуле незмінне?

Якщо й минуле й зовнішній світ існують лише у свідомості, і якщо сама свідомість піддається контролю, то що тоді?

Sylvia Plath. GLASS JAR

(Excerpt)

For the first time in my life, sitting there in the sound-proof heart of the UN building between Constantin who could play tennis as well as simultaneously interpret and the Russian girl who knew so many idioms, I felt dreadfully inadequate. The trouble was, I had been inadequate all along, I simply hadn't thought about it.

The one thing I was good at was winning scholarships and prizes, and that era was coming to an end.

I felt like a racehorse in a world without race-tracks or a champion college footballer suddenly confronted by Wall Street and a business suit, his days of glory shrunk to a little gold cup on his mantel with a date engraved on it like the date on a tombstone.

I saw my life branching out before me like the green fig-tree in the story.

From the tip of every branch, like a fat purple fig, a wonderful future beckoned and winked. One fig was a husband and a happy home and children, and another fig was a famous poet and another fig was a brilliant professor, and another fig was Ee Gee, the amazing editor, and another fig was Europe and Africa and South America, and another fig was Constantin and Socrates and Attila and a pack of other lovers with queer names and off-beat professions, and another fig was an Olympic lady crew champion, and beyond and above these figs were many more figs I couldn't quite make out.

I saw myself sitting in the crotch of this fig-tree, starving to death, just because I couldn't make up my mind which of the figs I would choose. I wanted each and every one of them, but choosing one meant losing all the rest, and, as I sat there, unable to decide, the figs began to wrinkle and go black, and, one by one, they plopped to the ground at my feet.

Переклад Карини Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.)

Сильвія Плат. СКЛЯНИЙ КУПОЛ

(Уривок)

Уперше в житті, сидячи тут в звуконепроникному серці штабу ООН між Константином, який грав у теніс так само добре, як і синхронно перекладав, і росіяркою, що знала купу ідіом, я почувалася жадливою бездарністю. Проблема полягала в тому, що я завжди була бездарністю, просто не думала про це.

Єдина річ, що мені вдавалася це отримувати стипендії та нагороди, але й цьому наставав кінець.

Я почувалася скаковою кобилою у світі без іподромів чи університетським футбольним чемпіоном, який після випуску опинився перед Волл-стріт у діловому костюмі, а вся його слава зміліло вміщалася на каміні, в маленькому золотому кубці з вибитою на ньому датою, немов на надгробку.

Я бачила, як розгалужується переді мною моє ж життя, як та зелена смоківниця з оповідання.

З кінчику кожної гілки мене підморгуючи манило прекрасне майбутнє, немов зріла фіолетова смоква. Одна смоква то чоловік і щасливий дім з дітьми, інша відома поетеса, ще інша геніальна професорка, наступна Е Джи, чудова редакторка, далі Європа, Африка і Південна Африка, ще одна Константін-Сократ-Аттіла і ціла зграйка інших коханців з чудними іменами й ще чуднішими професіями, наступна олімпійська чемпіонка, а ще біля безліч смокв над і під цими, так багато, що я не могла й порахувати.

Я уявляла як сиджу в кроні смоківниці й помираю з голоду лише тому, що не можу вирішитись, котру зі смокв обрати. Я хотіла всі і кожную з них, але обравши одну я втратила б решту, і поки я сиділа там паралізована в нерішучості, смокви покривалися зморшками, гнили й одна за одною падали вниз, до моїх ніг.

Jodi Picoult. MY SISTER'S KEEPER

(Excerpt)

Monday

If Mr. Webster had decided to put the word *freak* in his dictionary, *Anna Fitzgerald* would be the best definition he could give. It's more than just the way I look: refugee-skinny with absolutely no chest to speak of, hair the color of dirt, connect-the-dot freckles on my cheeks that, let me tell you, do not fade with lemon juice or sunscreen or even, sadly, sandpaper.

My parents tried to make things normal, but that's a relative term. The truth is, I was never really a kid. To be honest, neither were Kate and Jesse. I guess maybe my brother had his moment in the sun for the four years he was alive before Kate got diagnosed, but ever since then, we've been too busy looking over our shoulders to run headlong into growing up.

Kate has acute promyelocytic leukemia. Actually, that's not quite true—right now she doesn't have it, but it's hibernating under her skin like a bear, until it decides to roar again. She was diagnosed when she was two; she's sixteen now.

Molecular relapse and *granulocyte* and *portacath*—these words are part of my vocabulary, even though I'll never find them on any SAT. I'm an allogeneic donor—a perfect sibling match. When Kate needs leukocytes or stem cells or bone marrow to fool her body into thinking it's healthy, I'm the one who provides them. Nearly every time Kate's hospitalized, I wind up there, too.

There is an unexpected comfort to being at the oncology wing of the hospital, a sense that I am a member of the club. From the kindhearted parking attendant who asks us if it's our first time, to the legions of children with pink emesis basins tucked beneath their arms like teddy bears—these people have all been here before us, and there's safety in numbers.

We take the elevator to the third floor, to the office of Dr. Harrison Chance. His name alone has put me off. Why not Dr. Victor? "He's late," I say to Brian, as I check my watch for the twentieth time. A spider plant languishes, brown, on a windowsill. I hope he is better with people.

To amuse Kate, who is starting to lose it, I inflate a rubber glove and knot it into a coxcomb balloon. On the glove dispenser near the sink is a prominent sign, warning parents not to do this very thing. We bat it back and forth, playing volleyball, until Dr. Chance himself comes in without a single apology for his delay.

"Mr. and Mrs. Fitzgerald." He is tall and rail-thin, with snapping blue eyes magnified by thick glasses, and a tightly set mouth. He catches Kate's makeshift balloon in one hand and frowns at it. "Well, I can see there's already a problem."

Brian and I exchange a glance. Is this coldhearted man the one who will lead us through this war, our general, our white knight? Before we can even backpedal with explanations, Dr. Chance takes a Sharpie marker and draws a face on the latex, complete with a set of wire-rimmed glasses to match his own. "There," he says, and with a smile that changes him, he hands it back to Kate.

Джоді Піколт. АНГЕЛ ДЛЯ СЕСТРИ

(Уривок)

Понеділок

Якби містер Вебстер вирішив додати слово «псих» до свого словника, то “Анна Фіцджеральд” була б найкращим визначенням, яке б він міг навести. Це набагато більше, ніж просто мій зовнішній вигляд: худа наче біженець, без жодного натяку на груди, з волоссям, яке за кольором схоже на бруд, та крапинками ластовиння, які, повірте мені, не зникають ні від лимонного соку, ні від сонцезахисного крему, ні, на жаль, від наждачного паперу.

Мої батьки намагалися зробити речі нормальними, та все було дуже відносно. Справа в тому, що я ніколи й не була дитиною. Якщо чесно, дітьми також не були ні Кейт, ні Джессі.

Можливо, мій брат мав свій зоряний час в перші чотири роки свого життя, поки Кейт не отримала діагноз, та з тих пір нам довелося швидко подорослішати.

Кейт страждає на гостру промієлоцитарну лейкемію. Насправді, це не зовсім так зараз у неї її немає, але вона впала у сплячку під її шкірою, наче ведмідь, допоки він знову не загарчить. Кейт діагностували у два роки, тепер їй шістнадцять.

«Молекулярний рецидив», «гранулоцит», «портакат» ці слова є частиною мого словника, хоча я ніколи не знайду їх на жодному з випробувань SAT. Я алогенний донор ідеальний варіант для сестри. Коли Кейт потребує лейкоцити, стовбурові клітини чи кістковий мозок, щоб ввести в оману свій організм і змусити його вважати ніби вона здорова, я та, хто надає це все. Майже кожного разу коли Кейт госпіталізують, я їду з нею.

Я почуваюся неочікувано затишно, перебуваючи в онкологічному відділенні лікарні, ніби це якийсь клуб. Добросердечний паркувальник, який запитує, чи вперше ми тут, безліч дітей, які тримають під пахвами рожеві миски для блювотних мас, наче іграшкових ведмедиків. Всі ці люди були тут і раніше, безпека в кількості.

Ми заходимо до ліфта та піднімаємося на третій поверх, де знаходиться кабінет доктора Гаррісона Шанса¹. Саме його ім'я відштовхує мене. Чому ж не доктор Переможець²?

— Запізнюється, — кажу я Браяну, перевіряючи годинник вже двадцятьє.

Хлорофітум коричневого кольору в'яне на підвіконні. Сподіваюся, до людей він ставиться краще.

Щоб розвеселити Кейт, яка почала нудьгувати, я надуваю гумову рукавичку та зав'язую її як повітряну кульку. Знак на дозаторі біля раковини застерігає батьків саме від таких речей. Ми кидали її одна одній, наче граючи у волейбол, допоки не зайшов доктор Шанс. Він навіть не вибачився за свою затримку.

— Містере та місіс Фіцджеральд, — він був високий та худорлявий, з тонкими губами і жвавими блакитними очима, які, через товсті окуляри, здавалися великими.

Він ловить саморобну кульку Кейт та, насупившись, каже:

— Отже, вже виникла проблема.

Браян та я обмінюємося поглядами. І цей чоловік з крижаним серцем буде тим, хто проведе нас через цю війну, нашим генералом, нашим білим лицарем?

Ще до того, як ми встигаємо щось сказати, доктор Шанс бере маркер бренду «Sharpie» та малює обличчя на кульці, доповнивши його окулярами в оправі, схожими на його власні.

— Ось, — каже він з посмішкою, яка змінює його вираз обличчя, та віддає кульку Кейт.

¹ англ. Chance Шанс

² англ. Victor Переможець

M.L. Rio. IF WE WERE VILLAINS

SCENE 13

(Excerpt)

A week later, we arrived in the refectory for breakfast and found it humming with holiday excitement. At every table people were tearing invitations open and chattering about the Christmas masque—which was to go forward as usual, in defiance of recent events. The commotion was surprisingly refreshing after weeks of bowed heads and stiff, unsmiling faces.

“Who wants to gather the mail?” Alexander asked, digging into a pile of hash browns with characteristic relish. (Filippa had bullied him out of bed for breakfast, insisting that if he skipped any more meals he’d simply vanish into thin air.)

“Why bother?” I asked. “We know what it says.”

Filippa blew steam off her coffee and said, “You don’t think it might be a little different this year?”

“I don’t know. Sort of seems like they’re trying to get back to normal.”

“And thank God,” Alexander said. “I’m sick of being stared at.”

“It could be worse.” Wren pushed eggs around on her plate, not eating. She looked thin and wan, as if she hadn’t eaten anything for days. “People keep looking around me and through me like I don’t exist.”

We sat in tongue-tied silence—avoiding one another’s eyes and Richard’s empty chair—while the other students continued to jabber at one another about the masque, what they’d wear, and how spectacular the ballroom would be. The spell of isolation broke when Colin appeared at the edge of our table, one hand alighting (unnoticed by everyone but me) on the back of Alexander’s chair.

“Morning,” he said, and then frowned. “Everyone all right?”

“Yes.” Alexander speared a sausage on the end of his fork, a little violently. “Just considering starting our own leper colony down at the Castle.”

“They do stare, don’t they?” Colin said, glancing around as if he’d just noticed the wide berth everyone was giving our table.

“Voyeuristic little shits,” Alexander said, and bit the sausage in half, teeth snapping down like a guillotine. “What brings you into exile with the rest of us?”

Colin held up a familiar envelope, small and square, a black splash of Frederick’s writing on the front. “We’ve been given R and J assignments,” he said. “Thought you’d like to know.”

Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.)

М. Л. Ріо БУДЬ МИ ЛИХОДІЇ

СЦЕНА 13

(Уривок)

Тиждень потому ми прийшли поспідати до трапезної, що вся аж гуділа від святкового ажіотажу. За кожним столом люди відкривали запрошення й щебетали про різдвяний маскарад, який, всупереч нещодавнім подіям, мав відбутися як і завжди. Ця метушня на диво освіжала після тижнів проведених зі схиленими головами й заляканими неусміхненими обличчями.

— Хто хоче зібрати пошту? запитав Александр, з характерною насолодою наминаючи хеш-браун. (Філіппа силоміць витягла його з ліжка на сніданок, наполягаючи, що якщо він пропустить ще хоч один прийом їжі, то просто розчиниться в повітрі).

— Ну і навіщо? відповів я. Ми і так знаємо, що там написано.

— Ти не думаєш, що цьогоріч все може пройти по іншому? сказала Філіппа та подмухала, зганяючи пару зі своєї кави.

— Не знаю. Таке враження, що вони намагаються повернутися до нормального життя.

— І слава Богу, — додав Александр. Мені остогидло, що на мене витріщаються.

— Могло бути й гірше, Рен ковзала яйцями по тарілці, але не бралася їсти. Вона виглядала схудлою і виснаженою, неначе довго голодувала. Люди продовжують дивитися навколо та крізь мене, ніби я не існую.

Ми мовчки заціпеніли, уникаючи поглядів одне одного і порожнього стільця Річарда. Інші ж студенти продовжували теревенити про маскарад, про заплановані вбрання і про те, якою вражаючою буде бальна зала. Магія відчуженості розбилася з появою Коліна біля краю столу. Він (непомітно для всіх, окрім мене) поклав одну руку на спинку стільця Александра.

— Доброго ранку, привітався він, а потім насупився. У вас все гаразд?

— Так, Александр із злостю проткнув сосиску виделкою. Просто плануємо заснувати власну колонію прокажених у Замку.

— Вони справді витріщаються, еге ж? сказав Колін, озирнувшись навколо, ніби тільки-но помітивши, наскільки наш стіл відгороджено від решти.

— Вуайеристичні гівнюки, відповів Александр. Його зуби опустилися як гільйотина та розкусили сосиску навпіл. Що ж привело тебе до нас у вигнання?

Колін підняв знайомий маленький квадратний конверт розписаний спереду різким чорним почерком Фредеріка.

— Нам розділили ролі на «Ромео і Джульєтту». Думав, це вас зацікавить.

SenLinYu. ALCHEMISED

(Excerpt)

When Principate Apollo was murdered, the guilds didn't see a tragedy at all, but an opportunity. They used Luc's age, only sixteen, as a pretext for declaring a reformation: No longer would religious elites and a warrior class rule Paladia. The city-state would be governed by the newly formed Guild Assembly.

The guilds' sedition would have been easy for the Order of the Eternal Flame to stop if it hadn't been for Morrough. He appeared amid the upheaval seemingly from nowhere, offering immortality. Not an endless life of decay, but one impervious to age and injury, discovered not through any divine power but through science.

The guilds seized the opportunity, and the Undying began to appear. A select few at first, revealing themselves to be not only immortal but also capable of advanced forms of alchemy. Power and eternal life were suddenly within the grasp of anyone prepared to prove themselves loyal to Morrough. Aspirants flocked to join them, aligning with the guilds. The ideas of "New Paladia" being promised by the Guild Assembly spread through the population like a disease.

When the Eternal Flame moved to restore order, the Undying revealed another ability: necromancy. On a scale never seen before. Rather than recruiting heavily from among the Aspirants, when attacked, they'd kill the Eternal Flame's soldiers, and then use reanimation to turn them back on their own compatriots, building an army with the Eternal Flame's dead.

Luc, newly crowned as Principate, had been certain that the citizens of Paladia would be shocked into reason once they realised they were aligning themselves with necromancers. Necromancy had been a mortal crime throughout most of the continent for centuries. Not even the guilds would go so far.

He had been wrong.

Переклад Карини Брязкун, ФА-41 (2025–26 н.р.)

СенЛінЮ. АЛХІМІЯ БЕЗСМЕРТЯ

(Уривок)

Гільдії не вбачали в убивстві Принцепса Аполло трагедії навпаки, це була чудова нагода. Вони використали вік Люка, якому було лише шістнадцять, щоб оголосити реформу: відтепер Паладією більше не керуватимуть релігійні еліти та військовий клас. Містом-державою правитиме новостворена Асамблея гільдій.

Орден вічного полум'я легко придушив би заколот гільдій, якби не Морроу. Він з'явився нізвідки, у самісінький розпал заворушень і запропонував безсмертя. Не вічне існування, приречене на повільне згасання, а життя, що не знає ні старіння, ні ран здобує не божественною волею, а силою науки.

Гільдії скористалися нагодою і почали з'являтися Безсмертні. Спершу лише обрані. Вони виявилися не лише безсмертними, а й володіли складними формами алхімії. Будь-хто, готовий довести свою відданість Морроу, міг отримати владу та вічне життя. Аспіранти поспішали приєднатися, стаючи на бік гільдій. Ідея «Нової Паладії», яку обіцяла Асамблея гільдій, ширилася серед населення неначе пошесть.

Коли Орден вічного полум'я спробував відновити порядок, Безсмертні продемонстрували ще одну свою силу некромантію. У масштабах, яких світ ще не знав. Замість того, щоб поповнювати свої лави Аспірантами, під час нападу Безсмертні вбивали солдатів Ордену вічного полум'я, а потім повертали їх до життя і змушували битися проти власних побратимів, створюючи військо з полеглих воїнів Ордену.

Люк, тільки-но коронований як Принцепс, був переконаний: громадяни Паладії схаменуться, щойно зрозуміють, що насправді стають на бік некромантів. Некромантія протягом століть вважалася тяжким злочином на більшій частині континенту. Навіть гільдії не наважилися б зайти так далеко.

Він помилявся.

Jack Stephens. BRNO IS FOR LOVERS

In Brno, the city for lovers at the beating heart of Europe, love takes many complex, mysterious forms, which confound and surprise, break and rebuild, and occasionally hurt more than you can bear. But the city never stops breathing love.

The city breathes love, especially in the springtime. Martin and Zuzka, newly wed, strolling among the *koniklece* in Nový Lískovec. Zuzka suspects, but can't be sure, that this might be the last April for just the two of them. Eliška and Tereza, both 16, hanging out in Lužánky Park after school like every day, discussing

Plath and Woolf and Tomáš Klus. Tereza suspects, but can't be sure, that she has never felt this way about anyone before. Lad'a and Majka, dressed to the nines, holding hands at the opera in Janáčkovo divadlo, like every Wednesday for the last fifty years. Lad'a suspects, but can't be sure, that this could be the best version of Verdi's *Aida* they've seen yet. José, on Erasmus from Valencia, and Jana, on her sixth tequila, making love fully clothed on the dance floor at Two Faces. Jana suspects, but can't be sure, that five tequilas would have been enough. A mile away her boyfriend David is making love fully clothed on the dance floor at Tabarin to... Katka? Jitka? He suspects, but can't be sure, that Jana is cheating on him.

Alex arrives in September 2013, aged 24, with wide eyes and not a single accurate preconception. Like most British people, he had never heard of Brno, until he saw it on a job advert six weeks earlier. But he's here now, with a job to do: patiently explain the difference between present simple and present continuous all day every day to a bewildering array of people, from IT technicians to electrical engineers to mechanical engineers to heating engineers. And another job to do: drink his bodyweight in Polička each month. And another job to do: repeatedly remind everyone in his family that he lives in the Czech Republic, not Czechoslovakia, not Chechnya, and certainly not Croatia. And another job to do: not fall in love 300 times every day, when every tram carriage contains more human beauty than the whole of Chelmsford. Some jobs are harder than others.

In September 2013, Míša is just starting at Masaryk University, studying international relations. She dreams of seeing the world and fixing the world, putting countries back together and healing their pain. She reads Dostoevsky, Tolstoy, and Marquez. Life is a trip, new friends every day, hot guys, wild nights. She feels the whole world at her feet, the excitement and energy of everything, of being a woman in a world where women can do things her mother and grandmother never could. She thinks about becoming a vegan; her mother is not impressed.

In May 2014 Alex has a crush on his student. He has never met anyone like her, she is captivating, she could be The One. He learns she's been dating a guy in the same class for the last month, a guy Alex has been out drinking with a few times. He feels like his world has ended. His best friend in the world with the love of his life? It's almost too much to stand, he feels like he'll never love again. In June 2014 he falls in love again.

In September 2014 Míša meets Olivier, a handsome French guy studying at her faculty this year. His mother is Czech so he speaks the language fluently, she has never met a French guy who speaks Czech before but it's incredibly hot. Before long they are kissing outside Špilberk Castle, by night, the lights of the town sparkling below them. Míša feels like maybe she's in love for the first time. She reads Proust and Camus. They spend Christmas with his mother and sisters in Rennes. Her mother is heartbroken, but she cooks them carp the day before they leave and pretends it's fine.

In December 2014 Alex is agonising... Brno is full of surprises, a maelstrom of weird, wonderful people with exotic back-stories, but at what price? To live in a country where everyone shares your context, shares your references, watched the same children's TV as you, it's a psychological comfort blanket conspicuous by its absence here; he feels rootless, nomadic, shorn of his past. He dreams of finding a partner-in-crime.

In May 2015, Míša and Olivier only have one month left together. She can barely breathe imagining him leaving. Her course has been boring lately, should she go with him? France always seemed so much more romantic than here. Her mother is horrified but always supportive. Two weeks later she discovers Olivier has been fucking her best friend, and everyone else in the city. She feels like her world has ended. Her best friend in the world with the love of her life? It's almost too much to stand, she feels like she'll never love again. Her mother claims she told her so, but she never did. Míša cries for three weeks, but then gets laid on a girls' weekend in Lipno, and suddenly Olivier can go love himself.

In November 2015, Alex is in Metro with his crew. They've got a feeling that tonight's gonna be a good night, that they will find love in a hopeless place, that the city can't hold them. That same night, Míša is also in Metro. Two months into her final year, she has met some inspiring girls, strong women, they form a posse and decide they're feminists. They read De Beauvoir, Friedan, and bell hooks. Her mother is secretly proud of her, but they have a massive argument about it anyway.

Джек Стівенсон. БРНО ДЛЯ ЗАКОХАНИХ

У самому серці Європи, в місті закоханих, Брно, кохання набуває заплутаних та незбагнених форм, які бентежать та дивують, руйнують та повертають до життя, а інколи навіть розбивають вщент. Та місто, все ж таки, ніколи не перестає дихати любов'ю.

Воно дихає коханням особливо навесні. Молодята Мартін та Зузка прогулюються по Новому Лісковцю поміж сон-трави. Зузка відчуває, але ще не впевнена, що це їх останній квітень, коли їх тільки двоє. Шістнадцятирічні Елішка та Тереза, як завжди, гуляють в парку Лужанки після школи та обговорюють роботи Сільвії Плат, Вірджинії Вулф та Томаса Клуса. Тереза відчуває, але ще не впевнена, що вона вперше в житті має такі почуття до когось. Вишукано вдягнені Ладь та Майка тримаються за руки в опері в театрі імені Леоша Яначека. Нічого не змінилося за останні п'ятдесят років. Ладь відчуває, але ще не впевнений, що це найкраща версія опери Джузеппе Верді «Аїда», яку вони бачили за все своє життя. Хосе, який приїхав сюди по програмі Erasmus з Валенсії, та Яна, яка вже випила шосту чарку текили, пристрасно танцюють в клубі Two Faces. Яна відчуває, але ще не впевнена, що п'ять чарок було б більше ніж достатньо. За кілометр від дівчини, її хлопець Девід в клубі Tabarin пристрасно танцює з... Катею? Він відчуває, але ще не впевнений, що Яна йому зраджує.

В 24 роки, з великими очима та тисячами неправильних упереджень приїхав сюди Алекс в 2013 році. Як і більшість британців, він ніколи не чув про Брно, поки не побачив цю назву в оголошенні про роботу шість тижнів тому. Але він тут, з чітко поставленим завданням: цілими днями терпляче пояснювати різницю між Present Simple та Present Continuous і IT технікам, і інженерам-електрикам, і теплотехнікам. Окрім того, в нього є ще одне завдання напиватись до чортиків кожного місяця в місті Полічка. І інше завдання постійно нагадувати своїм родичам, що він в Чеській Республіці, не в Чехословаччині, не в Чечні, і точно не в Хорватії. І останнє, найголовніше, завдання по триста разів на день не закохуватись, тому що кожен трамвай наповнений такою людською красою, яку в Челмфордї навіть не відшукати. І деякі завдання набагато важчі за інші.

У вересні 2013 року, Міша тільки-но почала навчатися в університеті імені Масарика на міжнародних відносинах. Вона мріє подорожувати світом, зробити його кращим, здружити країни та хоча б якось залікувати їхні рани, що не заживали роками. Вона полюбляє читати Федора Достоєвського, Льва Толстого та Габрієля Гарсія Маркеса. Життя це подорож, сповнена нових друзів, гарячих хлопців та пристрасних ночей Вона відчуває хвилювання та енергію всього живого на Землі в своїх жилах. Як прекрасно бути жінкою в світі, де жінки можуть робити те, що її матері та бабусі навіть і не снилося. Вона думає стати веганом, але її мати не в захваті від цієї ідеї.

В травні 2014 року Алекс закохався в свою студентку. Він ще ніколи не зустрічав такої дівчини. Вона його сильно захопила та, мабуть, вона і є Та Сама. Пізніше, він дізнався, що вона вже місяць зустрічається з хлопцем з її групи. З хлопцем, з яким Алекс випивав не раз. У нього земля втекла з-під ніг. Його найкращий друг з коханням усього його життя? Його аж підкосило і, напевне, він більше ніколи не зможе полюбити. У червні 2014 року він знову закохався.

У вересні 2014 року Міша знайомиться з привабливим французом з її факультету Олів'є. Його мати родом з Чехії, тож він вільно розмовляє чеською. Ніколи вона ще не зустрічала француза, який говорив би чеською, але це неймовірно привабливо. Незабаром, коли вогні міста сяють десь далеко внизу, вони цілуються біля замку Шпільберк. У Міши таке враження, що вона, напевне, закохалась перший раз за все життя. Вона читає Марселя Пруста та Альберта Камю. Вони святкують Різдво у Рені з його мамою та сестрами. Її мати неймовірно засмучена, але все-ж-таки приготувала їм карпа в день від'їзду та зробила вигляд, що все добре.

У грудні 2014 року Алекс страждає... Брно сповнене сюрпризів. В ньому вихор дивних та чудових людей з незвичним минулим, але чого воно оце все варте? Жити в країні, де всі проходили через те, що ти проходиш, де всі розуміють твої жарти, де всі дивились такі ж дитячі програми це комфортна зона, якої він не відчуває в цьому місті. Він просто розгублений хлопець, позбавлений свого минулого, що мріє знайти когось собі до душі.

У травні 2015 року, Міші та Олів'є залишився лише місяць разом. Вона ледь не вмирає, думаючи про його від'їзд. Навчання доволі нудне, то може, їй поїхати з ним? Франція завжди здавалась їй більш романтичною, ніж Чехія. Її мати, як завжди, в розпачі, але все ж підтримує всі рішення доньки. А дві неділі потому Міша дізнається, що Олів'є зраджував їй з її найкращою подругою, та й мало не з усім містом. В неї земля втекла з-під ніг. Найкраща подруга з коханням всього її життя? Це майже несила витримати і, напевне, вона більше ніколи не зможе полюбити. Мати каже, що вона попереджувала, але

та її не чула. Міша проплакала три тижні, а потім на вихідних в Ліпно з кимось провела ніч. Ось тепер, Олів'є може йти куди подалі.

У листопаді 2015 року, Алекс їде в метро з його друзями. Вони очікують гарний вечір, де вони знайдуть кохання у безнадійному місці, а місто їм не завада. Того ж самого вечора, Міша також їде в метро. В перші два місяці її останнього навчального року, вона зустріла дуже надихаючих дівчат та сильних жінок, з якими вона сформувала групу феміністок. Вони читали Симону де Бовуар, Бетті Фрідан та Белл Хукс. Її мати потайки пишається нею, але вони все одно посварились через це.

THE FAIRY TULIPS

English Folklore

Once the pixie babies drifted to sleep, the pixies would head to a nearby field to dance and play, leaving behind circles on the grass as evidence of their nighttime frolics.

Each morning, as the sun began to rise, the pixies would return to the tulips to care for their little ones, showering them with kisses and gentle touches. Thanks to the pixies' tender care, the tulips in the elderly woman's garden stayed vibrant and fragrant longer than any other flowers in the village.

The old woman cherished her tulips and never allowed a single one to be picked. But, eventually, she passed away, and her garden fell into the hands of someone who did not appreciate the beauty of the tulips. The new owner replaced the tulips with a parsley bed, which deeply saddened and offended the pixies. In their disappointment, they caused the parsley to wither, and for many years, nothing would grow in that garden.

However, the pixies never forgot the kind old woman who had cared for their beloved tulips. They sang sweet songs around her grave and made sure it remained a beautiful, lush space, filled with the prettiest flowers that grew without any human intervention. And so it stayed, a testament to the bond between the old woman and the magical pixies who loved her tulip garden.

Переклад Юлії Черняк, ФА-31 (2025–26 н.р.)

КАЗКОВІ ТЮЛЬПАНИ

Англійський фольклор

Колись, коли малюки-феї засинали, феї вирушали на сусіднє поле, щоб танцювати і грати, залишаючи на траві кола як свідчення своїх нічних веселощів.

Щоранку, коли сонце починало сходити, феї поверталися до тюльпанів, щоб доглядати за своїми малюками, обсіпаючи їх поцілунками і ніжними дотиками. Завдяки ніжній турботі фей тюльпани в саду літньої жінки залишалися яскравими і ароматними довше, ніж будь-які інші квіти в селі.

Старенька дуже любила свої тюльпани і ніколи не дозволяла нікому їх зривати. Але зрештою вона померла, і її сад перейшов до рук людини, яка не цінувала красу тюльпанів. Новий власник замінив тюльпани грядкою петрушки, що глибоко засмутило і образило фей. У розпачі вони змусили петрушку засохнути, і протягом багатьох років у тому саду нічого не росло.

Однак ельфи ніколи не забували добру стареньку, яка доглядала за їхніми улюбленими тюльпанами. Вони співали солодкі пісні біля її домовинки і дбали, щоб вона залишалася гарною, пишною, наповненою найпрекраснішими квітами, які росли без будь-якого втручання людини. І так воно й залишилося, як свідчення зв'язку між старенькою і чарівними феями, які любили її тюльпановий сад.

THE OLD WOMAN AND HER PIG

English Folk Tale

An old woman was sweeping her house, and she found a little crooked sixpence. "What," said she, "shall I do with this little sixpence? I will go to market, and buy a little pig."

As she was coming home, she came to a stile: but the piggy wouldn't go over the stile.

She went a little further, and she met a dog. So she said to the dog: "Dog! bite pig; piggy won't go over the stile; and I shan't get home tonight." But the dog wouldn't.

She went a little further, and she met a stick. So she said: "Stick! stick! beat dog! dog won't bite pig; piggy won't get over the stile; and I shan't get home tonight." But the stick wouldn't.

She went a little further, and she met a fire. So she said: "Fire! fire! burn stick; stick won't beat dog; dog won't bite pig; piggy won't get over the stile; and I shan't get home tonight." But the fire wouldn't.

She went a little further, and she met some water. So she said: "Water, water! quench fire; fire won't burn stick; stick won't beat dog; dog won't bite pig; piggy won't get over the stile; and I shan't get home tonight." But the water wouldn't.

СТАРЕНЬКА ТА ПОРОСЯ

Англійська народна казка

Якось старенька жінка підмітала в хаті та знайшла маленький зігнутий шестипенсовик. «Що ж мені робити з цим маленьким шестипенсовиком?» – подумала вона. «Піду на базар і куплю порося».

Повертаючись додому, вона підійшла до огорожі, але поросятко не перелазило через неї.

Вона пройшла трохи далі й зустріла собаку. Та й каже їй: «Собако, вкуси порося, не хоче воно перелазити через огорожу, і я не доберуся додому до вечора». Але собака не послухався.

Пройшла жінка трохи далі й натрапила на палицю. Та й каже: «Палиця-палиця! Побий собаку! Собака не кусає порося, порося не перелізає через огорожу, а я не доберуся додому до вечора». Однак палиця не послухалася.

Пройшла стара трохи далі й побачила вогонь. Та й каже: «Вогнику-вогнику! Спали палицю, вона не хоче бити собаку, собака не хоче кусати порося, а порося не хоче лізти через огорожу, не доберуся додому я до вечора!».

Але вогонь не слухався.

Вона пройшла трохи далі й побачила воду. Та й каже їй: «Вода, вода, загаси вогонь, вогонь не палить палицю, палиця не б'є собаку, собака не кусає свиню, свиня не перелазить через огорожу, а я не доберуся додому до вечора». Та вода не послухалася.

ПУБЛІЦИСТИКА

Davide Castelvecchi. MAGNETIC SENSE SHOWS MANY ANIMALS THE WAY TO GO

Animals' magnetic sense is real. Scientists are zeroing in on how it works

For what must have felt like an interminable six months back in 2007, Sabine Begall spent her evenings at her computer, staring at photographs of grazing cattle. She would download a satellite image of a cattle range from Google Earth, tag the cows one by one, then pull up the next image. With the help of her collaborators, Begall, a zoologist at the University of Duisburg-Essen in Germany, ultimately found that the unassuming ruminants were on to something. On average, they appeared to align their bodies with a slight preference toward the north-south axis. But they were not pointing to true north, which they could have located using the sun as reference. Instead they somehow knew how to orient themselves toward the magnetic north pole, which is hundreds of kilometers south of the geographic pole, in northern Canada.

A follow-up study found more evidence that animals as large as cows can react to the earth's magnetic field: the aligning behavior vanished in the vicinity of high-voltage power lines that drowned out the relatively subtle signals coming from the planet.

Until a few decades ago studies such as Begall's would have been met with derision. Everyone knew that organic matter does not respond to weak magnetic fields such as the earth's and that animals do not come equipped with bar magnets to use as compasses. Franz Anton Mesmer's 18th-century belief in "animal magnetism"—the notion that breathing creatures harbor magnetic fluids in their bodies—had long been relegated to the annals of charlatanism.

Today the scientific community accepts that certain animals do read and respond to magnetic fields and that, for many of them, being able to do so should be helpful to survival—although why cattle would want to align magnetically is still mysterious. A magnetic sense has, in fact, been well documented in dozens of species—from seasonal migrants such as robins and monarch butterflies to expert navigators such as homing pigeons and sea turtles; from invertebrates such as lobsters, honeybees and ants to mammals such as mole rats and elephant seals; and from tiny bacteria to humongous whales.

What no one knows for sure yet is exactly how creatures other than bacteria do it. Magnetism is "the one sense that we know the least about," notes Steven M. Reppert, a neurobiologist at the University of Massachusetts Medical School in Worcester.

In the past decade or so, however, collaborations of biologists, earth scientists and physicists have begun to propose plausible mechanisms and to pinpoint candidate anatomical structures where those mechanisms may be at play. None of these ideas has yet gained the acceptance of the full scientific community, but the experimental evidence found so far is truly mesmerizing. Some animals may even harbor more than one type of magnetic organ. And whereas certain biological magnetic field sensors seem to behave much like ordinary bar magnet compasses, others may well be rooted in subtle quantum effects.

The subject continues to have its share of controversy. But increased interest in magnetic reception and rapid improvements in experimental techniques could lead investigators to solve the mystery of this unusual sense in the next few years.

Давіде Кастелвеккі. МАГНІТНЕ ЧУТТЯ ПОКАЗУЄ БАГАТЬОМ ТВАРИНАМ НАПРЯМОК

Магнітне чуття тварин справжнє. Науковці націлені дізнатись, як це працює

Щовечора протягом шести, як здавалося, безкінечних місяців поспіль у далекому 2007-му Сабіна Бегалл сиділа за своїм комп'ютером і витріщалася на світлини худоби на пасовищі. Вона викачувала супутниковий знімок скоту з картографічного сервісу «Google Earth», відмічала корів одна за одною і переходила до наступного зображення. З допомогою своїх колег Бегалл, зоолог з університету Дуйсбурга-Ессена в Німеччині, зрештою виявила, що невибагливі жуйні тварини однозначно щось знали. Зазвичай видавалось, що вони «шикувались» з невеликою перевагою до осі північ-південь, але повертались не на географічну північ, яку могли визначити за сонцем, а на північний магнітний полюс, який в сотнях кілометрів південніше від географічного полюсу, на півночі Канади.

З подальшого дослідження виплило дедалі більше доказів того, що тварини завбільшки з корів можуть реагувати на магнітне поле Землі: специфічність їхнього шиккування зникала поряд з високовольтними лініями електропередач, які заглушали відносно слабкі сигнали від планети.

Ще декілька десятиліть тому дослідження, подібні до праці Бегалл, підняли б на глум. Усі знали, що органічна матерія не реагує на слабкі магнітні поля, такі, як земне, і що в тварин немає стрижневих магнітів, аби використовувати їх як компаси. У 18-му столітті Франц Антон Месмер вірив у існування «тваринного магнетизму», тобто в теорію про те, що живі істоти заповнені магнетичними речовинами. З часом його вчення віднесли до хронік шарлатанства.

Сьогодні наукова спільнота визнає, що деякі тварини справді зчитують магнітні поля та реагують на них, а для більшості ця здатність ще й потрібна для виживання. Однак потребу великої рогатої худоби рівняти на магнітне поле досі ніхто повністю не пояснив. Магнітне чуття, насправді, гарно вивчене й доведене в десятків біологічних видів від перелітних, приміром, вільшанок і метеликів-монархів до вправних навігаторів: домашніх голубів і морських черепах; від безхребетних, зокрема, омарів, медоносних бджіл та мурах до ссавців сліпаків і морських слонів; і, нарешті, від крихітних бактерій до величезних китів.

Поки що достеменно відомо тільки, як це вдається бактеріям. Магнетизм «те чуття, про яке ми знаємо найменше», зазначає Стівен М. Репперт, нейробіолог з Медичної школи Массачусетського університету у Вустері.

Однак в останні десять років біологи, вчені-землезнавці та фізики у своїх спільних працях почали пропонувати правдоподібні механізми й точно визначати потенційні анатомічні структури, в яких ці механізми можуть діяти. Уся наукова спільнота одностайно ще не визнала жодну з ідей, але отримані на сьогодні експериментальні докази справді захоплюють. У деяких тварин може бути й декілька типів магнетичного органу. Водночас як одні датчики біологічного магнітного поля діють ніби звичайні стрижневі компаси, інші цілком можуть бути зумовлені слабкими квантовими ефектами.

Навколо цієї теми продовжують точитися дискусії, але підвищений інтерес до магнітного сприйняття і стрімке вдосконалення експериментальних технік можуть змусити дослідників розгадати таємницю цього незвичайного чуття вже в найближчі кілька років.

Переклад Софії Ковальчук, ФА-41 (2023–24 н.р.) 🏆

Давіде Кастелвеккі. ТВАРИН СКЕРОВУЄ... МАГНІТНЕ ЧУТТЯ?

Здатність тварин відчувати магнітне поле дійсно існує. Вчені просто зараз зосереджують усю свою увагу на дослідженні цього феномену.

Можна тільки уявити, що відчувала Сабіна Бегалл, коли в далекому 2007 році вона провела, здавалося б, нескінченні 6 місяців, щовечора роздивляючись фотографії великих свійських тварин на пасовищах. Вона завантажувала супутниковий знімок худоби з «Google Earth», відмічала по черзі кожну корову, а потім повторювала все знову і знову. За допомогою своїх колег Бегалл, зоолог у німецькому університеті Дуйсбург – Ессена з'ясувала, що невибагливі жуйні тварини приховують дещо незвичайне. Загалом виявилось, що вони головним чином рухались в напрямку північно-південної осі. Однак їхнє положення, яке вони вибудовували, використовуючи сонце як орієнтир, не вказувало в бік географічного Північного полюса. Натомість тварини якимось чином розуміли, що розміщуватися треба в напрямку до магнітного полюса, який знаходиться аж у Північній Канаді, на сотні кілометрів південніше за географічний.

У присвяченому цьому явищу дослідженні вчені знайшли більше доказів того, що такі великі тварини як корови реагують на магнітне поле Землі. З'ясувалося, що їхня «поведінка вирівнювання» зникає поруч з лініями електропередач високої напруги, що ніби приглушують ледь відчутні сигнали, що надходять з планети.

Такі дослідження як у Бегалл ще пару десятиліть тому суспільство зустріло б з глузуванням. Кожен знав, що органічна матерія не реагує на слабкі магнітні поля (як, наприклад, Землі) та що тварини не споряджені стрижневими магнітами, які могли б використовувати як компаси. Ще у 18 столітті переконання Франца Антона Месмера у «тваринному магнетизмі» – понятті, що позначає здатність живих істот утримувати магнітні субстанції всередині своїх тіл, давно вже зараховувалися до складу шахрайських хронік.

На сьогодні ж наукове товариство поділяє згоду в тому, що певні види тварин відчують магнітні поля та можуть на них реагувати, оскільки ця здатність може бути корисною для виживання. Питання ж чому худоба вишиковується згідно з магнітним чинником досі залишається нез'ясованим. Насправді месмеризм (або магнітне чуття) було ретельно описано серед десятків видів тварин: від перелітних птахів таких як вільшанки та виду метеликів Данаїди монарха, до професійних навігаторів як свійські голуби та морські черепахи; від безхребетних істот як лобстери, медоносні бджоли та мурахи до ссавців – голих землекопів та морських слонів, від крихітних бактерій до велетенських китів.

Що й досі стовідсотково не відомо, то це як влаштований механізм тих істот, що не належать до групи бактерій. Пан Стівен Репперт, нейробіолог Медичної школи у Вустері при університеті Массачусетсу, описує магнетизм як «саме те відчуття, про яке ми майже нічого не знаємо».

Натомість об'єднання біологів, геологів та фізиків за минулі десятиліття почали пропонувати ймовірні механізми дій та встановлювати кандидатів з такою анатомічною будовою, що забезпечувала б практичне застосування подібних можливостей. Уже виявлені експериментальні докази є досить різючими, хоча жодна з цих ідей досі не отримала загального схвалення науковим товариством. Можливо, деякі тварини приховують більше ніж один орган, що вловлює магнітні хвилі. У той час, як деякі сенсори природного магнітного поля поводять себе як звичайні компаси, інші ж можуть ґрунтуватися на незримих квантових ефектах.

Предмет дослідження досі містить у собі забагато суперечностей, проте пожвавлений інтерес до магнітного сприйняття та стрімкий розвиток експериментальних технологій може привести дослідників до відгадки цього феномену в найближчі роки.

Переклад Катерини Скачок, ФА-41 (2023–24 н.р.) 🍷

Давіде Кастелвеккі. ЩО ВКАЗУЄ ТВАРИНАМ ШЛЯХ?

Магнітне чуття тварин не вигадка, і науковці прагнуть розгадати механізм його роботи

Ті 6 місяців у 2007, коли Сабіна Бегалл вечорами сиділа біля комп'ютера, роздивляючись фото худоби на пасовищі, здавалися їй, певно, вічністю. Завантажуєш супутниковий знімок із застосунку Google Планета Земля, позначаєш кожну корову по черзі, відтак переходиш до іншого зображення. Узагальнивши результати цього дослідження, Бегалл, зоологиня Університету Дуйсбург-Ессена в Німеччині, з колегами дійшли висновку, що геть неவிбагливі жуйні переміщуються пашею аж ніяк не випадково. Простежується, що череда простягається переважно віссю північ-південь, однак не йде чітко у напрямку до півночі, що можна б було пояснити орієнтацією по сонцю. Натомість худоба якимось чином з'ясувала, де розташований магнітний північний полюс, що за сотні кілометрів на південь від географічного, а саме в Північній Канаді.

Подальше дослідження вкотре підтвердило, що такі великі тварини, як корови, здатні відчувати магнітне поле Землі. У місцевості, пронизаній високовольтними лініями, які «заглушують» ледь вловні сигнали з надр планети, тварини не «вишиковуються» у напрямку до магнітних полюсів Землі.

Якби Бегалл проводила своє дослідження ще декілька десятиліть тому, з неї б просто посміялися. Тоді всім було відомо, що органічна матерія не здатна реагувати на слабкі магнітні поля, яким є магнітне поле нашої планети. В організмах тварин нема стрижневих магнітів, якими б вони могли послуговуватися як компасами. Ще у 18 столітті гіпотезу Франса Антона Месмера про існування «тваринного магнетизму» (також відому як месмеризм), яка обстоювала наявність в тілах тварин певних магнітних рідин, таврували цілковитою маячнею.

На сьогодні наукова спільнота приймає, що певні тварини дійсно здатні зчитувати й відповідати на магнітні поля, і багатьом з них це могло б бути корисним для виживання, однак яким чином велика рогата худоба випасається, орієнтуючи свої тіла на північно-південну вісь? Відповіді нема й по нині.

До того ж вчені документально підтвердили існування магнітного чуття ще у десятка видів: від сезонних мігрантів, таких як вільшанки та метелики-монархи, до блискучих навігаторів, як поштові голуби та морські черепахи; від безхребетних, таких як омари, медоносні бджоли та мурахи, до ссавців, як землерийки та морські слони; і від мікроскопічних бактерій до величезних китів.

Нікому доконечно не відомо, як саме тваринам та іншим організмам, за винятком бактерій, вдається відчувати магнітне поле Землі. За словами Стівена Репперта, нейробіолога медичної школи Массачусетського університету у Вустері, магнетизм є «одним із найменш вивчених чуттів».

Приблизно в останнє десятиліття завдяки спільним зусиллям біологів, землезнавців та фізиків світ почув правдоподібні обґрунтування цього феномена, з точно окресленими потенційними анатомічними структурами, які могли б відігравати ключову роль у цьому процесі. Поки наукова спільнота не прийняла жодну з цих ідей, однак добуті у ході досліджень докази насправду приголомшливі. Чого лише вартує факт, що деякі тварини наділені, навіть, декількома типами магнітних органів. У той час, як механізм роботи одних біологічних датчиків чуття магнітного поля схожий до дії звичайного стрижневого магніту, інші ж здатні проявлятися через тонкі квантові ефекти.

Вчені й досі не дійшли згоди щодо розгадки цього виняткового явища. Підвищена цікавість до магніторецепції й швидке вдосконалення методів вивчення може посприяти тому, що вже найближчим часом дослідники розкриють таємницю цього воістину дивовижного чуття.

Nigel Hamilton. CHURCHILL, MONTGOMERY, AND THE POLITICAL BATTLE OF EL ALAMEIN

(Finest Hour 200, Fourth Quarter 2022)

In August 1942 Prime Minister Winston Churchill and Chief of the Imperial General Staff (CIGS) Alan Brooke, inspecting the Middle East, decided to replace General Claude Auchinleck with General Harold Alexander as Commander-in-Chief of the theatre.

Since Auchinleck had doubled as commander of the British 8th Army at Alamein, west of Cairo, a new army commander was also required. Despite warnings by his military advisers, Churchill chose General “Strafer” Gott, a brave but exhausted Corps commander he had met when visiting the defeated army. Gott was killed when flying back to Cairo for a rest and bath, however. A summons was therefore dispatched by Churchill to London to send out General Bernard Montgomery, forever remembered as “Monty.”

After halting Field Marshal Erwin Rommel’s final Panzer offensive to seize Cairo that month, Montgomery carefully prepared an offensive to be mounted against Germany’s Afrika Korps (DAK). If successful the counter-attack would push the German-Italian Panzer Army—led by its already legendary commander, “the Desert Fox”—out of Egypt and turn the tide against the Axis powers in North Africa.

The battle began on the evening of 23 October 1942, but— as typically happens in war—not all went according to plan. Though the initial “breakin” cleared a number of lanes through the halfmillion mines Rommel had sown at Alamein, the British assault across the Miteiriya Ridge, the German defensive line, essentially failed. Despite having previously agreed with Monty’s battle plan, Lumsden now fiercely protested to the army commander in the early hours of 25 October that the pathway for British armour had not been sufficiently cleared of mines and barbed wire, or from anti-tank fire, making it suicidal to press the attack further. Montgomery felt Lumsden had suffered a failure of nerve; nevertheless he revised his plan by reducing his attack from using six armoured regiments to one, and placing the remainder in reserve.

Alarm Bells

The lone remaining armoured regiment engaged in the battle, the Staffordshire Yeomanry, suffered brutal losses, but it was the withdrawal of the majority of 8th Army’s armour that did more than anything else during the Battle of El Alamein to cause consternation in Cairo and London.

There had been no mention of such an eventuality in the “Lightfoot” plan, which assumed that British armour would remain “out” in the minefields until it had destroyed the Axis armour. Yet General Montgomery started to withdraw the entire 10th Corps on 28 October.

Quite who began to spread the rumour that all was not well with 8th Army is unknown—but from General Sir Alan Brooke’s diary it is clear that the culprit in London was Anthony Eden, Churchill’s Foreign Secretary. On the night of 28 October, Eden went round to 10 Downing Street “to have a drink with him [Churchill] and had shaken his confidence in Montgomery and Alexander and had given him the impression that the Middle East offensive was petering out!!” Brooke learned the following morning: “Before I got up this morning I was presented with a telegram which PM wanted to send Alexander. Not a pleasant one!” Brooke managed to scotch the telegram, but at Eden’s insistence the British Minister of State in Cairo, Richard Casey, was cabled to go up to the Alamein front and report back.

Найджел Гамільтон. ЧЕРЧІЛЛЬ, МОНТГОМЕРІ ТА ПОЛІТИЧНА БИТВА ЗА ЕЛЬ-АЛАМЕЙН

(«Зоряний час», 200, четвертий квартал 2022 року)

У серпні 1942 року прем'єр-міністр Вінстон Черчилль і начальник Імперського Генерального штабу Алан Брук, здійснюючи робочу поїздку на Близький Схід, вирішили замінити генерала Клода Окінлека, що перебував на посаді головнокомандувача військами, генералом Гарольдом Александером. Оскільки Окінлек вже виконував обов'язки командувача восьмої британської армії в Аламейні, на заході від Каїра, був потрібен новий командувач. Незважаючи на застереження своїх військових радників, Черчилль обрав генерала Готта («Карателя») хороброго, але виснаженого командувача Корпусу, котрого прем'єр-міністр зустрів під час візиту до переможеного війська. Втім, Готта вбили, коли той повертався до Каїру, щоб відпочити і привести тіло в порядок. З огляду на те, Черчилль відправив повістку до Лондона, щоб викликати генерала Бернарда Монтгомері, котрий увійшов в історію як «Монті».

Після зупинки останнього танкового наступу фельдмаршала Ервіна Роммеля з метою захоплення Каїра того місяця, Монтгомері ретельно підготував наступ проти німецьких військ у Африці. У разі успіху контратака відтіснила б німецько-італійську танкову армію на чолі з її вже легендарним командувачем «Лисом пустелі» з Єгипту і сплюндрувала б хід подій проти держав Осі в Північній Африці.

Битва розпочалася ввечері 23 жовтня 1942 року, але як це зазвичай буває на війні, не все пішло за планом. Хоча початковий «прорив» розчистив кілька шляхів через півмільйона мін, встановлених Роммелем в Аламейні, британський штурм через хребет Мітейрія, німецьку оборонну лінію, завершився провалом. Незважаючи на попереднє узгодження військового плану Монті, Ламсен рано вранці 25 жовтня відчайдушно заявив командувачу армією, що шлях британської бронетехніки не був добре розчищений від мін і колючого дроту, або протитанкового вогню, що робило подальший наступ просто самогубством. Монтгомері здавалося, що Ламсен перебував у стані нервового зриву. Тим не менше, він переробив свій план, зменшивши кількість бронетанкових полків із шести до одного, а решту залишивши в резерві.

Тривожні дзвіночки

Єдиний бронетанковий полк, який брав участь у битві – Стаффордширський Йоменрі, зазнав значних втрат, однак саме відхід більшості бронетехніки восьмої армії більше, ніж будь-що інше під час битви за Ель-Аламейн, викликав занепокоєння в Каїрі та Лондоні.

У плані «Лайтфут» не було жодної згадки про такий розвиток подій, який передбачав, що британська бронетехніка лишатиметься «поза» мінними полями доти, доки не знищить бронетехніку Осі. Утім, генерал Монтгомері почав виводити весь десятий корпус 28 жовтня.

Хто саме почав поширювати чутки про кепські справи восьмої армії, достеменно невідомо, але зі щоденника генерала сера Алана Брука зрозуміло, що винуватець був у Лондоні – Ентоні Іден, черчіллівський міністр закордонних справ.

У ніч на 28 жовтня Іден зайшов на Даунінг-стріт, 10, «щоб пропустити чарчину [з Черчиллем] і тим самим похитнув довіру до Монтгомері й Александера, а також створив враження, що наступ на Близькому Сході послаблюється!!». Брук дізнався наступного ранку: «Перед тим, як я піднявся сьогодні вранці, мені вручили телеграму, яку прем'єр-міністр хотів надіслати Александеру. Вона не з дуже приємних!». Бруку вдалося поцупити телеграму, однак за наполяганням Ідена, державному міністру в Каїрі – Річарду Кейсі, надіслали телеграфне повідомлення з проханням відправитися на фронт Осі й доповісти обстановку.

Найджел Гамільтон. ЧЕРЧІЛЛЬ, МОНТГОМЕРІ ТА ПОЛІТИЧНА БИТВА ЗА ЕЛЬ-АЛАМЕЙН

Видання «Файнест Ауер», випуск №200, четвертий квартал 2022 року

У серпні 1942 року прем'єр-міністр Вінстон Черчилль та начальник Імперського Генерального штабу Алан Брук під час інспекції Близького Сходу, прийняли рішення зняти з посади головнокомандувача близькосхідного театру воєнних дій генерала Клода Окінлека та призначити на його місце генерала Гарольда Александера. Оскільки Окінлек виконував ще й обов'язки командира британської 8-ї армії, яка перебувала в Ель-Аламейні місті на захід від Каїра, країні був потрібен новий

командир теж. Незважаючи на попередження військових радників, Черчилль обрав на цю посаду генерала Готта на прізвище «Штурмовик» (з англ. "Strafer"), відважного, проте змученого командира корпусу, з яким він познайомився під час відвідин розбитої британської армії. На жаль, Готт загинув в авіакатастрофі, коли летів назад до Каїру, щоб відпочити та прийняти ванну, тому Черчилль направив до Лондона термінове розпорядження, щоб призначити замість нього генерала Бернарда Монтгомері, якого завжди пам'ятатимуть як «Монті».

Після зупинки останнього танкового наступу німецького фельдмаршала Ервіна Роммеля з метою захопити Каїр, того ж місяця Монтгомері ретельно підготував наступ проти німецького корпусу «Африка». Якби контрнаступ був успішним, він міг би витіснити з Єгипту німецько-італійську танкову армію, очолювану вже легендарним командиром «Лисом пустелі» (Роммелем) та змінити хід подій у Північній Африці не на користь держав Осі.

Битва розпочалася ввечері 23 жовтня 1942 року, однак, як це зазвичай трапляється на війні, не все пішло за планом.

Хоча початковий «прорив» розчистив кілька шляхів повз півмільйона мін, встановлених Роммелем в Ель-Аламейні, британський наступ через хребет Мітейрія німецьку оборонну лінію, фактично провалився. Незважаючи на те, що раніше генерал Ламсен погодився з планом битви Монті, рано вранці 25 жовтня він висловив йому рішучий протест проти продовження атаки, оскільки шлях для британської бронетехніки був недостатньо очищеним від мін, колючого дроту, а також від протитанкового озброєння, що робило подальший наступ самогубством. Монтгомері вважав, що Ламсен просто втратив рішучість; тим не менш, він переглянув свій план, скоротивши кількість танкових полків, які брали участь в атаці, з шести до одного, а решту залишивши в резерві.

Тривожні дзвони

Єдиний бронетанковий полк, який брав участь у битві – «Стаффордширський йоменрі», зазнав серйозних втрат, однак саме відхід більшості одиниць бронетехніки 8-ї армії викликав найбільше занепокоєння в Каїрі та Лондоні під час битви за Ель-Аламейн.

У плані Монтгомері під назвою «Лайтфут» не було жодної згадки про розвиток подій, який передбачав, що британська бронетехніка залишиться поза мінними полями допоки не знищить бронетехніку країн Осі. Проте 28 жовтня генерал Монтгомері почав виведення всього 10-го корпусу.

Невідомо, хто саме почав поширювати чутки про те, що у 8-ї армії справи були кепські, але з щоденника генерала сера Алана Брука зрозуміло, що відповідальним за це в Лондоні був Ентоні Іден міністр закордонних справ Вінстона Черчилля. У ніч на 28 жовтня жовтня Іден завітав на Даунінг-стріт 10, «щоб пропустити з ним [Черчиллем] по склянці і похитнув його довіру до Монтгомері і Александера, а також висвітлив все так, ніби наступ на Близькому Сході не приносить очікуваних результатів!!!» Наступного ранку Алан Брук дізнався: «До того, як я встав з ліжка сьогодні вранці, мені вручили телеграму, яку прем'єр-міністр хотів надіслати Александру. Не скажу, що вона була приємною!» Бруку вдалося переконати Черчилля не надсилати її, проте на вимогу Ідена британський міністр в Каїрі Річард Кейсі отримав наказ поїхати на фронт до Ель-Аламейна та доповісти про реальну ситуацію.

Henry Hitchens. WHAT'S THE LANGUAGE OF THE FUTURE?

As English takes over the world, it's splintering and changing and soon, we may not recognize it at all.

No language has spread as widely as English, and it continues to spread. Internationally the desire to learn it is insatiable. In the twenty-first century the world is becoming more urban and more middle class, and the adoption of English is a symptom of this, for increasingly English serves as the lingua franca of business and popular culture. It is dominant or at least very prominent in other areas such as shipping, diplomacy, computing, medicine and education. A recent study has suggested that among students in the United Arab Emirates "Arabic is associated with tradition, home, religion, culture, school, arts and social sciences," whereas English "is symbolic of modernity, work, higher education, commerce, economics and science and technology." In Arabic-speaking countries, science subjects are often taught in English because excellent textbooks and other educational resources are readily available in English. This is not something that has come about in an unpurposed fashion; the propagation of English is an industry, not a happy accident.

English has spread because of British colonialism, the technological advances of the Industrial Revolution, American economic and political ascendancy, and further (mostly American) technological developments in the second half of the twentieth century. Its rise has been assisted by the massive exportation of English as a second language, as well as by the growth of an English-language mass media. The preaching of Christianity, supported by the distribution of English-language Bibles, has at many times and in many places sustained the illusion, created by Wyclif and Tyndale and Cranmer, that English

Генрі Гітчингс. ЯКА МОВА ПАНУВАТИМЕ В МАЙБУТНЬОМУ?

Оскільки англійська мова підкорює світ, вона розпорошується та змінюється, тож незабаром ми можемо взагалі її не впізнати.

Немає жодної мови, яка б поширилася й поширюватиметься надалі так масштабно, як англійська. Її нестримно прагнуть вивчати в усьому світі. У двадцять першому столітті світ дедалі більше урбанізується, а також стає середньокласовим і вживання англійської мови є ознакою цього, адже все частіше англійська слугує як міжнародна мова бізнесу та популярної культури. Вона домінує або принаймні відіграє важливу роль і в інших сферах, таких як судноплавство, дипломатія, комп'ютерні технології, медицина та освіта. За даними нещодавнього дослідження у студентів Об'єднаних Арабських Еміратів «арабська мова асоціюється з традиціями, домом, релігією, культурою, школою, мистецтвом і соціальними науками», тоді як англійська «символізує сучасність, роботу, вищу освіту, торгівлю, економіку, науку й техніку». В арабомовних країнах природничі предмети часто викладають англійською мовою, тому що найкращі підручники та інші освітні ресурси є у вільному доступі саме цією мовою. Ця тенденція виникла не випадково. Розповсюдження англійської мови – це наполеглива робота, а не просто щасливий випадок.

Англійська мова набула поширення завдяки британському колоніалізму, технологічним здобуткам промислової революції, американському економічному та політичному піднесенню, а також подальшим (переважно американським) технологічним розробкам у другій половині двадцятого століття. Цьому сприяло масове впровадження англійської як другої мови, а також збільшення кількості англомовних засобів масової інформації.

Проповідкування християнства, яке супроводжувалося розповсюдженням англомовних Біблій, багато разів і в багатьох місцях підкріплювало створену Вікліфом, Тіндейлом і Кранмером ідеологію про те, що англійська мова – це мова Бога.

Генрі Гітчингс. ЯКОЮ БУДЕ МОВА МАЙБУТНЬОГО?

Оскільки англійська мова підкорює світ, еволюціонує та адаптується до нових потреб спілкування, невдовзі ми взагалі її можемо перестати розуміти.

Ще жодна мова не змогла так масштабно поширитись і продовжувати поширюватись світом, як англійська. Бажання кожного її вивчати непереможне. У двадцять першому столітті світ стає все більш урбанізованим, зростає кількість людей, які належать до середнього класу, і впровадження англійської мови слугує цьому вагомим доказом, адже все частіше й частіше у сферах діловодства та масової культури її використовують як мову міжнародного спілкування. Вона займає першу сходинку або щонайменше далеко не останню і в інших сферах, таких як судноплавство, дипломатія, комп'ютерні технології, медицина та освіти. Нещодавнє дослідження показало, що в студентів з ОАЕ «арабська мова асоціюється з традиціями, рідною домівкою, вірою, культурою, школою, мистецтвом і суспільними науками», тоді як англійська для них «є символом сучасності, роботи, вищої освіти, торгівлі, економіки, науки та технологій». У країнах, де говорять арабською, природничі предмети нерідко викладають англійською, оскільки хороші підручники та інші англомовні освітні ресурси знаходяться в легкому доступі. Але/Проте Ця популярність (або синонім) не є чимось, що з'явилося без причини. Популяризація англійської це бізнес, а не звичайна випадковість.

До причин поширення англійської мови можна віднести британський колоніалізм, технологічні здобутки промислової революції, політичний та економічний розвиток Сполучених Штатів, а також подальші (здебільшого американські) технологічні відкриття у другій половині двадцятого століття. Такому піднесенню англійської сприяло як збільшення кількості англомовних засобів масової інформації, так і те, що її почали масово вивчати як другу мову. Неодноразово у різних куточках світу проповідкування християнства, яке супроводжувалося розповсюдженням англомовних Біблій, не давало розсіюватись створеній церковними діячами Джоном Вікліфом, Вільямом Тіндейлом і Томасом Кранмером ілюзії про те, що англійська є мовою Бога.

МОВА МАЙБУТНЬОГО: ЯКА ВОНА?

Те, як англійська шириться світом, відгалужується та змінюється, нашою думкою, що скоро ця мова стане невпізнаною.

Жодна з наявних мов не зазнала такого поширення як англійська. Її розповсюдження не припиняється й досі, адже в усіх куточках світу панує невідоме бажання її опанувати. З настанням 21-го століття посилюються процеси урбанізації та зростання прошарку середнього класу, про що свідчить активне запозичення англійської як міжнародної мови спілкування бізнесу та попкультури. У таких галузях як судноплавство, дипломатія, комп'ютерні технології, медицина та освіта ця мова займає чільне або ж щонайменше впливове становище. У нещодавньому дослідженні серед студентів Об'єднаних Арабських Еміратів стверджується, що англійська набула «символу сучасності, роботи, вищої освіти, торгівлі, економіки та науково-технологічного прогресу», у той час як арабська закріпила за собою статус «мови традицій, домівки, релігії, культури, школи, мистецтв та суспільних наук». У країнах арабського світу є поширеною практика викладати природничі науки англійською, оскільки нею створено безліч чудових підручників та інших освітніх ресурсів, що є у вільному доступі. Подібний збіг обставин є зовсім не випадковим, адже поширення англійської мови – це індустрія, а не щаслива примха долі.

Англійська мова розповсюдилася завдяки британському колоніалізму, технологічним досягненням промислової революції, економічним та політичним здобуткам Америки та науковим розробкам (переважно США) в другій половині 20-го століття. Піднесенню сприяв масовий експорт англійської як другої мови, а також зростання чисельності англомовних ЗМІ. Проповідування християнства, яке передбачало поширення англомовних Біблій, неодноразово по всіх усядах підживлювало заблуд, створений Вікліфом, Тіндейлом і Кранмером, що англійська є мовою самого Всевишнього.

Генрі Гітчингс. ЯКА ВОНА, МОВА МАЙБУТНЬОГО?

Поки англійська завойовує світ, вона розколюється на безліч маленьких частин і змінюється – а незабаром ми й зовсім можемо її не впізнати...

Жодна мова світу не набула такого широкого розповсюдження, як англійська, і вона продовжує це робити. На міжнародному рівні бажання вивчати її є нестримним. У двадцять першому столітті світ стає все більш урбанізованим і з тенденцією до зростання кількості представників середнього класу, ознакою чого є вживання англійської мови, адже вона все частіше слугує своєрідною *lingua franca* для бізнесу та поп-культури. Вона є домінуючою або принаймні дуже вагомою і в інших сферах, зокрема в судноплавстві, дипломатії, комп'ютерних технологіях, медицині та освіті. Нещодавнє дослідження показало, що для студентів в ОАЕ арабська мова це про «традиції, дім, релігію, культуру, школу, мистецтво і соціальні науки», тоді як англійська «символізує сучасність, роботу, вищу освіту, торгівлю, економіку, науку і технології». В арабських країнах природничі предмети часто викладаються англійською, тому що саме цією мовою можна легко знайти чудові підручники та інші освітні ресурси. Усе це не є раптовим; поширення англійської мови – це ціла індустрія, а не щаслива випадковість.

Англійська мова набула широкого розповсюдження завдяки британському колоніалізму, технологічним досягненням промислової революції, американському економічному та політичному піднесенню, а також подальшим (переважно американським) технологічним розробкам у другій половині двадцятого століття. Цьому сприяло масове поширення англійської мови як другої іноземної, а також розвиток англомовних ЗМІ. Проповідування християнства, підтримане розповсюдженням англомовних Біблій, неодноразово і повсюдно підтримувало, створену Вікліфом, Тіндейлом і Кранмером, ілюзію нібито англійська – це мова Бога.

Anna Fiorentino. HOW CRAFTIVISM IS POWERING 'GENTLE PROTEST' FOR CLIMATE

Twenty years after "craftivism" was born, Future Planet traces its threads through the climate movement.

The first time Sarah Corbett picked up a cross-stitch she was on a train to Glasgow, Scotland. Her hands were shaking and her breath was shallow. As she worked out how to do cross-stitch, she became increasingly aware of how stressed she was. The cross-stitch, which requires careful attention and slow, repetitive movements, made her realise she was feeling completely burnt out.

It was 2008 and Corbett, a lifelong activist, had spent her career so far working for charities such as Christian Aid and Oxfam on their campaigns.

In her spare time, she also attended activist groups campaigning for social and environmental causes, but she didn't feel like she fitted in with some of those groups. "I didn't like the abuse they were doing, or using activism as an excuse to be unkind and scream at people and do illegal things," she says.

As an introvert who dislikes confrontation, Corbett's activism had been taking a toll on her mental health. As she worked on her cross-stitch on the train and reflected on how she was feeling, the passengers next to her asked what she was doing.

Corbett was stitching a picture of a bear, and saw this as a missed opportunity. "I thought, if only I was stitching a quote by Gandhi, we could talk about inequality," she laughs. "Because my obsession is activism and social change, not craft."

She realised crafts could be a useful tool for starting conversations. This was her starting point for "gentle protest", a form of activism built on a slow, thoughtful approach rooted in empathy and contemplation.

Not long after her train journey, Corbett began researching craft and activism and soon came across the work of Betsy Greer, a knitter and anti-sweatshop activist, who had coined the term "craftivism" in 2003. Since then, craftivism has been taken in different directions by grassroots groups around the world, from straightforward awareness-raising, to punkinspired "yarn bombing" public spaces by covering trees, lampposts and postboxes with knitted "graffiti".

Corbett became interested in the nonconfrontational, quiet, reflective nature of craft and began developing the idea of "gentle protest". Her approach focuses on a slow, contemplative kind of activism. "Use the slow, stitch-by-stitch nature of craft to help you consider the complexities of injustices. It will lead to a deeper understanding of them and their solutions," reads one point of her "craftivist manifesto".

Today, the walls of Corbett's flat in south London are lined with drawers, cupboards and suitcases of craft materials, examples of small gifts people have made embroidered with environmental slogans, and other social justice causes, such as LGBTQ rights and antiracism. In one drawer, a small white cotton cloud reads "I dream of a healthy planet". A box of labels to sew into clothes contains messages such as "Good intentions are just the start".

Corbett's approach is a world away from the noisy world of placards, marches and civil disobedience that prominent groups, such as Extinction Rebellion and Just Stop Oil, make headlines for.

"I think that's what makes it so powerful," says Lynn Sanders-Bustle, associate professor of art education at the University of Georgia, who has researched craftivism and the experiences of its participants. She believes the potential of craftivism comes down to three main elements.

First, Sanders-Bustle says the reflective nature of craftivism can lead to new perspectives. "In some of the sessions that [Corbett] implements, they gather this collective of people, and intentionally they pose questions that are related to the topic. So in other words, it's not enough to go out and protest climate. You're going to move the needle on your own learning and your own understanding of the issues," she says.

Second, there's the fact that these activities, though they can be solitary, are often done in a group. "You're bringing people together, and you are working on a project together," says Sanders-Bustle. "We are hearing more and more about the need for community and the need for social interaction. And there's almost a meditative component to it, right? You're sitting there, you're working, you're gluing, you're knitting, you're yarning. That's where there's potential for people to relax, reflect, be open to others' ideas," she says.

And the final piece, says Sanders, "is that it's a creative project. And in my mind, it's through a creative project that new solutions are generated, whether it's climate or anything else. It's through imagination," she says.

It might seem counterintuitive that a form of protest that can be solitary, reflective and thoughtful has reached so many. For a quiet form of protest, its ripples are spreading far and wide.

Переклад Діани М'яскої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.) 🏆

Анна Фіорентіно. ЯК КРАФТИВІЗМ СПРИЯЄ «ЛАГІДНОМУ ПРОТЕСТУ» ЩОДО КЛІМАТУ

Через двадцять років після появи «крафтивізму» розділ Бі-Бі-Сі «Майбутня Планета» простежує його зв'язок з кліматичним рухом.

Сара Корбетт вперше взяла в руки вишивку, коли їхала потягом до Глазго в Шотландії. Її руки тремтіли, а подих перехоплювало. Відтоді, як навчилася вишивати хрестиком, Сара дедалі більше усвідомлювала, наскільки напруженою вона була. Завдяки вишиванню, яке вимагає ретельної уваги та повільних, повторюваних рухів, жінка зрозуміла, що відчуває себе цілковито виснаженою.

Це був 2008 рік. Корбетт, що все життя займалася громадською діяльністю, до цього часу проводила кампанії в таких благодійних організаціях, як «Крістіан Ейд» та «Оксфам».

У вільний час вона також відвідувала активістські гуртки, на яких проводили акції на соціальну та екологічну тематику, однак у неї було відчуття, що вона не поділяє поглядів деяких із цих груп: «Мені не подобалася їхня жорстока поведінка або використання активізму як аргументації того, щоб грубіянити й чинити незаконні речі», каже жінка.

Корбетт не схильний до конфліктів інтроверт, тож активізм мав негативний вплив на її психічне здоров'я. У той час, як вона вишивала хрестиком та розмірковувала про свої почуття у поїзді, пасажири, що сиділи поруч, запитували, чим вона займається.

Активістка вишивала картину із зображенням ведмедя й сприйняла це як втрачену можливість висловитися. «Я гадала, що якби я вишивала цитату Ґанді, ми могли б поговорити про нерівність», сміється вона. «Тому що моя пристрасть це активізм і соціальні зміни, а не рукоділля».

Вона зрозуміла, що ручна праця може бути корисною для початку розмови. Це було її відправною точкою для «м'якого протесту» форми активізму, побудованої на повільному, вдумливому підході, що ґрунтується на емпатії та спостереженні.

Невдовзі після подорожі потягом Корбетт почала досліджувати рукоділля та активізм і незабаром натрапила на творчість в'язальниці та активістки руху проти потогінного виробництва, Бетсі Грір, яка у 2003 році запровадила термін «крафтивізм». Відтоді крафтивізм почав розвиватися у різних напрямках серед масових груп по всьому світу: від простого підвищення обізнаності до натхненного культурою панків «вуличного плетіння», яке полягало у покритті дерев, ліхтарних стовпів та поштових скриньок в'язаними графіті.

Корбетт зацікавилася неконфронтаційною, спокійною та рефлексивною природою рукоділля й почала розвивати ідею «лагідного протесту». Її підхід зосереджується на повільному, споглядальному виді громадської активності. «Повільна, покрокова техніка рукоділля допомагає розглянути складність несправедливої ситуації. Вона вплине на її глибше розуміння та розв'язання», йдеться в одному з пунктів її «крафтивістського маніфесту».

Сьогодні вздовж стін квартири Сари Корбетт, що на півдні Лондона, стоять комоди, шафи та валізи з матеріалами для творчості, прикладами невеликих подарунків, на яких люди вишили гасла на захист довкілля та теми соціальної справедливості, такі як права ЛГБТК та антирасизм. В одній шухляді лежить невеличка біла бавовняна хмаринка з написом «Я мрію про здорову планету». Коробка з бирками, що їх можна пришивати до одягу, містить написи на кшталт «Добрі наміри це лише початок».

Концепція Корбетт це світ, далекий від гучних плакатів, демонстрацій та громадських протестів, за які такі відомі групи активістського руху, як «Естінкшон Ребеліон» («Повстання проти вимирання») та «Джаст Стоп Оіл» («Припиніть видобуток викопного палива») потрапляють у заголовки газет.

«Я думаю, що саме це робить його таким потужним,» каже Лінн Сандерс-Басл, доцент кафедри художньої освіти в Університеті Джорджії, яка досліджувала крафтивізм і досвід його учасників. Вона вважає, що потенціал цього руху зводиться до трьох основних елементів.

Передусім, Сандерс-Басл стверджує, що рефлексивна природа крафтивізму може сприяти появі нових перспектив. «На деяких сесіях, що проводить Корбетт, збирається колектив людей і їм навмисно ставлять запитання на відповідну тему. Іншими словами, недостатньо просто вийти на вулицю та влаштувати протест щодо клімату. Ви маєте зрушити з мертвої точки свої знання та власне розуміння цих питань», каже вона.

По-друге, таку діяльність, попри її індивідуальний характер, насправді часто ведуть у групі. «Ви збираєте людей до купи, і працюєте над проектом каже Сандерс-Басл. Ми все більше і більше чуємо про потребу у спільноті та соціальній взаємодії. І в цьому є практично медитативна складова, чи не так? Ви сидите, працюєте, клеїте, в'яжете, прядете. Саме тут є можливість для людей розслабитися, поміркувати, відкритися для ідей інших», говорить вона.

І насамкінець, за словами Сандерс: «Це творчий проект. І на мою думку, саме завдяки творчій складовій генеруються нові рішення, неважливо, чи це стосується клімату, чи чогось іншого. Завдяки уяві».

Може здатися парадоксальним, що форма протесту, яка може бути індивідуальною, рефлексивною та продуманою, охопила таку кількість людей. Як на лагідний протест, то його хвилі поширюються доволі далеко й широко.

Анна Фіорентіно. ЩО ТАКЕ «КРАФТИВІЗМ» І ЯК ВІН ДОПОМАГАЄ УЧАСНИКАМ ТАК ЗВАНОГО «ДЕЛІКАТНОГО ПРОТЕСТУ» БОРОТИСЬ ЗА ДОВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Через 20 років після народження «крафтивізму» відносно нова секція Бі-бі-сі «Фьюче планет» просліковує його вклад в природоохоронний рух.

Одного дня, коли Сара Корбетт їхала потягом до Глазго, що в Шотландії, вона вперше взяла до рук вишивку хрестиком: її руки тремтіли, а дихання було поверхневим. Чим більше вона вишивала хрестиком, тим більше усвідомлювала, наскільки високий рівень стресу в її житті. Вишивання хрестиком вимагає зосередженості і повільних, повторюваних рухів, які і змусили її зрозуміти, що вона відчувається повністю виснаженою.

Надворі був 2008 рік, і до цього часу активістка Корбетт протягом усього життя працювала в рамках кампаній таких благодійних організацій як «Християнська допомога» та «Оксфам».

Також вона у вільний час відвідувала збори спільнот активістів, які проводили заходи на соціальну та екологічну тематику, але в деяких із цих груп вона відчувала, що не вписується. «Мені не симпатизувала їхня агресія, і те, як вони використовували активізм як виправдання своїй неотесаності: аби кричати на людей і порушувати закон», – зізналась вона.

Корбетт інтровертка, і не любить конфліктів, через що активізм негативно позначився на її психічному здоров'ї. Там, у потязі, коли вона вишивала хрестиком і розмірковувала про свої почуття, її попутники почали розпитувати її про те, чим вона займається.

Жінка дивилась на зображення ведмеда, яке вона вишивала і розуміла який змарнований потенціал крився в вишивці. «А от якби я вишивала якусь цитату Ґанді, ми могли б поговорити про проблему дискримінації в суспільстві. Врешті-решт моя пристрасть не рукоділля, а активізм і соціальні зміни,» – розсміялась Сара.

Вона зрозуміла, що рукоділля може бути ефективно використано щоб розпочати дискусію. Це і стало відправною точкою для такої форми активізму, як «делікатний протест», що побудований на неквапливому, вдумливому підході, покладається на емпатію та розмірковування.

Невдовзі після цього випадку Корбетт почала досліджувати тему рукоділля в активізмі і врешті решт натрапила на роботу Бетсі Грір. Бетсі Грір в'язальниця та активістка, що виступає проти каторжних умов праці на виробництвах, і яка у 2003 році запровадила термін «крафтивізм». Відтоді крафтивізм набув широкої популярності та варіативності серед представників так званої «приземленої ініціативи», активістського руху простих громадян, що не підтримується і не пропачується будь-якою політичною силою. Крафтивізм використовується в різних цілях: від банального привернення уваги до тих чи інших проблем, до натхненного панками «бомбардування пряжею» громадських просторів, коли дерева, ліхтарні стовпи та поштові скриньки вкривають в'язані «графіті».

Корбетт сподобалася неконфліктна, спокійна та розсудлива природа рукоділля і вона почала розвивати ідею «делікатного протесту», підхід якого фокусувався б на тихому та розміркованому вираженні протесту. «Повільно, стібок за стібком, як у вишивці, ми допоможемо людям досягнути, наскільки складною є проблема несправедливості у світі. Так ми допоможемо глибше зрозуміти проблему та прийти до її вирішення», – гласить один із пунктів її «маніфесту крафтивізму».

Нині квартира Корбетт, що розташована на півдні Лондона, повна шухляд, шаф та валіз переповнених приладдями для рукоділля та екземплярами невеликих презентів, на яких люди вишили гасла на захист довкілля та освітлення інших гостросоціальних питань, таких як права сексуальних і расових меншин. В одній із шухляд можна знайти маленьку, білу, бавовняну хмаринку з написом «Я мрію про здорову планету», а етикетки для пришивання до одягу, що лежать в одній із коробок, майорять слоганами на кшталт «Добрі наміри – це лише початок».

Світ, далекий від галасливого світу плакатів, маршів і громадського опору, про які відомі активістські угруповання на кшталт «Екстіншн Рібеліон» і «Джаст Стоп Оіл» складають заголовки в пресі, ось в чому полягає підхід Корбетт

«Думаю, саме це робить його таким впливовим», – каже доцент кафедри мистецької освіти в Університеті Джорджії Лінн Сандерс-Бастл. Вона досліджувала досвід представників крафтивізму та крафтивізм загалом, і вона вважає, що його потенціал зводиться до трьох основних пунктів.

По-перше, Сандерс каже, що рефлексійна природа крафтивізму може привести до появи нових поглядів на проблеми. «На деяких сесіях, які проводить Корбетт, вони збираються гуртом і цілеспрямовано ставлять питання, пов'язані з темою. Іншими словами, просто вийти на вулицю і почати волати на знак протесту проти зміни клімату недостатньо. Ви маєте самі докласти руку до власного просвітлення та «вишити» власну картину світу із власним поглядом на проблеми», – пояснила вона.

По-друге, люди хоч і можуть займатись цим поодиночі, але все ж дуже часто люди збираються в групи по інтересам. «Люди збираються разом і гуртом працюють над спільним проєктом. Усе більше й більше ми помічаємо у людей потребу до утворення певної спільноти та кола спілкування, яке розділяло б їх інтереси. До того ж, у цьому є щось доволі медитативне, чи не так? Ви сидите, працюєте, клеїте, в'яжете, прядете. Це чудова можливість людям розслабитися, поміркувати самим та вислухати ідеї інших», – каже Лінн.

«І на останок, за словами Сандерс, це факт того, що це творчість. Я вважаю, що саме через творчість можна знайти нові рішення, будь то проблеми клімату чи будь-чого іншого. Все це завдяки творчій фантазії», наголошує жінка.

Декому може здатись незрозумілим, що усамітнена, рефлексійна й вдумлива форма протесту охопила так багато людей, але все ж таки, що стосується тихого протесту, то його хвилі поширюються на великі території і надовго.

Переклад Світлани Шило, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)

Анна Фіорентіно. ЯК КРАФТИВІЗМ ПІДЖИВЛЮЄ «ЛАГІДНИЙ ПРОТЕСТ» ПРОТИ ДІЙ, ЯКІ ПРИЗВОДЯТЬ ДО КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Після появи такого поняття, як «крафтивізм», минуло вже двадцять років. Репортери, які пишуть статті для розділу вебсайту Бі-Бі-Сі, «Ф'юче Пленет», присвяченому питанням довкілля, зараз почали прослідковувати, що між цим поняттям та рухом, спрямованим на боротьбу зі зміною клімату, існує зв'язок.

Вперше з вишиванням хрестиком Сара Корбет познайомилася коли їхала потягом до шотландського міста Глазго. У той момент дихання жінки було прискореним, руки тремтіли. Як тільки навчилася вправлятися з голкою, вона зрозуміла, яке напруження весь цей час відчувала. Вишивання хрестиком заняття, що вимагає особливої пильності та неквапливих, повторюваних рухів, підштовхнуло її до усвідомлення власного повного виснаження.

То був 2008 рік, Сара, котра була активісткою, мабуть, ще з самих пелюшок, вже на той момент присвятила свою кар'єру роботі в таких благодійних організаціях, як «Крістіан ейд» та «Оксфам».

У вільний час вона приєднувалася до груп активістів, які проводили кампанії на соціальну та екологічну тематику, однак в неї було відчуття, ніби в деякі з цих груп вона не вписувалась. «Мені не подобалась їхня жорстокість і те, що вони прикривалися активізмом із метою виправдати своє грубе ставлення, верещання на людей та чинення беззаконня», – стверджує жінка.

Корбет інтроверт, який не любить вступати в конфлікти, тому такий активізм негативно впливав на її ментальне здоров'я. Коли вона сиділа в потязі, виводячи хрестик за хрестиком та розмірковуючи про власні почуття, пасажири, які сиділи поруч, поцікавилися що вона вишиває.

Жінка вишивала картину із зображенням ведмеда та бачила в ній втрачену можливість. «У моїй голові промайнула думка, що якби я вишивала цитату Ганді, то ми могли б обговорити тему нерівності», – посміюючись промовляє Сара. «Адже моя пристрасть це активізм та зміна суспільства, а не рукоділля».

Вона усвідомила, що рукоділля може бути хорошою темою для початку розмови. Це і стало переломним моментом, коли вона вирішила обрати сторону «лагідного протесту» форми активізму, створеної на неквапливому, зваженому підході, який базується на емпатії та спостереженні.

Через деякий час після подорожі, вона почала досліджувати тему рукоділля та активізму і згодом натрапила на роботу в'язальниці та активістки Бетсі Грін борчині проти експлуатації робітників, яка у 2003 році ввела поняття «крафтивізм». Відтоді, групи людей, які захищають довкілля, почали сприяти поширенню крафтивізму по всьому світу в різних напрямках: від звичайного підвищення обізнаності до появи в'язаного графіті, яке має багато спільного із панк-культурою та являє собою візерунки з пряжі, якими прикрашають громадські місця, вкриваючи дерева, вуличні ліхтарі та поштові скриньки.

Сара Корбет, захопившись безконфліктним, спокійним, наводячим на роздуми рукоділлям, почала розвивати ідею «лагідного протесту». Її підхід націлений на споглядальний та неквапливий варіант активізму. «Щоб вам було простіше обмірковувати труднощі, пов'язані з несправедливістю, беріть за приклад спокійний та медитативний, мов вишивання хрестиком, процес заняття рукоділлям. У результаті ви краще зрозумієте природу цих труднощів та як їх подолати». – йдеться в одному з пунктів її «крафтивістського маніфесту».

Сьогодні стін у квартирі Сари на півдні Лондона не видно за кількістю шухляд, тумб та валіз із матеріалами для рукоділля, невеличкими виробами, подарованими іншими людьми, з вишитими на них екологічними гаслами та іншими закликами до боротьби за соціальну справедливість, включаючи

підтримку людей із нетрадиційною орієнтацією та протидію расизму. В одній із шухляд лежить маленька біла бавовняна хмаринка з написом «Я мрію про здорову планету». А в коробці з нашивками можна знайти фрази на кшталт «Щоб досягнути успіху достатньо лише почати».

Підхід Корбет далекий від галасливого світу плакатів, маршів і громадянської непокори, через демонстрацію якої, такі знамениті групи активістів як «Ікстінкшен Рібеліен» та «Джаст стоп ойл», потрапляють на перші шпальти.

«Я вважаю, що саме це робить цей підхід таким потужним», – запевняє доцентка катедри мистецької освіти в Університеті штату Джорджія, Лін Сандерс-Бастл, яка досліджує крафтивізм та спостереження його прихильників. На її переконання, потенціал крафтивізму зводиться до трьох ключових факторів.

Перший фактор, Сандерс-Бастл стверджує, полягає в тому, що рефлексивна природа крафтивізму може прокласти шлях до нових можливостей. «На деяких зустрічах, які проводить Сара Кобет, вони збирають певну групу людей і цілеспрямовано ставлять пов'язані з темою запитання. Інакше кажучи, недостатньо просто вийти на вулицю і протестувати проти шкоди довкіллю. Ви повинні підкріпити свій протест бажанням вчитися та власним розумінням проблем», – говорить вона.

Другий полягає в існуванні факту того, що хоча й рукоділлям можна займатись наодинці, часто заняття, пов'язані з ним, проводяться в групі. «Ви збираєте людей разом та працюєте над спільним проектом». – каже Сандерс-Бастл. «Ми все більше і більше дізнаємось про важливість існування спільноти та необхідності в спілкуванні. Є в цьому щось від медитації, чи не так? Ви сидите разом, працюєте, щось клеїте, в'яжете, прядете. Ось де люди можуть розслабитися, поміркувати, вислухати ідеї інших», – додає жінка.

«І останнім ключовим фактором, – продовжує Лін Сандерс, – є те, що це творчий проєкт. На мою думку, саме такі проєкти є основою для генерування нових рішень, неважливо чи мова йде про клімат, чи про щось інше. Важливу роль тут грає уява», – стверджує вона.

Може звучати парадоксально, що така відлюдькувата, некваплива, наштотуюча на роздуми форма протесту, досягла таких масштабів. Як для тихого протесту, його хвилі поширюються світом доволі гучно.

Eslah Attar. WHY RAMADAN IS THE MOST SACRED MONTH IN ISLAMIC CULTURE

*The sighting of a new crescent moon marks the start of Ramadan, a time for piety and self-reflection.
February 25, 2025*

Every year, Muslims around the world anticipate the sighting of the new crescent moon that signifies the official first day of Ramadan, the ninth month of the Islamic calendar and the most sacred month in Islamic culture.

The start of Ramadan fluctuates each year because the lunar Islamic calendar follows the phases of the moon. It begins the day after the new crescent moon, which can be tricky since it's quite faint and can be seen for only about 20 minutes. If the moon isn't visible to the naked eye because of haze or clouds, lunar calculations are used to predict whether it's in the sky.

Ramadan, one of the months in the Islamic calendar, was also part of ancient Arabs' calendars. The naming of Ramadan stems from the Arabic root “ar-ramad,” which means scorching heat. Muslims believe that in A.D. 610, the angel Gabriel appeared to Prophet Muhammad and revealed to him the Quran, the Islamic holy book. That revelation, *Laylat Al Qadar*—or the “Night of Power”—is believed to have occurred during Ramadan. Muslims fast during that month as a way to commemorate the revelation of the Quran.

The Quran consists of 114 chapters and is taken to be the direct words of God, or Allah. The *hadith*, or accounts by the companions of Prophet Muhammad's thoughts and deeds, supplement the Quran. Together they form the religious texts of Islam.

During Ramadan, Muslims aim to grow spiritually and build stronger relationships with Allah. They do this by praying and reciting the Quran, making their actions intentional and selfless, and abstaining from gossiping, lying, and fighting.

Throughout the month, fasting between sunrise and sunset is obligatory for all Muslims, except for the ill, pregnant, traveling, elderly, or menstruating. Days missed fasting can be made up throughout the rest of the year, either all at once or one day here and there.

Meals are opportunities for Muslims to gather with others in the community and break their fast together. Pre-dawn breakfast, or *suhoor*, usually occurs at 4:00 a.m. before the first prayer of the day, *fajr*.

The evening meal, *iftar*, can begin once the sunset prayer, *Maghreb*, is finished—normally around 7:30. Since the Prophet Mohammad broke his fast with dates and a glass of water, Muslims eat dates at both suhoor and iftar. A staple of the Middle East, dates are rich in nutrients, easy to digest, and provide the body with sugar after a long day of fasting.

After the last day of Ramadan, Muslims celebrate its ending with Eid al-Fitr—the “festival of breaking the fast”—which begins with communal prayers at daybreak. During these three days of festivities, participants gather to pray, eat, exchange gifts, and pay their respects to deceased relatives. Some cities host carnivals and large prayer gatherings, too.

But no matter what observers have planned for their traditional suhoor and iftar gatherings this year, the spirit of this centuries-old tradition will remain the same as a time for piety and self-reflection.

Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.) 🦋

Есла Аттар. СВЯЩЕННИЙ МІСЯЦЬ В КУЛЬТУРІ ІСЛАМУ РАМАДАН

Поява в небі серпика місяця-молодика ознаменовує початок Рамадану, часу для самоаналізу та благочестя.

25 лютого 2025 року

Щороку мусульмани в усіх куточках землі очікують на появу в небі нового місяця-молодика, що ознаменує початок Рамадану, священного для ісламу дев'ятого місяця мусульманського календаря.

Дата проведення варіюється з року в рік, адже календар підпорядковується фазам місяця. Починається Рамадан на наступний день після засвідчення появи в небі місячного серпика, що не таке вже й просте завдання, адже він досить непомітний і з'являється лише на 20 хвилин. Якщо нову фазу важко побачити неозброєним оком через погодні умови, то на допомогу приходять астрономічні розрахунки.

Рамадан місяць не лише ісламського, а ще й стародавніх арабських календарів. Його назва походить від арабського кореня «ар-рамад», що означає «нестерпна спека». Мусульмани вважають, що у 610 році нашої ери перед пророком Мухаммедом з'явився архангел Гавриїл і явив йому Святе Письмо Ісламу Коран. Вірять, що це одкровення, також відоме як «Лейлат аль-Кадр» чи «Ніч Могутності», сталося саме у Рамадан. Віряни віддають шану появі свого Святого Письма постуванням протягом місяця.

Коран складається з 114 глав і сприймається як буквальне слово Господа (Аллаха). Його доповнює хадит свідчення послідовників пророка Мухаммеда про його думки та вчинки. Разом з Святим Письмом вони формують релігійний текст Ісламу. Мусульмани прагнуть духовно зростати та наблизитися до Аллаха під час Рамадану. Для цього вони моляться і декламують Коран, діють тільки свідомо й безкорисно, а також утримуються від пліток, брехні та сварок. Усі віряни обов'язково мають цей місяць постувати впродовж світлового дня. Виняток хворі, вагітні, люди похилого віку, подорожуючі та жінки в період менструації. Пропущені дні можна надолужити до кінця року, при чому як всі підряд, так і по дню в різні періоди.

Прийом їжі для мусульман це можливість зібратися разом і розділити снідання з усією спільнотою. Сухур, сніданок до сходу сонця, зазвичай відбувається о 4 ранку перед першою молитвою дня, фаджр. Іфтар, вечірнє розговіння, починається після завершення молитви на заході сонця (магриб), близько 7:30. Оскільки пророк Мухаммед розговлявся фініками й кухлем води, мусульмани теж споживають їх під час як сухуру, так й іфтару. Фініки це не лише традиційна їжа Близького Сходу. Вони ще й багаті на поживні речовини, легко засвоюються та забезпечують організм цукром після довгого дня постування.

Після завершення Рамадану, проводять Ід уль-Фітр «свято розговіння», що починається з колективних молитов на світанку. Гуляння тривають три дні, під час яких люди разом моляться, обмінюються подарунками та вшановують померлих родичів. У деяких містах також проводять фестивалі й обрядовий колективний намаз.

Але які б не були плани у вірян цьогогоріч на сухур та іфрат, дух цієї стародавньої традиції незмінно полягає саме в благочесті та самоаналізі.

Еслаг Аттар. ЧОМУ РАМАДАН – НАЙСВЯЩЕННІШИЙ МІСЯЦЬ В ІСЛАМСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Поява нового Місяця знаменує початок Рамадану – часу побожності та самопізнання.

25 лютого 2025 року

Щороку мусульмани в усьому світі з нетерпінням чекають на появу нового Місяця – ознаменування першого дня Рамадану, дев'ятого місяця ісламського календаря і найсвятишого місяця в ісламській культурі.

Початок Рамадану щороку змінюється, оскільки ісламський місячний календар залежить від фаз Місяця. Рамадан настає на наступний день після появи молодика, і його визначення може викликати певні труднощі, оскільки фаза досить нечітка і триває всього десь 20 хвилин. Якщо Місяць не видно неозброєним оком через туман чи хмари, застосовують місячні розрахунки, щоб передбачити його наявність на небі.

Рамадан також був частиною календарів стародавніх арабів. Назва «*Рамадан*» походить від арабського кореня «ар-рамад», що означає «палюча спека». Мусульмани вірять, що 610 року н.е. пророкові Мухаммаду з'явився архангел Гавриїл і показав йому Коран, священну книгу ісламу. Це одкровення, *Лейляті ль-Кадр*, або «Ніч сили», як вважають, сталося під час Рамадану. Мусульмани дотримуються посту протягом цього місяця, щоб вшанувати пам'ять одкровення Корану.

Коран складається з 114 розділів і вважається прямим словом Бога, або Аллаха. *Хадиси*, або розповіді сподвижників про думки та вчинки пророка Мухаммада, доповнюють Коран та разом становлять релігійні тексти ісламу. Під час Рамадану мусульмани прагнуть духовно збагачуватися та будувати міцніші стосунки з Аллахом. Вони роблять це, молячись і читаючи Коран, намагаючись, щоб їхні дії були свідомими та безкорисливими, утримуючись від пліток, брехні та сварок. Упродовж місяця піст від сходу до заходу сонця є обов'язковим для всіх мусульман, за винятком хворих, вагітних, мандрівників, людей похилого віку та жінок під час менструації. Пропущені дні посту можна надолужити впродовж року, або всі одразу, або по одному дню.

Прийоми їжі – це можливість для мусульман зібратися з іншими членами громади та перервати піст. Досвітанковий сніданок, або *сухур*, зазвичай проходить о 4:00 ранку перед першою молитвою дня – *фаджром*. Вечірня трапеза, *іфтар*, може розпочинатися після молитви на заході сонця, *Магриб*, і закінчується зазвичай близько 19:30. Відтоді, як пророк Мухаммад перервав свій піст фініками та кухлем води, мусульмани їдять фініки і під час сухуру, і під час іфтару. Фініки – це основний продукт Близького Сходу, що багатий на поживні речовини, легко засвоюється і забезпечує організм глюкозою після довгого дня посту.

Після останнього дня Рамадану мусульмани відзначають його закінчення Рамазан-байрамом – «святком розговіння», що починається зі спільної молитви на світанку. Протягом цих трьох днів люди збираються разом, щоб помолитися, поїсти, обмінятися подарунками та віддати шану померлим родичам. У деяких містах влаштовують карнавали та великі молитовні зібрання.

Але незалежно від того, що постувальники запланували для своїх традиційних сухурів та іфтарів цього року, зміст цієї багатовікової традиції залишиться незмінним – це час побожності та самопізнання.

Еслаг Аттар. ЧОМУ РАМАДАН СВЯЩЕННИЙ МІСЯЦЬ В ІСЛАМСЬКІЙ КУЛЬТУРІ

Поява молодого місяця на небі знаменує початок Рамадану. Це час для побожності та переосмислення своїх цінностей і пріоритетів.

25 лютого 2025

Щороку мусульмани в усьому світі очікують, коли на нічному небі з'явиться молодий місяць, що знаменує офіційний початок першого дня Рамадану, дев'ятого місяця ісламського календаря і найсвятишого місяця в ісламській культурі.

Дата початку Рамадану щороку змінюється, оскільки ісламський календар підпорядковується фазам місяця. Рамадан настає наступного дня після сходження молодика. Місячний серп буває досить складно помітити, адже він доволі блідий та тонкий, і спостерігати його можна лише близько 20 хвилин. Якщо місяць не видно неозброєним оком через імлу або хмари, використовуються спеціальні розрахунки, щоб дізнатися, чи є він на небі.

Рамадан, один із місяців ісламського календаря, також був частиною календаря стародавніх арабів. Назва місяця «Рамадан» походить від арабського кореня «ар-рамад», який в перекладі означає палючу спеку. Мусульмани вірять, що у 610 р. н.е. архангел Гавриїл з'явився перед пророком Магометом і явив йому Коран священну книгу ісламу. Вважається, що це одкровення сталося під час Рамадану у *Лайлат аль-Кадр*, тобто «Ніч Могутності». Мусульмани постять протягом цього місяця, щоб вшанувати одкровення Корану.

Коран складається із 114 сур і вважається буквальним словом Бога, або Аллаха. *Хадиси*, або ж розповіді послідовників про думки та вчинки пророка Магомета, доповнюють Коран. Разом вони утворюють релігійні тексти ісламу. Під час Рамадану мусульмани прагнуть духовно вдосконалюватися і вибудовувати міцніший зв'язок з Аллахом. Вони роблять це шляхом молитов і декламації Корану. У цей період мусульмани свідомо і безкорисно утримуються від пліток, брехні та бійок.

Протягом місяця дотримання посту між сходом і заходом сонця є обов'язковим для всіх мусульман, за винятком хворих, подорожніх, людей похилого віку, вагітних жінок і жінок, у яких період менструації.

Трапези це можливість для мусульман зібратися з іншими членами громади та разом розговорітися. Передсвітанковий сніданок, або *сухур*, зазвичай відбувається о 4:00 ранку перед першою молитвою дня, *фаджром*. Вечірній прийом їжі, тобто *іфтар*, розпочинається одразу після вечірнього намазу, який має назву *магриб*. Зазвичай це відбувається о 19:30. Відтоді як пророк Магомет розговорівся фініками та кухлем води, мусульмани їдять фініки й під час сухуру, і під час іфтару. Фініки основний харчовий продукт Близького Сходу. Вони багаті на поживні речовини, легко засвоюються і забезпечують організм цукром після довгого дня постування.

Завершення посту мусульмани відзначають «святком розговіння», яке арабською мовою має назву Ід уль-Фітр. Воно починається зі спільної молитви на світанку. Протягом трьох днів святкування правовірні збираються разом помолитися, поїсти, обмінятися подарунками й віддати шану померлим родичам. У деяких містах також проводяться масові урочистості та великі молитовні зібрання.

Але незалежно від того, що сповідувачі ісламу запланували на сухур та іфтар цього року, дух цієї багатовікової традиції залишиться незмінним це час для побожності та переосмислення своїх цінностей і пріоритетів.

Переклад Світлани Шило, ФА-41 (2024–25 н.р.) ♣

Еслаг Аттар. ЧОМУ РАМАДАН НАЙСВЯЩЕННІШИЙ МІСЯЦЬ В ІСЛАМСЬКІЙ КУЛЬТУРІ?

Про початок Рамадану періоду богослужіння та саморефлексії свідчить поява на небі місяця-молодика.

25 лютого 2025 року

Щороку мусульмани з усіх куточків світу з нетерпінням чекають появи нового місяця, який сповіщає про початок першого дня Рамадану дев'ятого та найсвятішого місяця згідно з ісламським календарем.

Дата початку Рамадану щороку змінюється, адже мусульмани використовують ісламський місячний календар, який ґрунтується на фазах місячного циклу. Священний місяць починається наступного дня після появи молодика, помітити який є непростим завданням. Тоді він ще не дуже виразний і з'являється лише приблизно на 20 хвилин. Якщо місяць не вдається побачити неозброєним оком через туман чи хмари, для визначення його появи використовують астрономічні розрахунки.

Слово «Рамадан», що є назвою одного з місяців ісламського календаря, згадувалося також у давніх арабських календарях. Воно походить від арабського кореня «ар-рамад», що означає «палюча спека». Мусульмани вірять, що у 610 році н.е. архангел Джабраїл явився перед пророком Магомедом та переказав йому перше одкровення, яке стало початком Корану священної книги ісламу. Вважають, що момент його переказу, відомий також як *Лейлату аль-Кадр* або «Ніч Могутності», відбувся під час Рамадану. Упродовж цього місяця мусульмани дотримуються посту, щоб вшанувати момент переказу одкровення.

Усього в Корані 114 розділів. Мусульмани вважають його текст прямими словами Бога (Аллага). Доповнюють Коран *хадиси* перекази думок і вчинків пророка Магомеда, записані його сподвижниками. Об'єднуючись в одне ціле, вони формують основу релігійних текстів ісламу.

Протягом Рамадану мусульмани прагнуть духовно збагатитись і зміцнити зв'язок з Аллагом. Для цього вони моляться, читають Коран, розмірковують над власними вчинками та, роблячи добро, не чекають його у відповідь. Водночас вони уникають пліткування, брехні та сварок.

Протягом священного місяця мусульмани тримають піст від світанку до заходу сонця. Не постують тільки хворі, вагітні, мандрівники, люди похилого віку та жінки в період менструації. Пропущені дні можна надолужити протягом року як відразу, так і поступово.

Для мусульман прийоми їжі є можливістю зібратися разом і розговоритися в колі спільноти. Вранішній прийом їжі, або *сухур*, який, як правило, триває до початку намазу *фаджр*, розпочинається о 4:00 ранку. Вечірня трапеза, *іфтар*, розпочинається одразу після вечірнього намазу *магриб*, і завершується приблизно о 19:30. Оскільки пророк Магомед розговлявся фініками та горням води, мусульмани їдять фініки як під час сухуру, так і під час іфтару. Цей плід, що походить з Близького Сходу, багатий на поживні речовини, легко засвоюється та насичує організм енергією після довгого дня посту.

Після останнього дня Рамадану мусульмани відзначають його завершення святом Ід уль-Фітр «Святом розговіння», яке починається з колективного намазу на світанку. Упродовж трьох днів святкувань люди збираються разом помолитися, розділити обід, обмінятися подарунками та вшанувати пам'ять померлих родичів. Окрім цього, в деяких містах проходять святкові процесії та багатолюдні намази просто неба.

Незалежно від того, які плани мають ті, хто не дотримується посту, на традиційні зібрання під час сухуру та іфтару цього року, суть цього багатовікового звичаю залишатиметься незмінною це час для шанування Бога та саморефлексії.

Craig Russell. HYDE. THERE IS NO JEKYLL, ONLY HYDE

‘It’s this damned book as much as anything, said the frail man without moving his gaze from the sea but clearly having read his friend’s concern. It consumes me so, eats at me yet I can find no clear framework for the telling of it. I know exactly what it is I want to write about, I know that at its heart must lie a tale of the duality of human nature, about the good within the bad and the bad within the good, but every day it confronts me with a blank page.

‘The duality of human nature, you say? asked the other.

‘Although we pretend otherwise, said the frail man, we are all manifold. There are bright angels and dark demons in each of us. It is a subject that has consumed me since childhood. You know I inherited that dresser – the one carpentered by Deacon Brodie – from my late father. It is such a beautifully crafted piece and, as a child, I would stare at it in daylight wonder – but at night ... oh, at night the thought of it sitting there in the dark filled me with dread, thinking that the ghost of the other Brodie, the night-time Brodie, would steal into our house with his gang and murder us all in our sleep.

As a boy, I became obsessed with Brodie’s story, burned into Edinburgh’s history – a prominent and respected member of Edinburgh society by day, the worst villain by night. I would have this nightmare where Brodie would be in my room; I would just and no more make out in the shadows this tall, dark figure wearing a tricorne hat. He would cross the room, the tools of his daytime trade rattle in his satchel against the pistols of his nightwork. He would lean down over my bed, his neck encircled by the steel band they say he wore to cheat the hangman. As he did so, I would see both Brodies as one: his smile would be courteous and benevolent and at the same time a malicious, cruel grinning.’ He paused for a moment. ‘I have it still, you know – the Brodie dresser, I mean. I brought it with me here to Skerryvore. Anyway, Brodie’s tale fascinates me still and I want to tell something of the like. Something not just about good and evil, but about their coexistence in the same personality, and all the shades and contrasts between them. About the dualities and conflicts within the human soul.’ He laughed weakly. ‘Perhaps it’s the Celt in me that leads me to such obsessions. Or maybe it’s because our country itself has a divided personality: that Scotland’s dual sense of self echoes in its sons. Whatever its source, I am driven to write something about the duality of man’s nature.’ He sighed, the shrug of his narrow shoulders almost lost in his voluminous jacket. ‘It’s just that I can’t seem to pin my story to its page.’

The larger man remained silent for a while, he too directing his gaze out to some unfixed point over the water.

‘If you have want of such a story,’ he said eventually, ‘I can tell you one.’

And under a bright but cheerless Bournemouth sun, Edward Hyde told his frail friend, Robert Louis Stevenson, his tale.

Крейг Рассел. ГАЙД. ДЖЕКІЛА НЕМАЄ, ЛИШЕ ГАЙД

«Це та клята книга» – сказав кволий чоловік, не відводячи погляду від моря, але явно помітивши занепокоєння свого друга. Вона так мене бентежить, не дає спокою, але я не можу знайти зрозумілої основи для розповіді. Я точно знаю, про що саме хочу написати. В її основі має бути історія про двоїстість людської природи, про хороше в поганому та погане в хорошому, але щодня я борюся з чистим аркушем.

«Двоїстість людської природи, кажете?» – спитав інший.

«Хоча ми вдаємо, що це не так», – сказав кволий чоловік, – «всі ми різні. У середині кожного з нас є світлі ангели та темні демони. Ця проблема непокоїть мене ще з дитинства. Знаєте, від мого покійного батька, я успадкував комод, який виготовив диякон Броді. Це такий чудовий виріб ручної роботи. Дитиною, я дивився на нього вдень, зачаровано, але вночі, думка про те, що він стоїть там у темряві, наповнювала мене жахом. Я думав, що привид іншого Броді, нічного, проникне до нашого будинку зі своєю бандою і вб'є нас усіх уві сні.

Хлопчиком я став одержимим оповіддю про Броді, вписаною в історію Единбурга. Видатний і шанований член единбурзького суспільства вдень і найгірший лиходій вночі. Мені постійно снівся цей кошмар, де Броді був у моїй кімнаті. Я зміг розгледіти в темряві лише високу фігуру в трикутному капелюсі. Він перетинав кімнату, інструменти його денної роботи брязкали у сумці об пістолети нічного підробітку. Він нахилився над моїм ліжком, його шия була обмотана сталевим обручем, який, кажуть, він носив, щоб обдурити ката-вішальника. Коли він це зробив, я побачив обох Броді одним цілим: його посмішка була ввічливою та доброзичливою, і водночас злостивою та жорстокою. – Він на мить замовк. – Він досі в мене є, ну, знаєте, той комод Броді. Я привіз його з собою сюди, до Скерривора. У будь-якому разі, історія Броді досі вабить мене, і я хочу розповісти щось подібне. Щось не лише про добро і зло, а й про їхнє співіснування в особистості, про всі відтінки та контрасти між ними. Про подвійності та конфлікти в людській душі. – Він кволо засміявся «Можливо, це кельт у мені породжує такі одержимості. А може, це тому, що наша країна сама по собі має роздвоєну особистість: це шотландське подвійне сприйняття себе відлунюється в її синах. Чим би це не було, я прагну написати щось про двоїстість людської природи».

– Він зітхнув, знижуючи вузькими плечима, які майже загубилися у об'ємному піджаку. – Схоже, я просто не можу викласти свою історію на папір.

Більший чоловік деякий час мовчав, також спрямувавши погляд у якусь мінливу точку над водою.

– Якщо Вам потрібна така історія, – нарешті сказав він, – я можу її розповісти.

І під яскравим, але похмурим Борнмутським сонцем Едвард Гайд розповів своєму кволу другу, Роберту Луїсу Стівенсону, свою історію.

Крейг Рассел. ГАЙД. ДЖЕКІЛА НЕМАЄ, ЛИШЕ ГАЙД

– Це все через цю кляту книгу, – промовив хирлявий чоловік, не відриваючи погляду від моря, але явно помічаючи занепокоєння свого друга. – Вона мучить мене, їсть з середини, але я не можу знайти слів, щоб пояснити це. Я точно знаю, про що хочу написати, і знаю, що в основі книги має лежати розповідь про двоїстість людської природи, про добро в злі і зло в добрі. Однак, я щодня стикаюся з однаково порожньою сторінкою.

– Двоїстість людської природи, кажеш? – запитав його товариш.

– Хоча ми і вдаємо, що це не так, – відповів хирлявий чоловік, – ми всі багатогранні. У кожному з нас є світлі ангели і темні демони. Усвідомлення цього не дає мені спокою з дитинства. Ти знаєш, що я успадкував цей комод – той, що змайстрував диякон Броді – від свого покійного батька. Він так красиво зроблений. І в дитинстві, поки сонце висіло у небі, я дивився на той комод із захопленням але вночі... о, вночі думка про те, що він стоїть там, у темряві, наповнювала мене жахом, бо я думав, що привид іншого Броді, нічного, прокрадеться в наш будинок зі своєю бандою і вб'є нас усіх уві сні.

Хлоп'ям я був одержимий історією Броді, яка вкарбувалася в пам'ять Единбурга – вдень він був видатним і шанованим членом світського товариства Единбурга, а вночі – найгіршим лиходієм. Мені снівся кошмар, в якому Броді знаходився у моїй кімнаті. У темряві я міг розгледіти лише високу тінь у піратському капелюсі. Він перетинав кімнату, а інструменти його денної роботи брязчали в сумці поруч із пістолами його нічного заняття. Він нахилився над моїм ліжком, і я бачив, що його шию

оперізувала сталеву стрічку, яку, подекують, він носив, щоб обдурити ката-вішальника. Коли він наближався до мене, я бачив обох Броді як одного: його посмішка була ввічливою і доброзичливою, і водночас злісною, жорстокою усмішкою, – замовк на мить чоловік.

– Він досі у мене є, уявляєш? Я маю на увазі комода Броді. Я привіз його з собою сюди, до Скеррівора. У будь-якому разі, історія Броді досі мене захоплює, і у своїй книзі я хочу розповісти щось подібне. Щось не лише про добро і зло, а про їхнє співіснування в одній особистості, про всі відтінки і контрасти між ними. Про двоїстість і конфлікти в людській душі, – він тихо засміявся. –

Можливо, це кельтська крові спонукає мене до таких нав'язливих думок. Або, можливо, це тому, що наша країна сама має розділену особистість: двоїсте самосприйняття Шотландії відбивається в її синах. Незалежно від причини, я прагну написати щось про двоїстість людської природи, – він зітхнув, а під об'ємною курточкою знизування його вузьких плечей було майже непомітним. – Просто я не можу втілити цю історію на папері.

Чоловік міцнішої статури якийсь час мовчав, також дивлячись у якусь точку над водою.

– Якщо тобі потрібна така історія, – сказав він врешті, – то я можу розповісти.

І під яскравим, але безрадісним сонцем Борнмута Едвард Гайд розповів одну незвичайну історію своєму хирлявому другові, Роберту Луїсу Стівенсону.

Tim Wu. THE QUIET TYRANNY OF CONVENIENCE

It is often said—usually with a shrug rather than a thesis—that convenience is the highest virtue of modern life. What is meant, however, is rarely interrogated. Convenience presents itself as neutral, even benevolent, yet it operates with the stealth of a soft-spoken autocrat: not by decree, but by habituation; not by force, but by fatigue. We do not so much choose convenience as drift into its arms, grateful to be spared the burden of deliberation.

Consider how frequently ease masquerades as efficiency. Tasks are “streamlined,” processes “optimized,” decisions “outsourced” to systems that promise frictionless outcomes. And while no single act of delegation seems especially costly, the cumulative effect is a subtle atrophy of judgment. What is surrendered first is not autonomy but attentiveness—the capacity to notice when something has been simplified past the point of sense. By the time dissatisfaction surfaces, it often lacks a vocabulary precise enough to name its cause.

Language itself is not immune to this erosion. Expressions once sharp with intent are sanded down into multipurpose pleasantries; words do double duty until they do no duty particularly well. To say that something “works” now may mean that it functions adequately, feels emotionally acceptable, or merely fails to provoke complaint. Ambiguity, in this context, is not poetic but anesthetic. It dulls the friction that might otherwise prompt resistance.

Yet the tyranny of convenience is most persuasive where it claims to save time. Time, after all, is the one resource universally acknowledged as finite, though treated as if it were indefinitely renewable. We hurry through conversations so as to be free for interactions we will later abbreviate; we automate reminders for tasks we no longer remember why we valued. Ironically, the hours reclaimed by efficiency are seldom inhabited with intention. They leak away, unclaimed, into a blur of minor diversions.

None of this is to argue for a return to inefficiency as a moral posture. Difficulty, when romanticized, becomes its own kind of affectation. The point is subtler: convenience should remain a tool, not a telos. When ease becomes the default criterion by which choices are judged, complexity is treated as a design flaw rather than a feature of reality. Nuance is dismissed as inconvenience; patience, as indulgence.

What is required, then, is not rejection but recalibration. A willingness to ask, occasionally and without apology, whether what saves time also costs meaning—and whether the price, once named, is still worth paying. Such questions do not yield quick answers. That, inconveniently enough, is the point.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.) 🏆

Тім Ву. НЕПОМІТНА ТИРАНІЯ ЗРУЧНОСТІ

Часто кажуть – зазвичай лише байдуже низавши плечима, замість того, аби навести переконливі аргументи, – що зручність є найбільшою перевагою сучасного життя. Однак рідко хто замислюється над тим, що саме мається на увазі під цим поняттям. Зручність видається нейтральним, навіть позитивним явищем, проте вона діє непомітно, як м'якомовний диктатор: не за допомогою указів, а

через звикання; не шляхом сили, а через втому. Ми не так вибираємо зручність, як безвільно падаємо в її обійми, вдячні за те, що нам не доводиться обтяжувати себе зайвими роздумами.

Подумайте, як часто зручність маскується під ефективність. Завдання «спрощуються», процеси «оптимізуються», а прийняття рішень «передається системам», які обіцяють найкращі результати без жодних проблем. І хоча окремо жоден акт передачі повноважень здається незначним, у сукупності це поступово призводить до втрати здатності до судження. Спершу втрачається не самостійність, а уважність – здатність помічати, коли щось спрощується до абсурдної межі. До того часу, як починає проявлятися невдоволення, часто вже бракує достатньо точних слів, щоб назвати його причину.

Сама мова не захищена від цієї деградації. Вирази, які колись були влучними і значущими, перетворюються на багатозначні люб'язності; слова виконують подвійну функцію, доки не перестають виконувати жодну з них належним чином. Сьогодні сказати, що щось «працює», означатиме, що воно функціонує належним чином, є емоційно прийнятним або просто не викликає нарікань. У цьому контексті двозначність є не поетичною, а знеболювальною. Вона притупляє тертя, яке в іншому випадку могло б викликати спротив.

А втім, тиранія зручності є найбільш переконливою там, де вона обіцяє заощадити час. Зрештою, час – це єдиний ресурс, який усі без винятку визнають обмеженим, хоча ставляться до нього так, ніби він нескінченно відновлюваний. Ми поспішаємо закінчити розмови, щоб мати час для взаємодій, які згодом теж скоротимо; ми автоматизуємо нагадування про завдання, адже не пам'ятаємо, чому вважали їх важливими. За іронією долі, години, заощаджені завдяки ефективності, рідко проводять з чіткою метою. Вони минають безслідно, нереалізовані, у паморозі незначних розваг.

Усе це не означає, що слід повертатися до неефективності як моральної позиції. Коли складність романтизують, вона стає своєрідною афектацією. Сенс лежить глибше: зручність має залишатися інструментом, а не кінцевою метою. Коли простота стає основним критерієм, за яким оцінюється вибір, складність розглядається як недолік дизайну, а не як особливість реальності. Відмінність нарікають незручністю, а терплячість – поблажливістю.

Отже, необхідним є не відмова від зручності, а переоцінка ставлення до цього явища. Готовність час від часу без виправдань запитувати себе, чи те, що заощаджує час, не коштує занадто дорого і чи, зважаючи на ціну, все одно того варте. На такі запитання складно отримати швидку відповідь. І в цьому, попри всю незручність, полягає суть.

Russell Norris. RED FACE: HOW I LEARNT TO LIVE WITH SOCIAL ANXIETY

(Excerpt)

I'm hovering just in front of a closed door. It's in the office building where I work. I can see through the window of the door into the room beyond it. I'm listening carefully for approaching voices. As soon as another person comes into view, I'll have to make a snap decision: commit and go through that door or abort and quickly walk away from it surreptitiously double back at some point, then try to hold my nerve for a second attempt. I've been doing this in secret for my entire career and If I could calculate exactly how much time I've lost In this state of limbo, all the seconds, minutes and hours spent holding back in hallways or pacing back and forth just behind closed doors, it might add up to a lifetime. And a waste of one.

Because there's nothing out of the ordinary on the other side of those doors. Just the usual setup of any modern workplace. Open plan desks, meeting rooms, breakout sofas, whiteboards, water coolers, tea and coffee points spaces designed to help people work together. But people is the key word. On the other side of every door there will be people. People I know. People who know me. People I'm about to meet. People who've yet to meet me. I'm going through each door to be among other people all day. And once I'm on the other side, there's no turning back. I'll attend a meeting. A briefing. A brainstorm. I'll review some work. I'll find someone I need to speak to or I'll run into someone and they'll stop me for some small talk. I'll start to feel like I'm walking in the glare of a giant magnifying glass, growing hotter and hotter like a beam of sunshine intensifying through the lens. And if I'm not sufficiently prepared for it all, I'll start to feel something quiver and give way inside. And I'll know that if I don't escape to the other side of the door again, to the relative safety of my desk, I'll fall apart in front of everyone.

For just about as long as I can remember, I've had Social Anxiety. Not the shyness or self-consciousness everyone feels at one time or another in their lives. Not the nerves you might get before driving test or going on a first date. Not the butterflies that start fluttering in your stomach before you stand up and give a speech. What lives deep inside me is an inexhaustible phobia of any social interaction. It creeps across all situations

and all people, from the ordinary stressful stuff like giving a presentation or having a job interview to everyday things like buying groceries or speaking to a stranger on the phone. Presentations and interviews are nervous moments for most people: they put you at the centre of attention, while other people evaluate your performance. But the man working the checkout in Sainsbury's? The woman taking my pizza order over the phone? Are they putting me in the spotlight, assessing my social performance? No, they're not. But I feel anxious dealing with them nonetheless. Big events, small events, everything in between: they all distress me in ways I can't control.

Переклад Крістіни Швець, ФА-11 (2025–26 н.р.)

Рассел Норріс. «ЧЕРВОНІО». ЯК Я НАВЧИВСЯ ЖИТИ З СОЦІАЛЬНОЮ ТРИВОЖНІСТЮ

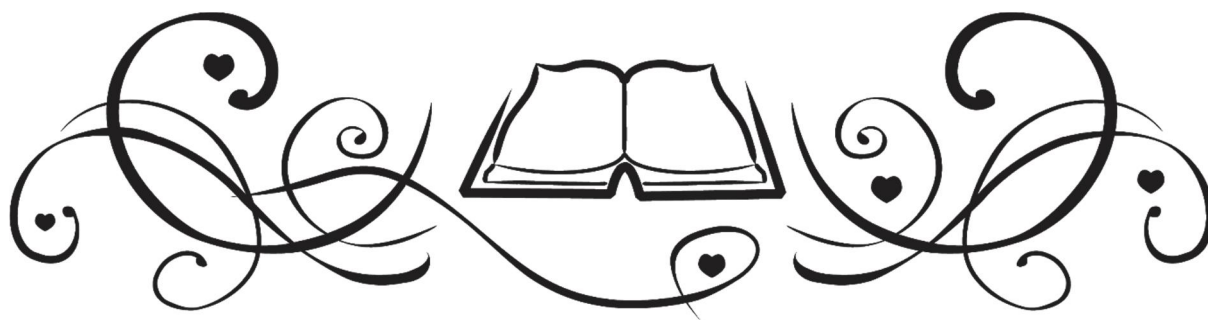
(Уривок)

Я зависаю просто перед зачиненими дверима. Це в будівлі офісу, де я працюю. Крізь скляну панель я можу бачити кімнату за дверима. Я уважно прислухаюсь до голосів, що наближаються. Щойно в полі зору з'явиться інша людина, мені доведеться прийняти швидке рішення. Змусити себе пройти через ці двері або перервати спробу та швидко відійти подалі від них, потім непомітно повернутися та спробувати зібратися з думками для другої спроби. Я робив це таємно, протягом усієї своєї кар'єри. Якби я міг підрахувати скільки часу я витратив у цьому стані невизначеності, усі секунди, хвилини, години, проведені в коридорі або проходячи туди-сюди за зачиненими дверима, то вистачило б на ціле життя. Або на змарнування іншого.

Бо за цими дверима немає нічого незвичного. Просто звичайна обстановка будь-якого офісу. Робочі місця, кімнати для зустрічей, дивани-ліжка, кулери з водою, кавова та чайна зони—простір, розроблений для того, що б допомогти людям працювати разом. Але ключове слово—люди. За кожними дверима будуть люди. Люди, яких я знаю. Люди, які знають мене. Люди, яких я ось-ось зустріну. Люди, які ще не зустріли мене. Я проходжу через двері, щоб цілий день бути серед інших людей. Коли я опиняюся по той бік, шляху назад немає. Я відвідаю зустріч, брифінг, генерацію ідей, перегляну якусь роботу, знайду когось, з ким мені потрібно поговорити або наштавхнусь на когось і він зупинить мене, щоб потеревенити. Я починаю відчувати, ніби ходжу під гігантським збільшуваним склом, стаючи все гарячішим і гарячішим, як промінь сонця, що проходить крізь лінзу. І якщо я не буду достатньо підготованим до всього цього, то почну відчувати, як всередині щось тремтить і руйнується. Тоді я знатиму, що якщо знову не втечу за двері, до відносної безпеки свого робочого місця, то розвалюся просто у всіх на очах.

Скільки себе пам'ятаю, у мене була соціальна тривожність. Не сором'язливість чи невпевненість, які відчуває кожен в той чи інший момент свого життя. Не хвилювання перед екзаменом з водіння чи першим побаченням. Не метелики, що пурхають у животі перед виголошенням промови. Те, що живе глибоко всередині мене — це невтомна фобія будь-якої соціальної взаємодії. Вона пронизує всі події та все моє оточення, від звичайних стресових ситуацій, наприклад презентацій чи співбесід до буденних речей таких, як купівля продуктів або розмова з незнайомцем по телефону. Презентації та співбесіди — це тривожні моменти для більшості людей. Вони ставляють вас у центр уваги, поки інші люди оцінюють вашу роботу. Але чоловік, який працює на касі в АТБ? Жінка, яка приймає моє замовлення піци по телефону? Чи вони ставляють мене в центр уваги, оцінюючи мою соціальну діяльність? Ні, це не так. Але я все одно відчуваю тривогу, маючи справу з ними. Великі, маленькі та загалом будь-які події — всі вони викликають у мене неконтрольоване почуття тривоги.

ПЕРЕКЛАДИ НА АНГЛІЙСЬКУ

ПОЕЗІЯ

А ВПАВ КІТ ІЗ ВОРІТ

Українська народна колискова

А впав кіт із воріт,
Забив плечі і живіт.
Ото тобі, котку,
Не лізь на колодку,
Бо заб'єш головку.
Та буде боліти
— Нічим загоїти.
Купить мати шовку
Та загоїть головку.

Переклад Діани М'яркої, ФА-41 (2024–25 н.р.)

THE CAT FELL FROM THE GATE

Ukrainian Folk Lullaby

The cat fell from the gate,
Hurt his shoulder, belly's fate.
That's for you, kitty,
Climbing's not so pretty,
You'll bump your head, oh what a pity!
And it'll ache for sure—
No cure to endure.
But mother will buy some silk thread,
And heal your poor little head.

М. Вінграновський. ШЕПОЧЕ ДОЩ ПРО ТЕБЕ У ТРАВІ...

Шепоче дощ про тебе у траві,
Ріку читає сірими очима.
Ідуть з роботи землі степові,
Лежить гора з сосною за плечима.

Сухе намокло небо і стебло,
У зайченят ростуть веселі зуби,
І кавуняче зернятко стекло
Червоною краплиною на губи.

Подовшали тривоги і листи,
Ліси на глину, на пісок опали.
Лиш ти одна, мені одна лиш ти
Мій палиш сон і душу мою палиш.

Переклад Анастасії Дорошенко, ФА-11 маг, заочне відділ. (2020–2021 н.р.) 🏆
Mykola Winhranowsky. DER REGEN FLÜSTERT ÜBER DICH IM GRAS...

Der Regen flüstert über dich im Gras,
liest den Strom mit farblosen Augen.
Die Steppe läuft von der Arbeit mit Spaß,
Berg und Kiefer in den Rücken schauen.

Nass wurden trockener Himmel und Stiel,
Lustig wachsen die Zähne bei Hasen,
Und Kernchen der Wassermelone, da, fiel
als roter Tropfen auf Lippen gelassen.

Angst und Briefe wurden lang im Nu,
auf Erde fielen Blätter vom Baum.
Du bist die Einzige, meine Liebe, du
verbrennst meine Seele und Traum.

Оксана Кузів. STEP BY STEP

Дріт натягнутий, як струна,
Я з жердиною без страхівки
Балансую... Іду життям...
В серці віра – ото і тільки.

Без страху вже, бо він утік,
Коли вздрів те бажання жити.
Тільки біль підморгнув услід,
Лиш би втриматись, не завити...

Світ хитається, гамір, шал,
Регіт натовпу, що невміло
Ставлю кроки – не так, не сям,
Не туди вигинаю тіло...

Я не бачу їх – висота,
Вуха хмарами позакладало.
Step by step... Бог мене веде,
То хіба уже цього мало?!

Переклад Надії Пузач, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)

Oksana Kuziv. STEP BY STEP

Wire stretched like a string,
I balance with no safety pole,
I walk and crawl through life...
Heart's full of faith that's all.

Without fear, for it fled,
When I showed the desire for life.
Only pain winked after me,
And I try to stay calm, I try it.

The world's in a chaos and a fuss,
The crowd roars as I move
Everything I do is wrong
With awkward steps I prove.

I don't see people as I'm high,
My ears are blocked by a big cloud.
God shows the steps I should take,
Is that not enough?! I scream loud.

Богдан Лепкий. ПОЕЗІЯ

Поезія, друже, всюди є —
І в людях, і в природі,
І, поки чоловік живе,
Її умерти годі.

Вона сміється на устах
Маленької дитини,
Вона летить до нас у снах,
Як вітер з верховини.

Вона нам працю солодить,
Співає при роботі,
Алмазом яким мерехтить
В кривавім людським поті.

Вона у бурі, в реві фаль,
В збіжжях-ланах на полю,
Вона і там, де гостра сталь
Мигтить, б'ючись за волю.

Вона в дощі, в снігу, в імлі,
В курнім осіннім димі —
Найменше ж, друже, єсть її
В химернім ритмі й римі.

Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2021–22 н.р.) 🏆

Bohdan Lepkyi. POETRY

Poetry, my friend, is everywhere, you know,
In people and in nature, so,
And till the person is alive,
It cannot definitely die.
It laughs on the lips
Of one of the little kids,
It flies to us in all the dreams,
Like wind flies from the highest hills.
It sweets our work,
Sings during that,
Twinkles diamond clear
In human bloody sweat.
It's in the storm, and in the roar of the waves it is,
It's in the fields, which are full of grain,
It's also in a place, where sharp steel is
And twinkles, fighting for freedom in the main.

It's in the rain, the snow, the fog,
It's in the dusty autumn smoke -
The least of it is, my friend, all the time
In a chimeric rhythm and rhyme.

Євгеній Мороз. ХІБА ЦЕ ЖИТТЯ?

(Пісня гурту «The Unsleping»)

Я бачу тінь тягнеться знизу ввєрх
Наштрикує все життя дотепер
І зверху я по тіні плавно так
Спіралями крутячись свердлом вниз

Палить людей любов'ю
Сушить всі каплі крові хтось з вас
Бурить нутро назовні
Хіба це життя?
Кориш себе за болі
За відсутність своєї волі
Ти вже більше себе не бачиш
Певно мабуть так

Переклад Каріни Дєди, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Yevhenii Moroz. IS IT REALLY LIFE?

(Пісня гурту «The Unsleping»)

I see shadow stretching up from below
Spiking me all the time until now
In shadow, I'm swimmingly getting down
On downward spirals like a drill I spin

Burning with love them all
Drying the drops of blood, some of you-
Drill bowels out
Is it really life?
Blaming yourself for aching,
No volition and only breaking
And now you see yourself as nothing
It is really so

Марійка Підгірянка. ЛАСТІВОЧКА ЧОРНО-БІЛА

Ластівочка чорно-біла
Під дахом гніздо ліпила,
Та й до дітей щебетала,
Наче б їх про щось питала.

А питала так сердечно:
Цілувати ту безпечно.
– Люба, мила ластівочко,
Не лякайся, вий гніздечко!
Ми і киці накажемо
І песика прив'яжемо,
І зженем воробчика,
Недоброго хлопчика!

Вий гніздо скоренько духу
І вистелюй м'яким пухом.
Солом'яна наша стріха
Стереже тебе від лиха.

Переклад Надії Пугач, ФА-41 (2024–25 н.р.)

Mariyka Pidhiryanka. THE BLACK-AND-WHITE SWALLOW

The black-and-white swallow flies,
Building a nest beneath the skies.
To the kids, she chirps and sings,
As if to ask about some things.

She asks with warmth and heart so true:
“Fear not, dear ones, I’m here for you.”
“Sweet, lovely swallow, don’t be upset,
Come out, make yourself a bed!

We’ll tell the kitty to behave,
And keep the puppy from being brave.
We’ll chase the sparrow far away,
That acts and acts in such bad way!

Come out now, don’t hide from sight,
And line your nest with soft delight.
Our straw-roofed home, a shelter near,
Protects you well from any fear.”

Валерій Пузік. МИ СИДИМО НАД ЗБРОЄЮ

ми сидимо над зброєю
як герої фільму
який ніхто не зніме
і ніхто не подивиться

говоримо мало
переважно про дурниці
бо серйозні теми
тут або смішні
або смертельні

— думаєш після всього
ми будемо любити тишу? —
каже хтось
витрушуючи землю з магазину
наче готує місце для ще одного дня

— може й будемо
якщо доживемо —
і пауза
така довга
що навіть смерть могла б знудитись
і піти на перекур
— дивно правда?
ці штуки знають про нас більше
ніж наші рідні
уявляєш
який би вийшов фільм
якби зброя говорила?

і знову тиша
хитка
нервова
як тонка тріщина в стіні нори
яку всі намагаються не помічати

— думаєш ми виглядаємо
героїчно?
— ні
— чому так впевнено?
— герої пахнуть інакше

метал холодний
упертий
зрозуміліший за людей

змащуємо механізми
перевіряємо те
що й так працює
просто щоб руки мали роботу
а думки — ні

— давай зачекаємо титри
а раптом ще буде сцена після?
— тут?
— ну... раптом

ми сидимо
чекаємо
титри вперто не з'являються
і це чомусь
дуже схоже на правду

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-41 (2025–26 н.р.)

Valerii Puzik. WE SIT OVER OUR WEAPONS

we sit over our weapons
like heroes in a film
that no one will shoot
and no one will watch

we talk little
mostly about foolish things
because serious topics
here are either funny
or fatal

— do you think after all this
we will like silence? —
someone says,
shaking the dirt from the magazine
as if preparing a place for another day

— we may like it
if we are still alive —
a pause
so long

that even death could get bored
and go for a smoke break

– strange, isn't it?
these things know more about us
than our own families
can you imagine
what kind of film would it be
if weapons could talk?

and silence again
brittle
nervous
like a thin crack in the wall of a hole
that everyone tries not to notice

do you think we look
heroic?
– no
– why are you so sure?
– heroes have the other smell

metal is cold
stubborn
more explicit than people

we lubricate the mechanisms
check what
already works
just to keep our hands busy
and our minds empty

– let's wait for the credits
just in case there is a stinger after
– here?
– well... just in case

we are sitting
we are waiting
the credits stubbornly do not appear
and for some reason
it feels very much like the truth

Володимир Самійленко. ВЕЧІРНЯ ПІСНЯ

(Колискова)

Тихесенький вечір на землю спадає,
І сонце сідає в темнесенький гай.
Ой сонечко ясне, невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось? Іще не лягай!

Світи ще годину, бо рано ще спати,
Милуй нас, як мати, теплом обгортай!
Ой сонечко ясне, невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось? Іще не лягай!

Без тебе так страшно і темно надворі,
Хоч місяць і зорі освітять наш край.
Ой сонечко ясне, невже ти втомилось,
Чи ти розгнівилось? Іще не лягай!

Не слухає сонце, за гору сідає
І нам посилає на всю ніч: прощай!
Ой сонечко ясне, невже ти втомилось?
Чи ти розгнівилось? Іще не лягай!

Переклад Анни Семченко, ФА-41 (2023–24 н.р.)

V. Samiilenko. THE NIGHT SONG

(Lullaby)

The quiet evening lies on the ground
And the Sun sets into the darkest grove
Oh, dear my bright Sun, have you got tired?
Or have you got angry? Go to bed slow...

Shine one more hour, cause it's too early to sleep in a quiet.
Caress like our mother, providing the feeling of warmth till we grow.
Oh, dear my bright Sun, have you got tired?
Or have you got angry? Go to bed slow...

Without You in the dark we will be great terrified,
The moon and the stars will light our area, though.
Oh, dear my bright Sun, have you got tired?
Or have you got angry? Go to bed slow...

The Sun doesn't listen to us, setting over the mountains, being desired,
Saying to all of us goodbye instead of hello.
Oh, dear my bright Sun, have you got tired?
Or have you got angry? Go to bed slow...

Тарас Шевченко. САДОК ВИШНЕВИЙ КОЛО ХАТИ

Садок вишневий коло хати,
Хрущі над вишнями гудуть,
Плугатарі з плугами йдуть,
Співають ідучи дівчата,
А матері вечерять ждуть.

Сім'я вечеря коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.

Поклала мати коло хати
Маленьких діточок своїх;
Сама заснула коло їх.
Затихло все, тільки дівчата
Та соловейко не затих.

Taras Shevchenko. THE CHERRY ORCHARD BY THE HOUSE

The cherry orchard by the house
Taras Shevchenko
The cherry orchard by the house,
Above the orchard the beetles hum,
The ploughers are carrying their ploughs,
The girls are singing when they run,
While mothers wait for them to sup.

The family is having supper,
The evening star is getting up,
The little daughter's serving supper,
The mother wants to teach, but can't.
The nightingale's song is great enough

The mother's put her children
By the house
And fell asleep just near them.
All definitely quieted down except the girls
And their friend – night'gale.

ПРОЗА

Олесь Бердник. ЗОРЯНИЙ КОРСАР

Однієї ночі мені ніби привиділось...

Пороги. Повноводий Дніпро. Під сонцем грають буруни на порогах, у небі ширяють ластівки. Бачу на плесі багато гостроносих чайок, біля них метушаться козаки. Десь далеко чути гук литавр. Рада, чи що?

Я сиджу на камені над водою, дивлюся на ніжно-зелене пагіння очерету, думаю думу. Про що? Тепер важко згадати. Якась туга, сум за втраченим, поклик невідомого...

—Вогневиче! Вогневиче! — Чуються здалека голоси.

Вогневик — це я. Мене поважають і трохи побоюються.

Вважають чаклуном, характерником. Бо я знаю таємниці трав і звірів, мови інших народів і чарівні слова, які зупиняють кров, одвертають очі ворогів і ще багато-багато іншого.

Козаки оточили мене тісним кільцем. Я бачу багато суворих облич. Тільки очі їхні дитячі, довірливі. Вони ждуть? Чого вони ждуть? Відповіді. Чому я маю дати її?

—Вогневиче! Чи схвалюєш ти похід?

—Заждіть, браття! Треба запитати в Чорної Грамоти..

Я витягую з-за пазухи оксамитно-чорний сувій на срібному ланцюжку, розгортаю його. Він міниться на сонці моторошною глибиною, вібрує.

—Чорна Грамото, козаки запитали, чи на добро цей похід?

—Серце палає — на добро. Серце холодне — зупиніться! — Почувся тихий голос Чорної Грамоти.

—Славно! Славно! — заревли козаки. — Ой гарно сказала, Чорна Грамото! Горять, горять наші серця! Пливемо, браття, пливемо! Хай начуваються бусурмани!

—А чи довго нам тримати шаблю в руці? — сумно запитав хтось у мене за спиною, коли змовкли крики.

—Доки є ворог, — сказала Грамота.

—Невже довіку?

—Всьому є кінець.

—Коли ж? Коли?

—Відповідь у ваших серцях. Доки в могили ховаєте славу свою, козаки, доти нерозривне вороже кільце...

Гомін, гомін мужніх голосів. І тануть обриси порогів. І я знову в своїй київській квартирі.

Що поєднало далекі епохи? Звідки примхливе видіння — таке фантастичне, неймовірне?

Чорна Грамота? Сувій дивної речовини, що дає відповіді на запитання? Чому він мені знайомий? Звідки? Десь я читав про таку річ, тільки вона інакше називалася.

Здається, ще й досі відчуваю ніжний доторк сувою, тремтіння теплої чутливої речовини. Щось давно забуте, глибинне...

Стій, згадав. Дещо згадав...

Олександр Великий ходив через палючі піски до храму Амона. Там він розмовляв з жерцями, прийняв посвяту. Йому дали Чорний Папірус. Цар носив його на шиї. Легенда розповідає, що той Папірус тримав у собі сокровенне знання таємниці світу. Великий полководець радився з Чорним Папірусом, нерозлучно мав його при собі. Таємничий сувій було поховано разом з останками царя...

Невже це він? Невже Чорна Грамота? Чи моя підсвідома вигадка, фантазування?

Якщо правда, то як сувій потрапив до козаків? Ой леле! Я вже приймаю сон за реальність.

А чому б і ні? Адже я не думав про таке? І моє видіння не просто сон, а розкриття генетичної інформації. Якись мої попередники мали справу з Чорною Грамотою, а я...

Гм... Не вельми міцний ланцюжок, але все-таки... Що може означати той сувій? Звідки він? Схоже на універсальну кібер-машину, яка входить у контакт із психікою людини і дає узагальнені відповіді, точніше — символи відповіді, які треба розв'язувати відповідно до темпераменту й ерудиції.

Проте хто б міг створити такий чудовий пристрій? Наші предки? Нізачо. Тоді пришельці? На чужопланетних космонавтів тепер мода, їм приписують усе незрозуміле, незбагненне...

Є одна ідея... Спробую перевірити...

Переклад Дарини Гориченко, ФА-41 (2021–2022 н.р.) ♪

Oles Berdnyk. THE STARRY CORSAIR

(Excerpt)

One night I had a sort of a vision...

Rapids. The full-flooded Dnipro. Surfs are playing on the rapids in the sun, swallows are soaring in the sky. I see quite a few sharp-bowed chaika-boats on the reach, some Cossacks are bustling near them. Somewhere far away the boom of kettledrums is heard. A council or something?

I am sitting on the rock over the water, looking at the delicate-green shoots of reed, thinking a thought. About what? Now it is hard to recall. Some anguish, longing for the lost, the call of the unknown...

"Flamekin! Flamekin!" The voices are heard from afar.

Flamekin is me. I am honoured and a bit feared.

I am accounted as a sorcerer, a kharakternyk. For I know the secrets of herbs and beasts, the tongues of other nations and the magical words that stop the bleeding, avert the foes' eyes and many, many more.

The Cossacks encircle me closely. I see many stern faces. Only their eyes are childlike, credulous. Are they waiting? What are they waiting for? For an answer. Why do I have to give it?

"Flamekin! Do you approve of the march?"

"Await, brethren! One must ask the Black Panchart."

I draw out a velvet-black scroll on a silver chain from the bosom, unroll it. It changes its colour in the sun with a frightening depth, vibrates.

"The Black Panchart, the Cossacks ask if this march is for good."

"If the heart is on fire, it is for good. If the heart is cold — stop!" I hear the soft voice of the Black Panchart.

"Glorious! Glorious!" the Cossacks bellow. "Well said, the Black Panchart! Our hearts are burning, burning! Sail, brethren, sail! Let the pagans beware!"

"How long are we to hold sabres in our hands?" asks someone sadly behind my back when the yells cease.

"Till there is a foe," the Panchart says.

"Could it be forever?"

"Everything has its end."

"Then when? When?"

"The answer is in your hearts. As long as you, Cossacks, bury your glory in graves, the untearable hostile circle..."

Murmur, the murmur of the manful voices. And the lines of the rapids melt. And I am again in my Kyiv flat.

What bound up the distant epochs? Where did the fanciful vision come from — so fantastic, incredible?

The Black Panchart? A scroll of bizarre substance that answers the questions? Why is it familiar to me? Where from? I have read somewhere about such a thing, it just had another name.

It seems I still feel the light touch of the scroll, the quiver of the warm soft substance. Something long-forgotten, deep-seated...

Stop, I have bethought. Bethought something...

Alexander the Great went through the sizzling sands to the Temple of Amon. There he talked to the priests, underwent the initiation. He was given the Black Papyrus. The king wore it on his neck. The legend holds that Papyrus contained the innermost knowledge of the world's mystery. The great military commander consulted the Black Papyrus and was inseparable with it. The mysterious scroll was buried with the remains of the king...

Can it be he? Can it be the Black Panchart? Or is it just my subconscious fancy, whims?

If it is true, then how did the scroll get to the Cossacks? Dear me! I already take a dream for reality.

But why not? After all, I was not thinking about that, was I? And my vision is not just a dream, but a disclosure of genetic information. Some of my forerunners were dealing with the Black Panchart, and I...

Hmm... The chain is not tenacious enough, but still... What may that scroll mean? Where is it from? It is like a universal cyber machine that comes into contact with the human psyche and gives the generalized answers, to be more exact — the symbols of an answer that must be solved according to certain temperament and erudition.

Still, who could create such a wonderful device? Our ancestors? No way. Then aliens? Now there is a fashion for the extraterrestrial cosmonauts, they are credited with all the unintelligible, incomprehensible...

I have got an idea... I will try to check it out...

Олена Печорна. У ЗАТІНКУ ЗЕМНОЇ ЖІНКИ

(Уривок)

Полудень. Сонце дістається найвищої точки альпійського безмежжя і зачудовано спиняється, роздивляючись пологливі тіні десь глибоко внизу. Довгі ряди виноградників розкреслюють схили, і згори ця картинка чимось нагадує велетенський лист-зізнання. Нижче гріються дахи ошатних будиночків. Їхні завітчані вікна тішаться різнобарв'ям, ніби райдугу в горщики спіймали. Біжить удалеч дорога, розгойдується з боку в бік, тоншає, стикається і зрештою губиться в смарагдовій безвісті. Тихо. Так тихо, що, здається, чути, як перемовляється з вічністю молодий вітер. На цій думці дівчина, котра чомусь лежить на землі, замріяно всміхається, розплющує очі й одразу ж мружиться. Сонце скрізь. Проміння витанцьовує серед виноградного листу, бавлячись, рветься на яскраві клапті, гріє землю, і та неквапом вагітніє ним і камінням. Гостя відчуває тепло спиною, дрібні камінчики муляють, нагадуючи, що простирадло, завбачливо розстелене долі, уже стареньке й місцями протерте. Але їй байдуже. Їй подобається цей чудний ритуал, такий дитинно-наївний і, здавалось би, позбавлений жодного сенсу. Щороку у свій день народження вона приходить сюди, аби відчутти життя сповна...

Переклад Надії Пузач, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)

Olena Pechorna. IN THE SHADE OF AN EARTHLY WOMAN

It's midday. The sun reaches the highest point of the Alpine infinity and pauses, captivated, scrutinizing the timid shadows somewhere far below. Long rows of vineyards crisscross the slopes, and from above, this scene somehow resembles a giant confession letter. The roofs of pristine houses bask in the sun below. Their flower-adorned windows delight in a riot of colors, as if they have captured a rainbow in the pots. A road runs into the distance, sways from side to side, narrows, meanders, and eventually disappears into the emerald obscurity. It's quiet. It's so quiet that it seems one can hear the young wind conversing with eternity.

Holding this thought, a girl who for some reason lies on the ground, smiles dreamily, opens her eyes, and then immediately squints. The sun is everywhere. Rays dance amid the grape leaves, playfully tearing into bright patches, warming the ground, and slowly becoming pregnant with both leaves and stones. The guest feels the warmth on her back while small pebbles make lying uncomfortable and reminding that the bed sheet, thoughtfully spread for the fate, is already worn down and faded in some places. But she doesn't care. She enjoys this charming ritual, so childishly naive and seemingly devoid of any meaning. Every year on her birthday, she comes here to sense her life completely...

Василь Сухомлинський. ВІН ЗНЕНАВИДІВ КРАСУ

У матері був трирічний син. Дуже любила вона єдину дитину. Що не захочеться синочкові, мама зразу ж кидається виконувати його бажання.

Побачив син за вікном квітучу троянду, питає:

— Що це таке?

— Квітка троянди, — відповідає мама.

— Хочу квітку троянди, — вимагає хлопчик. Не просить, а вимагає.

Мати йде, зрізає квітку й приносить синові. Потримав хлопчик троянду в руках, зім'яв пелюстки й кинув на підлогу.

Побачив син на паркані горобця, питає:

— Хто це такий?

— Горобець, — відповідає мама.

— Хочу горобця, — вимагає хлопчик.

Пішла мати до сусідських дітей, просить:

— Спіймайте горобця, куплю вам цукерок.

Упіймали діти горобця, одержали цукерок. Принесла мати пташку. Взяв хлопчик горобця, почав гратися, придавив його за шийку, пискнув горобчик і замовк. Кинув син мертво пташку.

Почув син, як хтось грає за вікном на сопілці.

Сподобалась йому гра, питає він у матері:

– Що це таке?

– Це пастух грає пісню на сопілці.

– Хочу пісню, хочу пісню, вона така красива! – зажадав хлопчик.

Пішла мати до пастуха, просить:

– Йди, пастуше, до мого хлопчика любимого, хоче він, щоб йому належала ця прекрасна пісня.

– Ні, – відповідає пастух. – Пісня – це краса. Не може один володіти нею. Пісня потрібна всім.

Ні з чим прийшла мати до сина, переказала йому слова пастуха.

І син зненавидів красу, перестав любити й розуміти прекрасне.

Переклад Діани М'ягкої, ФА-31/1 (2023–24 н.р.)

Vasyl Sukhomlymskyi. HE GREW TO HATE BEAUTY

The mother had a three-year-old son. He was her only child, and she loved him to death. Whatever the little guy wanted, the mother would immediately rush to fulfil his wishes.

One day, the son noticed a blooming rose outside the window and wondered:

"What is that?"

"It's a rose flower," the mother replied.

"I want a rose flower," the boy demanded. Not asking, but demanding.

The mother went to cut the flower and brought it to her child. The little boy kept the rose in his hands, crumpled the petals and threw them on the floor.

Then the son caught sight of a sparrow on the fence and asked:

"Who is that?"

"A sparrow," replied his mother.

"I want the sparrow," the boy demanded.

The mother went to the neighbours' children and asked:

"Catch a sparrow, and I'll buy you some sweets."

The children caught the sparrow and received the treats. The woman brought the bird to her son. He took the sparrow, started to play with it and squeezed it by the neck. The sparrow squealed and became silent. The boy threw the dead bird away.

Once he heard someone playing the flute outside the window.

Enjoying the game, he asked his mother:

"What is that?"

"It's a shepherd playing a song with his flute."

"I want the song, I want the song, it's so nice!" the boy demanded.

The mother went to the shepherd and begged him:

"Go, shepherd, to my beloved boy, as he wants this beautiful song in his possession.

"No," the shepherd replied, "the song is beauty. It cannot be owned by one person. The song is needed by everyone."

The woman returned to her son with nothing and told him what the shepherd had told her.

Afterwards, the son began to hate the beauty, stopped loving it and appreciating all the beautiful things.

Переклад Карини Гамалій, ФА-21 (2023–24 н.р.)

Vasyl Sukhomlymskyi. HE CAME TO LOATHE BEAUTY

A mother had a three-year-old son. She loved her only child very much. Whatever he wanted, mother always would rush to comply with his wishes.

The son saw a rose in full bloom over the window and so he asks:

"What is this?"

"A rose flower", the mom answers.

"I want a rose flower" he demands. Not asks for it, but demands.

The mother goes, cuts the flower and brings it to her son. Boy held the rose in his hands for a bit, than he crumpled the petals and threw them on the floor.

The son saw a sparrow on the fence and so he asks:
 "Who is this?"
 "A sparrow", the mum answers.
 "I want a sparrow" the boy demands.
 The mother went to the neighbours' kids and asked them:
 "Catch the sparrow, and I will buy you some candies".
 Kids caught the sparrow, got the candies. Mother brought the bird home. Boy took the sparrow, started playing with him, held his neck, and sparrow whimpered and went silent. Son threw the dead bird away.
 The son heard someone playing on a reed pipe over the window.
 He liked the music and so he asks his mother:
 "What is this?"
 "This is the shepherd, he plays a song on a reed pipe".
 "I want the song, I want the song, oh it's so beautiful!" the boy demanded.
 The mother went to the shepherd and asked him:
 "Shepherd, go to my dear boy, for he wants to own this beautiful song."
 "No," answered the shepherd. "The song is beauty. And one can't own it. Everybody needs the song."
 Mother came back to her son empty-handed and recounted the shepherd's words to him.
 And the son came to loathe beauty, he stopped loving and comprehending all of the beautiful things.

Леся Українка. БЛАКИТНА ТРОЯНДА

Дія перша
 Вихід 13
 Ті ж без Олімпіади Іванівни і дітей.

Любов

Такі славні діти!

Саня

Та бог з ними!

Милевський

Та ви, як бачу, Любов Олександрівно, філантропією займаєтесь?

Любов

Зовсім не філантропією, а мені, власне, сі діти подобаються, я б навіть готова взяти їх до себе.

Орест

За чим же діло стало?

Любов

Та я сама добре не знаю, за чим. А втім, що б з того вийшло? Куди ж мені інших виховувати, коли я сама не вихована. Мене ж балували, а не виховували. Як вам здається, хто з нас кого виховав, чи тіточка мене, чи я її?

Саня

Ну, а твій татко, Любо, здається, був такий чоловік...

Любов

Він не виховував мене, він просто любив мене. (*Зітхає.*) Він не боронив мені нічого.

Орест

По-моєму, се найкраще виховання. Так тільки й виховуються оригінальні натури, а то нас опанували дуже шаблони. Пора проти сього повстати!

Любов

Я сама себе виховала, ну, то можете собі здумати! Читала все, що під руку попадало, було там усякого!

Орест

Так і слід: літературу, як і життя, треба знати з усіх боків.

Любов

Зате, правда, набила оскому навіки!

Орест

Однак ви й тепер багато читаете.

Любов

О, то зовсім інші книжки!

Милевський

Які ж?

Любов

(всміхнувшись)

Не знаю, чи й казати, сміятись будете, а ви, Сергію Петровичу, в думці ще й «синім чулком» назовете, вголос не одважтесь, ви занадто джентльмен для сього!

Милевський

(вклоняючись)

Прикажете дякувати? Що ж то за книжки такі отреченні?

Любов

А наукові, по філософії, психології і... психіатрії!

Саня

Бог зна що!

Любов

Не журись, я й «добрих авторів» читаю, он вони, бачиш? *(Показує на етажерку з книжками в гарних оправах.)* А тут вже наукові авторитети. *(Показує на скляну шафу з товстими книжками.)*

Милевський

Отож ці авторитети винні, що у вас такий аскетичний погляд на життя.

Любов

У мене аскетичний погляд? Ну, не знаєте ви мене! *(Палко.)* Адже мені усякий аскетизм, усяке факірство глибоко противне.

Саня

Ну, але як же погодити з твоєю «новою мораллю», наприклад, любов?

Любов

А ось як. Єсть же інша любов, ніж та, що веде до вінця, я от що думаю.

Милевський

От се то правда! Перший раз бачу у молодій дівчини таку сміливість думки! Вашу ручку.

Любов дає. Він цілує.

Шлюб се кайдани, хоч і золоті, а кохання не любить кайданів. Хатнє багаття гарне тільки на картинах, і то не завжди. По-моєму, Рубенсові картини на тему Wein, Weib und Gesang кращі куди, ніж ті всякі «медові місяці», «первенці», «молоді матері»... Любов се балерина; одягніть її в візитову призвоїту сукню або, не дай боже, в капот, і вона стратить всі свої чари!

Любов

Нащо замуровуватись у якийсь склеп? Щастя так мало на світі, його треба ловить, а не одпихати.

Бути щасливою самій і дати щастя іншому, що ж тут злого?

Милевський

(жартовливим тоном)

Стережіться, такий погляд небезпечний багато драм починається щасливо.

Любов

Чого ж драм? Коли буде повертати на драму, можна покинути гру.

Орест

Ну, се не так легко. І не всякий дасть себе викинути, мов стару колоду карт.

Саня

Значить, ти признаєш так звану гру в любов, флірт?

Любов

(здригнулась)

Яке це бридке слово!.. Слухайте, Оресте, ви ж письменник, поет, роз'ясніть цим людям, яка ще є любов, окрім звичайної любові й флірту!

Орест

Єсть іще, або, краще сказати, була любов мінезінгерів; се була релігія, містична, екзальтована. Культ мадонни і культ дами серця зливались в одно. Се була любов часів «блакитної троянди», се любов не наших часів і не нашої вдачі. Коли є що в середніх віках, за чим можна пожалкувати, то, власне, за сею «блакитною трояндою». Єсть і в наші часи блакитні троянди, але се ненормальні створіння хворої культури, продукт насильства над природою.

Любов

Ви забуваєте другу любов, наприклад, любов Данте до Беатріче, а я, власне, таку мала на думці.

Милевський

Ну, знаєте, Любов Олександрівно, сі приклади непевні! У трубадурів часом трудно одрізнити блакитну квітку від адюльтера. А Данте, може, якби мав щастя познайомитися з своєю Беатріче ближче, то теж, може, попросив би її руки, щоб приміряти на неї шлюбний перстень. Тоді б ми мали не «Божественну комедію», а просто комедію під назвою «Як у людей, так і у нас».

Саня сміється.

Любов

(дивиться на Милевського й хитає головою)

Чого вам любов представляється тільки як драма або комедія? Pardon, ще як балет! Певне, того, що ви присяжний театрал. Любов може бути чудовою поемою, що люди потім перечитують у спогадах, без болю, без прикрого почуття. Ах, та що я з вами говорю про се просто профанація! *(До Сані.)* Саню, серденько, заграй нам що-небудь: кажуть, музика зміняла і каміння в живі істоти, принаймні хоч на хвилину, чи не пройме вона й Сергія Петровича!

Милевський

Однак, як се розуміти? Чи не з кам'яним болваном ви мене порівнюєте?

Любов

(сміється)

Ну, чого ж? Єсть же і статуї на світі!

Орест

(тихо їй)

Щось-то він мало на статую схожий!

Саня почала грати якусь салонову п'єсу. Милевський підійшов до неї перегортати ноти; між ними розмова мімічна.

Орест

(до Люби)

Любо, для вас я хотів би вірити, що в наші часи можлива така любов, як у Данте до Беатріче.

Любов

А ви не вірите?

Орест

Часом вірю, часом боюсь вірити!

Любов

Чого боїтесь?

Орест

Знаю, що все-таки се непевна, ненормальна любов, вона якась безвихідна...

Любов

Зате ж і безконечна. Ненормальна, ви кажете, а що ж робити тому, для кого нормальне щастя недоступне?

Орест

Чи дає така любов щастя? Адже Данте не був щасливий; написав «Пекло».

Любов

Беатріче не знала нічого про Данте. Через те і щастя не було! А втім, Данте ж і «Рай» написав!

Орест

Як ви думаєте? Адже приязнь межи людиною й жінкою завжди мусить мати якийсь особливий відтінок? В ній нема фамільярності і разом з тим вона ніжніша, сердечніша.

Любов

Бачте, от ви вірите в приязнь межи людиною і жінкою...

Орест

Досі вірив... а тепер...

Любов

(глянула на нього, мов хотіла ще що спитати, але повернулася і пішла до піаніно)

Саню, ти знаєш «Posa la mano sul mio cor»? Вибачай, я тебе перебила.

Саня

(нерадо)

Ні, я цього не знаю.

Любов

Ах, се надзвичайно!

(Співає без слів шпаркий, пристрасний мотив, але на першій фразі уриває і покликуює.)

Ах, яка чудова ніч, а ми й не дивимось! А місяць, місяць великий та ясний!

Біжить до балконових дверей, одчиняє обидві половинки, стає біля одвірка так, що її всю заливає місячне світло, і заводить «Ой місяцю, місяченьку!». Орест виходить на балкон, стає проти Люби і дивиться на неї, мов очарований. Милевський і Саня залишаються в салоні. Завіса спускається під час співання першого куплета пісні «Ой місяцю, місяченьку!».

Завіса

Переклад Надії Пугач, ФА-31/2 (2023–24 н.р.)

Lesia Ukrainka. A BLUE ROSE

Scene 13

The same but without Mrs. Olympaid Ivanivna and the children.

Love

Such lovely children!

Sania

Forget about them!

Milevskyi

And you, as I can see, Liubov Oleksandrivna, are involved in philanthropy?

Love

Not philanthropy at all, but, to be honest, I like these children, and I'd even be willing to take them in.

Orest

What brought this on?

Love

Well, I don't really know what brought it on. But, what's the point? Why would I raise the others when I haven't been properly raised myself? I was spoiled, not raised. What do you think, who raised whom? Did my aunt raise me, or did I raise her?

Sanya

Well, your father, Liuba, seemed to be such a man...

Love

He didn't raise me, he just loved me. (Sighs.) He didn't forbid me anything.

Orest

In my opinion, that's the best way to raise someone. Original personalities are only formed that way because we're taken over by templates. It's time to rebel against it!

Love

I raised myself, well, you can imagine that! I read everything that came into my hands, all sorts of things!

Orest

That's how it should be; you need to know both literature and life from all sides.

Love

But, actually, I got a lot of nonsense stuck in my head forever /got bored till the rest of my life !

Orest

However, you still read a lot.

Love

Oh, those are completely different books!

Milevskyi

Which ones?

Love

(smiling)

I don't know if I should say. You'll be laughing, and you, Serhiy Petrovych, in your thoughts might even call me a "bluestocking," but you won't dare say it out loud, you're too much of a gentleman for that!

Milevskyi

(bowing)

Would you like me to say thank you? What kind of books are these renunciate ones?

Love

And scientific books, on philosophy, psychology, and... psychiatry!

Sania

Only God knows what!

Love
 Don't be upset; I also read "good authors." See them? (Points to a shelf with books in nice covers.) And here are the scientific authorities. (Points to a glass cabinet with thick books.)

Milevskyi
 So these authorities are to blame for your ascetic view of life.

Love
 Do I have an ascetic view? Well, you don't know me! (Passionately.) After all, any asceticism, any austerity, is deeply repulsive to me.

Sania
 But how do you reconcile it with your "new morality," for example, love?

Love
 Well, here's how. There is a different kind of love than the one that leads to marriage, that's what I think.

Milevskyi
 That's the truth! It's the first time I've seen such boldness of thought in a young lady! (Takes her hand.)

May I kiss your hand?
 Love gives her hand, and he kisses it.

Marriage is like shackles, even if they're golden, and love doesn't like shackles. A domestic hearth is beautiful only in paintings, and not even in all cases. In my opinion, Rubens' paintings on the theme of "Wine, Women, and Song" are much better than all those "honeymoons," "firstborns," "young mothers"... Love is a ballerina; dress her in a presentable dress or, God forbid, a bonnet, and she will lose all her charm!

Love
 Why entomb yourself in some kind of crypt? Happiness is so scarce in the world; you should chase it, not push it away. Be happy on your own and give happiness to someone else. What's wrong with that?

Milevskyi
 (in a playful tone)
 Beware, such a perspective is dangerous many dramas start happily.

Love
 What dramas? When it starts to turn into a drama, you can leave the game.

Orest
 Well, it's not that easy. Not everyone will let themselves be thrown out like an old card deck.

Sania
 So, do you accept the so-called game of love, flirting?

Love
 (shudders)
 What an ugly word!... Listen, Orest, you're a writer, a poet, explain to these people what love is, aside from ordinary love and flirting!

Orest
 There is another, or better to say, there used to be the love of minnesingers; it was a mystical, exalted religion. The cult of the Madonna and the cult of the lady of the heart merged into one. This was the love of the "blue rose" era, love not of our times and not of our fate. If there's something from the Middle Ages that we can lament, it's this "blue rose" for sure. There are blue roses even in our times, but they are abnormal creations of a sick culture, a product of violence against nature.

Love
 You're forgetting about another kind of love, for example, Dante's love for Beatrice, and that's actually what I had in mind.

Milevskyi
 Well, you know, Liubov Oleksandrivna, these examples are uncertain! Sometimes it's hard to distinguish a blue flower from an adultery in the troubadours' songs. And Dante, maybe if he had the chance to get to know his Beatrice better, he might have also asked for her hand to try on a wedding ring. Then, instead of the "Divine Comedy," we would have had a simple comedy titled "Just Like People, Just Like Us."

Sania laughs.
 Love
 (looks at Milevskyi and shakes her head)
 Why do you see love only as a drama or a comedy? Pardon, even like a ballet too! I guess that's because you're a theater lover. Love can be a beautiful poem that people later reread in their memories, without pain,

without a bitter feeling. Oh, why am I even talking to you about this it's just profanation! (To Sania.) Sania, my dear, play something for us, at least for a moment: they say that music can change even stones into living beings we'll see if it touches Serhii Petrovych!

Milevskyi

However, what do you mean by that? Are you comparing me to a stone block?

Love

(laughs)

Well, why not? There are statues in the world too!

Orest

(whispers to her)

He doesn't look much like a statue, does he?

Sania started playing some salon piece. Milevskyi approached her to flip through the sheet music; the conversation between them was mimetic.

Orest

(to Love)

Liuba, I'd love to believe that in our times, the love like Dante's for Beatrice is possible for you.

Love

And don't you believe it?

Orest

Sometimes I do, but sometimes I'm afraid to believe!

Love

What are you afraid of?

Orest

I know that it's still an uncertain, abnormal love, it's somehow hopeless...

Love

But it's also infinite. It is abnormal, you say, but what should someone do for whom normal happiness is unattainable?

Orest

Does such love bring happiness? After all, Dante wasn't happy; he wrote "Inferno."

Love

Beatrice didn't know anything about Dante. That's why there was no happiness! And Dante also wrote "Paradise", by the way!

Orest

What do you think? After all, affection between a man and a woman must always have a special nuance? It lacks familiarity, and at the same time, it's gentler, more heartfelt.

Love

See, you believe in affection between a man and a woman...

Orest

I used to believe... but now...

Love

(looked at him as if she wanted to ask something else but then turned away and went to the piano)

Sania, do you know "Posa la mano sul mio cor"? Sorry, I interrupted you.

Sania

(reluctantly)

No, I don't know it.

Love

Oh, it's extraordinary!

(She sings a lively, passionate melody without words, but stops it at the first phrase and calls out.)

Oh, what a wonderful night, and we're not even looking! And the moon, the big and bright moon!

(She rushes to the balcony doors, opens both halves, stands near the doorway, and bathes in the moonlight. She starts singing "Oh moon, oh moon!")

Orest comes out onto the balcony, stands opposite Love, gazing at her as if he was enchanted. Milevskyi and Sania remain in the salon. The curtain falls as she sings the first verse of "Oh moon, oh moon")

Брати Грімм. ГОРЩИК КАШІ

Жила собі в одному селі бідна й добра дівчинка. Мала вона тільки матір, і от прийшов такий день, коли в них зовсім не стало хліба. Пішла дівчинка до лісу назбирати ягід і зустріла там бабусю. Та бабуся подарувала дівчинці горщик.

Досить було сказати:

– Горщику, вари! – і він варив смачну, солодку пшоняну кашу.

А коли скажеш:

– Горщику, не вари! – він враз переставав варити.

Дівчинка принесла горщик додому, до своєї матері, і відтоді вони назавжди забули про голод і їли солодку кашу, коли їм тільки хотілося.

Одного разу дівчинка пішла десь із дому, а мати захотіла їсти й сказала:

– Горщику, вари!

І горщик наварив каші, і мати наїлася досхочу. Тоді вона хотіла спинити горщик, але забула, які слова треба для цього сказати.

А горщик варив собі й варив, і от уже каша перелилася через вінця, і текла й текла без упину. Ось уже тієї каші повна кухня, повна хата, вже й вулицю заливає. От ніби горщик захотів увесь світ донесхочу нагодувати. Це загрожувало справжнім лихом, адже ніхто не знав, як його спинити хоч на часину.

Нарешті, коли каша вже заливала останню хату, прийшла додому дівчинка.

І тільки-но вона гукнула:

– Горщику, не вари! – як він ураз перестав варити.

А кому треба було до міста, той мусив проїдати собі дорогу крізь кашу.

Переклад Наталії Талалаївської, ФА-31 (2024–25 н.р.)

Brothers Grimm. COOKING POT

Once upon a time, in one village, there lived a poor but kind girl.

She lived only with her mother. And then came the day when they did not have a single piece of bread.

The girl went to the forest to pick berries and there she met an elderly woman.

The woman gave a pot to the girl.

‘It is enough to say:

‘Pot, cook!, and it would cook delicious, sweet millet porridge’, instructed the elderly woman.

‘And when you would say:

‘Pot, don’t cook!’

It will stop cooking.’

The girl brought the pot home to her mother. After that they forgot about starvation and ate sweet porridge whenever they wanted.

Once, the girl went out and her mother felt hungry and said:

‘Pot, cook!’

And the pot cooked plenty of porridge and mother ate it to her heart’s content. Then she wanted to stop the pot but she had forgotten the words to say.

The pot kept cooking and soon the porridge spilled over the top, and it kept flowing. Soon the kitchen was full of porridge, the house was full of porridge, and the street was flooded. As if the pot was going to feed all the world to satiety. It was a real disaster, because no one knew how to stop it, even for a while.

Finally, when the porridge was already flooding the last house, the girl came home.

And as soon as she shouted:

‘Pot, don’t cook’, the pot immediately stopped cooking.

And those who wanted to go to the town had to eat their way through the porridge.

ВОВК І КОБИЛА

Українська народна казка

Жив-був вовк. Старий він став і слабий. А їсти ж треба!.. Пішов він їжу шукати. Блукав собі, блукав та й стрів лисичку. «Лисичко, лисичко, я тебе з’їм». «Не їж мене, вовчику-братику, я тобі пісеньку заспіваю, таночок затанцюю».

Почала вона співати медовим голосочком, пританцьовувати лапками. Дивився старий і заснув. Прокинувся, а лисички-сестрички й духу немає. «І нащо мені такі танці?» подумав сіренький і поплентався далі.

Бачить на поляні кобила пасеться. Зібрав останні сили старий розбійник і каже люто: «Я тебе з їм, кобило!»

А та перелякалася, трясеться вся й відповідає: «Я не проти, вовчок-сірячок, але не можна мене їсти». «Чому?» – зацікавився сірячок. «Ось на, почитай», сказала кобила і підняла ногу.

Підійшов вовк, глянув зацікавлено, а кобила йому копитом як дасть, так і посипались іскри з очей. Довгенько не міг прийти в себе старий. А як очуняв, подумав: «Ото дурний! Неграмотний, а поліз читати!...»

Переклад Карини Гамалій, ФА-31 (2024–25 н.р.)

THE WOLF AND THE MARE

Ukrainian Folk Tale

There was once a wolf. He grew old and weak, but yet he hungered. And so, to search for food he went. For long wolf wandered before he met a fox. “Fox, oh fox, that’s when I’ll eat you!” he growled. “Oh spare me, big bad wolf, I’ll sing a song and dance a dance for you!”

And she sang so sweetly, and danced so neatly, that the old wolf fell asleep, and quickly. Once he woke up, the fox was nowhere to be seen. “Oh, and what good are these dances?” the wolf thought in hunger.

He wandered and wandered when he saw a mare which was grazing. And so with all the might left, the aged big bad wolf growled “Mare, oh mare, that’s when I’ll eat you!”

The terrified mare shivered and replied “It’s not that I would disobey, oh Wolf-Gray Wool (or Big Bad Wolf again), but you ought not to eat me!”

“And why is that?” he asked.

“Here, read it,” answered the mare and lifted her hoof.

The wolf came closer and looked in curiosity, and that’s when the mare hit him with such great strength that he saw stars and the wolf couldn’t recover for days. “Oh, woe my foolishness!”, thought the wolf once he woke up. “I went to read, illiterate yet I!”

ХИТРА ЛИСИЦЯ

Українська народна казка

Сидить лисиця на березі річки і думає: «Як би це мені свіженькою рибкою поласувати?» Дивиться лисиця: а по річці колода пливе, а на тій колоді дві чайки сидять. Запитує лисиця:

– Гей, чайки, що ви робите?

– Рибу ловимо.

– Візьміть і мене з собою!

– Стрибай!

Стрибнула лисиця. Колода перевернулася, чайки полетіли, а лисиця шубовснула у воду.

Понесло лисицю вниз цю річку і винесло в море. Бачить лисиця: куди не глянь — вода. Каже вона своїм лапам:

– Гей ви, лапи, будьте мені за весла!

А хвостові каже:

– Гей, хвосте, а ти будь кермом!

Ось пливе лисиця неначебто в човні. Лапи, як весла, воду загрибають, хвіст, мов кермо, повертається — туди-сюди, туди-сюди. Лише забула лисиця сказати хвосту, щоб він до берега правував, а не у відкрите море.

Пливла лисиця, пливла, а берега й не видно. На самісіньку середину моря запливла. І лисиця не знає вже, куди їй тепер пливти.

Тут зустріла вона тюленя.

Каже тюлень:

– Куди це ти, лисице, запливла? Заблудилася, чи що, у нашому морі? Не допливти тепер тобі до берега.

А лисиця відказує:

– Знаю, куди пливу. Хочу подивитися, чи є ще звірі у морських водах. Чула я, що вас зовсім мало залишилось...

CUNNING FOX

Ukrainian Folk Tale

Once upon a time, a clever fox sat by the riverbank. She wondered aloud, "How can I get some fresh fish for dinner?" Just then, she looked up and noticed a log drifting along the river with two seagulls perched upon it. The fox called out:

"Hello, seagulls! What are you doing?"

"We're catching fish," they replied.

"Take me with you!" begged the fox.

"Then jump on!" chirped the seagulls.

So, the fox leapt onto the log. But as soon as she landed, the log tipped over, the seagulls took flight, and poor fox found herself splashing into the water!

The river carried her swiftly downstream, out into the vast, endless sea. Surrounded by water as far as her eyes could see. She looked at her paws and said:

"Paws, you'll be my oars!"

Then, turning to her tail, she commanded:

"Tail, you'll be my rudder!"

And so, with her paws paddling like oars and her tail moving to and fro like a rudder, the fox floated onward, steering her little "boat." But, in her excitement, she forgot to tell her tail to guide her toward the shore rather than the open sea.

On and on she swam, with no land in sight. She had unknowingly reached the very heart of the sea. She was lost, uncertain of her way.

At that moment, a seal popped up beside her and asked,

"Where have you headed, little fox? Have you lost your way in our sea? You'll never reach the shore now."

The fox replied,

"I know exactly where I'm going! I'm searching for other creatures of the sea. I've heard there are fewer of you than before."

НАГОРОДИ СТУДЕНТІВ

Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

ДИПЛОМ

II ступеня

Виданий студентці Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя

Кот Єлізаветі Андріївні

за II місце
у XII Міжвузівському конкурсі молодих
перекладачів

Голова конкурсної комісії,
Декан ФЛСК

Н.В. Ладогубець

16 квітня 2021 р.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет філології

Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови

ДИПЛОМ

нагороджується

Гориченко Дарина

студентка Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя

за I місце
у II Всеукраїнському студентському
конкурсі художнього перекладу

ректор
Леонід КЛИМЕНКО

Миколаїв, 2022

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ГРАМОТА

НАГОРОДЖУЄТЬСЯ

за зайняття **І місце** у номінації
«Переклад поетичного твору з англійської на українську»
XVI Всеукраїнського студентського конкурсу перекладу

Дарина Ториченко

студентка 4 курсу
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Голова журі
к.філол.н., доцент

підпис

Наталія РУДНИЦЬКА

м. Сєвєродонецьк
2022

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛІА

СЕРТИФІКАТ

УЧАСНИКА

**XVI Всеукраїнського студентського
конкурсу перекладу**

Анни Семченко

студентки 2 курсу Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

Голова журі
к.філол.н., доцент

Н. Рудницька

підпис

Наталія РУДНИЦЬКА

м. Сєвєродонецьк
2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

конкурс
на
художній
переклад

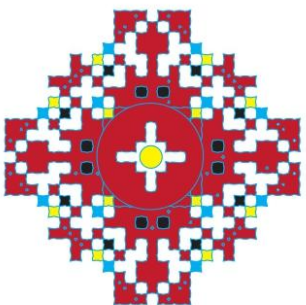
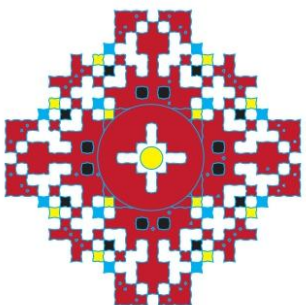
ДИПЛОМ ПЕРЕМОЖЦЯ

номінація Проза

I місце

Чуба

Еліна Олександрівна

Голова оргкомітету,
Завкафедрою
перекладознавства
імені Миколи Лукаша

Доктор філологічних
наук, професор
Олександр РЕБРИЙ

ХАРКІВ - 2023

Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

ДИПЛОМ

II ступеня

Виданий студентці Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя

Ковальчук Софії Сергіївні

за II місце
у XIV Міжвузівському конкурсі молодих
перекладачів

Голова конкурсної комісії,
Декан ФЛСК

Н.В. Ладогубець

17 квітня 2023 р.

Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

ДИПЛОМ

III ступеня

Виданий студентці Ніжинського державного
університету імені Миколи Гоголя

Скачок Катерині Петрівні

за III місце
у XIV Міжвузівському конкурсі молодих
перекладачів

Голова конкурсної комісії,
Декан ФЛСК

Н.В. Ладогубець

17 квітня 2023 р.

Національний авіаційний університет
Факультет лінгвістики та соціальних комунікацій

ДИПЛОМ

II ступеня

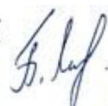
Виданий студентці Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя

М'ягкій Діані Миколаївні

за II місце
у XV Міжвузівському конкурсі молодих перекладачів

Завідувач кафедри англійської
філології і перекладу

Декан ФЛСК

Л.Г. Буданова

Н.І. Мельник

23 квітня 2024 р.

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

Факультет іноземної філології

Кафедра прикладної лінгвістики,
порівняльного мовознавства та перекладу

ДИПЛОМ

Нагороджується

Світлана Шило

за III місце у номінації “Переклад англійського
поетичного твору українською мовою”
у IX Міжнародному студентському
конкурсі перекладу (2025)

Наталія ЛЕМІШ

декан факультету іноземної філології
доктор філологічних наук, професор

ДИПЛОМ

I ступеня

ВИДАНИЙ СТУДЕНТЦІ
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

М'якшій Діані Миколаївні

ЗА I МІСЦЕ
у XVI Міжвузівському конкурсі молодих перекладачів

ПРОРЕКТОР З НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

В.о. декана ФПКП

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ АНГЛІЙСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

СЕРГІЙ ГНАТЮК

НАТАЛІЯ МЕЛЬНИК

ЛІАНА БУДАНОВА

30 КВІТНЯ 2025 Р.

ДИПЛОМ

I ступеня

ВИДАНИЙ СТУДЕНТЦІ
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Малашівській Наталії Анатоліївни

за I місце
у XVI Міжвузівському конкурсі молодих перекладачів

ПРОРЕКТОР З НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

В.о. декана ФПКП

Завідувач кафедри англійської
філології і перекладу

СЕРГІЙ ГНАТЮК

НАТАЛІЯ МЕЛЬНИК

ЛІАНА БУДАНОВА

30 КВІТНЯ 2025 Р.

ДИПЛОМ

II ступеня

ВИДАНИЙ СТУДЕНТЦІ
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Шило Світлані Валентинівні

за II місце
у XVI Міжвузівському конкурсі молодих перекладачів

ПРОРЕКТОР З НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

В.о. декана ФПКП

Завідувач кафедри англійської
філології і перекладу

СЕРГІЙ ГНАТЮК

НАТАЛІЯ МЕЛЬНИК

ЛІАНА БУДАНОВА

30 квітня 2025 р.

ДИПЛОМ

III ступеня

ВИДАНИЙ СТУДЕНТЦІ
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

Тамалій Карині Анатоліївни

за III місце
у XVI Міжвузівському конкурсі молодих перекладачів

ПРОРЕКТОР З НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

В.о. декана ФПКП

Завідувач кафедри англійської
філології і перекладу

Сергій ГНАТЮК

Наталія МЕЛЬНИК

Ліана БУДАНОВА

30 квітня 2025 р.

ДИПЛОМ

ВИДАНИЙ СТУДЕНТЦІ
НІЖИНЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

Артемченко Дарині Анатоліївни

ЗА УЧАСТЬ
у XVI Міжвузівському конкурсі молодих перекладачів

ПРОРЕКТОР З НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

В.о. декана ФПКП

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ АНГЛІЙСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

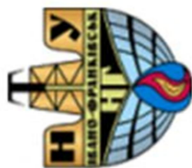
[Handwritten signatures]

СЕРГІЙ ГНАТЮК

НАТАЛІЯ МЕЛЬНИК

ЛІАНА БУДАНОВА

30 КВІТНЯ 2025 Р.

Certificate of Participation

We hereby confirm that

Natalia Talalaivska

Nizhyn Gogol State University

In recognition of their participation in the Translation Contest-2025
held on 22nd May 2025 by the Ivano-Frankivsk National Technical
University of Oil and Gas,
Department of Philology, Interpretation and Translation.

IHOR CHUDYK

Rector of Ivano-Frankivsk National
Technical University of Oil and Gas

MARIANA SHTOHRYN

Head of the Department of Philology,
Interpretation and Translation

СЕРТИФІКАТ

засвідчує, що

Куць Каріна

взяв(ла) участь у конкурсі художнього перекладу
«Азовські рядки», організованому кафедрою
іноземних мов і методики викладання Бердянського
державного педагогічного університету серед
здобувачів вищої освіти ВНЗ України.

*Дякуємо за творчість, натхнення та любов
до перекладу!*

Дата: 29.05.2025

Завідувач кафедри
іноземних мов і методики
викладання БДПУ

Ірина ШКОЛА

СЕРТИФІКАТ

засвідчує, що

Гамалій Карина

взяв(ла) участь у конкурсі художнього перекладу
«Азовські рядки», організованому кафедрою
іноземних мов і методики викладання Бердянського
державного педагогічного університету серед
здобувачів вищої освіти ВНЗ України.

*Дякуємо за творчість, натхнення та любов
до перекладу!*

Дата: 29.05.2025

Завідувач кафедри
іноземних мов і методики
викладання БДПУ

Ірина ШКОЛА

ДИПЛОМ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Нагороджує

ТАЛАЛАЇВСЬКУ Наталію,

студентку Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя,
яка посіла **ІІІ місце**

в Конкурсі «**Кращий Переклад до Дня Перекладача**»
в номінації **ПРОЗА**

В.о. ректора

Сергій СОРОКІН

СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

Цей Сертифікат підтверджує, що

Артеменко
Дарина

брала участь у конкурсі на "Кращій художній переклад"

Кафедра
перекладознавства
імені Миколи Лукаша

Харківський національний
університет
імені В. Н. Каразіна

Голова оргкомітету,
Завкафедрою перекладознавства
імені Миколи Лукаша

Доктор філологічних
наук, професор
Олександр РЕБРІЙ

2026

СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

Цей Сертифікат підтверджує, що

Талайівська
Наталя

брала участь у конкурсі на "Кращій художній переклад"

Кафедра
перекладознавства
імені Миколи Лукаша

Харківський національний
університет
імені В. Н. Каразіна

Голова оргкомітету,
Завкафедрою перекладознавства
імені Миколи Лукаша

Доктор філологічних
наук, професор
Олександр РЕБРІЙ

2026

СЕРТИФІКАТ УЧАСНИКА

Цей Сертифікат підтверджує, що

Швець
Крістіна

брала участь у конкурсі на "Кращій художній переклад"

Кафедра
перекладознавства
імені Миколи Лукаша

Харківський національний
університет
імені В. Н. Каразіна

Голова оргкомітету,
Завкафедрою перекладознавства
імені Миколи Лукаша

Доктор філологічних
наук, професор
Олександр РЕБРІЙ

2026

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

Факультет іноземної філології

Кафедра прикладної лінгвістики та
перекладознавства

ДИПЛОМ

Нагороджується

Наталія Талалаївська

за 2 місце у номінації
«Переклад англomовної пісні
українською мовою»
у X Міжнародному студентському
конкурсі перекладу «Нові світи: переклад
як інструмент пізнання» (2026)

Наталія ЛЕМІШ

декан факультету іноземної філології
доктор філологічних наук, професор

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

Факультет іноземної філології

Кафедра прикладної лінгвістики та
перекладознавства

ДИПЛОМ

Нагороджується

Світлана Шило

за 3 місце у номінації
«Переклад англійського поетичного твору
українською мовою»
у X Міжнародному студентському
конкурсі перекладу «Нові світи: переклад
як інструмент пізнання» (2026)

Наталія ЛЕМІШ

декан факультету іноземної філології
доктор філологічних наук, професор

ДИПЛОМ

II ступеня

ВИДАНИЙ СТУДЕНТЦІ
НІЖИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ

Жалалайвській Наталії Анатоліївні

ЗА II МІСЦЕ
У XVII МІЖВУЗІВСЬКОМУ КОНКУРСІ МОЛОДИХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

ПРОРЕКТОР З НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

В.О. ДЕКАНА ГМФ

ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ АНГЛІЙСЬКОЇ
ФІЛОЛОГІЇ І ПЕРЕКЛАДУ

СЕРГІЙ ГНАТЮК

НАТАЛІЯ МЕЛЬНИК

ЛІАНА БУДАНОВА

10 ТРАВНЯ 2026 Р.

Навчальне видання

Укладач:

І. ХАЛИМОН

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПЕРЕДЗВОНІ. ПОЛІФОНІЯ

*Збірка перекладів
здобувачів освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська»*

Технічний редактор – А. В. Лисенко
Верстка та макетування – О. В. Борщ

Підписано до друку 21.09.2026 р.
Гарнітура Times
Замовлення № 278

Формат 60x84/16
Обл.-вид. арк. 13,8
Ум. друк. арк. 11,7

Папір офсетний
Електр. вид-ння

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.

м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А

(04631)7-19-72

E-mail: vidavn_ndu@ukr.net

www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2137 від 29.03.05 р.